הארץ

75 אג' יום ד' ט"ו באב תשמ"ו, 20 באוגוסט 1986 VOL. 68/20461 AUGUST 20 1986

הליכוד: ניתן האוצר תמורת תיק הביטחון

המערך תובע להבטיח מעמדו הכלכלי לאחר הרוטציה • ברעם: סירוב הליכוד — פצצת זמן

פורום שרי הליכוד המתכנס היום מתכוון לדחות התביעות; העבודה ידעה בדיוק לקראת מה היא הולכת כשחתמה על ההסכם הקואליציוני

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

גורמים בכירים בליכוד טענו אתמול, כי לא יוכן שמפלגת העבודה תעמיד עתה תנאים חדשים לקראת ביצוע הסכם הרוטציה. מקורביו של מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר ציינו אתמול, כי שמיר אינו מוכן להתייחס לדרישות ראשי העבודה והליכוד לא יקבל כל תנאים חדשים. מלשכתו של שמיר הודגש, כי אם בעבודה טוענים, כי לאחר ביצוע הרוטציה ישמטו מידי המערך עמדות השפעה כלכליות, הרי הליכוד מוכן להעביר אחד התיקים הכלכליים, האוצר או משרד המסחר והתעשייה, תמורת תיק הביטחון.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר אתמול, כי צפוייה פצצת זמן רצינית, אם הליכוד יסרב לדרישות העבודה.

פורום שרי הליכוד, המתכנס אחר הצהריים לישיבתו השבועית, עומד להתייחס לתביעות החדשות של מפלגת העבודה בעת ביצוע הסכם הרוטציה. מגמת רוב שרי הליכוד להשיב בשלילה לכל הדרישות ולטעון, כי העבודה ידעה בדיוק לקראת מה היא הולכת, כשחתמה על ההסכם הקואליציוני לפני כשנתיים ולא תעורר כיום שום טענה ודרישה לשנותו.

המערך יוזם הקמתה של ועדה לאזורי פיתוח בראשות יעקבי

בליכוד מציעים את שרון לתפקיד או הקמת ועדת שרים נוספת לענייני התיישבות בראשות שר שלהם

מאת צבי זרחיה

במערך הועלתה הצעה לתבוע מהליכוד במסגרת הדיונים בנושא הרוטציה, להקים את ועדת השרים לענייני אזורי הפיתוח ולהעניק את ראשות הוועדה לשר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. במערך אומרים, כי אזורי הפיתוח מקופחים לעומת יהודה ושומרון. "בעת כהונתו של שמעון פרס כראש ממשלה הוא יכול היה לפקח על אי קיפוחם של אזורים אלה. עם פרישתו יש למצוא גורם אחר במפלגה שיוכל לפקח על כך", ציינו במערך.

סיעת המערך בכנסת קראה לפני כמה חודשים לפרס להקים את ועדת השרים לאזורי הפיתוח ולהעניק את משרת היו"ר לגד יעקבי.

בליכוד מתנגדים מכל מקום להצעה ותובעים להעניק את משרת יו"ר ועדת השרים לאזורי פיתוח לשר התעשייה והמסחר אריאל שרון. גורם בכיר בליכוד אמר אמש, כי אם יתעקש המערך על הקמת ועדה זו בראשות שר הכלכלה, הרי שהליכוד יתבע הקמת ועדת שרים להתיישבות כשמשרת היו"ר תאוייש על ידי אחד משרי הליכוד.

משאל פור"י מיוחד ל"הארץ"

חודשיים לפני הרוטציה: ירידה בכוחם של המערך והליכוד; עליה לקטנות

המפלגות הדתיות שומרות על כוחן

שתי המפלגות הגדולות, המערך והליכוד, מפסידות מכוחן, חודשיים לפני הרוטציה, בעוד שהמפלגות הקטנות מגבירות את כוחן — אלו עיקר הממצאים של משאל הבחירות של מכון פור"י, שנערך בהזמנת "הארץ".

אילו נערכו עתה בחירות לכנסת היה המערך מפסיד 1.2 אחוז מכוחו ויורד מ־37.1 אחוז שקיבל בבחירות לכנסת ה־11 ל־35.9 אחוז.

הליכוד היה מפסיד 2.3 אחוז ויורד מ־31.9 אחוז שקיבל בבחירות לכנסת ה־11 ל־29.6 אחוז.

לעומת זאת המפלגות הקטנות הנוטות למערך היו עולות מ־5.1 אחוז שקיבלו בבחירות לכנסת ה־11 ל־5.8 אחוז, והמפלגות הקטנות הנוטות לליכוד היו עולות מ־5.2 אחוז שקיבלו בבחירות לכנסת ה־11 ל־5.6 אחוז.

המפלגות הדתיות נשארות כמעט באותו מצב, 11.4 בבחירות לכנסת ה־11 ו־11.1 אחוז עתה.

שיעור ההצבעה החזויה 74.7 אחוז ממצביעי המערך לכנסת ה־11 הצהירו, כי היו חוזרים ומצביעים שוב בעד המערך לעומת 53.9 אחוז ממצביעי הליכוד לכנסת ה־11, שהצהירו, כי היו חוזרים ומצביעים שוב בעד הליכוד.

17.5 אחוז ממצביעי הליכוד ו־11.8 ממצביעי המערך לכנסת ה־11 "אינם יודעים" כיום בעד מי היו מצביעים.

שיעור הנמנעים הכללי עומד עתה על 17.9 אחוז מהם 9.2 אחוז "אינם יודעים" בעד מי היו מצביעים אילו נערכו עתה בחירות ו־8.7 אחוז סרבו לומר בעד מי היו מצביעים.

להלן תוצאות המשאל (באחוזים) תוך השוואה לתוצאות הבחירות לכנסת ה־11:

	משאל	כנסת 11	השינוי
מערך	35.9	37.1	-1.2
נוטים למערך	5.8	5.1	+0.7
ליכוד	29.6	31.9	-2.3
נוטים לליכוד	5.6	5.2	+0.4
דתיים	11.1	11.4	-0.3
אחרים	6.4	3.8	+2.6

המשאל הקיף מדגם מייצג של 1200 איש ואשה, בני 18 ומעלה, בעלי זכות בחירה באוכלוסיה היהודית, שראיינו בדירות אישיות בכל רחבי הארץ תוך שמירת פרטיות מלאה.

"הסתירה בהודעות מוסקווה לגבי ישראל מבטאת מחלוקת בקרמלין"

סבורים דיפלומטים ופרשנים בפינלנד • פרס: קשה לפענח את החידות הסובייטיות • רוב חברי המשלחת חוזרים היום לישראל

מאת דניאל דגן, שליח "הארץ" להלסינקי

הלסינקי (מיוחד ל"הארץ"). דיפלומטים ופרשנים פינים אומרים, כי ההודעות הסובייטיות הסותרות הארוכות בעניין היחסים עם ישראל מבטאות חילוקי דיעות בקרמלין על העיתוי ועל הקצב, שבהם תנסה מוסקווה לקדם את הקשרים עם ירושלים. בכל מקרה, אומרים הדיפלומטים הפינים, מהלך השיחות הסובייטיות-ישראליות והודעת הדובר הסובייטי במוסקווה מעידים על כך, שברית המועצות תנהג בזהירות גדולה, ובוודאי לא תמהר לפעול לשיפור דרמאטי ביחסים עם ירושלים.

חוגים ישראלים כאן סירבו להגיב על הודעת הדובר הרוסי באופן רשמי, אך בשיחות פרטיות מדברים הישראלים על תגובה לא מפתיעה, שאינה מורישה דבר. לדעת הישראלים הודעת הדובר הסובייטי אינה משנה על ההצעות הישראליות, שהועלו בשיחות, אלא הצהרה שיגרתית לצרכים פנימיים וחיצוניים.

התשובה על ההצעות הישראליות, שהועלו בשיחות, ובאופן מיוחד על הרעיון להעליף משלחות שיבקרו בירושלים ובמוסקווה, תבוא לדעת הישראלים בצינורות הדיפלומטים המקובלים. כלומר — באמצעות שגרירות פינלנד בתל אביב, או באמצעות השגרירות ההולנדית במוסקווה.

עוזבים את הלסינקי

סגן מנכ"ל משרד החוץ, חנן בראון, ורוב חברי המשלחת הישראלית לשיחות הלסינקי עומדים לחזור היום ארצה. חברי המשלחת הרוסית, גנדיך פליכין וניקולאי טרכומירוב, עדיין שהו אמש בהלסינקי, ונראה שגם הם יעזבו את

(סוף בעמוד 2 טור 7)

נשיא מצרים חוסני מובארק עוקב אחרי מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר, המעיין במסמך. שום פרט על תוכן השיחות לא נמסר לפירסום. (תצלום: אי־פי)

ששון איים לשוב ארצה במחאה על פגישת מובארק־טמיר בלעדיו

מנכ"ל משרד ראש הממשלה הסתיר דבר נסיעתו לקהיר ממשרד החוץ • מסר למובארק מכתב מפרס בפגישה שארכה 50 דקות

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

שר החוץ יצחק שמיר מחה בחריפות באוזני ראש הממשלה שמעון פרס על כך שמנכ"ל משרדו אברהם טמיר נועד אתמול עם הנשיא מובארק "מאחורי גבו" של השגריר משה ששון.

נודע כי לאחר שנודע לששון שטמיר עומד להתקבל אצל הנשיא, הוא הודיע בשיחת טלפון עם מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, כי ישוב מיד ארצה, אם ישוב טמיר לקיים את הפגישה תוך התעלמות מהשגרירות. מקורבי שמיר הגדירו "שערורייה" את התנהגותו של טמיר, אשר הסתיר ממשרד החוץ את ביקורו בקהיר ושיתף בכך את מיופה הכוח המצרי מוחמד בסיוני, שיצא עמו לקהיר.

טמיר עומד לשוב היום ממצרים לאחר שנועד באלכסנדריה עם הנשיא מובארק ומסר לידיו את מכתבו של ראש הממשלה. הוא נפגש גם עם שר החוץ איסמת עבד אל־מגיד ועם יועצו המדיני של הנשיא אוסמה אל־באז בניסיון לקבוע את מועד הפיסגה ומיקומה. על פי ידיעות חלקיות, שהגיעו לירושלים, מעדיף מובארק לדחות את הדיונים לקראת הפיסגה עד לבחירת שר לוטש הבורדים הבינלאומיים ד השלמת מיפוי הנספח לשטר הבוררות, תהליך שיסתיים היום כאשר ייפגשו המומחים המצריים והישראלים במחנה של הכוח הרב־לאומי בסיני.

שיחה בת 50 דקות

אלכסנדריה (עי"ת). נשיא מצרים, חוסני מובארק שוחח אתמול במשך חמישים דקות עם אברהם טמיר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, על הצעדים לקראת פגישת פסגה בין מובארק ובין ראש ממשלת ישראל, שמעון פרס — זאת אישרו חוגים המקורבים לממשלת מצרים. אולם שלטונות מצרים הטילו איפול על תוכן השיחות בין מובארק וטמיר.

שריד (רצ) וגולדשטיין (ליכוד): הצנזורה סותמת את הפה בפרשה

ח"כים מבקרים המינויים בצה"ל; "הודרכו על ידי שיקול פוליטי"

חוגים פרלמנטאריים מוכירים פירסומים לפיהם מתכוון הרמטכ"ל משה לוי להיות מועמד המערך בבחירות לראשות עיריית ירושלים

מאת דן מרגלית, סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

הח"כים יוסי שריד (רצ) ודב גולדשטיין (ליכוד) מתחו אתמול ביקורת על סתימת הפה על הצנזורה המופעלת בנושא זה נגד העתונים והגידו צעדים אלה "טעות מרה". הם תבעו לעכב את מינויי האלופים עד לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

ח"כ שריד ציין, כי לפי הערכתו המינויים האחרונים "הודרכו על ידי שיקולים אישיים ופוליטיים". הוא העיר, כי בשעתו פורסם, כי לאחר שיתחרר מתפקיד הרמטכ"ל משה לוי להיות מועמד המערך בבחירות לראשות עיריית ירושלים.

גולדשטיין אמר אחרי הדיון, כי אמר לוועדת החוץ והבטחון למלא פיה מים. בדיון בוועדת החוץ והבטחון התייחס ח"כי הליכוד דן מרידור ודוד קוסטן מסבב המינויים, עמדו על נוקין ועל אחריות שר הבטחון יצחק רבין והרמטכ"ל למה שאירע. ח"כ קופמן אמר, כי "השאלה היא מה חשוב יותר, אם תיפגע אישיות אחת (הרמטכ"ל) או המערכת כולה".

בגלל לוחזמנים עמוס מתחכמת ועדת החוץ והבטחון בין דיון עם השר רבין השבוע לבין דיון בהשתתפות הרמטכ"ל בשבוע הבא.

לוי: האם מאחר ששטח 9 מוחזר לערבים מתייצב הליכוד נגד?

"אם רבין קבע שהמקום לא חיוני לצה"ל הדבר מקובל עלי" • בוטל הרישיון לצעירי חרות להקים "התנחלות" במבואות סכנין

מאת מנחם הורוביץ ועמנואלה מנצור

סגן ראש הממשלה דוד לוי יצא אתמול בהתקפה על חבריו בליכוד, שהשמיעו דברים קשים נגד ההחלטה להחזיר את שטח 9 לבעליו הערבים.

לוי אמר כי יש לו ביקורת נוקבת על הדרך שבה ביצע המערך את מסירת השטח, למטרות רווח פוליטי כביכול. דוד לוי. אך אם שר הביטחון קבע שהמקום לא חיוני לצה"ל, הרי דברים אלה מקובלים עליו.

לוי אמר: אני בן למי שחשב שהחזרת שטח 9 לערבים היא תחילת הקמתה של מדינה פלשתינית בגליל. ההתייחסות לערביי ארץ ישראל כאל אש"ף היא חוסר אחריות משווע ואני מציע גם לחברי בליכוד, שמעצים כך, שירדו מהדמגוגיה. אנחנו חייבים לדעת, כי יש כאן גם אזרחים לא יהודים ואחריותנו כלפיהם היא אחריות המדינה. האם מאחר שהם ערבים הליכוד חייב להתייצב נגדם? איזו מין אידיאולוגיה חדשה היא זו, דברי השר דוד לוי באמרו בעת סיור בגליל.

המשטרה ביטלה את הרשיון שהעניקה לצעירי חרות לקיים "התנחלות" במבואות הכפר סכנין כמחאה נגד ביטול השליטה הצבאית על אדמות שטח 9. צעד זה של המשטרה בא בעקבות בקשת צעירי מפ"ם לאפשר להם לקיים הפגנה נגד ההתנחלות של צעירי חרות.

פת השתתף בישיבה שדנה בבקשת חברה שלה קשרים עם עסקי אשתו

שרי מערך מתחו ביקורת • לשכת השר: הוא לא היה פעיל בדיון

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר הבינוי והשיכון גדעון פת נטל אתמול חלק בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה, שדנה בין היתר בבקשה של חברה, העוסקת בייבוא מזון קפוא ושקודד שלה קשרים עם עסקיה של אן פת, רעייתו של שר המרע הפיתוח ובני משפחתו.

על שולחנה של ועדת השרים הונחה בקשתו של שר התחבורה לאשר חוזה בין רשות הנמלים לבין חברת רדיקו, שפנתה בבקשה להקים בית קירור בנמל אשדוד בתחום גודל המכס. המדובר בהקצאת שטח של 4,300 מ"ר מרדום לשער הכניסה הראשי של הנמל תמורה הראשה לחברה להתקין בשטח בית קירור, הכולל מבנה ומתקני קירור.

כן מדובר במתן אפשרות לחברה להקצאת שטח סמוך נוסף בגודל של 2,100 מ"ק, שתהיה בתוקף עד חודש אפריל 87'. לפי תנאי החוזה הראשה היא לעשרים שנה וכן ניתנת לחברה "זכות סירוב ראשון" להקופה של 10 שנים נוספות. החברה תשלם דמי הרשאה שנתיים של 64 אלף ש"ח לשנה. ועדת השרים לא אישרה את הבקשה והיא תמשיך ותדון בה בשבוע הבא.

בקרב שרי המערך נמתחה אתמול ביקורת על כך שהשר פת, שלדעתו ולמשפחתו עסקים מתנגשים, שבין השאר כוללים גם קשרים עסקיים עם רז קור, היה נוכח בישיבה. אחד השרים אמר לסופר "הארץ", כי נרהם, כששר פת לא הודיע על הקשרים העקיפים של עסקי משפחתו עם רז קור ונוכח בישיבה, גם אם לא דיבר.

מלשכתו של שר המרע והפיתוח נמסר אתמול בתגובה, כי השר פת לא השתתף באופן פעיל בדיון הנוגע לחברה זכי אין ברצונו ליטול חלק פעיל בדיון בנושא זה בעתיד.

כמעט בכל יום נדקר אסיר בב"ש

עולה ממימצאיו של יו"ר הוועדה לביקורת המדינה דוד ליבאי שביקר בכלא • רוב הקורבנות אינם מתלוננים והמשטרה כמעט ואינה חוקרת

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

בכלא באר־שבע נדקרים מדי חודש או נפצעים בעבודות שונות בכל חלקי גופם, כ־25 אסירים. האסירים נפצעים מדוקרנים ומסכינים תוצרת עצמית. חלק מהנפגעים סובלים מכוויות שנגרמות משפיכת נוזלים חמים ואף מהתפוצצות מכשירים מאולתרים.

לפני שבוע נדקר ביום אחד חמישה אסירים, שהועברו לטיפול בבית חולים. גם מספר אנשי הבאים קל על ידי אסיר. כאשר סירב לאפשר לו להיפגש מיד עם מנהל הכלא. הקורבנות מושכים שנתכלו בתאונות ומסרבים לגלות את זהות התוקפים. המשטרה אינה חוקרת כמעט את הפגיעות באסירים ואת המעשים הפליליים בכלא.

אלה הם חלק מהממצאים הדהמורים בקשר לכלא באר־שבע שגילה יו"ר הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, ח"כ פרופ' דוד ליבאי, בביקור שערך אתמול בכלא.

בשיחה עם סופר "הארץ" אמר ליבאי: מזמן לא שמעתי במשך יום אחד כל כך הרבה טענות צודקות, כפי ששמעתי מאסירים בכלא באר־שבע.

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: יעל איליק, נכדתו של הנשיא השני י. בן־צבי
על: שטר הכסף החדש הנושא את דיוקנו (עמ' 2)

*

רבין מצפה מירדן לטיפול אפקטיווי באש"ף לאחר סגירת משרדיו (עמ' 3)

*

משרד הבינוי ירכוש מרסקו נכסים בנסיון להבראתה (עמ' 4)

*

"התכנית הסובייטית לנשק חלל התמוטטה" (עמ' 7)

*

אלמוני חדר פעמיים לדירת צעירה בתל־אביב ולא גנב דבר (עמ' 8)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). גובה הגלים 40—80 ס"מ. ירושלים 17—28, הגולן 16—31, נהריה 22—30, צפת 17—29, טבריה 22—37, נצרת 21—31, עפולה 20—33, שומרון 20—31, תל אביב 21—30, לוד 21—31.

לוטו

בהגרלה אתמול זכו המספרים האלה: 10, 12, 32, 34, 38, 40. המספר הנוסף: 8.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4911	+0.0048
נוסעים	1.7723	+0.0057
שחור	1.5600	—

שער הסל

יציג	1.4941	+0.0026

בגליון זה 14 עמודים

פצצת תאורה גרמה לשריפת ענק בפשחה

במחצית מהשמורה נשרפה

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

שריפת ענק, שהשתוללה במשך רוב שעות הלילה שלשום ואתמול רק סמוך לשעה 8 בבוקר אתמול, כילתה כמחצית משטחה של שמורת הטבע עין פשחה שבדרום חוף ים המלח. בדליקה עלו באש כ־1500 דונמים, שהיוו את שטחה החשוב יותר של השמורה.

השטח שעלה באש כולל את אזור המעיינות ותעלות המים עד לשפת הים. כל הצמחיה הייחודית בתחום השמורה נפגעה קשה וכן רבים מבעלי החיים.

דוברת רשות שמורות הטבע יעל שוהם מסרה אמש, כי בבדיקת נסיבות הדליקה הוברר, כי נגרמה על ידי פצצת תאורה, שנחתה בתוך שטח השמורה. הפצצה נורתה על ידי יחידת צה"ל שעברה באימוני ביטחון שוטף.

אוטובוס דרס למוות בן 17 שהמתין בתחנה

נהג אגד איבד השליטה ו־26 נוסעים נפצעו

מאת יהודה טל, סופר "הארץ" בחיפה

ארע אחד נהרג ו־26 איש נפצעו, בהם ארבעה קשה, כאשר אוטובוס אגד בקו 921, המאסף מחיפה לתל אביב, שבר נסעה, סטה ממסלולו וירד לשולי הדרך. התאונה אירעה אמש סמוך לשעה שש בערב בכביש הישן חיפה־תל־אביב, ליד מושב צרופה, צפונית לצומת עתלית.

האוטובוס היה בדרכו לתל־אביב. הנהג איבד, מסיבה בלתי ברורה, את השליטה על כלי הרכב, סטה שמאלה והתנגש במבנה של תחנת אוטובוסים העשוי בטון, ובתוך כך פגע הרכב נוסע, עומר ארג'ואן בן 17 מטירת הכרמל, שהמתין בתחנה. האוטובוס העלה הנבלם בגוע עץ בשדה סמוך. הנהג נפצע.

עם קבלת ההודעה על התאונה הוחשו למקום 13 אמבולנסים מתחנות חיפה, חדרה חכרון־יעקב. הנפגעים הועברו לבית־החולים רמב"ם. אחד הפצועים הועבר לבית־החולים הלל יפה בחדרה.

שוק ההון

מהפך באג"ח

מימוש רווחים במניות

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בשוק אגרות החוב בבורסה היתה אתמול תפנית מהותית, כאשר שערי כל אגרות החוב, במיוחד הדולריות, גנו לעלות. יוצאת דופן היתה אגרת המשקי הפיתוח של מאייסקס לה נרשם מכרים בלבד בפעם השניה. לאומי פיא הודיעה כי בקרנות הנאמנות אחד תצמית ייעוד הוא מיום א' מבצע הפצה.

בשוק המניות הורגשה מגמת מימוש רווחים, אף פעילות ערה מצד קרנות הנאמנות מנעה ירידות שערים חדות.

ערך את העמוד: בועז שפירא

כואב לך הגב?
ראה עמ' 3

חיסול יתרת המלאי מדגמי '86

אפשרות לאשראי עד 70% מערך המכונית* בתשלומים עד 12 חודשים

PEUGEOT

דגם	נפח מנוע בסמ"ק	מחיר מירבי מאושר כולל מע"מ ללא הפקדה	מחיר מבצע כולל מע"מ ללא הפקדה	הפרש מחיר
XL 205	1124	19,836	17,980	1,556
GL 205	1124	19,779	18,974	805
GL 305	1290	23,879	22,871	1,008
305 אוטומטי	1580	37,320	35,950	1,370
504 אוטומטי	1796	35,915	33,980	1,935
J5 מסחרית סגורה	1971	32,452	28,790	3,662
J5 קומבי (1 + 10)	1971	33,168	30,480	2,688

מבצע מיוחד

הספקה מיידית!

CITROËN

דגם	נפח מנוע בסמ"ק	מחיר מירבי מאושר כולל מע"מ ללא הפקדה	מחיר מבצע כולל מע"מ ללא הפקדה	הפרש מחיר
ויזה 11 RE	1124	18,908	17,485	1,423
ויזה 11 RE עם מזגן מקורי	1124	21,718	19,782	1,936
BX 16 RS	1580	32,377	29,950	2,427
BX 16 RS אוטומטי	1580	35,139	32,450	2,689
BX 16 TRS	1580	33,932	31,480	2,452
BX 16 TRS אוטומטי	1580	36,694	33,995	2,699

מבצע מיוחד

הספקה מיידית!

* האשראי על מחיר המכונית ללא מע"מ והפקדה
את רוב הדגמים ניתן להשיג עם מזגן מקורי והגה כוח
פרטים בסוכנויות

קובע במה שאתה נוסע!

דוד לובינסקי בע"מ
יבואן בלעדי למכוניות · פיגו · טלבו · סיטרואן
תל־אביב, שונצינו 16, טל' (03) 333214 ■ בני ברק, כהנמן (השומר) 101, טל' (03) 779111
■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 9־8־224467 (02)

86/3-0-9 דני פז

ראיתי שמעתי

מעורבות אישית

מינויו של עו"ד גבריאל לוי לתפקיד ראש המשלחת הכל־כלית בארצות־הברית והחלטתו של שר האוצר לבטל את תפקיד בציג רשות ההשקעות, שמילא אלישע שטיגלמן, ולאחד עם תפקיד הציר הכלכלי, מבטיחה על רצונו של שר האוצר, משה נסים להיות מעורה באופן אישי בקשרים הכלכליים עם ארצות־הברית ולקדמם. כך סבורים גורמים במשרד האוצר.

עו"ד גבריאל לוי

עו"ד לוי (בן 44), נשוי ואב לשניים, הוא בעל משרד לע־ריכת דין בתל־אביב, המתמחה בעיקר בעניינים כלכליים ו־ מסחריים. לפנים היה לוי שותף במשרד עורכי־הדין של שמואל תמיר. בעת כהונתו של השר נסים כשר המשפטים, שימש לוי תקופה מסוימת כיועצו הבכיר ונחשב לאיש אמונו. עובדה זו הבריעה כנראה במינויו ל־ תפקיד.

אריה לביא

מכוניות חדשות לראשי הסוכנות

ראשי הסוכנות היהודית זכו לקבל בימים אלה מכוניות חדשות. יו"ר ההנהלה, אריה דולצין, וגזבר הסוכנות, עקיבא לוינסקי, קיבלו מכונית סיט־רואן ב־ראקס, ואילו חברי־ההנהלה אחרים, ביניהם ראש עליית הנוער, אורי גורדון, בחרו במ־כונית מרגם פג'ו 505. ראש מחלקת העליה, חיים אהרן, החליט להסתפק במכונית צנועה יותר, מרגם סובארו.

מקורביו של אהרן סיפרו כי החליט לנהוג כך לנוכח המצוקה מים במחלקתו, בהם פיטורי מאות עובדים. ואולם גורמים אחרים בסוכנות אמרו אין הבדל משמעותי בין מחירה של סוב־ארו 505 לבין סובארו בעלת נפח־מנוע של 1800 סמ"ק.

אגב, מנכ"לים בסוכנות (ובטו־בות יש מנכ"ל לכל מחלקה) החליטו להעניק מכונית מדגם "שורד סיהד" לכל מנכ"ל. בין הנוצים מבכונית זו, מדגם 1986, גם שלמה שורצברג, מנכ"ל רשות החברות של הסוכנות.

ג.א.

עורץ טלוויזיה לשבועון ל"אקספרס"

עיתון חדש בהתפתחות התק־שורת בצרפת ייפתח בשנה הבאה. איב קיאו, עורך השר־בועון הצרפתי החשוב "ל־אקספרס", נתמנה לעורך ערוץ טלוויזיה של השבועון, שיתחיל לפעול בעוד חודשים אחדים. השבועון מסכם במאמר מערכת בגיליונו האחרון, כי התקשורת היא אחד העסקים הבולטים ביותר של סוף המאה הנוכחית. אי לכך, עומד השבועון להוציא בקרוב בניהולו של ז'אן פול טיגאם, עוד שלושה שבועונים בנוסף ל"ל'אקספרס".

למערכת העורך הטלוויזיוני החדש בחורה הנהלת "ל־אקספרס" במיטב העיתונאים הצעירים והוותיקים בצרפת. בפ־עולה זו של מולטי־מדיה מביאה הנהלת "ל'אקספרס", לדבריה, לידי התגשמות מלאה של התקשורת בזמננו.

שלומית קיפרי

דיילים ישראליים ב"פאן אם"

חברת התעופה "פאן אמריקן" מארה"ב, תתחיל להעסיק דיי־לים ודיילות ישראלים. בכך תהיה לחברת התעופה הזרה הראשונה בישראל, המעסיקה עובדים מקומיים בשירותיה. לדברי מנכ"ל החברה בישראל, גד מוריץ, המדובר בכשבי תיירסי עובדים. לדבריו, בת־חילת השבוע הבא תבוא משלחת מיוחדת של נציגי החברה מ־חו"ל, כדי לבחור את המועמדים. הם אמורים להתחיל לשרת כבר בעונת־החגים הקרובה, בקטע הטיסה בין תל־אביב ופאריס בלבד. לדברי מוריץ, הנבחרים יועסקו על בסיס חוזים אישיים. החברה לא תעשה צעדים אד־מיניסטרטיביים למנוע מהם קביעות.

הנבחרים יישלחו לתקופת הדרכה השתלמות בארה"ב. חב־רת "פאן אם" נהגה לגייס לשורותיה דיילים ודיילות מקו־מיים גם בארצות אחרות, לקטעי הטיסה שאינם מתחילים ואינם מסתיימים ישירות בארה"ב. כך, לדוגמה, מועסקים צוותים כאלה בגרמניה, בקניה, בפולין ובד־גוסלביה. הכוונה להקל על נוסעי החברה שאינם דוברי שפת זרות, ובעיקר, אלה הנוס־עים לחו"ל לראשונה.

דוד בלומנקרנץ

סרט מאפיקים בבי־בי־סי

סרט של חברת "אפיקים הפקות", חברת הסרטים של קיבוץ אפיקים, נחל בשבוע שעבר הצלחה בשידורי הבי־בי־סי באנגליה. בכלקט שהגיע אל צלם החברה, משה אלפרט, מבמייק קנרל, מנהל תוכניות הטבע בבי־בי־סי, נאמר כי סרטם של אלפרט וחבריו, "גרוזים בע־קבות השקנאים", הוקרן באנג־ליה וזכה בתגובות חמות.

זה אחד מסדרת סרטי הטבע שמפיקה החברה, על חיי הטבע לאגוף השבע. הסרט האמריקאי סרט שני, על שמורת החולה, וקשלם בימים אלה.

מנחם הורוביץ

בעריכת עירית רוזנבלום

"ג'יינס": הוצאות ההגנה של סוריה ב־'87 55% מהתקציב

מאת שאול צדקא

מוסר "הארץ" בבריטניה

אדינבורו. (מיוחד ל"הארץ"). הו־צאות ההגנה של סוריה יגיעו בשנה הבאה לשיא חדש ותן ישתכבו ב־55 אחוז מתקציבה הלאומי.

היא תוציא יותר מ־3.5 מיליארד דולר על אימונים צבאיים ורכש חדש — בחמישה אחוזים יותר מהוצאותיה בשנה זו.

שבועון ההגנה הבריטי "ג'יינס" מוסר בגליונו החדש כי מוצית הכסף תוקדש לקניית מטוסי מ"ג 29 וטילי קרקע־קרקע מדגם אס־אי־21.

הרוג ופצועים בפיצוץ ליד שגרירות ישראל בלונדון

מאת שאול צדקא

מוסר "הארץ" בבריטניה

אדינבורו. (מיוחד ל"הארץ"). בהד תפוצצות ליד השגרירות הישראלית ברובע קנסינגטון בלונדון נהרג אתמול אדם אחד ונפצעו ארבעה אחרים.

המשטרה הבריטית מעריכה כי מדובר בתקלה במערכת הנו של הנות לעיתונים שבה היתה ה־ התפוצצות, אך אין היא מוציאה מכלל אפשרות מעשה חבלה על רקע פוליטי מורדות־יכוני.

בעבר אירעו פיצוצים באיזור זה, ומאחוריהם עמדו חוליות חיסול לוביות שפעלו נגד גולים לוביים בשירותו של קולונל מועמר קא־דאפי.

נמצא תצלום של ולדהיים במדי ארגון נאצי

מאת שלמה שמיר

נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים, מזוהה בבירור בצילום משנת 1938 שבו הוא נראה עומד במסדר של חברי הארגון הנאצי של הסטודנטים באוסטריה.

הצילום פורסם אמש על ידי הקונגרס היהודי העולמי. מסמכים חדשים מן הארכיב של משרד החוץ האוסטרי מגלים הכוונות חדשות שולדהיים היה חבר פעיל בשלושה ארגונים נאציים כולל ארגון הסער רכובים ופלוגות הסער.

לפי מסמכים אלה מתברר כי ולד־היים הצטרף לארגון הסטודנטים הנאצי ב־1.4.38 ולפלוגות הסער ב־18.11.38.

כזכור, הכחיש ולדהיים פעמים אחדות כי היה חבר בארגונים נאציים. במכתב לנשיא הקונגרס הי־הודי העולמי כתב ולדהיים: "לא הייתי חבר בפלוגות הסער ובכל ארגון נאצי אחר."

עם פרסום הצילום פנה הקונגרס היהודי העולמי אל שר המשפטים האמריקאי אד מיז וביקש לכלול את ולדהיים ברשימת האישים הבלתי רצויים בארה"ב.

ישראל שוב מואשמת בגניבת טכנולוגיה

משרד המשפטים האמריקאי: זהו עניין אזרחי; איננו חוקרים הפרשה הזאת

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). חברת אלקטרוניקה מאשימה כי קציני חיל אוויר ישראלים ניסו לגנוב טכנולוגיה ממפעלה.

החברה, "רקון אופטיקל אינק.", המייצרת בעבור ישראל מערכת צילום מתוחכמות לטיסות תצפית ישראליות, במסגרת מכרז שערכו 40 מיליון דולר, האשימה כי שלושה קצינים ישראלים העובדים במפעל במסגרת ההסכם ניסו לגנוב תרשימים טכניים.

תביעות משפטיות

"שיקאגו טריביון" מוסר עוד כי החברה הזרימה כ־50 אלף דפי מסמכים ותרשימים ובהם הערות בעברית. החברה הגישה תביעות משפטיות נגד הקצינים הישראלים בבית המשפט בשיקאגו.

נציגים ישראלים, וכן עורכי דין העוסקים עם המשלחות הישראליות, אמרו בתגובה כי האושמות החברה האמריקאית מבוצות מן האצבע וכי על פי ההסכם זכאית ישראל לקבל את הטכנולוגיה ולא רק את המוצר כפי שטוענת החברה.

למעשה, אמרו הנציגים, מדו־בר בסכסוך מסחרי בין ישראל לבין החברה האמריקאית ואין כל שחר לטענה בדבר גניבת טכנולוגיה. נציגי החברה אמרו ל"שיקאגו טריביון" כי לאחר המכרז דרשה ישראל לעשות שינויים במוצר. באופן שהיו מעלים את מחיר הפרויקט לכ־100 מיליון דולר. בעוד המכרז כפי שפורסם היה שווה 40 מי־ליון דולר בלבד. ישראל מצידה טוענת כי החברה נתנה מחיר נמוך במיוחד כדי לזכות במכרז ועתה היא מנסה להוציא עוד כסף מישראל.

המוצר עצמו מאפשר למטוסי ישראל לצלם מתוך שטח יש־ראל מערכים צבאיים של כוחות אויב המרוחקים כמאה מייל.

אין כל האשמה

דובר משרד המשפטים האמ־ריקאי אמר ל"הארץ" כי משרדו אינו חוקר בפרשה וכי אין כל האשמה של הממשל כלפי ישראל או נציגיה בעניין זה. "מדובר בסכסוך מסחרי־אזרחי שאיננו דומה כלל לכל הפרשות הקודמות, דוגמת פצצות המצרר או נפקר". (פרשיות אלה נמצאות עדיין בחקירה). לדעת מקורות במשרד המשפטים מדובר בהא־שמות שנועדו לסייע לחברה ה־ אמריקאית בתביעתה האזרחית.

העיתון "ניו־יורק טיימס": ראשי הממשל שוקלים דרכים מעשיות לקדם תהליך השלום

שולץ עשוי לבקר במזה"ת לאחר שייחתם הסכם הבוררות הסופי בסכסוך טאבה

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ ג'ורג' שולץ עשוי לבקר באיזור כאשר ייחתם הסכם הבוררות הסופי. מקורות ישראלים מסרו כי במשרד החוץ האמריקאי הפליגו פקידים לשר החוץ לבקר באיזור כדי לקדם את תהליך השלום וכדי לנצל את "האווירה הפסיכולוגית" החיובית הקיימת באיזור.

"ניו יורק טיימס" מסר אתמול כי ראשי הממשל האמריקאי שוקלים שוב דרכים מעשיות לרוחף קדימה את תהליך השלום. לפי שעה, נתון הנושא כולו בשלב של הערכות ושום הוהלטה מעשית טרם התקבלה.

בממשל סבורים כי ביקור פרס במרוקו, השיחות הקצרות בין ישראל לברית המועצות, בירוור של עדשאת, והחשותה של מצריים להמשיך בתהליך השלום עם הזד תימה על שטר הבוררות, הם גורמים מעודדים ביותר המצריקים ואולי אף מחייבים מעורבות אמריקאית פעילה יותר.

ביקורים בספטמבר

בוואשינגטון מצפים בספטמבר לביקורים של ראש הממשלה שמעון פרס, של שר הביטחון יצחק רבין, שר החוץ יצחק שמיר ושר האוצר משה נסים. ראשי הממשל מקווים לשמוע מהם רעיונות על דרכים ואמצעים לקדם את התהליך.

כמו כן יבואו לוואשינגטון מצרים, הוסני מובארק, ואולי אף המלך חוסיין, אם כי לגביו עדיין אין תוכניות ברורות באשר למועד הביקור.

3 עיתונאים בגדה דחו ביקור בירדן מפני שלא "תואם מראש עם אש"ף"

מאת אודי ניר

מוסר "הארץ" בשטחים

שלושה מבכירי העיתונאים בגדה ותמנו השבוע לביקור רשמי בירדן, אך דחו את ההזמנה מכיוון שרבר הביקור לא תואם מראש עם אש"ף.

כך מסר אתמול מקור פלשתיני, שהיה מעורב בעניין. בסוף השבוע שעבר מסר אחד מראשי העיריות בגדה, שביקר באחרונה ברבת־עמון, הזמנה רשמית לשלושה עיתונאים מזרח־ירושלמים בכירים, הידועים כתומכי אש"ף, לבקר בירדן, ול־התרשם מהעשייה שם. השלושה, נציגי העיתונים אל־קודס, אל־שעב ואל־עודה, התייעצו ביניהם והחד ליטו לדחות את ההזמנה, משום שאש"ף לא נתן את הסכמתו לביקור.

עיתונאי מהגדה שהיה מעורב במ־געים בדבר ההזמנה הירדנית מסר כי משגר ההזמנה היה השר הירדני לענייני השטחים מרואן דודין, אך היתום היה בלא ספק המלך חוסיין. לדבריו, דחו השלושה את ההזמנה ביום שנודע להם עליה, והעבירו מסר בדבר סירובם לשלטונות ירדן. יו"ר אגודת העיתונאים של מזרח ירושלים, רדואן אבו־עיאש, אמר אתמול כי נודע לו על דבר קיומה של הזמנה כזו, אך איש לא מסר לו כל אסמכתא רשמית בעניין זה.

איבה לירדן

יצויין כי באחרונה שוררת עוינות רבה בין עיתונאי הגדה לבין השר דודין, לאחר שזה האשים את העיתונות המזרח־ירושלמית בירוח מסולף, ובעשיית יד אחת עם השל־טונות הישראליים. בראיון מיוחד לטלוויזיה הירדנית, ששודר לפני כשבועיים, הצביר דודין בהשרבי השטחים להטיל ספק באמינותם של עיתונים אלה "בדיוק כפי שיש להטיל ספק בדיווחי התקשורת הישראלית".

עקב תלונות אנונימיות על אי־סדרים: תוגש תלונה למשטרה נגד ראש המח' לקהילות ספרדיות לשעבר

מאת גדעון אלון

מוסר "הארץ"

היועץ המשפטי של הסוכנות היהודית, עורך־הדין אלי לוזנבסקי, עומד להגיש תלונה למשטרה נגד ראש המחלקה לקהילות ספרדיות לשעבר, דוד אביב.

נודע כי בתום התייעצויות הבד־יקות מעמשכות שנבצעו על־ידי המשרד לביקורת בסוכנות היהודית, בעקבות תלונות אנונימיות על אי־סדרים חמורים שנתגלו במחלקה לקהילות ספרדיות, הודיע עורך־הדין לוזנבסקי ליושב־ראש הנהלת הסוכנות, אריה דולצין, כי החליט להעביר את הטיפול בפרשה לידי המשטרה והפרקליטות המדינה.

אביב, שכיהן כחבר ההנהלה הציונית מטעם הפדרציה הספרדית מאז הקונגרס הציוני ב־1982, נעלם מהארץ לפני כחודשיים, בעקבות חקירה שהחל לנהל המשרד לבי־קורת של הסוכנות. החקירה התבססה על מכתבים אנונימיים שפירטו טענות נגד אביב, שניצל, על־פי החשד, את כספי המחלקה לצרכיו הפרטיים. ימים ספורים לאחר שמבקרת הסוכנות, רנה גוטמן, פנתה אליו וביקשה שאנשי המשרד לביקורת ישוחחו עמו, כדי לשמוע את תגובתו לחשדות נגדו, הוא נעלם מהארץ. לאחר כמה ימים הוא שיגר מכתב מחו"ל לדולצין, בו הודיע לו כי החליט לפרוש מתפקידו "מסיבות אישיות".

במהלך הבדיקה במשרד לביקורת העלה החשד כי אביב הביא ארצה, ללא קבלת היתר, 2 ספרי תורה, שמקורם מבית־כנסת בעיראק, שהד פקדו במחסן הפדרציה הציונית בלונדון. דולצין, שלא ידע כי אביב נטל את ספרי התורה ללא קבלת היתר, הסכים כי הסוכנות תרכוש אותם תמורת 10 אלפים דולר. ספרי התורה הועברו לבית־כנסת בדרום הארץ ואביב, על־פי החשד, לקח את הכסף לכיסו.

מכתב ששיגר אביז מלונדון ב־10 באוגוסט ש.ז. לנשיא הפדרציה הספרדית העולמית, נסים גאון. במכתב, המשתרע על פני 4 עמודים, ושהעתקים ממנו נשלחו לחבר הפדרציה הספרדית העולמית, ליאון תמאן, ומכיורו של גאון בארץ, שמ־עון דרעי, מטיח אביז האשמות קשות נגד ראשי הפדרציה הספרדית בארץ. הוא מאשים אותם באי־סדרים כספיים ובמסע האשמות האנונימיות נגדו. במכתב מדגיש אביז כי הוא נמצא בדרכו לקנדה, שם בכוונתו לפתוח חיים חדשים.

בראיון שהעניק לג'ואיש כרוניקל בסוף השבוע שעבר, ציין אביז כי ראשי תנו"י הם שעמדו מאחורי המכתבים האנונימיים נגדו, שהאשימו אותו באי־סדרים כספיים במחלקה לקהילות ספרדיות וב־משרדי הפדרציה הספרדית.

גורמים בכירים בסוכנות מסרו אמש כי אביז ויתר על כל הפיצויים והפנסיה המגיעים לו מהסוכנות (כל חבר הנהלה נהנה ממעמד של שר), על מנת להחזיר את חובותיו לגור־מים שונים בארץ. אותם גורמים הדגישו כי גזבר הפדרציה הספרדית העולמית, ליאון תמאן, פעל להסדיר כל חובותיו של אביז בארץ.

נמשך גירושם של הכושים העבריים לארצות הברית

מאת איתן רבין

מוסר "הארץ"

עוד כמה מבני כת הכושים העבר־יים מדימונה גורשו אמש לארצות הברית.

שלושם גורשו שני כושים עבר־יים, אלישע כהן (25) ואבי עוז (30). מנהיג כת הכושים העבריים בדי־מונה, בן עמי קרטר, אמר כי ידוע לו על שניים בלבד האמורים להיות מגורשים, והם שלמאור רונלד רובינסון (20) ואירדה סיאו.

אביה תגיה גירוש המסע בני... שלשום הגיע ל"הארץ" העתק

וליד ג'נבלאט דחה בעקיפין ההסכם המשולש שנחתם בדמשק

קרא להחיות הברית הנוצרית־דרוזית

מאת מוסר "הארץ" לענייני ערביים

מנהיג המפלגה הסוציאליסטית הפרוגרסיבית בלבנון, השר וליד ג'נבלאט, דחה בעקיפין בראשונה את ההסכם המשולש שנחתם בד־משק על ידו ועל ידי השר נביה ברי ומפקד "הכוחות הלבנוניים" לשעבר אלי חביקה.

בראיון ראשון מסוגו שהעניק אמש לתחנת הטלוויזיה אל־בי־סי של "הכוחות הלבנוניים" קרא ג'נבלאט להחיות מחדש את הברית הנוצרית־דרוזית בהר הלבנון שת־הווה בסיס לבנייתה מחדש של המדינה.

הוא הביע את נכונותו לפתוח בדיונים בלא תנאים מוקדמים כדי לדון בכל הצעה שתתווה תהליך להסכם המשולש. עם זאת, קרא להנהגה הנוצרית להגיע למידה מסוימת של הבנה עם סוריה, שרק דרכה ניתן להגיע להבנה עם העולם הערבי, לדבריו.

דבריו של ג'נבלאט קודמו אמש בברכה במזרח ביירות, ותחנת השי־דור הכירה את קריאתו של מפקד "הכוחות", ד"ר סמיר ג'עג'ע, לקיום דרישיו ללא תנאים מוקדמים.

במקביל נועד אתמול, בראשונה אחרי 9 חודשים, ראש הממשלה רשיד כראמה עם שני השרים הנוצריים בממשלתו, הנשיא לשעבר כמיל שמעון ושר הבריאות ג'וזף אל־האשם.

ועד ההנדסה בטלוויזיה מסרב להקצות צוות לקמרון

דורש שעות נוספות על טיסה

מאת לילי גלילי

ועד ההנדסה בטלוויזיה מסרב להקצות צוות טכני לסיקור נסיעתו של ראש הממשלה לקמרון עקב סכסוך ישן בין הטכנאים להנהלה על אי תשלום שעות נוספות על שעות טיסה לחו"ל.

הבעיה נתעוררה לפני כחו־דשיים, לאחר שהמנכ"ל, אורי פורת, סרב לשלם שעות נוספות לצוות טלוויזיה שטס לצילומי סרט בפריס.

המנכ"ל טוען, כי לא יתכן שהטכנאים יזכו בנסיעה לחו"ל, וגם יקבלו על כך שכר שעות נוספות; הטכנאים טוענים, כי נסיעה לחו"ל דומה לצורך עניין זה לנסיעה לקרית שמונה, המזכה אותם בשעות נוספות.

אם לא ימצא פיתרון לסכסוך, לא יצא צוות טלוויזיה לסיקור הביקור בקמרון.

קטיושות נחתו באזור הביטחון

מאת מנחם הורוביץ

כמה פגזי קטיושה נחתו אתמול באזור הביטחון לא הרחק מגבול ישראל.

איש לא נפגע ולא נגרם נזק. הד התפוצצויות נשמעו היטב בשטח ישראל.

ארגנטינה מבקשת לקנות מסעודיה מטוסי איימואקס

מאת שלמה שמיר

ארגנטינה מנהלת מו"מ עם סעו־דיה לרכישת מטוסי ביון אמ־ריקאיים מדגם איימואקס, כך מסרו מקורות בבירידוק, על סמך ידיעות שהגיעו מבואנוס איירס.

המו"מ בין שתי המדינות בשלבים מוקדמים, ופרטים ראשונים ברבר בביקור שערך בסעודיה, לא מכבר נשיא ארגנטינה ראול אלפונסין. אם יסתיים המו"מ בהצלחה תהיה ארגנ־טינה המדינה הראשונה באמריקה הלאטינית שברשותה מטוס איי־ואקס.

במסגרת מו"מ זה גם נדונה עסקה שלפיה תרכוש ערב הסעודית מאר־גנטינה שתי ספינות מלחמה.

מבואנוס איירס נמסר כי בקרוב תבוא משלחת של אנשי עסקים מערב הסעודית לארגנטינה כדי לסיים את המו"מ.

משפחת שצ'רנסקי: קיבלנו היתרי יציאה מבריה"מ

מוסקווה (ע"ה). בני משפחתו של נתן שצ'רנסקי הודיעו אתמול כי קיבלו היתרי יציאה מברית ה־מועצות.

אחיו של נתן — ליאוניד — מהנדס מחשבים בן 40, אמר לסופר רויטר במוסקווה כי השלטונות נתנו היתרי יציאה לו, לאמו אידה מילגרום בת 77, לרעייתו ולבניהם אלכסנדר, בן 14, ובוריס, בן שנה.

היבואנים יקפיאו מסירת המכוניות מדגמי 1987

מאת א. קרן

יבואני הרכב יקפיאו מסירת מכוניות מדגמי 1987, לרבות אלו שהוזמנו כבר, עד לביטול הקפאת מחיריהן, או להולופין — תיקון מחירים הנובעים משלושה גורמים: שחיקת שערי המטבע, שנעה בין אפס לגבי שער הדולר, עד ל־28 אחוז בשערי המארק הגרמני והיאן היפאני, התייקרויות יצרן שחלו מאז 1.7.85, ושלא הותר להחילן על המחירונים, וכן דרישות הוגבה לגבי דגמי 1987, כגון שמשות כהות, ועזרות בטיחות למושבים האחוריים ועוד.

מתווכי היבואנים נמסר כי הם לא יוכלו למסור את דגמי 1987 כל עוד המחירונים במטבעות אירופאיים וי־פאניים נמוכים מעלות הרכב בנמל. עוד נמסר כי הגירות בנוזן נמצאות ב"פלירט" בין היבואנים לבין משרדי התחבורה, תעשייה ומסחר והאוצר.

ירידה לדולר

פרנקפורט (ע"ה). הדולר האמ־ריקאי, שובה בשבוע שעבר לעליה, תוך ציפיה לצמצום שיעורי הריבית ברחבי העולם, החל אתמול שוב להתרדר בשוקי המטבע באירופה, עם הגיעם של נתונים כלכליים מאכזבים מוואשינגטון.

הנתונים מלמדים שהתוצר ה־לאומי הגלמי עלה ברבע השני של השנה השוטפת ב־0.6 אחוזים בלבד, לעומת השערות קודמות, שעוסקו ה־עליה ל־1.1 אחוזים.

חוה כהן העברה מקריית ארבע — לא מסיבה פוליטית

מאת מוסר "הארץ"

ראש מחלקת העליה בסוכנות עו"ד חיים אהרן אמר אתמול כי חוה כהן, בתו של נשיא בית־המש־פט העליון לשעבר השופט יצחק כהן, לא הועברה מתפקידה כעובדת סוציאלית במועצה המקומית קרית ארבע בשל סיבות פוליטיות.

בהתייחסו לידיעה ("הארץ" מאת־מול) כי על פי עדותו של ראש המועצה המקומית קריית ארבע שלום ואך, היא הועברה מתפקידה משום שעשתה ככל יכולתה לשכנע את העולים מאתיופיה לעזוב את קריית ארבע, משום שאין הם צרי־כים להתגורר בשטחים הכבושים, אמר חיים אהרון כי הגב' כהן הוע־ברה למרכז הקליטה במעלה אדומים מסיבות של והארגון.

שיחת היום / גרעון אלון

עם: יעל אילן, נכדתו של הנשיא השני יצחק בן־צבי

על: שטר הכסף החדש הנושא את דיוקנו

לא היה לו שום מושג בענייני כספים

אתמול נכנס למחזור שטר כסף חדש בערך של 100 ש"ח הנושא את דיוקנו של מנוח, יצחק בן־צבי. מה דעתך על כך?

עוד לא ראיתי את שטר הכסף עצמו, אלא רק את הדוגמה שלו, כפי שהוצגה בטלוויזיה. באופן עקרוני מקובל עלי שמנציחים את זכרם של מנהיגים על גבי שטרי כסף, בולים או על־ידי קריאת רחובות על שמם.

23 שנים חלפו מאז פטירתו של בן־צבי. איך חשה שנכדם לו עוד מסיים בכך שרק עתה "מנסה" להנציח את דיוקנו על שטר כסף?

לפני כמה שנים כבר הוצא בול שנשא את דמותו, ויש רחובות על שמו בערים שונות בארץ. אינני חושה שכהוצאת שטר הכסף עם תמונתו, נעשה ניסיון לתקן עוול.

במשאל רחוב מקרי, שנערך על־ידי גל"צ, לא ידעו חלק מהנשאלים מי היה בן־צבי. כמה מרואיינים השיבו כי הוא היה ראש הממשלה.

זו, כנראה, דרכו של עולם. אם הנצחת דיוקנו על־גבי שטר כסף תתרום לכך שהציבור בארץ יכיר טוב יותר את מפעלו הציוני ומעשיו — מה טוב.

האם בנק ישראל שאל לדי עתכם?

לפי מיטב ידיעתי — לא.

כשסבך נבחר היית עדיין נערה צעירה. איזה סבא הוא היה?

כשסבא נבחר לנשיא הייתי רק בת 4, ולכן אינני זוכרת הרבה מאותה תקופה, אבל כשנפטר בתום 11 שנים כנשיא המדינה — כבר הייתי בת 15. סבא היה תמיד אדם עסוק בשל תפקידו. זכור לי שהוא אהב מאוד את מסורת ישראל והתנ"ך. הוא נהג לערוך לאחותי ולי חידונים בנושאים אלה. בחופשת הקיץ נהגנו לבוא לביתו בירושלים. אהבנו מאוד לבוא לשם בכל קיץ, כי מצאנו בו תמיד בית חם. אני זוכרת שלסבתא, רחל ינאית בן־צבי, הייתי הרבה יותר קשורה. היא היתה ממש סבתא.

מה היה יחסו של בן־צבי לכסף?

את זה אני זוכרת היטב. לא היה לו שום מושג בענייני כספים. הוא לא ידע כמה עולה כל דבר. כשביקשתי ממנו כסף כדי לקנות "קרטיב" זה היה נראה לו המון כסף. הוא היה פונה לסבתא ומבקש ממנה שתתן לי כמה מטבעות לקניית שלגון.

מו"מ בין חב' אפריקה ישראל לדרא"פ לבניית בתים לשחורים

מאת אריה לביא

מוסר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת אפריקה ישראל מנהלת מו"מ מתקדם עם ממשלת דרום אפריקה בדבר בניית בתי מגורים עבור השחורים בארץ זו, במסגרת המאמצים שעושה כעת ממשלת דרום אפריקה לשפר את איכות החיים של השחורים, בניסיון להביא לרגיעה במדינה.

לסופר "הארץ" נודע שהקשר בין חברת אפריקה ישראל לבין ממשלת דרום אפריקה נוצר בעזרתם של כמה מבעלי המניות של אפריקה ישראל, להם מגעים עם גורמים הקשורים לממשלת דרום אפריקה. לחברה זו, המשלטת על ידי בנק לאומי, כ־1000 בעלי מניות בדרום אפריקה. לדבריו המחוק הוו משקיעים מדרום אפ־ריקה בעלי השליטה בה. שלמה גרוסמן, מנכ"ל אפריקה ישראל, לא היה מוכן להגיב על המו"מ המתנהל עם ממשלת דרום אפ־ריקה.

ממשלת דרום אפריקה משקיעה כעת קרוב ל־300 מיליון דולר בשי־פור מגורי השחורים, וחברת אפריקה ישראל מקווה לקבל נתח מתקציב זה. במגעים המתקיימים באחרונה בין החברה הישראלית לרשויות של דרום אפריקה, הוצעו החברה הישר־אלית בבניית בתים עבור בעלי המעמד הכלכלי הבינוני בקרב השחורים, כגון מורים ובעלי עסקים שהכנסתם גבוהה מהממוצע. הכוונה היא להקים אלפי יחידות דיור עם קרקע צמודה, כשי שמקובל בארץ זו, שעלותן תגיע לכ־30 אלף ראנד לבית. עוד נודע שאפרי־קה ישראל שוקלת להביא לדרום אפריקה ציוד לבניה מתועשת. ציוד זה כמעט ולא מוכר בארץ זו בגלל כוח האדם הזול הקיים בה.

חברה ישראלית אחרת כבר בונה בדרום אפריקה עבור שחורים, החברה, מגרב אינטר־נשיונל, היא בעלת חוזים תחתומים לבניית 808 בתים ביוהנסבורג ובי־לומפונטיין. היקף הבניה בדרום אפריקה החוזי על ידי חברת מגרב הוא כ־15 מיליון דולר לשנתיים הבאות.

הסתירה בהודעות מוסקווה

(סוף מעמוד 1)

פילד היום, אתמול נפגש נציגים ישראלים עם המשנה למנכ"ל משרד החוץ הפיני, קלאוס טירנוס, והודה לו על השירותים, שהגישה אינר־ בארגון השיחות עם הסובייטים.

ניקולאי טיכמירוב אמר אמש ל"הארץ", שקיבל רושם טוב מבני שיחו הישראלים. בשיחה קצרה מורח במלון "פרזידנט" אמר טי־כומירוב: "לא היו לי כל בעיות איתם (הישראלים). פשוט שוחחנו איש עם רעהו, ואינני יכול להוסיף על כך דבר. אתה רוצה פרטים? אני מפנה אותך אל מסיבת העיתונאים שהיתה במוסקווה. הדובר הסובייטי גראסימוב נתן ביטוי מסמך ל־ עמדתה של ברית המועצות". טיכ־מירוב, סירב בתוקף, להשיב על שאלות בנושאים פוליטיים. הוא הגיע עתמול שבע של ערב לקבוע מועד.

פיליכין וטיכמירוב תיכננו את שהותם כך שיעזבו את הלסינקי היום. הדבר מעיד, כי כוונתם המקורית היתה לנהל שיחות של יו־מיים עם הנציגים הישראלים. בשיחה שלשום עם הישראלים הציע טיכמירוב, בכוון של הלצה, לדבר "רוסית, אנגלית, צרפתית או ער־בית". טיכמירוב, שהוא איש מחי־לקת המזרח התיכון במשרד החוץ הסובייטי, שהה במשך תקופה ארוכה בארצות ערביות, והוא אכן דובר ערבית.

חילוקי דיעות בין הפרשנים

פרשנים פינים כאן חלוקים בדיע־ותיהם על ההתפתחויות האחרונות. פרשן הרדיו הפיני אמר, כי הודעת הדובר הסובייטי גראסימוב מבטאת נסיגה, ומוזירה את יחסי ברית המועצות־ישראל לנקודת המוצא שבה היו לפני תחילת שיחות הלסינקי. לעומתו סבור פרשן סר־כנות הידיעות הפינית, כי הודעת גראסימוב היא ניסיון להמעיט בחשיבות השיחות עם הישראלים. ולהפגין ההידות בקידום היחסים עם ירושלים. שני הפרשנים מסכימים, כי במוסקווה יש בחוגים חילוקי דיעות על הקצב והצורה שבהם יש לפתח את היחסים עם ישראל.

אין תוכניות להמשיך

מוסקווה (ע"ר וע"צ). השיחות הרשמיות הראשונות בין ישראל וברית המועצות זה כמעט עשרים שנה נסתיימו ביום שני בהלסינקי בלי תוכניות להמשיך בהן, אמר אתמול דובר של משרד החוץ הסובייטי. הדובר, גנאדי גראסימוב, האשים את ישראל ב"התערבות בלתי מתקבלת" בשאלת יהודי ברית המועצות ואמר כי לא יהיו דיונים נוספים על קשרים קונסולריים עם ישראל, אחרי השיחות שנמשכו שלושם 90 דקות בהלסינקי.

"לא הושגו הסכמים — אפילו לא הוסכם לגבי פגישה אפשרית בעתיד", אמר במסיבת עיתונאים. "אין תוכניות להמשיך בפגישה זו". הדובר עמד בתוקף, הדובר הוא להתגובה שהשמיע שר החוץ יצחק שמיר, שתיאר את שיחות הלסינקי כתח־ילה טובה של דו־שיח עם מוסקווה.

גראסימוב, בתגובה הסובייטית הרשמית הראשונה על השיחות, אמר כי הצד הישראלי חרג מ־ המטרות המוגבלות של השיחות כאשר העלה שאלות לגבי מדיניות בנוגע הגירת יהודים סובייטיים. הוא ביגה בחריפות את שמיר על שתיאר את יהודי ברית המועצות כבעם ישראלי חשוב, ורמז כי השי־חות הסתכמו בשל מחלוקת בשאלת הגירת היהודים. הדובר הסובייטי אמר כי היהודים בברית המועצות לא הסמיכו את שמיר לדבר בשמם ולישראל אין זכות לעשות זאת.

"אין לישראל רכוש — לכן אין מקום למשלחת"

"סילוף כזה של הנושא מהווה התערבות שהצגות מאוד בענייניה הפנימיים של ברית המועצות", הו־סיף. עוד אמר כי ישראל ביקשה לשגר משלחת לברית המועצות, תמורת ביקור מתוכנן בישראל של פקידים קונסולריים ממוסקווה. שמ־מורים היו לדון בנושאים שונים, כולל רכוש סובייטי בישראל. "אולם לישראל אין רכוש בברית המוע־צות", אמר גראסימוב, "לכן לא היה הסכם בשאלה זו. הפגישה הייתה עתה".

גראסימוב הוסיף כי לפני השיחות סברו אנשים מסוימים כי ישראל וברית המועצות משוקות "משחק מאחורי הקלעים" לקראת חידוש הקשרים הדיפלומטיים. אך אין זה נכון. "אנו מגנים את ישראל על מדיניותה התוקפנית. אנו מוכנים לחדש את הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל. רק אם תחול מתוך מגיחה נגד המדינות הערביות".

הודעה רוסית נתקבלה בתמיהה

עקיבא אלדר, מוסר "הארץ" בוושי־נגטון, מוסיף כי ישראל הבהירה לברית המועצות עוד לפני מגעש הלסינקי, כי ביקורה של משלחת "ישראלית" במוסקבה יהיה תנאי לביקור המשלחת הסובייטית ב־ ישראל. אי לכך נתקבלה בתמיהה ההודעה הסובייטית, כי לא יתכן למשלחת ישראלית לבקר שם.

גורמים ממשלתיים בכירים אמרו אמש כי "הרוסים יכולים לשכוח מביקור המשלחת שלהם כאן אם ירוחו את ביקור אנשינו במוסקווה".

אנחנו הנבאנים — משרד ממשלתי

בינען אלדר, מוסר "הארץ", מוסיף כי הנציגים הרוסים טענו כי ידוע להם שאגף מבנסים של המשלחת הסובייטית בירושלים משמש כי משרד ממשלתי. כן ציינו הנציגים הרוסים כי המשלחת שתבוא לארץ תתבקש לבדוק את מצבם של כמה מאות אזרחים סובייטים השוהים בארץ.

לספקת את החודעות

מערות "הארץ" בשרון מוסיפה כי ראש הממשלה, שמעון פרס, הבריע אתמול: "אנחנו לא רק מדינה אנחנו גם עם ונושא יהודי ברית המועצות הוא נושא קרוב ללבנו". הוא דיבר במהלך סיור בנתניה. פרס העיר בתשובות לשאלות, כי קשה גם לספקנו את הוודעות הסובייטיות ולא ברור מדוע הופסקו השיחות. ברור מכל מקום, כי מוסקווה רגישה לתגובות העולם הערבי.

עיך את העמוד: משה רייננלד

יימשכו דיוני ראשי האוצר ובנק ישראל: יישום ההצעות לרפורמה בשוק ההון יארך חודשים

המטרה: להגדיל בכ־150 מיליון דולר מסגרת ההנפקות בשוק ההון עבור המגזר העסקי ולהקטין את מעורבות הממשלה

מאת צבי זרחיה

מוסר "הארץ"

ראשי האוצר ובנק ישראל ימ־שיכו בימים הקרובים את הדיונים לקראת ביצוע רפורמה בשוק ההון. המטרה היא להגדיל בכ־150 מיליון דולר את מסגרת ההנפקות בשוק ההון עבור המגזר העסקי, ולהקטין את מעורבות הממשלה בשוק זה.

הדיונים באוצר על ביצוע הר־פורמה בשוק ההון הוחלו לפני זמן מה, והתרכזו בשבועות האחרונים בעקבות קבלתה בממשלה של איגרת שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, שהבטיע לפעול ליצירת שוק הון אפקטיווי.

שר האוצר משה נסים כינס אתמול שתי ישיבות בנושא, בהשקר התכנון של שר האוצר, סנגו, הממונה על אגף ההון, הממונה על הת־קציבים, היועץ המשפטי של האוצר החקירות הכבירה, ואשר הצבורים הנכרסו לדיון נגיד בנק ישראל וכן מנהל מחלקת מחקר בבנק הרכוש והנהל המחלקה המוניטרית בבנק. גורמים כלכליים העידכו אתמול כי יישום כל ההצעות שהוצגו בישיבות אתמול יארך מספר חודשים.

נתח צר לסקטור העיסקי

מנן שר האוצר עזי אמוראי אמר שכל עוד הממשלה ממממת את פעילות הקרן ההרבית של הגוב הפנימי באמצעות מיזהור מלא בשוק ההון, נותר נתח צר לצרכי הסקטור העיסקי.

אמוראי ציין כי הממשלה תגייס השנה 3.2 מיליארד דולר בשוק ההון, והסקטור העיסקי יגייס כ־650 מיליון דולר (לעומת כ־70 מיליון דולר בשנה שעברה).

הוא הוסיף כי אם יתברר שלאחר ביצוע תקציב המדינה, יווצר עודף הכנסות לעומת התחזיות המקוריות, יהיה אפשר להעמיד עוד 150־100 מיליון דולר לצרכי הגיוס של הסקטור העיסקי בשוק ההון.

מעריכים ש־400 מיליון דולר יגוייסו השנה בהנפקות הפירמות והנפקות־הון 250 מיליון דולר יגוייסו על ידי הממשלה לצורך הלוואות למגזרים שונים.

כדי להביא לרפורמה בשוק ההון פועלים כמה צוותים:

* ועדת השרים לענייני דו"ח בייסקי שתתכנס בשבוע הבא לדיון על מבנה שוק ההון, ואשר בה תקיים דיון בהמלצות ועדת בייסקי;
* צוות שוק ההון בראשות מנן שר האוצר עזי אמוראי העוסק מדי שבוע אחד התחומים בשוק ההון;
* צוות לבדיקת דרכים למיתוג התווי העיסקי של ישראל, אף הוא בראשות אמוראי.

המעלות של אל על

מספר טיסות	מספר מבטל		המעלות	המספר	הטמפרטורה אתמול
אמסטרדם	12	18	מעונן	13	19
אתונה	23	33	בהיר	22	26
בוקארשט	21	33	ס"ר	—	—
בייזל	12	19	מיטוביים	12	20
וינה	15	23	מיטוביים	19	26
זנבה	14	22	מ"ח	16	26
לונדון	12	20	מ"ח	13	19
ליסבון	16	25	מ"ח	18	25
מדריד	19	33	מ"ח	16	30
ניו־יורק	21	27	גשום	21	27
פאריס	12	20	מ"ח	14	22
פרנקפורט	12	19	מיטוביים	14	24
ציריך	15	21	מ"ח	—	—
קהיר	21	34	בהיר	21	34
קופנהגן	13	19	מיטובים	10	18
רומא	22	33	מ"ח	18	34
שטוקהולם	12	17	מיטובים	11	14

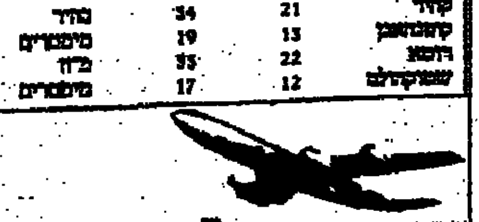

ELAL אל על

לוח־פון — קבלת מודעות 24 שעות ביממה — 03-292 777 — שרות מודעות בטלפון — באמצעות כרטיסי אשראי

במלאות שלושים לפטירתו של אהובנו

ד"ר שמואל יהודה רגולסקי ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה לגילוי מצבה ביום חמישי ט"ו באב תשמ"ו (21.8.86) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו

אשר פרנקל ז"ל

נקיים אזכרה לזכרו ביום שישי י"ז באב תשמ"ו 22.8.86 בשעה 12.30 בצהרים בבית הקברות בנחלת יצחק

אנו מודים לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

המשפחה

בעין חוד לא יצאו לעבודה אך איש לא בא להרוס בתים

שר הפנים הרב פרץ: אין ברירה אלא להרוס 3 המבנים שהוקמו ללא רשיון

את עטאללה מנצור סופר "הארץ" בגליל

תושבי עין חוד לא יצאו אתמול לעבודה, מחשש כי פקחי הוועדה לתכנון ובניה של מחוז חיפה במשרד הפנים, יבואו לבצע צווי הריסה נגד שלושה מבנים, שהוקמו ללא רשיון בכפר. גם חברות אנשי תנ"ש שהבטיחו לבוא כדי לעמוד לצד הכפריים שבתיהם נתונים בסכנת הריסה, באו לכפר עם שחר. אבל הפקחים וצוות ההריסה לא הגיעו.

נודע כי שר הפנים, הרב יצחק פרץ, אמר אתמול על דעתו כי אין ברירה ויש להרוס את שלושת המבנים שהוקמו באחרונה ללא רשיון ואשר נגדם הוצאו צווים מינהליים ופסקי דין של בתי המשפט. השר אמר אתמול ליו"ר הוועד הארצי של הרשויות הערביות, אברהים נמר חוסין, כי גורל הכפר עין חוד יידון בוועדת מרקוביץ הבין משרדית לענייני הבניה הבלתי חוקית, אבל שלושת הבתים האלה יהרסו.

בפגישה בין השר פרץ ונציגי הרשויות הערביות ומרכז השלטון המקומי, הוחלט על הרחבת בסיס התקציב של הרשויות הערביות בעשרים מיליון שקלים. הרשויות יעמיקו את הגביה בשישה מיליון שקלים, ומשרד הפנים יאשר להם תוספת של ארבעה עשר מיליון שקלים לתקציב הרגיל ולתקציבי הפיתוח.

אנשי ההוצאה לפועל מפנים ממשרדי חברת החשמל המזרח־ירושלמית את הספרים, בליווי משטרתי (צילום: רחמים ישראלי)

חברת החשמל במזרח י"ם תושבת היום במחאה על עיקול כספיה

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

עובדי חברת החשמל של מזרח ירושלים ישבתו היום במחאה על הפעלת צו העיקול על כספי החברה.

אתמול פרצו פקידי ההוצאה לפועל, בלווית כוח משטרה מתוגבר, אל משרדי החברה, פתחו בכוח כספת, ונטלו ממנה מסמכים והמחאות. מהנהלת החברה נמסר כי למרות השביתה שתתקיים היום יופעלו השירותים במתכונת חירום, ואספקת הזרם למנויים לא תיפגע.

זו הפעם הראשונה שההוצאה לפועל מבצעת את צו העיקול על נכסי החברה. צו העיקול הוצא עקב תביעה של חברת החשמל הישראלית נגד החברה הערבית, בגין חוב של יותר מ־20 מיליון ש"ח.

לא השיגו את שחל

פקידי ההוצאה לפועל, שבאו לחברה בבוקר, מצאו את שעריה נעולים לרגל חופשת חג הקורבן המוסלמי. יו"ר מועצת המנהלים אנואר נוסייבה זומן למקום, וביקש לדחות את אכיפת צו העיקול. הוא ניסה ליצור קשר עם שר האנרגיה משה שחל, אך הצליח לדבר בטלפון רק עם המנכ"ל, שהסביר לו שלמשרד האנרגיה אין כל יד בעניין. משלא נמצא פתרון, הורו פקידי ההוצאה לפועל לפורצי כספות, שנשכרו לצורך העניין, לפתוח בכוח את הכספת של החברה, ולהוציא מתוכה את כל הכסף שיימצא בה.

המחאות על עיקול כוח אדם בחברה. עמד אבו־דייאב הפריע על שבותה, וקרא לכל "המפלגות הלאומיים" בעיר לעמוד לימין חברת החשמל המזרח־ירושלמית. לדבריו הצעד שננקט הוא מרבד קאמיוני, ומטרתו להשתלט על החברה, ולקעקע את עצמאותה וקיומה.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה המזרח־ירושלמית, אנואר נוסייבה, הגיב אתמול בזעם על הפעולה. "אין לנו רובי קלאשניקוב להגן בהם על החברה", אמר, "אינני מבין מדוע היה צריך לעשות פעולה כזו בדרך כזו ובעיתוי כזה. פריצה למשרדי החברה ביום חג מעידה על היעדר כל התחשבות ברגשותינו הדתיים. אם זו דרכם של השלטונות, אם הם רוצים ליצור פרובוקציה ולהוביל לעימות, הרי שהם בדרך הנכונה".

רבין מצפה ל"טיפול אפקטיווי" אחרי סגירת משרדי פתח בירדן

בירך גם על תוכנית החומש שירדן יוזמת במגמה לסייע לשטחים

מאת אורי ניר סופר "הארץ" בשטחים

שר הביטחון, יצחק רבין, שיבח אתמול את ירדן על הצעדים שנקטה נגד גורמי אש"ף בתחומה, וציין כי מאז שננקטו צעדים אלה, ירדה פעילות הפיגועים שמקורם בשטחים.

רבין הביע תקווה כי ירדן לא תסתפק בסגירת משרדי ארגון "פתח" ברבת עמון, אלא תנקוט "טיפול אפקטיווי בגורמים האש"פיסטיים שיזמו, היכוונו ומימנו פעילות פיגוע וחבלנית בשטחים ובישראל". רבין בירך גם על תוכנית החומש שירדן יוזמת במגמה לסייע לשטחים. "למרבית האוכלוסיה בגדה יש אוריינטציה ירדנית וזיקה לירדן", אמר רבין, "וכל פעילות ירדנית, כלפי אזרחי ירדן בשטח, שתביא לשיפור רמת החיים, בהתאם למדיניות שלנו, היא קבילה בעיני".

לדבריו, "ככל שאוכלוסיית השטחים תחיה ביתר רווחה, תצטמצם מידת ההתפתות לפעילות פיגוע וטרור". רבין אמר את הדברים על גשר אלנבי, מול עיניהם הסקרניות של החיילים הירדנים המוצבים במקום, במהלך סיור בגשר ובמסופי הנוסעים שלידו. במהלך סיורו ביקש רבין ללמוד על העשייה במקום, ושוחח עם מספר תושבים מהגדה שחזרו מירדן.

לאחר סיורו בגשר, ביקר השר ביריחו, ונפגש עם ראש העירייה, ג'מיל סבורי חלף, ועם פקידים בכירים במינהל האזרחי, העוסקים בענייני החקלאות. אלה העלו בפניו מספר בקשות שעניינן הגדלת המכסות לייצוא החקלאי לירדן, והגדלת השיווק לישראל. בתום הסיור נועד רבין עם כמה מראשי זרועות הביטחון הפועלות בגדה, וקיבל סקירה מפורטת על המצב הבטחוני באזור.

הסתיימה חקירת ראש עיריית אשדוד; התיק – לפרקליטות

בעקבות זאת יוחלט אם אולאי יועמד לדין

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

היחידה לחקירות הונאה במשטרת ישראל, בראשותו של תת־ניצב יורם גבן, סיימה את החקירה המתמשכת נגד ראש עיריית אשדוד אריה אולאי, ובימים הקרובים יועבר התיק לפרקליטות מחוז הדרום, או לפרקליטות מחוז המרכז, כדי שיעיינו בו ויבדקו אם יש מקום להעמיד לדין את אולאי.

כי היחידה לחקירות הונאה טרם גיבשה עמדה סופית אם להמליץ להעמיד לדין את אולאי, אך לא מן הנמנע כי בתוך התיק ישנה המלצה הנשמרת בסוד.

כאספו אלפי מסמכים

כזכור פתחה היחידה לחקירות הונאה בחקירה נגד ראש עיריית אשדוד לפני כמה חודשים בעקבות תלונות של תושבים באשדוד וכן בעקבות תלונה של חבר מועצת העיר שמשון פז (ליכוד), אשר כתב למשרד הפנים מכתב נגד אולאי. היחידה לחקירות הונאה עצרה את ראש העיר לעשרה ימים. החוקרים אף אספו אלפי מסמכים מהעירייה, חקרו פקידים בעירייה, וחקרו את אולאי כמה פעמים.

במהלך חקירת המשטרה התלונן אולאי במסיבת עיתונאים כי החקירה נמשכת זמן רב ונגרם לו עינוי דין. כאמור נודע עתה כי החקירה הסתיימה וממתינים להחלטה אם להעמיד לדין את אולאי. בין החשדות שנחקרו, נסיעה שקיבל אולאי לחו"ל מטעם ישיבת סטמר, הוצאת מברקים ועוד.

מלשכת דובר המשטרה נמסר כי החקירה אכן בשלבי סיום ובימים קרובים יועבר התיק לפרקליטות. ראש עיריית אשדוד נח אתמול בביתו ואשתו מסרה כי איננו חש בטוב.

אריה אולאי

בימים האחרונים נעשו השלמות אחרונות בתיק וגם היום ישלימו מספר פרטים, לסופר "הארץ" נודע

הודעה לציבור

עקב העליות במחיר הזהב בשוק העולמי, נאלצה החברה להעלות החל בתאריך 20.8.86 את מחירי המדליות והעדיליונים מזהב. כמו־כן הועלו מחיריהם של חלק מפריטי הכסף והארד, בגלל ההעלאות שחלו בהוצאות הייצור לאחר הפשרת ההקפאה.

מדליות קסטל

למרות האמור לעיל ותוך התחשבות עם מנויי החברה, לא הועלו מחירי מדליות ועדיליוני "קסטל", למעט מדליית הזהב 38 מ"מ, שמחירה החודש, החל ב־20.8.86 הוא 1120 ש"ח בתשלום אחד, או *1152 ש"ח בשלושה תשלומים.

החברה עושה ככל יכולתה לשמור על מחירים אלה עד סיום מבצע המכירות של פריטי "קסטל" למנויים, כל עוד לא תחול עליה משמעותית נוספת במחיר הזהב.

* כולל ריבית חודשית של 3%

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

מזכירות עמותת אחיות בתיה"ח "נעשה ניסיון להגיע להבנות אך הדברים רחוקים מסיכומים"

מאת נורית אבמתי סופרת "הארץ"

אתמול דנה מזכירות עמותת אחיות בתי החולים בצעדים שיינקטו, אם לא יושג הסכם כל שהוא בנוגע לתנאים, שבעקבותיהם הן שבו לעבודה לפני כחודש וחצי. ביום חמישי יסתיימו ששת השבועות, בהם היו צריכים לדון עם המשרדים הנוגעים בדבר באשר לתנאי עבודתן, תוספת תקנים וכו'.

אתמול, במהלך פגישה שבה השתתפו נציגי האחיות האצים, מנכ"ל משרד הבריאות הפרופ' דן מיכאלי ונציגי ההסתדרות, הוצגו לאחיות הצעות שונות הנוגעות לתוספות תקנים. פרופ' מיכאלי ציין כי אתמול הובאו לאחיות הצעות קונקרטיות על הוספות תקנים ועתה ממשים להתגבר.

מרי פינטו ממזכירות עמותת האחיות ציינה אכן כי נעשה ניסיון להגיע להבנות עקרוניות, אך הדברים עדיין רחוקים מסיכומים. האחיות סירבו לציין איזה צעדים ינקטו אם לא יושג הסכם כל שהוא.

שר התעשיה של צרפת אלן מדלן – היום לביקור רשמי בישראל

יידונו הגברת קשרי הסחר, השקעות מצרפת בתחום התיירות בישראל, שיתוף הפעולה במחקר ופיתוח תעשייתי עם צרפת, והחלפת מידע טכנולוגי

מאת צבי זרחיה והדר בהלמקרקין סופרי "הארץ"

ישראל מבקשת להגביר את קשרי הסחר ואת שיתוף הפעולה במחקר ופיתוח תעשייתי עם צרפת. נושאים אלה, ובכללם החלפת מידע בנושאי טכנולוגיה בין שתי המדינות, יידונו בין שר התעשיה אריאל שרון ושר התעשיה הצרפתי אלן מדלן, המגיע היום לביקור רשמי בישראל. השר הצרפתי גם ייפגש עם ראש הממשלה שמעון פרס ועם ממלא מקומו יצחק שמיר.

במשרד התעשיה אומרים כי לביקורו של השר הצרפתי חשיבות רבה בהידוק הקשרים הכלכליים בין שתי המדינות. ישראל מבקשת להגביר את קשרי הסחר בין שתי המדינות על בסיס של איזון והדדיות. בחודשים ינואר־יוני '86 הסתכם הגרעון המסחרי בין שתי המדינות ב־31 מיליון דולר. לאחר שהיצוא הישראלי לצרפת הגיע ל־149 מיליון דולר, לעומת 132 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. היבוא מצרפת היה בתקופה זו 181 מיליון דולר.

עיקר היצוא הישראלי לצרפת מוצרי טקסטיל, הלבשה, מוצרי חקלאות ומזון מעובד, כימיקלים, מכונות וכו'. בין המוצרים העיקריים המיובאים מצרפת מכונות ומיכשור, מתכות, כלי רכב, מוצרים כימיים ועוד.

השקעות בתחום התיירות

נושא השקעות מצרפת בתחום התיירות בישראל הוא אחד הנושאים שיעמדו במרכז הדיונים, שיקיימו מחרתיים בירושלים שר התעשיה התקשורת והתיירות של צרפת עם עמיתו, שר התיירות והמשפטים אברהם שריר. בפני השר הצרפתי יובאו אפשרויות השקעה בנושאים שצרפת מתמחה בהם בתחום התיירות, כמו הקמת כפרי נופש, במתכונת "מועדון הים התיכון", פונדקי דרכים לאורך מסלולי תיור וכן הקמת רשתות של בתי מלון עממיים (2–3 כוכבים) במתכונת הקיימת בצרפת.

נושא נוסף שיעלה בשיחות העבודה יהיה עידוד תיירות מארצות אחרות. יושם דגש על עידוד חבילות נופש משולבות מארצות חבירות, המזרח התיכון ודרום אמריקה, במתכונת של בנית הקיימת "פריז־ירושלים".

ישראל תבקש להרחיב את מסגרת שיתוף הפעולה גם ליוזמות משותפות באמריקה הדרומית. בנושא פיתוח התיירות בין שתי הארצות תציע ישראל לקיים שבועות לאומיים הדדיים בשתי המדינות, השתתפות הדדית בארועי פולקלור ופסטיבלים, אירגון סיורים לימודיים לקבוצות של עיתונאים

שר הקליטה צור מציג תוכנית לצמצום השליטה בשטחים ויצירת תשתית פוליטית להידברות בעתיד

מאת עקיבא אלדר

בהאשימו את ממשלת פרס בהמשך הסיפוח הזוחל בשטחים, הציג אתמול שר הקליטה יעקב צור תוכנית לצמצום השליטה הישראלית בגדה וברצועה ויצירת תשתית פוליטית להידברות בעתיד. צור העביר את התוכנית למזכיר מפלגת העבודה עוזי ברעם ולראשי התק"ם, וביקש להביא את המיסמך שהכין לפורומים המתאימים.

במסיבת עיתונאים שכינס אתמול, טען צור כי מפלגת העבודה משתקת עצמה בוויכוחים עקרים בין יונים לניצים, בדבר פיתרון הקבע בשטחים, ובינתיים נמשכת מגמת התלות הכלכלית בישראל, הסיפוח הזוחל וההשקעות בהתנחלויות (150 מיליון דולר בשנת 1985).

לדבריו, התעוותה עקב כך המציאות הפוליטית והחברתית בגדה וברצועה וההשפעות השליליות מחלחלות אל החברה הישראלית, מחזקת את הנוגעות וקובעות נורמות של עבודה ערבית זולה. צור מעריך, כי אחרי הרוטציה יתמשך הויכוח בין המערך לליכוד סביב המצב בשטחים, כאשר הליכוד ימשך על ידי גורמים קיצוניים להגביר את קצב הסיפוח הזוחל.

בתוכנית שהכין בעזרת מומחים ובראשם פרופ' עמנואל סיוון, העומד בראש צוות המשימה של משרד ראש הממשלה מציע צור שינויים בשישה תחומים, מתוך הנחה שהשליטה הישראלית על השטחים תימשך גם בשנים הקרובות:

יעקב צור

עיקרי התוכנית

א. מתן היתר להתארגנות פוליטית מבוקרת של גורמים ואישים מתונים המתנגדים לטרור, כדי לסייע בעתיד ביצירת בסיס תבונתי פוליטי למשא ומתן מדיני.

ב. פיתוח כלכלי בשטחים שיכוון להפחתת התלות של השטחים בישראל בתחום התעסוקה, הייצור והצריכה. ליברליזציה במתן רשיונות למפעלים בשטחים – לרבות כאלה העלולים להתחרות במפעלים ישראליים המשווקים לשטחים, הזרמת כספים בינלאומית, גיוס השקעות בסך 500 מיליון דולר בשלוש שנים.

ג. הפחתת מספר העובדים הישראלים במשק האזרחי עד למינימום של כמה עשרות (במקום 300 ביו"ש ו־100 בעזה). יש להעביר את ניהול העניינים האזרחיים לתושבים המקומיים אף באורח הדרגתי.

ד. על מנת למנוע שרירות המשפט ולהבטיח בקרה על חקיקה באמצעות צווים יש להקים בית דין צבאי לערעורים בשטחים ולמנות ועדה ציבורית בראשות שופט לשעבר שתבחון את הצווים המוצאים על ידי המפקד הצבאי ותביא עמדתה בפני שר הביטחון.

ה. יש לחזור להרחבת סמכויות הרשויות המקומיות המוגבלות עתה על ידי החוק הירדני או המצרי ולהרחיב תחומי השיפוט שלהן.

ו. הקפאת ההתנחלויות, למעט ביסוס ופיתוח ההתיישבות בבקעה, בצפון ים המלח ובגוש עציון, וביטול ההטבות המיוחדות למתנחלים ביו"ש.

ראש בית"ר לנבון: אינך עוד מנערי ב"ג שהכתיבו החדשות

מגנה מעורבות נבון במינוי עורך "מבט"

מאת לילי גלילי סופרת "הארץ"

ראש ההנהגה העולמית של בית"ר, שלמה גרבין, קרא אתמול במכתב לשר החינוך, להפסיק את מעורבותו הפוליטית של נבון במינוי עורך "מבט". פנייתו של גרבין מתייחסת להצהרותיו של נבון בזכות הארכת כהונתו של מיכאל קרפין, ונגד מועמדותו של יעקב אחימאיר.

בפנייתו כותב ראש הנהגת בית"ר לנבון: "נפל דבר בישראל מאז היית מנערי בן גוריון, אשר הכתיבו את מהדורות החדשות ב"קול ישראל", אין אנו מתיימרים לייצג את יעקב אחימאיר, אך נראית לנו כחרפה, העובדה שאדם נפסל עקב שם משפחתו, אותו רדפה מפלגתך משך שנים, ומוסיפה לרדוף עד היום".

במחלקת החדשות גובר המתח לקראת ההכרעה הצפויה מפי המנכ"ל, אורי פורת, להכריע את שני גיבורי הפרשה־קרפין ואחימאיר, השוהים בחופשה. פורת שמר את ההחלטה ליום האחרון לקדנציה של קרפין המסתיימת היום, ובמשך היום הוא צפוי להודיע באם החליט להאריך את כהונתו של קרפין או לפתוח מכרז לתפקיד. במחלקת החדשות העריכו אתמול כי פורת הגיע לידי הסכמה עם מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, בדבר פתיחת המכרז למועמדותו של אחימאיר.

הודעת איגוד העיתונאים

נוכח פירסומים שהיו בזמן האחרון בקשר לדיונים בהשתתפות שרים על מינויים ברשות השידור ובטלוויזיה הישראלית, החליטה אתמול הנהלת האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, שכל התערבות פוליטית, במינויים שמטעם מהותם מקצועיים, היא פעולה פסולה מעיקרה.

להלן נאמר: הנהלת האיגוד הארצי רושמת, עם זאת, לפניה את הודעת שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון כי "מחשבה כזאת לא עלתה במוחי מעולם ודוחה מכל ביותר".

מנכ"ל משרד הרווחה חושש הקיצוץ יסכל קליטת 4,000 ילדים במעונות

מאת עדנה אבידר סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, צבי צילקר, חושש כי בעקבות החלטת הממשלה על קיצוץ בתקציב המשרד, לא יוכל המשרד לאשר השתתפות לקליטת עוד 4,000 ילדים במעונות־יום.

המשרד נדרש, החל מחודש ספטמבר, לתוספת תקציב של 9% אחוז בסעיף המעונות, בשל העלאת מחיר שהאוצר עומד לאשר. למשרד יש רזרבה של 20 מיליון ש"ח, 8 מיליון ש"ח מיועדים לכסוי ההתייקרות בתפעול המוסדות, ושכר עבודה בסכום 12 מיליון יקוצץ על פי החלטת הממשלה. מכאן, שכל סטיה בתקציב של סעיף זה או אחר, לרבות השתתפות המשרד בהחזקת ילדים במעונות, או קליטה של 700 מבוגרים במוסדות, שתוכננו לחודשים הקרובים, דינם – קיצוץ.

פיטורי עובדים נוספים

בעיה נוספת היא פיטורי עובדים נוספים במשרד. הסכם השכר בשירות הציבורי מאפשר העלאת שכר רק על חשבון קיצוץ בכוח־אדם. פירושו של דבר במשרד העבודה הוא צמצום מצבת כוח־אדם ב־80 משרות. הדבר בלתי־אפשרי, לדברי צילקר.

מאז תחילת התוכנית הכלכלית לפני שנה, צמצם המשרד 452 משרות, ועוד 280 משרות של עובדים מקצועיים, יותר לא ניתן מאחר שאי אפשר לפגוע יותר במערכת השירותים שנותן המשרד.

אתמול קיים מנכ"ל משרד העבודה והרווחה התייעצויות עם מנהלי האגפים במשרד, ונבחנה הצעה של קיצוצים, שתוגש היום לשר העבודה והרווחה עם שובו מחו"ל. צילקר מסר כי בהשוואה לקיצוצים שנדרש המשרד בעבר, המכה הפעם היא כפולה, מאחר שהמשרד נדרש לקצץ בפועל 12 מיליון ש"ח בתקופה של שישה חודשים, מבלי שהדבר נלקח בחשבון בתוך בנית העבודה השנתית.

צו ביניים אוסר על שר הדתות לכנס ועדת המינויים לדיינים

לבקשת אברהם גולדשמיט, בנו של הרב אליעזר גולדשמיט מי שישב בבית הדין הרבני הגדול

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

שופט בית המשפט העליון, גבריאל בך, הוציא אתמול צו ביניים, האוסר על שר הדתות לכנס את ועדת המינויים לדיינים. בך נענה בכך לבקשה לעתירה למתן צו על תנאי, שהגיש אברהם גולדשמיט, בנו של הרב אליעזר גולדשמיט, מי שישב בבית הדין הרבני הגדול ובוועדת המינויים לדיינים כ־20 שנה.

גולדשמיט עתר שלשום לבג"ץ נגד שר הדתות ומועצת הרבנות הראשית. באמצעות בא כוחו עו"ד ד"ר מישאל חשין ביקש העותר מבג"ץ להורות לשר הדתות להימנע מכינוס ועדת המינויים לדיינים וכן לבטל את החלטה של מועצת הרבנות הראשית, המונעת למעשה מעשרות דיינים מלהיות מועמדים בפני ועדת המינויים לדיינות.

על פי החוק, מי שכיהן 3 שנים רצופות בבית דין רבני אזורי זכאי לקבל כשר לדיינות. החלטת מועצת הרבנות הראשית, שנגדה עתר גולדשמיט, מוסיפה על תנאי זה "צירוף חוות דעת בכתב של שלושה מחברי מועצת הרבנות הראשית, צירוף חוות דעת של שני דיינים המכהנים בבית הדין הגדול". וכן הצגת פסקי דין, שפורסמו בקובץ פסקי הדין הרבניים.

בעתירה כותבים גולדשמיט והדין, כי החלטה זו, לבד מהיותה חריגה מסמכות, "הינה שרירותית ובלתי סבירה בעליל... מבזה ומבזה המכבדים את עצמם והולם. ובהם דיינים ותיקים ונכבדים – לא יעלו כלל על דעתם לבקש "כרטיס" על רקע הצורך למלא הוראה זו."

חשין מציין כי היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ביקש משר הדתות לא לכנס את ועדת המינויים עד שיחווה את דעתו בעניין.

ערך את העמוד: חיים בל

בהסתייגו מהפירסומים בקשר לסוויסה

שריר: מדאיג ששמו של אדם נהפך להפקר במדינת ישראל

(עו). שר המשפטים אברהם שריר, הביע שלשום דאגה, נוכח הפירסומים המטילים אשמה בנציב בתי הסוהר, בלי שהטענות נגדו נבדקו.

בביקור שהשר ערך במגדל העמק הוא התייחס לפרסומים סביב הדו"ח אך על השרות כי נגד רפי סוויסה ואמר: "מדאיג אותי כיצד שמו של אדם נגרר ברפש, כיצד מטילים עליו אשמה לפני שהעניין נבדק, נבחן או הוכרע על ידי בית משפט מוסמך".

"מדאיג ששמו של אדם נהפך להפקר במדינת ישראל: אני עצמי עבדתי והייתי קשה בנושא זה. זה צריך להדאיג את כולנו, שהרכוש היקר ביותר של האדם: שמו האישי, הופך להפקר וכאשר האיש יוצא זכאי, בדין או במשפט, או בכל בירור אחר, אף אדם לא זוכר זאת והכתם דבק באיש לכל החיים".

הצעת חוק

שר המשפטים אמר ש"ישנה הצעת חוק המונחת על שולחן הממשלה בנדון, אך הוא אינו בטוח שהיא תהיה תשובה לבעייה". "התשובה צריכה להימצא בשיתוף פעולה של כלי התיקשורת. אני מעדיף שלא נזדקק לחקיקה אך אם מחול השדים יימשך תצטרך הממשלה לומר את דברה ולקבוע חקיקה של אי פרסום שמו של חשוד עד הארכת מעצרו ע"י בית משפט מוסמך".

"היו עשרות ומאות מקרים בארץ, שאנשים האשמו בכלי התיקשורת ואח"כ הוכחה חפותם: אסור שמצב זה יימשך".

שר המשפטים אמר שלפי מיטב ידיעתו, שום חומר נגד נציב בתי הסוהר לא הגיע לפרקליטות המדינה. "הכל נמצא בבדיקה פנימית של שירות בתי הסוהר ולא בחקירת המשטרה והנה אנחנו עדים לתגובה גדולה בכלי התיקשורת בעניין שאיננו נמצא בחקירה משטרתית וזה מדאיג אותי מאד".

בעוד האוצר מבקש למנוע העלאות והטבות בתנאי השכר:

נציג האוצר ביקש עבור מנהל רשות החברות הממשלתיות תנאים כמו למנכ"לים בשירות הציבורי

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בעוד האוצר מבקש למנוע העלאות והטבות בתנאי השכר, במסגרת הסכמי השכר החדשים, הגיש אתמול נציגו לוועדת השרים לענייני כלכלה, בקשה להעניק תנאי שירות וגימלאות למנהל רשות החברות הממשלתיות, זאב רפאל, הזהים לתנאיהם של מנכ"לים בשירות הציבורי. משרד האוצר אומר כי כל מי שכיהן בתפקיד זה נהנה מתנאי שירות וגימלאות של מנכ"ל על בסיס אישי. עתה מבקש האוצר להסדיר זאת באופן קבוע באמצעות תקנה.

בקשות דומות

לוועדת השרים לכלכלה הוגשו בקשות דומות על ידי משרד הביטחון, הפנים והאנרגיה. משרד הפנים ביקש להעניק ליעקב פרקוביץ, המשמש כמנהל רשות הכבאות תנאי עבודה ופרישה כמנכ"ל. שר האנרגיה ביקש להעניק תנאי שירות ותנאים של מנכ"ל לראש מינהל הדלק שמעון גלבוע. במקרה זה מבקש משרד האנרגיה להעניק לגלבוע את התנאים הללו מאחר ש"תפקידו חושף אותו למתחים וללחצים מרובים, דבר הגורם לשחיקה מוגברת במילוי תפקידו".

שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי אמר כי מדי פעם מובאות לוועדת השרים הצעות להעניק תנאי עבודה לעובדים שונים במיגזר הציבורי, ולפיכך יש לקבוע כללים אחידים וברורים לעניין. לפני כמה חודשים אישרה ועדת השרים לכלכלה תנאי פרישה המקבילים לאלו של סגן שר למנהל של השכר באוצר הילל רודאי.

ועדת משנה

בעקבות הבקשות הוקמה ועדת משנה בראשות השר גד יעקבי, שתקבע נהלים וקריטריונים להגדרת משרות הפטורות ממכרז פומבי, מינויים באישור הממשלה, וכן את תנאי העבודה המיוחדים של נושאי משרות אלה. בוועדה ישתתפו גם השרים ארנס, פת ושחל.

בנוסף, אישרה ועדת השרים לכלכלה מינוי ועדת מישנה בראשות שר המדע והפיתוח גדעון פת, שתחליט על מדיניות השכר בחברות הממשלתיות. הוועדה תקבע על אלו חברות לא יחולו ההסכמים של המגזר הציבורי.

היכונו!

בקרוב...

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה – מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרז מכירה

מס' המכרז	הנושא	המועד האחרון להגשת הצעות
1998	התקשרות שנתית למכירת ברזל פסולת ממחסן תחה"כ "רוטנברג" ליד אשקלון	11.9.86

טפסי המכרזים ופרסים נוספים ניתן לקבל במח' חקר שווקים ומכרזים בתחה"כ חיפה או ביחידת המכירות, תל אביב רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות. לכך עד למועדים המצוינים לעיל שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.

למכרז יש לצרף המתואם־בנקאית.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

דרך הגב

סדנה למניעת כאבי גב בחודש ספטמבר בבית־הארחה "מבטחים" בזכרון־יעקב

דרך הגב, האם אתה רוצה למנוע כאבי גב? קופ"ח פותחת סדנה בת 5 ימים ללימוד והקניית הרגלי התנהגות להפחתת כאבי הגב.

בתכנית: הרצאות על מבנה ותפקוד עמוד השדרה והגורמים לכאבי גב, הדרכה לפעילות יומיומית.

צוות הסדנה כולל רופאים מומחים, פיזיוטרפיסט ופסיכולוג

5 ימי הדרכה ונופש פעיל בתנאי אירוח מלאים.

בהשגחת המחלקה האורטופדית במרכז הרפואי בילינסון

פרטים והרשמה במרכזי המכירות:
- תל־אביב, רח' אבן גבירול 51 - טל. 03-219211
- חיפה, רח' אחד העם 7 - טל. 04-664241
- רכזי הבראה במחוזות קופת־חולים

ענף ההבראה | קופת חולים

זקוק דחוף למודעה?

מודפון

לשירותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

صكنا من الامل

חדשות המשק

משרד הבינוי ירכוש מרסקו נכסים בניסיון להבראתה

הממשלה תעמיד לרשות הבנקים מקורות לפריסת חובות רסקו בסך 10 מיליון דולר

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד הבינוי והשיכון ירכוש מחברת רסקו חלק מנכסיה במסגרת הניסיון לסייע לחברה להחלץ מקשייה. כך קובעת תוכנית הבראה שגיבשו הממשלה ורסקו ואשר קיבלה את היתר ועדת הכספים של הכנסת. תוכנית ההבראה מחייבת פיקוח ממשלתי צמוד על פעילותה של חברת רסקו על ידי ועדת מעקב משותפת לממשלה ולבנקים, שתפקידה יהיה לעקוב אחר הפעילות העסקית של החברה ואחר מימוש תכנית ההבראה.

על פי ההסכם שהושג התחייבה רסקו למכור נכסים נוספים על אלה שמכרה, ב־10 מיליון דולר. במסגרת זו התחייבה החברה להתחיל בבניה חדשה רק אם תבטיח לכך מקורות חדשים על אלה הקיימים. התחייבויות נוספות: לייעד את התקבולים שיגיעו אליה ממינהל מקרקעי ישראל, ממשרד הבינוי והשיכון ומגביית פקדונותיה להשלמת הבניה הקיימת, ולייעל את מערך כוח האדם ולהתאימו לאפשרויות הבניה.

בהיערכות הרכישה תופרד פעילות רסקו לשלושה תחומים: בניה קבלנית; השלמת בניינים שבהם נמכרו דירות; ובניינים ופרוייקטים חדשים.

הסיוע הממשלתי נועד להבטיח את המשך הבניה שבה החל. במסגרת זו יפרע מינהל מקרקעי ישראל חובות לחברה, "ימכרו" פקדונות החברה בבנקים, יוגדל ההון של החברה בשני מיליון דולר. הוחלט גם שמשרד הבינוי יקנה מרסקו נכסים, כנראה דירות שרסקו לא הצליחה למכור.

סופר "הארץ" מציין, שההסדר תלוי בהסכמת הבנקים לתוכנית ההבראה ולפריסת החובות. הממשלה הביעה נכונות להעמיד 10 מיליון דולר ממקורותיה כדי שניתן יהיה לפרוס את חובות רסקו, לאחר שבעלי רסקו יתחייבו להגדיל את הון המניות בשני מיליון דולר. ההתחייבות צריכה להינתן תוך ארבעה שבועות מחתימת הסכם מחייב בין הממשלה לבין רסקו.

מלון כלנית נחנך בכרמיאל

מאת נורית כהנא

מלון "כלנית" נחנך אתמול בכרמיאל, בהשתתפות שר התיירות, אברהם שריר.

המלון משולב בפרוייקט כלל במרכז המסחרי של כרמיאל, בהשקעה של 1,200,000 ש"ח. בשלב ראשון נבנו 24 חדרים זוגיים במלון.

מבקשים לשפץ את מלון סונסטה בטאבה

מאת זהר בלומנקרנץ

מלון אביה סונסטה שבטאבה מתכנן שיפוצים פנימיים: סיוד, החלפת שטיחים, ושינוי אריחי חדרי השירותים. כן שוקלים לחדש את הריהוט הקיים או להחליף את ציודו. בקשת המלון, לממש את תוכניותיו לתוספת בניה, נמצאת עדיין בבדיקה במשרד התיירות בירושלים.

4.3 מיליון ש"ח מילגות לנזקקים בשנת הלימודים הקרובה

מאת נורית אמיתאי

4.3 מיליון שקלים חדשים — זה סכום המילגות שיוענקו לתלמידים נזקקים בשנת הלימודים הקרובה. מדובר במילגות לתלמידים נזקקים, כדי לסייע להם במימון שהייתם ולימודיהם בפנימיות. כמו כן יוענקו מילגות למימון שכר הלימוד לתלמידי המכינות הקדם־אקדמאיות.

פוטנציאל יצוא לאסיה במאות מיליוני דולר

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"

לישראל סיכויים טובים לשווק סחורה במאות מיליוני דולר למדינות דרום מזרח אסיה — אמר אתמול עמוס ברעם הנספח המסחרי של ישראל בדרום מזרח אסיה.

היצוא הישראלי למדינות דרום מזרח אסיה הגיע אשתקד ל־507 מיליון דולר והוא כלל יהלומים, מוצרי חקלאות מעובדים, מוצרי נייר, כימיקלים, מוצרי מתכת וציוד חשמלי ואלקטרוני.

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון הציב כיעד בהרחבה של היצוא הישראלי לארצות דרום מזרח אסיה היקף של שני מיליארד דולר בתוך 3־5 שנים. לצורך כך גובשה במשרד התעשייה והמסחר תוכנית בשם "שערי מזרח" הכולל הרחבת תשתית השיווק למדינות אלה. ההרחבות כוללות הרחבת תשתית השיווק במדינות הללו, מינוי נספחים מסחריים שם, הרחבת קשרי הסחר, עריכת סקרי שוק, שיגור משלחות יצואנים והשתתפות מוגברת בתערוכות וירידים.

משרד התיירות אישר הלוואות לשיפוץ עסקים המשרתים תיירים

מאת זהר בלומנקרנץ

הצעה חדשה למתן הלוואות לשיפוצים למסעדות, עסקים וחברות הנותנות שירותים לתייר, אושרה במשרד התיירות.

אתמול נמסר, כי על פי הקריטריונים שאושרו, תהיה ההלוואה שתינתן בשיעור 40 אחוז מכלל ההשקעה ועד 30 אלף דולר. ההלוואה לא תינתן בעבור ציוד מתכלה או כלים כמו סכו"ם או מפות. מסעדה, או חברה הנותנת שירות לתייר, תהיה רשאית להלוואה אחת לחמש שנים.

ההלוואה תינתן למילוי דרישות משרד התיירות לשיפוץ חדרי שירותים. לבקשת ההלוואה תצורף תוכנית עבודה מפורטת עם פירוט מחיר לכל סעיף. אישור סיוע לפי הרע יינתן לעבודות שיבוצעו רק בתקופה של שלושה חודשים, לפני מתן האישור בהנהלת הקרן.

נורתה אבן פינה לכפר הקהילתי כרכום מצפון לכינרת

מאת מנחם הורוביץ

אבן פינה לכפר קהילתי כרכום הונחה אתמול אחר הצהריים בצפונית לכינרת.

בשלב ראשון יתגוררו בכפר 40 משפחות. בעתיד יגיע מספרן ל־150. רוב החברים הם בני מושבים ותיקים בגליל. העליה לקרקע תהיה באוגוסט 1987.

גידול 27% במכירות רשת קר־אופ במחצית 1986

בהשוואה לאותה תקופה אשתקד ★ הרווח ברוטו — 1.27 מיליון ש' ★ יוענק בונוס לעובדים

מאת אברים צהר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מחזור המכירות של רשת קר־אופ הגיע בששת החודשים הראשונים של השנה לשיעור 170 מיליון שקל, עליה ריאלית של 27% בהשוואה לתקופה המקבילה לפני שנה. כך עולה מהדו"חות הכספיים שהוגשו לאישור מכירות הרשת.

הרווחים ברוטו — לאחר ניכוי כל ההוצאות, כולל הוצאות המימון, אך לפני מסים — הסתכמו בתקופה הנסקרת בקצת יותר מ־1.27 מיליון שקל, שהם כשלושה רבעי אחוז מהמחזור. על רקע ההישגים בגידול המכירות, הוליטה מכירות הקר־אופ לחלק לעובדי הרשת בונוס מיוחד, מעין משכורת 14 בשנת הכספים הנוכחית.

לדברי יהודה צהר, מנהל האגף לארגון של הרשת, הגידול הרב במכירות בלט בענף המכולת וכלי הבית ובענף הפירות והירקות. המכירות בענף המכולת וכלי הבית גדלו בתקופה הנסקרת ב־31% ובענף הירקות והפירות ב־25%. המכירות בענף הבשר הדגים גדלו במחצית הראשונה של שנה זו ב־19% בלבד.

היפרמרקטים חדשים

העליה במכירות חלה על רקע ההתרחבות המשכת של היפרמרקטים ברשת קר־אופ. בששת החודשים האחרונים פתח הקר־אופ שני היפרמרקטים חדשים, בבת ים ובאשקלון. מחזור המכירות החודשי הממוצע של ההיפר־קר־אופ שבבת־ים מגיע לכ־1.5 מיליון שקל. המחזור של ההיפר־קר־אופ שבאשקלון לכ־800 אלף שקל בממוצע החודשי. בחודש הבא ייפתח היפר־קר־אופ בנס ציונה ויורחב ההיפר־קר־אופ שברחוב גיבורי ישראל שבתל אביב.

נוסף לכך יוקם בשנה הבאה על שטח של כ־60 דונם ארמה מרכז מרכזי, כלל ארצי, שם ירוכזו כל המחסנים ומפעלי הייצור של הרשת. במסגרת תוכניות ההרחבה יוגדל במשך השנה גם מספר המועסקים ברשת ויתווספו כ־200 עובדים.

אושרה מכירת מניות חיפה כימיקלים למשקיעים מארה"ב

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"

ועדת השרים לענייני כלכלה אישרה אתמול את מכירת מניות חיפה־כימיקלים שבהחזקת חברת בתי הזיקוק, לקבוצת המשקיעים האמריקאית בראשותו של אריה גנגר והכוללת את משולם ריקליס.

לבתי הזיקוק אושרה המכירה תמורת 12 מיליון דולר ו־2 מיליון דולר נוספים שיהיו כפופים לרווחיות החברה. מחיר זה, מבטא את ערך חיפה כימיקלים שבע בין 50־58 מיליון דולר.

לקבוצת גנגר היתה קודם למכירה 56% מהשליטה בבתי הזיקוק.

עם מכירת המניות השלמה למעשה רכישת השליטה העיקרית בחברה, בשיעור יותר מ־90%.

בשבוע שעבר הודיעו אנשי רשות החברות הממשלתיות, כי זו העסקה הראשונה שבה הממשלה מוכרת חברה ממשלתית בהתאם להחלטותיה.

תביעות נגד "רסקו" בגין הפרת חוזים לבניה בעתלית

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

22 משפחות בחיפה תובעות מחברת "רסקו" ומחברת־הבת שלה, "מבט", סכום של 2.7 מיליון דולר בגין הפרת חוזים לבניית שכונת וילות בעתלית.

בכתב תביעה שהוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה, בדרך של המרצה, טוענות המשפחות, באמצעות בא־כוחן, עורך־הדין פנחס נרקיס, כי בשנת 1985 התמו עם חברת "מבט" על חוזים לרכישת קוטג'ים מסוג "בריטיש קוטג'" בפרוייקט בנייה יוקרתי בעתלית. למבצע הרשמה לרכישת דירות בפרוייקט זה התלווה מסע פרסום נרחב בעיתונות, ביוזמת "רסקו" ו"מבט".

התובעים טוענים, כי על־פי ההסכמים יהיה על הנתבעות למסור להם את החזקה ביחידות הקוטג' הנדונות בתאריכים 30.6.87 ו/או 30.7.87, בהתאם למצויין בחוזה של כל אחד מהם. אולם, לטענת התובעים, עד ליום הגשת תביעה זו, ולמרות שחלפה כמעט שנה וחצי מיום החתימה על החוזים — טרם החלה חברת "מבט" בבניית הפרוייקט הנדון, וטרם חתמה על החוזים הנדרשים עם מינהל מקרקעי־ישראל, שהוא בעליה הרשום של הנכס.

למי שייכת הקרקע?

התובעים מוסיפים, כי מבדיקה שערכו התברר להם כי חלק מהקרקעות, עליהם אמורות היו הנתבעות לבנות את יחידות הקוטג', אינו שייך כלל למינהל מקרקעי־ישראל, אלא לאנשים פרטיים, ולכן לנתבעות אין כל זכות לבנות שם.

חששם של התובעים התגבר משנודע להם, כטענתם, שפרוייקטים אחרים של "רסקו" ו"מבט", שהיו אמורים להיבנות ולהסתיים עוד לפני תחילת הבנייה של פרוייקט עתלית, טרם החל בבנייתם, או העבודה בהם עדיין לא הסתיימה. זאת מאחר ש"מבט" הפסיקה ייצור החלקים לצורך בניית יחידות הקוטג'. עוד טוענים התובעים, כי מסיבות לא מובנות סירבו "רסקו" ו"מבט" להפקיד בידיהם ערבות בנקאית צמודה לדולר לשם הבטחת כספם.

חלק מהתובעים הפסיק את התשלומים, על רקע העיכוב המסתמן, ובתגובה ביטלה "רסקו" את החוזים עם חלק מהם. על כתב התביעה טרם הוגש כתב־הגנה.

הסתייגות מהמלצות בייסקי על מינוי רואי־חשבון בבנקים

מאת עדנה אריזור
סופרת "הארץ"

חברי הוועדה לביקורת המדינה, לשכת רואי חשבון ומבקרי הפנים מסתייגים מיישום מלא של המלצות ועדת בייסקי בכל הקשור למינוי רואי חשבון במערכת הבנקאית.

בדיון שקיימה אתמול ועדת ביקורת המדינה בהשתתפות נציגי לשכת רואי חשבון והמבקרים הפנימיים, נדחתה המלצה כי רואי חשבון במערכת הבנקאית ימונו אחת לשנה על ידי נגיד בנק ישראל. יו"ר מועצת רואי החשבון ומנכ"ל משרד המשפטים מאיר גבאי, שהשתתף בדיון, טען כי המלצת ועדת בייסקי בנושא אינה סבירה והציע כי את רואי החשבון במערכת תמנה ועדה. הצעה זו נדחתה על ידי לשכת רואי החשבון וכן חברי הכנסת עוזי לנדאו, יהושע מצא ובני שליטא.

ח"כ לנדאו חושש, כי הפקדת המינוי בידי נציג הממשלה עשויה להביא לפוליטיזציה של מינויים. ח"כ שליטא טען, כי מינוי רואי חשבון בידי נגיד בנק ישראל יפגע בבעלי המניות ויפתח פתח למינויים של בעלי תפקידים אחרים על ידי הממשלה, דבר שיהפוך את הבנק לסניף לאיזיל של הממשלה.

חשש מהתפשטות הנוהג

עמדת לשכת רואי החשבון היתה, כי אם ישאירו בידי הממשלה את המינויים, עלול הנוהג להתפשט גם למינוי בעלי מקצועות חופשיים אחרים בחברות ביטוח או גופים אחרים. הדבר אינו בריא לחיים הכלכליים במדינה.

אשר להרחבת הפיקוח על עבודת רואי החשבון, דורשת לשכת רואי החשבון כי הנושא יעוגן בחקיקה, לאור חובת הסודיות המוטלת על רואי החשבון. יו"ר לשכת רואי החשבון, יצחק רוזמן, אמר כי הלשכה דורשת כי ייקבע בחוק מהי הסבירות של הבדיקות הנוספות שהמפקח ידרוש מרואה החשבון לבצע עבורו ומי יישא בעלותן.

כן דנה אתמול הוועדה ביישום המלצות כי ימונה בכל תאגיד בנקאי מבקר פנים שיהיה כפוף לוועדת הביקורת, תתווסף עליו חובת הדיווח ליו"ר הדירקטוריון אחת לשלושה חודשים. נשיא לשכת מבקרי הפנים, יעקב הירש, תמך ביישום ההמלצות.

יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, ח"כ דוד ליבאי אמר ל"הארץ" כי התרשם מהטיעונים שיש להזהר מהעמסת יתר של התערבות נגיד בנק ישראל במערכת. לפיכך, עם חידוש מושב הכנסת יעמיד להצבעה ארבעה נוסחים של הצעות חוק בנושא מינוי רואי החשבון ומבקרי פנים והרחבת הפיקוח על עבודתם.

חב' העובדים תפצה את קרנות הפנסיה ב־2.5 מיליון ד'

על שנאלצו לרכוש אג"ח בעלות תשואה נמוכה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת העובדים תפצה את קרנות הפנסיה ב־2.5 מיליון דולר, על שנאלצו לרכוש אגרות חוב ממשלתיות בעלות רמת תשואה נמוכה, כחלק מהסדר בין שני הגופים.

פסק הבוררות ניתן לא מכבר על ידי ד"ר צבי ליבר, שמונה כבורר לקביעת גובה הפיצוי. הבורר מונה לאחר שהוחלט שקרנות הפנסיה ישתתפו בהסדר להקלת קשיי הנזילות של סולל בונה. עקב כך נקבע, כי הקרנות ירכשו מניות בנק הפועלים המוחזקות בידי חברת העובדים, תמורת 45 מיליון דולר. את המניות הללו הן ימכרו לממשלה, ויקבלו אגרות חוב ממשלתיות נושאות ריבית כוללת של 6.3%.

ד"ר ליבר קבע בפסק הבוררות, כי קרנות הפנסיה יכולות היו להשיג בשוק החופשי, על 30 מיליון דולר מתוך הסכום, תשואה של 7.3%. לפיכך הוחלט שחברת העובדים תעביר לקרנות הפנסיה 2.5 מיליון דולר (שהם 8.5% מ־30 מיליון דולר).

פסק הדין של הבורר הפתיע את ראשי חברת העובדים. אלה טענו, כי ההנחות לפיהן קבע הבורר את שערי הריבית במשק ואת רמתה היו קיצוניות מדי, וניתן היה להסתפק בפיצוי נמוך יותר.

תרעומת בארקיע על ביקורת מצד אל־על

בנוגע לתקלות בטיחות ושירות במטוס חכור

מאת זהר בלומנקרנץ,
סופר "הארץ" לענייני תעופה

חברת "ארקיע" הביעה אתמול תרעומת על כי "אל־על" הטילה עליה את האחריות לשורה של תקלות בטיחות ושירות, בטיסת "אל־על" מברצלונה, במטוס שנחכר מ"ארקיע", בסוף החודש שעבר.

"נושא בטיחות הטיסה נמצא בפיקוח מתמיד, על פי קריטריונים, ולא נתקבלה אצלנו כל תלונה מחברת אל־על בנושא זה", אמר אתמול מנכ"ל חברת "ארקיע", יוסף רוזן, בשיחה עם סופר "הארץ".

אתמול התנהלו שיחות בין ראשי נציגי ההנהלות של שתי החברות, לבירור המקור וסיבת הטלת האחריות בנושאים אלה ע"י "אל־על" על "ארקיע". אמורה היתה להיערך בדיקה בספרי הטיים של המטוס, שנמצא אתמול בטיסה בחו"ל. באשר לליקויי השירות והניקיון, עליהם התלונן נוסע, התברר כי התקלה בחדר השירותים נתגלתה עוד לפני המראת המטוס, ובכל זאת הוחלט לשלחו לדרכו.

על פי התלונה, לא ניתן היה להשתמש בשירותים, משך כל הטיסה, שכן בשירותים היו מי־שתיה בלבד. חדרי השירותים היו "מטונפים ומסריחים" והנוסעים נאלצו ליטול את ידיהם במי סודה. הרמקולים לא עבדו והדלת הראשית לא נפתחה אלא רק אחרי 10 דקות ובעזרה מהחוץ.

ההמראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון היום:

המראות

ב־0030 אל־על (209) לאמסטרדם ומיאמי, ב־0100 טראנס אוויה (426) לאמסטרדם, ב־0100 אל־על (005) לניו־יורק ולוס אנג'לס, ב־0200 אל־על (009) למונטריאול, ב־0200 אל־על (205) למונטריאול ושיקאגו, ב־0640 אל־על (581) לאיסטמבול, ב־0645 פאן אמריקן (135) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי, ב־0650 ס.א.ס. (772) לקופנהאגן, ב־0715 אל־על (353) למינכן וקלן/בון, ב־0735 טארום (246) לבוקרשט, ב־0745 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0800 אל־על (5395) לפאלמה דה־מיורקה, ב־0830 אל־על (323) לפאריס, ב־0840 בריטיש איירווייס (577) ללונדון, ב־0900 אל־על (385) לרומא, ב־0910 ק.ל.מ. (526) לאמסטרדם, ב־0930 אל־על (035) לאמסטרדם וניו־יורק, ב־1005 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־1015 טי.וו.אי. (885) לניו־יורק, ב־1030 אל־על (347) לציריך, ב־1045 אל־על (351) למינכן, ב־1100 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־1130 אל־על (315) ללונדון, ב־1200 אל־על (591) לליסבון, ב־1315 אל־על (363) לווינה, ב־1420 אוסטריין איירליינס (712) לווינה, ב־1500 אל־על (321) למרסיי, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1730 סבנה (204) לבריסל, ב־1815 אליטליה (747) לרומא, ב־1820 איבריה (887) למדריד, ב־2005 אל־על (5323) לפאריס ובירמינגהם.

נחיתות

ב־0010 טראנס אוויה (5757) מרדוס, ב־0500 בריטיש איירווייס (576) מלונדון, ב־0555 ארקיע (918) מלונדון, ב־0615 אל־על (004) מניו־יורק, ב־0920 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1140 אל־על (582) מאיסטמבול, ב־1250 אל־על (542) מאתונה, ב־1330 אוסטריין איירליינס (711) מווינה, ב־1520 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1600 טי.וו.אי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1600 טי.וו.אי. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס, ב־1615 סבנה (203) מבריסל, ב־1625 אל־על (036) מניו־יורק ואמסטרדם, ב־1645 איבריה (886) ממדריד, ב־1655 אל־על (378) מקופנהאגן, ב־1705 אליטליה (746) מרומא, ב־1710 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1730 אל־על (386) מרומא, ב־1820 אל־על (5396) מפאלמה דה־מיורקה, ב־1825 ק.ל.מ. (525) מאמסטרדם, ב־1850 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־1855 אל־על (354) מקלן/בון, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1925 אל־על (324) מפאריס, ב־1950 אייר פראנס (4151) מפאריס, ב־2005 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2010 אל־על (348) מציריך, ב־2030 אל־על (352) ממינכן, ב־2100 אל־על (358) מפרנקפורט, ב־2130 אל־על (364) מווינה, ב־2250 אל־על (316) מלונדון.

כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא כשעתיים לפני הזמן הנקוב לעיל, בטלפון 03—381111.

עורך את העמוד: אריה השביה

החלה ההרשמה לטיולי החגים של אופיר טורס

טיולי החגים של אופיר התענוג מתחיל במחיר!

אופיר טורס מעבירה אליך את ההנחות שהיא מקבלת אצל הספקים בחו"ל, ומאפשרת לך להנות ממחירי מבצע בכל טיול! מסלולים מעולים, מדריכים מנוסים, ומאות מכתבי תודה מנוסעים מרוצים, מבטיחים לך "בול של טיול" בחגים הקרובים.

נסיעה טובה!

גלה את ספרד ואת פלמה.
אולה! הגענו לספרד ומתחיל טיול מיוחד: מדריד המלכותית, טולדו, קורדובה, סביליה, גרנדה, ולנסיה, ברצלונה ופלמה דה מיורקה.
היציאות הקרובות: *7/9, *14/9, 28/9, 19/10
* תוספת עונתית של $...

ספרד ופורטוגל כולל נופש בקוסטה דל סול.
16 ימים מלאי חוויות בפורטוגל האקזוטית, ספרד שטופת השמש, ולקינוח נופש על חופי התכלת של קוסטה דל סול הקסומה. במסלול: ליסבון, אסטוריל, פורטו, סלמנקה, מדריד, טולדו, גרנדה, קורדובה, סביליה, וקוסטה דל סול.
היציאות הקרובות: 10/9, 24/9, 1/10, 15/10

אמריקה הקלאסית.
ממריאים לניו-יורק, שוטפים את העיניים, ממשיכים לפילדלפיה, וושינגטון, באפאלו, טורונטו, לקסון, סולט לייק סיטי, לאס וגאס, סן פרנסיסקו, מפלי הניאגרה, הפארקים הלאומיים.
היציאות הקרובות: 8/9, 29/9.

אמריקה וקנדה
תפוס את המסלול הנבון של אופיר טורס לאמריקה + קנדה. לערים הגדולות, מפלי הניאגרה, הפארקים המפורסמים, כולל טיס בין 1000 האיים והפלגה לאיי מקובר. הכל בגדול.
היציאה הקרובה: 14.9
31 יום ב-2,918$ בלבד!
(כולל טיסות)

אירופה הקלאסית
הטיול הקלאסי לכל הנופים, הערים והאתרים הנודעים של איטליה, אוסטריה, שוויץ, צרפת, אנגליה, והולנד.
היציאה הקרובה: 30/9.

הופה ל"אירופה 17"
17 יום בלתי נשכחים במסלול שהוא בול לאוהבי הטיול: איטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה.
היציאות הקרובות: 25/9, 16/10.
17 יום ב-1,357$
(כולל טיסות)

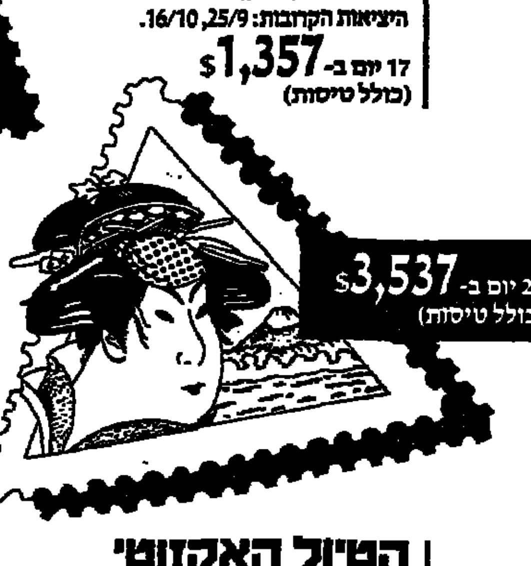

"הדנובה הכחולה"
מוצארט באוסטריה, פפריקה בהונגריה, ריביירה ביוגוסלביה.
היציאות הקרובות: 9/9, 17/9, 24/9, *1/10, 15/10*
*לטיולים אלו החזר $29 עבור כרטיס הטיסה.

טורקיה ויוון.
כוס אוזו ביד, צלילי בוזוקי ברקע, וסביב נופים, עתיקות, ארמונות ומקדשים. במסלול: איסטנבול, בורסה, איי הנסיכה, אלקסנדרופוליס, קוולה, סלוניקי, טריקלה, מטאורה, דלפי, האיים הסירוניים ואתונה.
היציאות הקרובות: 1/9, 24/9, 15/10.

הטיול האקזוטי למזרח הרחוק
מוזרות פניני המזרח בטיול שאסור להחמיץ: תאילנד, הונג-קונג, טיוואן, יפן, והפיליפינים. אפשרות שילוב הודו ונפאל.
היציאות הקרובות: 7/10, 21/10, 11/11, 9/12.

אופיר טורס — כל טיול בול!

• תל־אביב - בן־יהודה 32 טל. 209777, 280025 • ירושלים - אגף מלון המלך דוד טל. 222777 • חיפה - דרך העצמאות 62 טל. 673411 • אופיר טורס (אמסלם) הגליל 4 בנין לב הגליל טבריה • פרוגרס טורס אשכנזי 9 פ"ת • טיולי הגליל ירדן 10 טבריה • תור מושב הלל 28 ירושלים • מעוף מרכז אהרוני ויצמן 83 כפר־סבא • מונה טורס הנשיא ויצמן 17 חדרה • ניר נסיעות ותיירות הרצל 89 ראשל"צ • ניר אשקלון הרצל 63 אשקלון • ש. בן חיים העצמאות 49 באר־שבע • נגב טורס מסג' באר־שבע • שירי - רחוב הירקון 126 תל־אביב • זה רוטשילד 8, בת־ים.

איגוד לשכות המסחר הגיש לראש הממשלה ולשר האוצר הצעה לרפורמה במיסים:

הפחתת שיעורי המס על היחיד והקטנת מס החברות ל־37 אחוז

המס על היחיד בין 15 ל־40 אחוז ★ תבוטל הפליית הסקטור המסחרי ותפושט מערכת השומה והגביה ★ הקטנת המיסים בלי פגיעה בהכנסות המדינה

הפחתת שיעורי המס על היחיד, לרמה שבין 15 ל־40 אחוז והפחתת מס חברות ל־37 אחוז, מבלי לפגוע בהכנסות המדינה, תתאפשר באמצעות רפורמה במערכת המיסים, שהוצעה על־ידי איגוד לשכות המסחר בישראל ואשר עקרונותיה הוגשו על־ידי נשיא האיגוד, דן גילרמן, לראש הממשלה, שמעון פרס ולשר האוצר משה ניסים.

ההצעה כוללת שורה של פעולות המשלימות ומשולבות זו בזו, והכוללת שינויים מבניים במערכת גביית המס, פישוטה, ביטול אפליית מיסוי בין מגזרי המשק, הקטנת נטל המס ויצירת אוירה נאותה לתשלום מיסים, כל זאת במקביל להידוק המלחמה בהון השחור והרחבת בסיס משלמי המס.

פישוט המערכות

המרכיב הראשון של הרפורמה המוצעת, הוא פישוט המערכת. המערכת הקיימת של המיסים כוללת שורה ארוכה של מיסים, חלקם בעלי אופי מטריד כאשר בנוסף למיסי ההכנסה על עובדים, מס חברות ומס הכנסה על חברות עצמאיים, מוטל גם הביטוח הלאומי, מס מעסיקים, מע"מ, מס קניה, מכסים היטלי יבוא, בלו, בולים, היטל מט"ח, אגרות שונות, הפקדת יבוא, וכיו"ב וכן מס שבח ומיסוי על רווחי הון. פיצול המיסים לקטיגוריות רבות כל כך נובע משילוב סיבות בעלות אופי חברתי אידיאולוגי, נסיון להכוונה מידבית של הפעילות הכלכלית, ביחוד עם נסיון לטשטש את ההיקף הכולל של נטל המס על ידי הטלת מיסים, שהם כאילו קלים לגביה. חלק גדול מהמאמץ הלאומי מופנה כיום לטיפול בירוקרטי כפול ומשולש. הצורך של עסק לקיים מספר מערכות התחשבנות, גביה ושומה עם משרדים ממשלתיים, גוזל כח אדם רב, יקר מבחינת עלות הזמן והמשאבים המופנים לשם כך ומקטין את המוטיבציה לשתף פעולה עם הרשויות. מנגד, יש לזכור השפעה גם על צד ההוצאות של הממשלה.

• איחוד מס הכנסה וביטוח לאומי — התפיסה הבסיסית הסוציאלית לפיה יש לפצות עובדים על יציאה למילואים, מחלה או תאונות, אין לה ולא כלום עם צד ההכנסות של הבטוח הלאומי. בין אם יש רזרבות חיוביות או גרעונות בתשלומי הבטוח, העדים הסוציאלים הבסיסיים במדינה יתגשמו בכל מקרה בלי קשר לכושר הגביה של הבטוח הלאומי.

אולם יותר מאשר קביעת העמדה שצד ההכנסות של הבטוח הלאומי אינו רלבנטי, הרי הדמיון הרב הקיים בין קביעת שומות מס הכנסה וגבייתם לבין אלה של הבטוח הלאומי, מחייבים למעשה איחוד פונקציונלי. לא צריכה להיות כל מניעה לחיסול צד ההכנסות של הבטוח הלאומי, ולשילובו במסגרת שומה כוללת במס הכנסה.

• איחוד פונקציות בין מס הכנסה ומע"מ — כיום התחשבנויות עם מע"מ גורמות לעיתים פתיחת תיקים במס הכנסה ולהיפך. גם הנישומים המגיעים ממס הכנסה או מע"מ עשויים להתעכב זמן ממושך יותר מאשר הגביה המתבצעת תוך ליווי בסנקציות חמורות. איחוד מערכת הגביה תוך שילוב כל המידע הרלבנטי לגבי עסק מסוים, יאפשר התקזות יעילה יותר ויחסוך חלק גדול ממערכת הגביה הכפולה המתקיימת כיום.

• פישוט תקנות וחוקים — אחד העקרונות החשובים ביותר אשר צריכים להנחות את מעצבי הרפורמה היא עקרון הפשטות, לא אחת מנוסחות התקנות וההוראות בצורה כה מורכבת ומסובכת עד כי הם קשים להבנה ולישומם לא רק לנישומים אלא לאנשי המקצוע עצמם.

הדוגמאות האחרונות והבולטות הן חוק מיסוי בתנאי אינפלציה ותקנות מס הכנסה בעניין הלוואות בעלי שליטה.

מוצע לאחד את מערכת התחיקה לקודקס אחד שיהיה ערוך בצורה עניינית ושוטפת ומנוסח בצורה בהירה וברורה.

הפחתת שיעורי המס

שיעור מס גבוה, מונע את יכולת התפקוד של חלק גדול מהמשק ויוצר מצב שבו יש צורך להחזיר למשק, חלק ניכר מגביית המיסים על ידי סובסידיות ותשלומי העברה. זאת באמצעות מערכת ביורוקרטית, מסורבלת ומעוותת, הפועלת לא תמיד על בסיס שיקולים ראציונליים, תוך יצירת בזבוז של משאבים והקטנת כושר התחרות של המשק. חלק מהותי ועקרוני של הרפורמה המוצעת, מהווה, על כן הפחתת שיעורי המס על חברות ועל יחידים.

• שיעורי מס על חברות — השיעור הנוכחי של המס על החברות, דהיינו 61 אחוזים, מעודד את ריקון החברות מאמצעיהן. שכן, העברת ההכנסות לבעלים מקטינה למעשה את נטל המס הכולל החל על החברות הפרטיות ועל בעליהן. תוצאה זו נוגדת את מדיניות הממשלה לאפשר למשק לממן את צרכיו מצמיחה עצמית ולא מהפניתו למקורות מימון ממלכתיים.

כדי להביא לעידוד צבירת ההכנסה בחברה לשם פיתוחה וקידומה, מציע איגוד לשכות המסחר כי נטל המס על כל החברות במשק, לרבות חברות תעשייתיות יהא בשיעור כולל של 37 אחוזים, זאת ב־3 אחוזים פחות מן המס השולי המקסימלי המוצע על יחידים, תוך ביטול ההפרדה המלאכותית בין מס חברות למס הכנסה.

שיעור מס כזה יקטין ויצמצם במעט לגמרי את ההשפעה שיש כיום לצורות ההתארגנות כחברה, או כשותפות ויצמצם עיוותים הקיימים כיום כתוצאה מכך.

בנפרד מהצעה זו — ובנוסף לה — יש לאפשר להתאגיד להעביר לבעליו עודפים אינפלציוניים חודשיים מוערכים ללא תוספת מס, היינו להחיל עליהם את שיעורי המס שהיו חלים, לו הגיעה ההכנסה אליהם באמצעות התאגיד (עקרון השירשור).

ישום ההצעה להפחתת מס חברות לשעור של 37 אחוזים, משמעותה הכספית — הפחתת ההכנסה ממיסי חברות בסכום של כ־300 מיליון דולר.

• התאמת מערכת המס לתנאי אינפלציה — שיטת המס המוצעת חייבת להתבסס על גביה על בסיס ראלי. ובכך למנוע בשנית מצבים בהם מוטל מצד אחד מס על רווחים מדומים, או מצד שני נשחק בסיס המס בשל הטלתו על עסקים נומינאליים.

מוצע כי שיטת המס בתקופת אינפלציה יבוצע ע"י ניהול ספרים ביחידות כספיות יציבות. יחידה זאת תהווה שקל קבוע אשר ערכו יותאם עפ"י מדד המחירים לצרכן.

על מנת לפשט את התאום מוצע כי שיטת ההתאמה תהיה פונקציה של שעורי האינפלציה אשר ישרדו באותה עת, ועל פי השיטה הבאה:

א. באינפלציה שנתית נמוכה כ־10% — מוצע לא לבצע כל התאמה, ולעבוד במונחים כספיים שוטפים.

ב. באינפלציה שנתית נמוכה מ־20% — מוצע כי ההתאמה תבוצע על בסיס שקלול שנתי.

ג. באינפלציה שנתית נמוכה מ־30% — מוצע כי ההתאמה תבוצע על בסיס שקלי חדשי.

ד. באינפלציה שנתית גבוהה מ־30% — מוצעת כי ההתאמה תבוצע על בסיס שוטף.

המס על היחיד

• המיסוי על היחיד — שיעורי המס, ברוב דרגות ההכנסה הם כיום גבוהים מדי ומהווים לכן, תמריץ שלילי למאמץ, ליעילות ולהגדלת ההכנסה על ידי תוספת תפוקה. לדעת לשכת המסחר אין להטיל על היחיד מיסים בשיעור העולה על 40 אחוזים מההכנסה, שכן כל שעור גבוה יותר מהווה מחסום פסיכולוגי להגדלת תפוקה.

את המס יש לפרוס ל־4 מדרגות מס לכל היותר וזאת בהתאם לחלוקת עשירוני ההכנסות במשק. בהתאם לכך כל העשירונים עד לעשירון ה־7 יהיו פטורים ממס. העשירון ה־7 יחוייב במס שולי של 15 אחוזים. העשירון ה־8 יחוייב בתוספת מס שתביא את המס השולי ל־20 אחוזים ואילו העשירון התשיעי וכן חציו התחתון של העשירון העליון יחוייבו במס שולי שיעמוד על 30 אחוז ואילו חציו העליון של עשירון זה יחוייב במס שולי נוסף, כך ששעור המס השולי המכסימלי יעמוד על 40 אחוזים. המשמעות המספרית של חלוקה זו היא שעד להכנסה חדשית של 500 דולר לא ישולם כל מס. ברמת הכנסה של 500 דולר יהיה המס 15 אחוזים בלבד. ואילו המס השולי המכסימלי של 40 אחוזים יוטל בהכנסה שמעל 1700 דולר. לדעת לשכת המסחר תביא רפורמה זו להקטנת הלחצים מצד העליות, תוך שיהיה בה תמריץ חיובי להגדלת הצמיחה.

במונחים כספיים משמעות השינוי המוצע הקטנת ההכנסות ממיסוי על היחיד מסכום של כ־3.2 מיליארד דולר לסכום של כ־2.3 מיליארד דולר, דהיינו ויתור על הכנסות בסדר גודל של 900 מליון דולר.

שעור המס	בשקלים	בדולרים
15%	750—975	500—650
20%	976—1275	651—850
30%	1276—2550	851—1700
40%	2550+	1701+

ביטול האפליה

השגת המטרה של הגברת היעילות המשקית ומניעת עיוותים בהקצאת המקורות והפעילות הכלכלית מחייבת ביטול העדפות הניתנות למגזרי משק שונים, חלק מן ההעדפות המגיעות להלן יבוטלו, כתוצאה מביצוע סעיפים אחרים, כמו הפחתה של מס החברות. חלק אחר יש לבטל במודע, תוך הקצאת הכספים כמקור לביצוע הרפורמה במיסים.

• מס מעסיקים — מס המעסיקים בשיעור 7 אחוזים המוטל על המעסיקים בענפי המסחר והשירותים העסקיים מהווה תמריץ שלילי להעסקת עובדים וליצירת עיסוקים בהקצאת המקורות. מוצע לבטל מס זה.

היקף הגביה של מס מעסיקים הוא 260 מיליון דולר אולם מאחר ומס המעסיקים מוכר כהוצאה לצורך מס משמעות הביטול היא אובדן הכנסות של כ־150 מיליון דולר לשנה.

• מס מופחת על חברות תעשייתיות — שיעור המס על חברות תעשייתיות הוא 52 אחוזים בלבד, ויש כוונה להפחיתו עתה ל־45 אחוזים בלבד. ביצוע הרפורמה המוצעת יביא לביטול העדפה זו. במשמרות — הפחתת שיעורי המס על היחיד גם מבטלת את הצורך בהטבה זו וניתן לבטלה.

• פטור ממס על ארוחות במפעלים תעשייתיים — מוצע לבטל הטבות אלו.

• פטורים במיסוי עקיף — הקלות אלה ניתנים במע"מ, בהיטלי יבוא, היטל יבוא שרותים, מס קניה ומכס על פי חלוקה סקטוריאלית, מוצע לבטל הטבות אלו.

זכויות סוציאליות לעצמאיים

בסוף שנות ה־70 צומצמו ההפליות במיסוי בתחום הזכויות הסוציאליות — שאינן חייבות במס אצל השכירים — ביחס לארגן זכויות אצל המפרנסים, שיש להם זיקה בעלות בעסקים (ציבור מנהלי החברות הפרטיות וציבור המפרנסים העצמאיים).

איגוד לשכות המסחר מציע לבטל את יתרת ההפליות ולמחוק מספר החוקים את שרידי האידיאולוגיה המפלה בין אזרחי המדינה לפי מעמדם ולקבוע דין אחד במיסים לשכירים ולעצמאיים בכל הנוגע לזכויות הסוציאליות וזאת בנושאים הבאים:

• מתן אפשרות לעצמאיים להנות מניכוי מהכנסותיהם בגובה מענק פרישה המחושב לפי משכורת חודשית לכל שנת עבודה (דהיינו, לראות בהכנסתם מיגיעה אי־

סוף בעמ' 6

השפעת הרפורמה במס הכנסה על רמות המס, לאורך זמן
(המודל לבחינת השלכות משקיות של רפורמה במס הכנסה)

התקופה	שיעור המס מן התל"ג	מס חברות	המס על היחיד: הכנסות עד 500 דולר	הכנסות עד 650 דולר	הכנסות עד 850 דולר	הכנסות עד 1700 דולר	הכנסות מ־1701 דולר
אחרי שנה	49.14%	37%	0%	15%	20%	30%	40%
אחרי 5 שנים	44.94%	34%	0%	14%	18%	27%	37%
אחרי 10 שנים	40.61%	30%	0%	12%	16%	25%	34%

רפורמה במיסים — עכשיו!

— מאת דן גילרמן* —

מערכת המיסים היא, אולי, המערכת הכלכלית החשובה ביותר. לשיעורי המס, חלוקתו בין שכבות האוכלוסיה וצורת גבייתו — יש משמעות החורגת בהרבה מן השיקולים הפיסקליים החשובים כשלעצמם, והיא בעלת השלכות מרחיקות לכת על נושאים חברתיים וכלכליים רחבים ביותר.

מערכת המיסים בכלל וזו של המיסים הישירים בפרט, משפיעה בצורה ישירה, לא רק על הפעילות העיסקית הכלכלית ועל המבנה החברתי והכלכלי, אלא על הרגשתו ורווחתו של כל פרט ופרט בחיי היום יום, ועל יכולתו לתכנן ולממש תוכניות לעתיד. אין ספק כי תפקודה של מערכת זו הוא גורם מרכזי בכל נסיון להבריא את מצב המשק.

במהלך השנים האחרונות ממלאת מערכת המיסים תפקיד משקי שלילי ביותר. שיעורי המס הבלתי נסבלים, בצד שורה ארוכה של עיוותים שנוצרו במערכת זו במשך השנים, עיוותו את הפעילות הכלכלית במשק, יצרו תופעות של בזבוז, חוסר יעילות, תוך השחתה מודעת של האופי הציבורי.

המיסים הגבוהים, הסירבול, ההתחכמויות וה"טרטור" הכרוכים בגבייתם מעכבים את פיתוחו של המשק, מקטינים את הרצון ליצור ולעבוד יותר. התוצאה: המס הגבוה מונע צמיחה משקית, פוגע בתפוקה, בולם פיתוח טכנולוגי, מבריח מהארץ מומחים, אנשי מקצוע ויזמים, מעודד התפתחות "כלכלה מחתרתית", מייקר את הייצור המקומי ופוגע בכושר התחרות של התוצר המקומי בשוקי היצוא.

ההרגשה השוררת בציבור היא שיש צורך דחוף בביצוע רפורמה מקיפה במערכת המיסים, באופן שיותקן את העיוותים של המערכת, יבטיח "צדק חברתי מקסימלי" וייצור בסיס להבראה ולצמיחה כלכלית.

ביצועה של רפורמה כזו מתעכב, בין השאר, על רקע המשימות של ייצוב המשק ומתוך טענה של העדר מקורות תקציביים לביצועה.

הקשיים מובנים, אולם דומה שיש להם פתרון. מסמך זה, שהוכן על־ידי צוות מיוחד על בסיס מסקנות שגיבשה ועדת המיסים של איגוד לשכות המסחר מצביע לא רק על העובדה שאין מנוס מביצוע רפורמה, אלא גם על מקורות כספיים ריאליים שיכולים לאפשר את ביצועה.

ניתוח כלכלי יסודי וזהיר, שנערך על־ידי כלכלני איגוד לשכות המסחר עומד אחד לאחד על העיוותים הקיימים במערכת המיסים, על מרכיביה העקריים של הרפורמה הדרושה, על מקורות המימון לביצוע הרפורמה, על עלותה לממשלה ועל חשיבותה ויתרונותיה למשק.

אין לנו ספק: ההצעות המפורטות להלן הן בלתי שגרתיות וחלקן אף עומד, אולי בסתירה לקונספציות המקובלות במשק מזה שנים. יחד עם זאת אנו משוכנעים שכל ההצעות הן ריאליות וברות ישום.

אנו ערים למציאות הפוליטית־חברתית, שאולי לא תאפשר לקבל המלצות אלו כלשונן. אך אין לנו ספק כי העקרונות עליהן בנויה הצעה זו חייבים להיות מובאים לסדר היום הלאומי, בדרגת עדיפות עליונה. שעת הכושר לביצוע המהלך הזה קיימת, דרוש רק האומץ הציבורי למימוש.

* הכותב הוא נשיא איגוד לשכות המסחר בישראל.

מאיפוא יבוא הכסף?

עודפי הגביה הצפויים השנה במערכת המיסים, ביטול פטורים והגברת הפעילות הכלכלית, כתוצאה מן הרפורמה, מעמידים לרשות מערכת המיסים מקורות כספיים בהיקף של 1.6 מ' דולר

שאלת המפתח לפני ההחלטה על ביצועה של הרפורמה במערכת המיסים, היא שאלת המקורות הכספיים לביצוע של רפורמה כזו — עקרונית ניתן להצביע על 4 סוגי מקורות:

• צימצום ההוצאה הציבורית והפניית עודפי התקציב שיווצרו לתהליך של ביצוע רפורמה כזו.
• עודפי גבייה, במידה והם קיימים.
• ביטול העדפות ופטורי מס.
• מקורות שיווצרו על ידי ביצוע הרפורמה בעיקר על ידי יצירת תהליך של צמיחה משקית וגידול בפעילות הכלכלית ובמיסוי הנובע ממנה.

כלכלני איגוד לשכות המסחר, שבחנו את המקורות האלו, החליטו לפסוח על הסעיף של צימצום ההוצאה הציבורית. זאת לא משום חוסר חשיבותו. להיפך, ההוצאה הציבורית במדינת ישראל, היא בלתי נסבלת. תקציב המדינה ל־1986/87 מסתכם בכ־95 אחוזים מן התל"ג. שיעור שהמשק הישראלי אינו מסוגל לעמוד בו. השגת המטרות הכלכליות של המשק, התהליך של ייצוב המשק והבראת הכלכלה הישראלית מחייבים קיצוץ דחוף של ההוצאה הציבורית.

יחד עם זאת, מתוך הכרת הקשיים הפוליטיים והחברתיים שבביצוע תהליך של קיצוץ תקציבי ומתוך רצון שלא להתנות את ביצועה של הרפורמה במיסוי בביצוע הקיצוץ, אין תוכיח זה מתבסס על קיצוץ בתקציב כמקור לרפורמה והוא מניח את המשכה של ההוצאה הציבורית ברמה הקיימת.

כמובן, שביצוע קיצוץ בתקציב על בסיס החלטות קיימות של הממשלה והחלטות נוספות, אם יתקבלו, יעמיד מקורות נוספים לצורך זה.

עודפי גבייה

המקור העיקרי לרפורמה, מהווים עודפי הגבייה. מתברר כי לאחר שנים של הדרדרות במערכת הגביה והשומה, מהווה שנת 1985/86 — או ליתר דיוק התקופה המתחילה ביולי 1985 — שנת מפנה, המבטיחה, על בסיס מערכת המיסים הקיימת היווצרות של עודפי גביה, שאותם ניתן להעביר לביצוע של רפורמה במערכת המיסים.

תקבולי המיסים בשנת התקציב 1985/86 גדלו, בלמעלה מ־20 אחוזים לעומת שנת התקציב הקודמת 1984/85, והגיעו לסדר גודל של 58.1 אחוזים מן התל"ג, ברבעון הראשון של 1986, לעומת 44.6 אחוזים מן התל"ג ברבעון זה אשתקד ו־41.9 אחוזים ברבעון הראשון של 1984.

חשוב להדגיש, כי גידול משמעותי זה חל למרות הקפאון בפעילות הכלכלית, הירידה בשכר הראלי ועמה הירידה בצריכה הפרטית וביבוא עתיד מס אשר היו אמורים להוריד את גביית המיסים לאורך כל שנת התקציב.

בשנת המס 1985/86 הופעלו מספר תוספות ושינויים בחוקי המס. ביניהם, הפעלת מס היסף והפעלת חוק המיסוי בתנאי אינפלציה — "חוק שטיינברג", אשר הביאו לעליה משמעותית בגביית המיסוי הישיר החל על הסקטור העסקי. לעומת זאת, עודכנו באופן ריאלי מדרגות המס במטרה להקטין את נטל המיסוי על היחיד ובעיקר המס על השכר. אולם בנוסף

סוף בעמ' 6

נושא לסדר היום

לפני ימים מספר הגיש איגוד לשכות המסחר בישראל, לראש הממשלה ולשר האוצר, תוכנית לרפורמה במערכת המיסים. על רקע הענין שעוררה תוכנית זו ובמגמה להעלות את הנושא לסדר היום הציבורי, הוחלט לפרסם בעמודים אלה את עיקרי התוכנית.

מי צריך רפורמה במערכת המיסים?

שיעורי המס הבלתי נסבלים והחקיקה המסורבלת והמסובכת, מעוותים את הפעילות המשקית ★ בלי רפורמה במיסים לא תתכן הבראה כלכלית

השאלה, אם יש צורך בקיומה, או באי קיומה של רפורמה במערכת המיסים, צריכה — בראש ובראשונה — להבחן מול מודל של מערכת מיסים תקינה, כפי שהיא צריכה להתקיים בכלכלה הבחרה מתוקנת.

מומחי המיסים קובעים מספר עקרונות שעל פיהם נבחנת מערכת מיסים. בין השאר:

השגת ניטראליות כלכלית — מערכת מיסוי טובה צריכה לשאוף למצב שבו החלטות כלכליות יושפעו על בסיס של שיקולים כלכליים ולא על בסיס של שיקולי מיסים. החלטות בתחום המבנה העיסקי, העבודה, הצריכה וההשקעה, צריכים להיות מושפעים על בסיס שיקולים של יתרונות כלכליים ולא על בסיס יתרונות מיסוי. יש לשאוף למצב שבו כוחות השוק ומערכת המחירים יקבעו את ההעדפות וההקצאות הכלכליות של גורמי הייצור ושל משקי הבית, ולא שיקולים של חיסכון מס.

שיוויון — על מערכת המיסוי לשאוף למצב שבו השיקול העיקרי בגביית המס, יהיה השיקול של יכולת התשלום, כאשר זו נקבעת על ידי הצטברות של ההכנסה הכוללת.

זאת בניגוד למצב שבו סוגי הכנסות וסוגי נישומים משלמים מס שונה. דבר היוצר מצד אחד, תמריץ, להגדיר הכנסות, כבאלה הנהנות משיעור מס נמוך יותר ומצד שני מסבך את המערכת בקביעת הגדרות, תקנות, כללים וסייגים שימנעו בריחת הכנסות אל "מפלטי מס" אלה.

צדק חברתי — מערכת מיסוי טובה צריכה להבטיח צדק חברתי מקסימלי. נטבל מצד אחד ויצירת מערכת פרוגרסיבית שתביא לחלוקה של נטל המס על בסיס עקרונות של יכולת תשלום.

יציבות ואמון — מערכת המיסים צריכה להתבסס על עקרונות קבועים לאורך זמן, באופן שיאפשר תכנון לטווח ארוך. שינויים תכופים במבנה המיסוי יוצרים מצב של חוסר אמון וחוסר ודאות. המונעים אפשרות תכנון והמהווה תמריץ שלילי, להשקעות, ליוזמות ולתפוקה.

פישוט — גביית המיסים צריכה להתבסס על עקרונות פשוטים המנוסחים בצורה בהירה, תוך יצירת מצב שימנע סרבול והקצאת משאבים מיותרים לפרשנויות של החוק ולהפעלת ספרים מסובכת.

הכשרות גביית מס אמת — מערכת מיסים טובה צריכה להיות כזו שתקטין את התמריץ לאי תשלום מס מלא. אם על ידי העובדה שהתגרמות הקבועות במסגרותיה הן כאלה היכולות להתקבל על ידי הציבור ואם על ידי כך שתמצע היוזמות "יחודים" המאפשרים לנישומים מתוחכמים תכנון מס והתחמקות חוקית.

טלאי על טלאי

מערכת המיסים הקיימת במדינת ישראל כמעט ואינה עונה לאף אחד מן העקרונות האלה. אמנם, במהלך הרפורמה במיסוי הישיר שבוצעה בשנת 1975, על בסיס המלצות "וועדת בן שחר", נעשה נסיון למלא אחרי העקרונות האלה. אלא שמאז נתסרבלה והתעוותה המערכת. מערכת המיסים הקיימת, כיום בישראל, היא מערכת מורכבת, מסובכת ומסורבלת שרק מתי מעט ויחידי סגולה כמעט, מסוגלים לרדת לנבכיה ולפרשיה המרובים. פקודת מס הכנסה, שהיא הבסיס להטלת המס הישיר על חברות, פרטים ועצמאיים בנויה טלאי על גבי טלאי. ספרור הסעיפים למיניהם חסר כל סדר הגיוני, כאשר התוכן עצמו בנוי לא פעם שלא על פי ההגיון, או סדר ענייני כלשהו. פקודת מס הכנסה עצמה מהווה רק את השלד של החיקוקי שעל פיו מוטל המס הישיר.

חוקים המשתנים חדשות לבקרים הם חוקים מתוחכמים מסובכים ומפותלים. אם להוסיף לכך תופעות של חקיקה רטרואקטיבית — ומצד שני החקיקה שאורך חייה קצר אפילו מאורך חייה של שנת מס אחת. דומה שאלה החברים המכירים את מערכת המיסוי הישיר בישראל לאותו מן המסובכות המורכבות הידועות בעולם. עבודה שהופכת את חייהם של משלמי המס לקשים ובלתי נסבלים — ולא רק מפאת כובדו של נטל המס עצמו.

המערכת עצמה מבוססת על שיעורי מס גבוהים ובלתי נסבלים, תוך מתן העדפות ויתרונות מס לסוגים של הכנסות ולסוגים של נישומים. דבר היוצר מערכת מסובכת ומפותלת של נישומים המשלמים שיעורי מס שונים על פי הנישום, סוג פעילותו וסוגי הכנסותיו ממקורות שונים. כל זאת, תוך שינוי בגובה המס ובעקרונות גבייתו משנת מס אחת לשניה.

בתחום קביעת ההכנסה, קיים סיבוך לא פחות גדול, כאשר סוגים מסויימים של הוצאות מוכרים לצורך מס וסוגים אחרים אינם מוכרים. כל זאת, על בסיס שיקולים וההעדפות, שלעיתים צידוקן בטל זה מכבר.

כל המערכת הזו, התקנות וההוראות, הסייגים מפני פריצתה יצרו מצב שבו יש צורך להקצות משאבים משקיים גדולים בכוח אדם, בציוד מיחשוב ובמבנים גדולים — כדי לבחון את שיקולי

סוף בעמ' 6

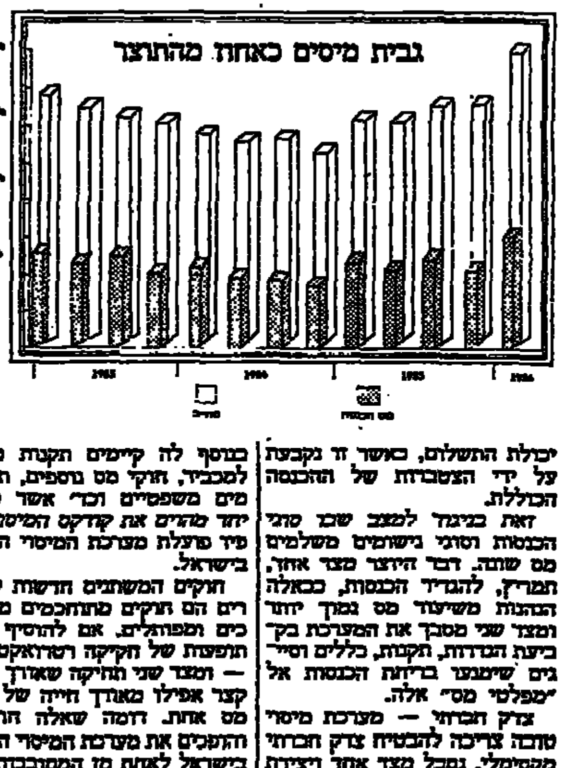

איך גומרים את החודש?

אחת החידות הבלתי פתורות של "כלכלת ישראל", היא איך מצליחים האזרחים "לגמור את החודש". כלכלני איגוד לשכות המסחר בדקו מה קורה לאזרח הממוצע, ולאזרח "הממוצע פחות" — הממצאים מדהימים.

מר ישראלי מס' 1*

מר ישראלי נשוי + 2 שאשתו עקרת בית, מתגורר בדירת 4 חדרים בחולון, משתכר משכורת חודשית של —.2,901 שקל (כמעט —.2,000 דולר) שהם למעלה מפי־3! מהשכר הממוצע במשק.

המאזן החודשי של מר ישראלי הוא כדלקמן:

שכר		2,901.— ש'
פחות: מס הכנסה	958.— ש'	
בטוח לאומי	141.—	1.099.—
		1,802.—
נכוי במקור של קופ"ג וקרן השתלמות (7.5%)		218.—
		1,584.— ש'
הוצאות**		
מזון	168.13	
פירות וירקות	78.95	
דיור	220.59	
אחזקת דירה	107.91	
רהוט וציוד לבית	51.05	
הלבשה והנעלה	98.93	
בריאות	52.66	
הוצאות רכב	278.00	
חינוך, תרבות ובידור	120.25	
תחבורה ותקשורת	139.14	
שונות	75.86	
		1,391.47
		192.53 ש'

חלק המס כנתח מהכנסתו של מר ישראלי

מיסוי ישיר — מס הכנסה ובטוח לאומי —.1,099 שקל מהווים 37.9 אחוזים ממשכורתו של מר ישראלי מס' 1.

מיסוי עקיף — בהוצאותיו של מר "ישראלי" מס' 1 כלולים גם תשלומי מסוי הכוטלים על צריכה כגון: מע"מ, מכסים, מס קניה, הפקדה על יבוא, ארנונה עירונית, בלו על הדלק והיטלים שונים ומשונים. בהערכה זהירה ניתן לאמץ כי שעור המסים העקיפים מכלל ההוצאה של מר ישראלי מס' 1 מגיע לכ־25 עד 30 אחוזים (כ־13 אחוז מהווה המע"מ בלבד).

סה"כ המיסים — מר ישראלי מס' 1 מחזיר אם כן למדינה סך של —.1,099 ש' כמס ישיר (2,901 × 37.9;) וכ־350 ש' כמס עקיף (1,391.47 × 25%) שהם למעלה מ־50 אחוזים מהכנסתו ברוטו.

מר ישראלי מס' 2***

משכורת		977.— ש'
מס הכנסה	122.—	
בטוח לאומי	52.—	174.—
		796.—
קופת גמל 5%		48.5.—
הכנסה פנויה		754.5 ש'
הוצאות (זהות לאלה של מר ישראלי מס' 1)		1,391.47 ש'
גרעון		635.97 ש'

הערות כלליות

1. בתחשיבים לא נלקחה בחשבון קצבת ילדים המשולמת ע"י הבטוח הלאומי כשם שלא נלקחה בחשבון זקיפה שיש לבצע בגין כך לצורך חשוב מס הכנסה.

2. רמת ההוצאות המובעת ב־2 התחשיבים דלעיל היא רמת הוצאות ממוצעת המתאימה לרמת הכנסה ממוצעת). ברוב שברמת הכנסות של מר ישראלי מס' 1 ההוצאות הרבה יותר גבוהות. התישוב שנעשה מתייחס לרמת ההוצאות הממוצעת והברור על כן שהממצאים מוטים בהרבה כלפי מטה.

* מר ישראלי מס' 1 מגיע בשכרו למס של 60% (סכום זה הוה לשווה ערך של —.1,934 דולר). יצויין כי באוקטובר 1984 מס שולי של 60 אחוזים הוטל החל מהכנסה חודשית של —.922 דולר. נתון זה מורכב מידיות ערך הדולר לעומת האינפלציה.

** הוצאות אלה חושבו לפי סקר הוצאות משפחה 1979/80 המתייחס למשפחה של 4 נפשות כשהוא מעודכן בהתאם לעלית המחירים מאותה תקופה, הולבנות למרכיב ההוצאה, ובהתאם לגידול הריאלי בצריכה באותו מרכיב. דהיינו גם שינוי מרכיבי הצריכה נלקח בחשבון.

*** מר ישראלי מס' 2 משתכר לפי השכר הממוצע במשק.

הערה — הנתונים בתחשיב מעודכנים ליוני 1986.

מה בין מלגזן למלגזן?

אפליית ענפי המסחר והשירותים העיסקיים — עיוות כלכלי

דוגמא בולטת להשלכות המשקיות של שיעורי מס שונים המוטלים על מגזרי משק שונים מהווה הנושא של אפליית ענפי המסחר והשירותים העיסקיים.

המדיניות הכלכלית במדינת ישראל ומדיניות המיסים בכלל זה, מבוססת על מתן עדיפות בולטת לפעילות התעשייתית על פני שאר הפעילויות היצרניות במשק. העדפה זו מבוססת על הפרדה מלאכותית של התהליכים היצרניים במשק, על ידי קביעה של התהליך התעשייתי כתהליך חשוב ופרודוקטיבי, בעוד ששאר התהליכים המשקיים, המשרתים את התהליך התעשייתי, מוגדרים כבלתי פרודוקטיבים ועל כן אינם זכאים להנות ממעמד שוה להתהליך התעשייתי.

אפליה זו היא בגדר של אבסורד במציאות של משק מודרני, כפי שהוא מוכר כיום. שכן, במשק כזה ענפי המסחר והשירותים העיסקיים הם חלק אינטגרלי של התהליך המשקי המודרני, הגיחוך בגישה זו בולט עוד יותר על רקע העובדה שהתפיסה המקובלת בישראל, גורסת הפרדה זו על בסיס משפטי. באופן כזה, מפעל המוגדר כתעשייתי נהנה מן ההטבות הניתנות לתעשייה, גם על פונקציות השירותים העיסקיים, הכלולות בו, כמו הובלה, תכנון הנדסי וכלכלי ואף שיווק.

כנגד זאת, מפעל תעשייתי אחר, המבצע רק את תהליך הייצור התעשייתי ורוכש שירותים עיסקיים מבחוץ נאלץ לשלם מחיר גבוה, שכן במקרה כזה מוגדרים אותם שירותים כבלתי פרודוקטיבים.

וכך יכול להיווצר מצב אבסורדי של עובדים המבצעים אותה עבודה — מלגזן במפעל תעשייתי ומלגזן בחברת שינוע והובלה, המובילה את מוצרי המפעל התעשייתי — ישאו בנטל מס שונה.

העדפות המיסוי לסקטור התעשייתי באות לכלל ביטוי בשורה של סוגי מיסים בכלל זה:

מס מעסיקים — החל מה־1 בינואר 1980 בוטל מס מעסיקים על ענפי התעשיה, החקלאות, הבניה למגורים והמלונאות. כנגד זאת, הועלה שיעורו מ־4 ל־7 אחוזים, לגבי שאר ענפי המשק.

מצב זה גורם כיום נטל מיותר על המעסיקים בענפי המסחר והשירותים העיסקיים, מהווה תמריץ שלילי להעסקת עובדים ויוצר מצב שבו יש כדאיות להעסקת עובדי־שירותים בתוך המערכת התעשייתית, במקום במערכת מתמחה. דבר הגורם לעיוותים בהקצאת המקורות במשק.

מס מופחת על חברות — על פי חוק עדוד התעשיה, חברות תעשייתיות זכאיות לפחות מראש ושיעור המס המוטל עליהן הוא 52 אחוזים בלבד, כאשר הכוונה היא להפחיתו עתה ל־45 אחוזים בלבד, זאת ללא כל אבחנה בין סוגי המוצרים ותרומת המפעל למשק בתחום מאזן התשלומים או בתחום התעסוקה. באופן דומה מעניק חוק עדוד השקעות הון הפחתות במס למפעלים מאושרים בסקטור התעשייתי.

הבחנה זאת כמס חברות יוצרות עיוותים בתהליכים המשלימים לתהליך התעשייתי ומהווה תמריץ להגדיר פעולות רבות ככל האפשר כפעולות תעשייתיות. כן גורם הדבר למצב שבו חברות שיש להן יחידות תעשייתיות ויחידות שיווקיות, גורמות להסטה של הרווח מן היחידה השיווקית, ליחידה התעשייתית שם המס נמוך יותר.

שיעור מס מופחת על עבודה במשמרות — גם הטבה זאת מונעה מסקטור המסחר והשירותים העסקיים למרות שבאופן תאורטי העבודה הנעשית ע"י העובד במשמרת השניה והשלישית יכולה להיות זהה לחלוטין (לדוגמא מפעיל המלגזה במחסן המפעל, או במחסן חברת השיווק).

פטור ממס על ארוחות במפעלים תעשייתיים — הטבה זו מיועדת להוזלתם האפקטיבית של הארוחות הניתנות במפעלים תעשייתיים, גם כאן גישה זו מביאה לאבסורדים (לדוגמא ארוחתו של פקיד החשבונות במפעל התעשייתי זולה יותר מארוחתו של פקיד החשבונות בחברה המסחרית).

עידוד השקעות הון — הטבה זו היא כמעט בלעדית לענפים הנמנים על המגזר התעשייתי והיא מתבטאת בפטורים ובשעורי מס מופחתים. זאת מבלי קשר לתרומתו המשקית של המפעל.

זיכוי ממס לחיילים משוחררים במפעלים תעשייתיים — הטבה זו ניתנת לחיילים משוחררים הנקלטים בעבודה במפעל תעשייתי (וכן בחקלאות והבניה) וכשמעותה נקודות זכוי נוספות לצרכי חישוב המס במשך שלוש שנים.

פטורים במיסוי עקיף — הקלות אלה ניתנות בעיקר בנושאי מס קניה ומכס. ההקלות עצמן מתבטאות בין היתר בשיעור מיסוי שונה על יבוא מוצרים שונים (כגון מחשבים ומזגנים) עפ"י יעודם (לתעשיה או למגזרי משק אחרים). אבחנה זאת ואחרות מביאות לתופעות של עיוות מערכות המחירים היחסיים, ולתופעות רבות השיטים בסחר חוץ. זאת, על כל המשמעויות הנובעות מכך באשר ליעילות המשק וסחר החוץ.

ישנו, איפוא, חוסר פרופורציה חריף, בין המיסוי והתמריץ בשלבי ההשקעה והייצור לבין המיסוי בשלב השיווק והמכירה. כאשר במקביל לכך תהליכים על שרותים הנלווים לתהליך הייצור, נושאים במס שונה, כאשר הם נמצאים במסגרות שירותיות מתמחות.

אי האחידות במערכת המיסוי יוצרת תמריצים כלכליים לביצוע "תרגילים" חשבונאים מורכבים בנסיון להקטין את חבות המס. במקביל לכך, היא גורמת לעיוותים בהקצאת המקורות של המשק, ולאי ניצול יעיל של ההשקעות, המתבצעות בו.

אפליית ענפי המסחר והשירותים העיסקיים ביחס לתעשיה

	תעשיה	מסחר שרותים עסקיים
מס חברות	45%	61%
מס מעסיקים	0	7%
פדיון מלוות חובה לעסקים במצוקה	יש	אין
מס מוקטן על עבודת משמרות	יש	אין
הנחות מס לחיילים משוחררים	יש	אין
פטור על ארוחות עובדים במפעלים תעשייתיים	יש	אין
עידוד השקעות הון:		
מענקים	עד 35%	0
או פטור ממס	עד 10 שנים	אין
הלוואות	עד 40%	0

עמוד זה מוגש ע"י איגוד לשכות המסחר בישראל

صكنا من الاجل

הקטנת נטל המס תעודד צמיחה ותגדיל הפריון והיצוא

מודל כלכלי שפיתחו כלכלני איגוד לשכות המסחר מאפשר לאמוד השפעות כלכליות של רפורמה במערכת המיסים

אחת השאלות המרכזיות הנוגעות לביצוע של רפורמה במיסים, נוגעת להשלכותיה הכלכליות. מקובל לחשוב, כי הפחתה בנטל המיסים תביא לצמיחה ולהגברת הפעילות העיסקית. כתוצאת לוואי צפוי גם גידול בהכנסות, למרות הירידה בשיעורי המס.

עד כה לא נמצאו הוכחות אמפיריות לטענה זה. מחקר של כלכלני הבנק העולמי, שיושם על־ידי כלכלני איגוד לשכות המסחר, לתנאי המשק הישראלי ואשר במסגרתו נבחנו הקשרים בין מערכת המיסוי למשתנים כלכליים, מאפשר לקבל הערכה על ההשלכות הכלכליות האפשריות של הרפורמה.

הרצה במחשב של המודל להשפעת שינויים בשיעורי המס על מרכיבי הפעילות הכלכלית, לאורך זמן, מצביעה כי הרפורמה שהוצעה תביא לתוצאות הבאות:

מיסוי חברות ורמות השקעה

שיעורי המס השוליים על חברות ועסקים מהווים את השיקול המרכזי לחלוקת השימושים והמקורות בפירמה. שיעור מס גבוה מהווה תמריץ להגדלת ההוצאות העסקיות והקטנת הרווח המדווח, בעוד שהקטנת שיעור המס מהווה תמריץ להגדלת הצבר ההון למטרות של השקעה ופתוח.

ביצוע רפורמה במיסוי שתכלול הפחתה של מס החברות מרמתה היום לרמה של 37 אחוז משמעותה ניצול מוגבר של ההשקעות הקיימות.

בדיקת השפעת הקלות המס במסגרת המצומצמת של המודל הממוחשב מצביעה על־כך שהפחתה זו תביא לגידול שנתי של כ־3 אחוזים בממוצע בהיקף ההשקעות במשק. במונחים שנתיים פרושו של דבר הגדלת סך כל ההשקעות במשק ב־120 מיליון דולר בשנה הראשונה, תוספת של 800 מיליון דולר בשנה החמישית, או 1,700 מיליון דולר לאחר עשור.

ובאחוזים: 2.5 אחוזים מרמת ההשקעות במשק במשך השנה הראשונה, 17 אחוזים בשנה החמישית וכ־35 אחוזים בשנה העשירית (מרמת ההשקעות הנוכחית). ובמונחים מצטברים — 2 מיליארד דולר תוך 5 שנים וכ־9 מיליארד דולר תוך עשור.

שיעורי המס השוליים המוטלים על היחיד, קובעים את מערכת שקוליו ובחירותו של הפרט בין עבודה ופנאי, את הנכונות להתאמץ כדי להגדיל את ההכנסה וכן את היצע העבודה ובמידה רבה את התפוקה המופקת ממנה, קרי הפריון.

שעורי המס על היחיד ופריון העבודה

מאז 1982 פריון העבודה בישראל מצוי בנסיגה. הירידה בפריון בתקופה זו מסתכמת בכ־6 אחוזים. ברור שנסיגה זו בפריון העבודה איננה מושפעת בלעדית מן המיסוי על שכר, אך אין ספק כי למס הישיר השפעה מהותית ביותר גם בתחום זה.

בדיקה של תוצאות המודל מורה כי, הפחתת המיסוי על היחיד לרמות המוצעות להלן תשפיע על הגדלת הפריון בסדר גודל שנתי של כ־1.2 אחוזים בפריון העבודה, כלומר חזרה לרמת הפריון שהיתה נהוגה ב־1982 תוך 5 שנים ועליה של כ־13 אחוזים תוך עשור. זאת על כל המשתמע מכך לרמת התוצר ולכושר התחרות של המשק הישראלי.

אספקט נוסף הראוי לאיזכור הוא השפעתם של המיסים על גודלו של כח העבודה ועל הרצון השולי לעבודה נוספת. בתחום זה מגלה המודל כי צפוי גידול קטן של כ־3000 עובדים בלבד בשנה (או שווה ערך בשעות נוספות). תוצאה זו נובעת מקשיחותו היחודית של שוק העבודה וממעורבותם של שיקולים נוספים בהחלטה אם להצטרף לשוק העבודה אם לא!

מעבר לגדלים הכמותיים קיימות השפעות נוספות הקשות לכימות אך אלה מוצאות את ביטויין ברמתו של כח העבודה.

כך למשל הסתבר במחקרים השוואתיים בין מדינות דומות בעלות מיסוי גבוה לבין מדינות בעלות מיסוי נמוך, כי בארצות בעלות רמות מיסוי נמוכות, עולה ההוצאה הציבורית על חינוך והכשרה. יותר מכך, גדלה ההוצאה על חנוך ע״י משקי הבית עצמם, המבקשים להכשיר את בני המשפחה למשרות משתלמות יותר. כך שהתוצאה תהיה איכותית טובה יותר של כח העבודה הקיים.

שילובם של התוצאות שנסקרו, קרי הגידול בהיקף ההשקעה וכן הגידול בכח העבודה ויעילותו, ביפונקצית הייצור* של המשק הישראלי נותן אמדן טוב להשפעה שתהיה לרפורמה המוצעת על שיעורי הצמיחה במשק.

נטל המס ושיעורי צמיחה

תוצאות המודל מורות על תוספת לשיעורי הצמיחה הטבעיים בשיעור ממוצע של כ־2 אחוזים לשנה, ושל כ־11 אחוזים מרמת התל"ג הנוכחית תוך 5 שנים ותוספת של כ־23 אחוזים מרמת התל"ג הנוכחית תוך עשור, ובמונחים כספיים כ־400 מיליון דולר תוספת לתל"ג בשנה הראשונה, 2.5 מיליארד דולר בשנה החמישית ו־5.3 מיליארד דולר לאחר עשור שנים.

הגידול בפעילות המשקית יביא עימו גידול מקביל בגביית המיסים (הישירים והעקיפים). אולם על מנת לשמור על המומנטום שנוצר עם תחילת הרפורמה, הונח כי כל סכום גבייה נוסף יוחזר מיידית למשק בצורה של הפחתות מס. באופן זה ייקטן נטל המס הכולל מרמה של כ־55 אחוזים היום ל־50 אחוזים מיד לאחר ביצוע הרפורמה, כאשר החזרת הגבייה העודפת למשק, באמצעות הנחות מס תביא להפחתת רמת המיסוי ל־46 אחוזים מן התל"ג לאחר 5 שנים ול־41 אחוזי תוך עשור.

במונחים של רמות מס ניתן יהיה להגיע תוך 5 שנים לרמת מס חברות של 34 אחוזים ותוך 10 שנים לרמה של 30 אחוזים. בעוד שלגבי היחיד ניתן יהיה להפחית בלמעלה מ־2 אחוזים נוספים את רמת המס הממוצעת תוך 5 שנים ובלמעלה מ־4 אחוזים — תוך 10 שנים.

במחקר הנדון נערכה השוואה בין כושר היצוא של מדינות שונות ביחס לרמת המיסוי בהן. התברר מעבר לכל ספק כי ככל שגדל נטל המס כך קטן כושר התחרות של המשק בשווקי העולם.

בתחום זה בולטת במיוחד השפעתם של המיסים על המגזר העסקי המייקרים את תהליכי הייצור והשיווק. אך במקביל נמצא קשר הדוק בין גובה המיסוי על היבוא לרמת היצוא, שכן ככל שרבה ההגנה על התוצרת המקומית כך קטן הצורך להתייעל ולהתחרות מול המתחרה מחו"ל.

תוצאות הרצת המודל מורים על עליה ממוצעת של כ־1.5 אחוזים לשנה ביצוא כתוצאה מהרפורמה המוצעת. כלומר גידול של כ־9 אחוזים לעומת רמת היצוא הנוכחית, בשנה החמישית וכ־18 אחוזים תוך עשור. במונחים כספיים משמעות הדבר גידול של כ־100 מיליון דולר בהיקף היצוא בשנה הראשונה, 600 מיליון דולר בשנה החמישית, ו־1,200 מיליון דולר לאחר עשור. ובמונחים מצטברים המשמעות היא תוספת יצוא של 1.7 מיליארד דולר תוך חמש שנים ו־6.6 מיליארד דולר תוך עשור.

* תשומות פונקצית הייצור נשקלו לפי משקל עבודה 58 אחוזים ומשקל ההון 42 אחוזים.

הפחתת שיעורי המס על היחיד והקטנת מס החברות ל־37 אחוז

(המשך מעמ' 5)

שית כאילו היתה הכנסה מעבודה אצל עצמם).

• ביטול ההגבלה הקיימת בהפרשות לגמולים ולפיצויים לגבי עצמאי והשוואת מצבו לזה של השכיר היכול להפריש 13.33 אחוזים ללא הגבלה (בגין שנים בהן נעשו הפרשות כאלה לא יינתן הניכוי הנזכר בפסקה א').

• השוואת תנאי הביטוח הלאומי בין שכירים ועצמאים באותן רמות הכנסה.

הוצאות עיסקיות

במערכת מיסוי הבנויה על שערי מס גבוהים ביותר ישנה חשיבות מרובה למס המשולם על הוצאות שהוצאו לצורך יצירת הכנסה, ושאינן מותרות בנכוי.

לא אחת נעשה שימוש במכשיר זה של אי התרת הוצאות לצורך הגדלת חבות המס. במקרים אלה בהם אי התרה נעשית עפ״י קריטריונים שירותיים מוטלת למעשה על התאגיד חבות מס על ההון או על המחזור ובכל מקרה לא על ההכנסה החייבת. אי התרה זאת יש בה כמובן הגדלה נוספת של שעור המס האפקטיבי הגבוה כבר ממילא לפי כל קנה מידה סביר והגיוני.

הנקודה הבעייתית ביותר בתחום זה הוא נושא התרת הוצאות החזקת הרכב.

• מידת ההתרה בנכוי הוצאות רכב בידי נשום לא שכיר — באופן עקרוני יכול רכב בבעלות עסק (חברה, עצמאי או שותפות) לשמש את בעלי העסק או אחד מעובדיו באחד משני שמושים:

א) שמוש לצורך יצירת הכנסה — קרי נסיעה עסקית.

ב) שמוש לצורך נסיעה מן העבודה ואליה, פנאי, רווחה וכו' — קרי נסיעה פרטית.

בשני מקרים אלו גם יחד מבוצעת בעסק הוצאה בפועל:

במקרה הראשון (נסיעה עסקית) יש בה הוצאה עסקית לכל דבר. כלומר הוצאה לצורך יצירת הכנסה כמשמעותה בחוק.

במקרה השני (נסיעה פרטית) יש להבחין בצורת ההתארגנות של העסק: במקרה של תאגיד, ההוצאה נגרמה כתוצאה משמוש ברכב ע״י אחד מעובדי החברה. שווי שמוש זה אמור להזקף להכנסתו של העובד ויותר לנכוי בהוצאות המעביד. שאם לא כן פרושו של דבר ששווי הנאה זו מתחייב פעמיים במס.

במקרה של נשום עצמאי, ההוצאה נגרמה כתוצאה משמושו העצמי, הוצאה זו צריכה להיות ממומנת מהכנסתו הפנויה, ועל כן אין להתירה לנכוי.

לענין זה, חשוב לציין כי ככל שילך ויקטן שעור המס על יחידים וחברות כן תלך ותקטן "השתתפות מס הכנסה" בהוצאות העיסקיות, וההוצאה הרכב בכללן. ירידה זאת לכשעצמה יש בה להגדיל את התמריץ העצמי להקטין את ההוצאות העסקיות בכלל ואת הוצאות הרכב בפרט למינימום הנדרש לפעילות העסקית.

• זקיפת הכנסה בשל שווי השמוש ברכב צמוד — בשנים האחרונות, נבחן נושא שווי השמוש ברכב צמוד ע״י מספר ועדות אלו ניסו למצוא שיטה שתשקף נכונה לצורך מס, את "ערך ההנאה" אותה מפיק העובד כתוצאה משמוש ברכב, שלא למטרת עבודתו.

במסגרות־אלה, גובשה מערכת של "תעריפים" לזקיפת ההכנסה בשל שווי השמוש ברכב בחתך של נפחי מנוע, גובה הזקיפה עודכן מאז, מפעם לפעם, באישורה של ועדת הכספים של הכנסת ולעיתים, אף ביוזמתה.

"תעריפים" אלה, מעצם טבעם, אינם יכולים לשקף במדוייק את "שווי ההנאה" המדוייק אותו מפיק כל עובד ועובד. אי דיוק זה יוצר ללא ספק עיוותי מיסוי: במקרים בהם עולה שווי הזקיפה על "חלק ההנאה" שהפיק העובד מן הרכב מוטלת, למעשה, על העובד חבות מס בשל הוצאה עסקית של מעבידו. במקרה ההפוך, הערכה בחוסר, מוענקת לעובד הכנסה פטורה ממס ולמעביד הכרה בהוצאות שלא היו.

יש על כן לבנות שיטה אשר תעמיד באופן מדוייק ואמין יותר את שווי ההנאה שמפיק העובד, על מנת להימנע מעיוותים אלה.

כצעד משלים לביצוע הרפורמה, ואולי אף כפועל יוצא ממנו ובעיקר מהפחתת שיעורי המס, מוצע להרחיב את המאבק בהון השחור.

המאבק בהון השחור

מאבק זה בא למנוע עיוותים כלכליים וחברתיים, להביא לידי חלוקה מאוזנת יותר של נטל המיסים, ומעל הכל ליצור תהליך של הבטחת רמת ההכנסות של המדינה על אף הפחתת המיסוי המיוחלת.

חשוב לציין כי הפחתת שיעור המס לכשעצמה יש בה כדי לצמצם את "כדאיות עבירת המס" ואת מידת הפתוי הנובעת ממנו.

אולם בנוסף למרכיב חשוב זה מן ההכרח לעשות שמוש נרחב במערכות ההסברה והחינוך על מנת להשיב לנושא את המודעות הציבורית הראויה לו.

ביצוע הרפורמה המוצעת במערכת המיסוי (לא כולל הבטוח הלאומי) כרוך בעלות כספית כוללת של כ־1.4 מיליארד דולר המורכבים מ־300 מיליון דולר הפחתה במס חברות, 900 מיליון דולר מס על היחיד, כ־150 מיליון דולר ביטול מס מעסיקים וכן שינויים במיסוי על הוצאות עסקיות, ביטול אפליות של עצמאים. וכד'.

ביטוח לאומי — מס הכנסה ב'

בשנים האחרונות, נוצר תהליך שבו הביטוח הלאומי משמש כמכשיר לגבית כספים, שאין להם מאומה עם המטרות הסוציאליות של מוסד זה, מעין מס הכנסה ב', כך נצברו בקרנות השונות של הביטוח הלאומי כספים בשיעור העולה במידה ניכרת על הצרכים הדרושים להבטחת הביטוח הניתן בקרנות אלה.

התשלומים לבטוח לאומי (לרבות מס מקביל, היטל הג"א והיטל חינוך) הם כיום בשעורים הבאים: 5.35 אחוזים — משכיר, 15.35 אחוזים — מעסיק ו־20.85 — מעצמאי. מצב ענינים זה יוצר, מצד אחד, תמריץ למערכת של שירותי הרווחה להרחיב שירותים אלו, מעל לצרכים וליכולת האובייקטיבית של המשק. במקביל יש אצל המעסיקים תמריץ להקטין את חלק השכר בתשלומים לעובד, ולשלם במקום זאת, תשלומים הפטורים מביטוח לאומי.

מנתוני התקציב לשנת 1986 בולטות שתי עובדות מרכזיות:

• סך גביית המיסים באמצעות המוסד מגיע ל־5 מיליארד ש"ח (3.3 מיליארד דולר).

• נכסי המוסד בסוף שנה זו יהיו 10.5 מיליארד ש"ח (מיליארד דולר).

השיעורים והסכומים הנגבים ברוב הענפים אינם עומדים איפוא בפרופורציה לצרכים שלמענם הוחק חוק הביטוח הלאומי. מעידים על כך העודפים הגדולים הנצברים בכמה ענפים והקיצבות המשתלמות למשלמים של דמי הביטוח. אלמנט המס הגלום בדמי הביטוח הלאומי מעיק על העלויות של מיגזר העסקים ופוגע בכושר התחרות של המשק.

איגוד לשכות המסחר מציע לבצע רפורמה גם בתשלומי הביטוח הלאומי. בצורה שתבטיח התאמה של גבית תשלומים רק על פי הצרכים האקטוארים האמיתיים הנדרשים.

התאמה זו תגרום להקבלה בין גובה דמי הביטוח לגובה הקיצבאות שמשלם המוסד לביטוח לאומי למשלמים דמי ביטוח שהפכו לזכאים, ותוריד את עלויות העבודה המפוצצות בכושר התחרות והיכולת ליצא סחורות ושירותים לחו"ל.

יצויין, כי להקטנת עלויות העבודה עשויות להיות השפעות חיוביות על הקטנת האבטלה וממילא יתרום הדבר להשגת יעדים, שחלקם מושג, כיום באמצעות מרכיבי הסעד של הביטוח הלאומי.

השלכות המיסוי על התפתחויות כלכליות

	הכנסה לנפש	תמ"ג	צריכה ציבורית	פרטית	השקעה גולמית מקומית	יצוא	כח העבודה	פריון עבודה
(מסוי נמוך) מאלאווי	200—300	6.3	6.1	5.7	2.3	4.6	2.2	4.1
(מסוי גבוה) זאיר		−0.7	−2.2	−1.8	−5.0	−1.1	2.1	−2.6
(מסוי נמוך) קמרון	500—600	5.4	5.4	5.3	7.9	0.5	1.3	4.1
(מסוי גבוה) ליבריה		1.8	2.3	4.3	5.2	2.3	2.6	−0.8
(מסוי נמוך) תאילנד	500—600	7.7	9.1	6.9	7.7	12.0	2.7	5.0
(מסוי גבוה) זמביה		1.5	1.8	−2.2	−5.6	−0.7	2.4	−0.9
(מסוי נמוך) פרגוואי	700—1100	8.3	4.8	7.4	18.7	8.4	3.1	5.2
(מסוי גבוה) פרו		3.1	6.5	2.9	2.7	1.7	3.0	0.1
(מסוי נמוך) מאוריציוס	1100—1300	8.2	13.5	9.8	16.1	——	——	——
(מסוי גבוה) ג'מאיקה		−0.9	8.0	−0.6	−9.6	6.8	2.2	3.1
(מסוי נמוך) ד. קוריאה	1400—1700	10.3	8.7	8.0	14.9	25.7	2.8	7.5
(מסוי גבוה) צילה		1.9	−0.5	1.9	−2.0	10.7	1.9	0.0
(מסוי נמוך) ברזיל	1700—2100	8.7	8.6	9.1	10.1	7.0	2.2	6.5
(מסוי גבוה) אורוגוואי		2.5	1.5	—	7.5	4.3	0.1	2.4
(מסוי נמוך) סינגפור	3800—5950	8.4	6.4	7.2	6.0	11.0	2.7	5.7
(מסוי גבוה) ניו זילנד		2.4	——	——	——	3.4	2.1	0.3
(מסוי נמוך) ספרד	4300—6350	4.4	5.6	4.4	2.5	10.8	1.1	3.3
(מסוי גבוה) בריטניה		2.1	2.8	1.7	0.8	8.2	0.3	1.8
(מסוי נמוך) יפן	8800—11,950	5.2	5.0	5.3	3.2	9.1	1.3	3.9
(מסוי גבוה) שבדיה		2.0	3.2	2.0	−1.1	2.6	0.3	1.7
ארה"ב	10,630	3.1	1.7	3.6	1.9	6.9	1.8	1.3

הטבלה, המבוססת על נתוני הבנק העולמי מצביעה בבירור על השפעות רמת המסוי על הפעילויות המשקיות. בהשוואה בין מדינות בעלות רמת חיים דומה מסתבר כי המדינות בעלות רמת המסוי הנמוכה נהנות מהתפתחות כלכלית גבוהה בהרבה מן המדינות בעלות רמת המסוי הגבוהה. דבר המתבטא כמעט בכל המרכיבים הכלכליים החשובים — פריון עבודה, יצוא, השקעות וכד'.

מאיפוא יבוא הכסף?

(המשך מעמ' 5)

לשינויים הפורמליים, אשר בחלקם, לא באו לידי ביטוי עדיין בגביית המס במהלך השנה, חלו במשק התפתחויות כלכליות מהותיות אשר הביאו למפנה בגביית המיסים. והנטל הכלכלי הנובע ממנו.

ההתפתחות הכלכלית החשובה ביותר, אשר התרחשה בשנה זו היא ללא ספק — בלימת התהליך האינפלציוני. התפתחות זו היא אשר הביאה ל"מהפך" בגביית המיסים. התהליך האינפלציוני הפוקד את המשק הישראלי זה שנים מספר, עיוות בצורה מהותית את מערכות המיסים והחשבונות. החל בתהליך קביעת השומה וכלה בשחיקה אינפלציונית של המס בין מועד היווצרות ההכנסה (הוצאה) ועד מועד התשלום. שחיקה זו הגיעה לכ־15 אחוזים לחודש, בממוצע, במהלך שנת התקציב 1984/85. הקטנתה בשנה הקודמת יכולה בעצמה להסביר כמחצית מן העליה בגביית המיסים.

לשם המחשה של השפעת התהליך האינפלציוני על שחיקת המיסים, די להביט בנתוני גביית המע"מ המקומי. הגבייה גדלה ריאלית בכ־40 אחוזים ברביע האחרון של 1985 לעומת התקופה המקבילה ב־1984, זאת, למרות שלא חל כל שינוי מהותי בחוקי המס בין תקופות אלה, והצריכה הפרטית אף פחתה במהלך התקופה. השינוי המהותי בין התקופות הוא בשיעור האינפלציה אשר ירד מ־54.2 אחוזים בתקופה זאת ב־1984, ל־6.5 אחוזים בלבד ב־1985.

לקראת שנת המס הקרובה צפוי המשכו של חלק ניכר מן המגמות הכלכליות אשר צויינו בליווי תופעות נוספות, אשר יש בהן להגדיל משמעותית את הנטל הכלכלי של המיסים ואת ההכנסות הנובעות מהם.

בשנת המס הקרובה צפויות ההתפתחויות הבאות: המשך האטת האינפלציה, שתביא לתוספת הכנסה בהיקף של כ־300 מיליון דולר; וירידה בהוצאות המימון שתגדיל את הרווחיות העיסקית תביא לתוספת הכנסה של כ־250 מיליון דולר; הגידול בפעילות המשקית יביא לגידול בגביית מיסי הכנסה ומיסים עקיפים בהיקף של 220 מיליון דולר; והפעלה מלאה של חוק המיסוי החדש — חוק שטינברג — יביא לתוספת הכנסה של כ־250 מיליון דולר.

סיכומם של השפעות אלה נאמד בכמיליארד דולר, מעבר לגבייה ב־1986/7. נתונים שפורסמו בשבועות האחרונים ואשר לפיהם נוצרו ברבע הראשון של שנת התקציב, אפריל—יוני 1986, עודפי גבייה בסדר גודל של כ־350 מיליון שקל מאמתים תחזית זו.

ביטול פטורים

מקור אחר מהווה ביטול פטורים והעדפות מס. ההיקף הכולל של הפטורים וההעדפות המס הניתנים למגזרי משק וסוגי הכנסות מסויימים, מגיע לסדר גודל של 2.7 מיליארד שקל. זאת על בסיס נתונים של מנהל הכנסות המדינה. סכום אדיר זה מהווה כ־29 אחוזים מכלל ההכנסות הצפויות השנה ממיסים ישירים ועקיפים, נובע ביסודו מן הנטל הכבד של שיעורי המס והוא אולי הגורם להיווצרותו. שכן, מצד אחד, בגלל הגובה האבסולוטי של שיעורי המס יש צורך במתן פטורים והטבות לסקטורים מסויימים. כאשר במקביל לכך הפטורים וההנחות הניתנים למגזרים המועדפים מהווים את הסיבה העיקרית לכך שיש צורך להכביד את הנטל ולהטיל שיעורי מס שאינם נסבלים על מגזרים אחרים.

ההגיון גורס איפוא ביטול מלא של מערכת ההטבות וההעדפות וישור קו ברמה חדשה נמוכה יותר לכלל.

אלא שנראה, כי בתנאים המיוחדים של מדינת ישראל, הרי לפחות בטווח של השנים הקרובות, אין מנוס מהשגת חלק מן היעדים הלאומיים והחברתיים בדרך של הטבות מיסוי. וכך אין מקום לבטל הטבות מס הניתנות לאזורי פיתוח, לחסכון פנסיוני, ולנייע הנסחרים בבורסה ולהשקעות על פי קריטריונים של המשק הלאומי.

כנגד זאת, יש מקום לבטל הטבות מס הניתנות לפי שיקולים שעבר זמנן, הגורמות לעיוותים משקיים, או שאין להם הצדקה במסגרת הכוללת.

להלן רשימה של הטבות מס, שניתן לבטלן במסגרת של רפורמה כוללת, והמעמידות לרשות הרפורמה מקור כספי בסדר גודל של 700 מיליון שקל שהם כ־470 מיליון דולר.

	מיליוני דולרים
—* פטורי ממתנות הניתנות לעובדים	8.3
— זיכוי חיילים משוחררים העובדים בענפי הייצור	8.2
—* פטורים בתחום קרנות ההשתלמות	51.7
— פטורים והקלות מע"מ	298.1
— הקלות בהיטל יבוא	23.4
— הקלות במס קניה	41.7
— הקלות במכס	24.0
—* פטור ארנונות במפעלים תעשייתיים	9.7
סה"כ פטורים	465.1

* האומדן דלעיל מבוסס על רמת המיסוי המוצעת בתוכנית הרפורמה ועל כן נמוכים סכומים אלה מן האומדנים של מנהל הכנסות המדינה.

העדפות מס נוספות בסדר גודל של 300 מיליון דולר יתבטלו עם ביצועה של הרפורמה המוצעת, כאשר כלל מערכת המיסוי תתיישר בקו שממנו נהנים היום הסקטורים המועדפים. העדפות אלה, אינן נכללות על כן בחשבון המקורות שיכולים לשמש לרפורמה המתוכננת.

צמיחה וגידול

ההנחה הבסיסית העומדת ביסודה של רפורמה במערכת המיסים גורסת, כי עצם ביצועה של הרפורמה במיסוי, יביא לצמיחה ולגידול בפעילות המשקית, שכתוצאה מכך, תאפשר גידול בגביית המס וביצוע ועדכונה במערכת המיסוי.

מקור זה הוא הקשה ביותר להערכה, בנסיון להעריך מקור זה, בנו כלכלני איגוד לשכות המסחר מודל כלכלי ממוחשב המכמת את השפעות ההתפתחות במיסוי על אינדיקטורים כלכליים עיקריים. המודל הנדון מתבסס על תוצאות של מחקר אמפירי השוואתי אשר נעשה ע״י שני כלכלני הבנק העולמי — קית מרסדן וציאד ליציר.

מחקר זה בדק את מערכת הקשרים שבין נטל המיסוי על צורותיו השונות: מס חברות, מס על היחיד וכו'. לבין משתנים כלכליים בסיסיים כגון שעורי צמיחה, רמות השקעה במשק, פריון עבודה, הגדלת היצוא ועוד.

מערכות הקשרים שהתקבלו, מבוססות על השוואה בין 10 זוגות של מדינות דומות ברמת הכנסתן אך שונות ברמת המיסוי בהן.

מערכות קשרים אלה הותאמו למבנה המשק הישראלי כך שהתוצאה הסופית המתקבלת מאפשרת לאמוד באיזה כיוון ובאיזה עוצמה תפעל כל הפחתה במס. או במלים אחרות באיזו מידה תשפיע הפחתה של אחוז אחד בנטל המס על שעור הצמיחה, על שעור הגידול ביצוא, על השקעות וכד'.

מודל זה והמחקר עליו הוא מתבסס אינם מתיימרים לספק תשובות מדוייקות וסופיות להשלכות הכלכליות שיהיו לרפורמה המוצעת. שכן מחקרים מסוג זה העושים שמוש בנתונים כלכליים ממדינות שונות, חשופים לסטיות בשל השונות הרבה בין מבנה המשקים, בין מערכות המס בהם וכד'. יחד עם זאת ברור כי מעבר לסטיות הסטטיסטיות הצפויות ניתן יהיה להשתמש בנסיונן של מדינות אחרות, על מנת לצפות את המגמות הכלכליות כתוצאה מרפורמה במיסים ואף את עוצמתן.

יותר מיסים

המודל צפוי הורין מול הפחתה של נטל המס נטו בשעור המינימלי של 800 מיליון דולר בלבד. מקור הסכום הוא בהחזרת חלק הגבייה העודפת בשנת המס 1986/7, כאשר מן הסכום הזה נוטל אותו סכום גביה עודפת הנובעת מהגידול בפעילות הכלכלית. וכן לא נלקח בחשבון סעיף ביטול הפטורים. שכן מנקודת מבט מקרו כלכלית, הכללת הסכומים שיצברו מכך אינה מקטינה את נטל המס הכולל, אלא מהווה חלוקה מחדש של הכסף.

התהליך שנבחן גורס, כי הפחתת רמת המיסוי יוצרת לכשעצמה תהליך של האצת הפעילות המשקית, ועמה הגברת גביית מסים. על מנת להמשיך את התהליך הונח כי הכנסה עודפת זו במסים, הנובעת מהגידול שיושג בפעילות הכלכלית תוחזר שוב ובאופן מיידי למשלמי המס בצורה של הפחתות מיסוי נוספות.

במסגרת המודל נבחנו מערכות הקשרים העיקריות והשפעתם על גביית המיסים במשך שנה אחת השפעותיהם על גביית המס.

להלן עיקרי הממצאים.

• רמת השקעה — ממצאי המודל מצביעים, כי הפחתת מס החברות בשיעור המוצע להלן, תביא לגידול בהיקף ההשקעות במשך השנה הראשונה בשיעור של 3 אחוזים, שהם כ־120 מיליון דולר.

• פריון העבודה — ממצאי המודל מצביעים כי הפחתת רמת המיסוי לרמה המוצעת תביא לגידול שנתי בפריון בשיעור של 1.2 אחוז, ולגידול של 3000 עובדים לשנה.

• תל"ג — שילוב הגורמים המוכרים יביא לצמיחה, מעבר לשיעורי הגידול הרגילים של כ־2 אחוזים לשנה.

• גידול בגביית מיסים — הגידול בגביית המיסים הצפוי כתוצאה מהגברת הפעילות מסתכם ב־200 מיליון דולר בשנה.

המקורות הכספיים העומדים איפוא לרשות רפורמה במערכת המיסים בשנת מס תמימה הם המקורות הבאים (הנתונים חושבו על בסיס שנת המס הנוכחית, במיליוני דולרים):

• עודפי גביה	1000
• ביטול פטורים והעדפות מס	470
• השלכות הרפורמה על הפעילות הכלכלית	200

סך כל המקורות 1670 מיליון דולר.

יש איפוא מקורות כספיים שיכולים לאפשר רפורמה מהותית במערכת המיסים.

התוצאות החזויות

הצעת הרפורמה במיסים, הנכללת בתכנית של לשכת המסחר, תביא לתוצאות הבאות לגבי המשק והחברה בישראל:

1. הקלה משמעותית של נטל המס על יחידים וחברות, מבלי לפגוע בהכנסות המדינה.
2. הגברת תחושת השיוויון והצדק החברתי בחלוקת המיסים.
3. יצירת מערכת של חוקי מס יציבים לאורך זמן, באופן שיאפשר חידוש האמון, ההדראות ויכולת התכנון.
4. ביטול העיוותים הכלכליים הקיימים בשיטה הנוכחית ויצירת מערכת נייטרלית של שיקולים כלכליים.
5. יצירת שיטה כלכלית, שתעודד עליה ותמנע ירידה מן הארץ.
6. מתן תמריץ לצמיחה, הגדלת הפריון עידוד ההשקעות ויתר מוטיבציה לעבודה.
7. הגברת כוח התחרות של המשק בתחום היצוא.
8. פישוט מערכת המיסוי, מניעת הטרדה והקטנת המשאבים הלאומיים המוקצים לדיווח ולגביה.
9. הגדלת התמריץ לתשלום מס אמת.
10. הקטנת נקודות החיכוך בין האזרח לרשות והגברת הזיקה בין האזרח למדינה.

איגוד לשכות המסחר משוכנע, כי התוצאות הכלכליות והחברתיות של הרפורמה המוצעת, מחייבים הערכות לאומית מיידית לבחינת ההצעות וקביעת דרכי יישומן.

מי צריך רפורמה

(המשך מעמ' 5)

המס וכדי להתמודד עם דרישות הרישום ההדירות.

מערכת מפותלת כזו נותנת גם יתרונות למי שמצליח לאתר בה חורים ולנצל את סיבוכה של המערכת לביצוע תכנוני מס מורכבים, תוך שהיא מכבידה במקביל על מי שנושא בשיעורי המס הבסיסיים. תכנון המס עצמו גורם לעיוותים, לקבלת החלטות עסקיות, שלא על בסיס של שיקולים כלכליים, אלא על בסיס של יתרונות המס. דבר הגורם לביצוע השקעות, הקצאת מקורות ולפעילויות שאין בהם כל יתרון יחסי למשק, והצדקתן היא בשיעורי המס הנמוך המשולם עליהן.

הרגשה הנוצרת על ידי מערכת מס זו, היא הרגשה של חוסר צדק חברתי, נטל שהוא בלתי נסבל מוטל על שכבות נרחבות של הציבור, דבר המעודד תופעות של העלמות מיסים ואי כיבוד החוק.

מיסוי וצמיחה

למבנה ולהרכב של מערכת המיסים יש השלכות מרחיקות לכת על הנושא המרכזי של חידוש הצמיחה במשק. נושא המשותף כיום כמעט לכל הגורמים במשק. וזאת לאחר קפאון של עשור שלם.

עצירת הצמיחה במשק הישראלי במשך למעלה מעשור, מול המשך הגידול בביקושים הציבוריים והפרטיים, היא מן הגורמים העיקריים לקשיים שבהם מתלבט המשק הישראלי כיום. החמור שבהם היה יצירת לחצים אינפלציוניים חמורים. את הנזקים הכבדים שנגרמו בעטיים ימשיך המשק הישראלי לשאת עוד תקופה ארוכה.

הגדלת הצמיחה היא, איפוא, צורך חיוני למשק. משמעותה הגדלת העוגה הלאומית באופן שיאפשר גם תעסוקה מלאה של גורמי יצור, גם הקצאה של המקורות העומדים לרשות המשק לצרכים נוספים. וגם פתרון של חלק גדול מן הבעיות בהם מתחבט המשק הישראלי. בכלל זה: בעיות במאזן התשלומים, חובות המדינה במט״ח, קליטת עליה, הפניית מקורות לביצור הבטחון וכד'.

ללא ביצוע רפורמה מהותית במערכת המיסוי, קשה להאמין כי דברים אלה הם ברי ביצוע.

רבים המחקרים התאורטיים והאמפיריים אשר עסקו במערכת הקשרים המורכבת בין שיעורי המיסוי במשק לבין שיעורי הצמיחה בו. דומה כי רובם המוחלט של מחקרים אלה מוביל למסקנה ברורה בדבר השפעת המיסוי על היקף גורמי הייצור הזמין העומד לרשות המשק, איכותם ומידת ניצולם. מעבר לכל מסקנה אחרת, ברור כמעט לחלוטין, כי קיים יחס הפוך בין מידת התפתחותו ושגשוגו של המשק לבין רמות המיסוי בו.

מיסוי חברות

מה שנבחן באופן כללי, נכון גם כאשר בוחנים את הנושא של מיסוי חברות ורמות ההשקעה.

שיעורי המס השוליים על חברות ועסקים משמשים קריטריון ראשון בחשיבותו בשקולי חלוקת שמושי המקורות בפירמה. ברור כי ככל ששיעור המס גבוה יותר, כן גדול יותר תמריץ הפירמה לעבוד על "יזמה אפס". כלומר יגדל חלקם של ההוצאות העיסקיות אולי מעבר לנדרש. הקטנת שיעור המס תשמש תמריץ להגדלת הצבר ההון בעסק. הון אשר ישמש להשקעה ולפתוח.

שיעור המס הקיים של 61 אחוזים, הוא שיעור מס גבוה מידי שאינו מהווה תמריץ להשקעת כספים בעסק. ואם לקחת בחשבון, כי במקרים רבים, שיעור המס האפקטיבי גבוה יותר, בגלל אי הכרה בהוצאות שהוצאו לייצור הכנסה, כמו הוצאות רכב ואירוח, הרי שברור שיש צורך מהותי ברפורמה גם בתחום זה. בתחום זה ראוי להדגיש כי העדוד והתמריצי המס על השקעות אין בהם די כדי להגדיל את ההשקעות ויותר מכך להפכן להשקעות יעילות. שכן, חוסר הפרופורציה בין המיסוי בשלב ההשקעה למיסוי על שלבי הייצור או על שלבי השוק מביא לעוותים קשים בהקצאת מקורות ולאי ניצול מלא ויעיל של ההשקעה. לראיה: הירידה החריפה בפריון ההון בישראל הסתכמה בעשור האחרון בכ־18.5 אחוזים, ירידה חריפה זו מלמדת על ירידה בשיעור דומה ברמת ניצולו. אמנם, פריון ההון אינו מושפע בלעדית ע״י המיסוי, אלא ע״י צרוף גורמים נוספים כגון מחירי תשומות, אנרגיה, טכנולוגיה, אך ברור כי לשעורי המיסוי השפעה מכרעת וחשובה על רמת הפריון.

שיעורי המס השוליים על היחיד, סף המס ומדרגותיו קובעים לבד מההכנסתו הפנויה של הפרט גם את מערכת שקוליו ובחירותיו בין עבודה ופנאי. ברמה המאקרו משקית קובעים שיעורים אלה את הצע העבודה ובמידה רבה את התפוקה המופקת ממנה, קרי הפריון.

שיעורי המס המוטלים על יחידים הם ברמות הגבוהות בעולם. סף המס לנשוי שאשתו עובדת עם 2 ילדים הוא ברמת הכנסה של 260 דולר ואילו המס השולי המקסימלי של 60 אחוז, מוטל ברמת הכנסה של 2,000 דולר בקירוב.

שיעורי מס כאלה מהווים אנטי תמריץ לעבודה ולמאמץ, במקביל לכך, מייקרים שיעורי המס השוליים על עבודה את עלות העבודה למעסיק, ומגדילים בכך את הפער בין התוצאה על שכר — אותה רואה לפניו המעסיק לבין ההכנסה משכר, קרי ההכנסה הפנויה אותה רואה לפניו העובד. פער זה מהווה אחד מן המקורות המרכזיים לעצרתי השכר בישראל, על כל ההשלכות הנובעות מכך לגבי השקט התעשייתי, ורמות הפריון והתפוקה.

כן גורם מצב זה לתופעה של "בריחת" בעלי מקצועות נדרשים. כל נסיון של עסקים בישראל להשוות את שכרם של עובדים נדרשים לרמת ההשתכרות של עמיתיהם בחו"ל עולה בתוהו, בשל עלות המיסוי הכרוכה בכך.

פריון העבודה בישראל מצוי בנסיגה מאז 1982, המסתכמת בכ־6 אחוזים. ברור שנסיגה זו בפריון העבודה אינה מושפעת בלעדית מן המיסוי על שכר, אך אין ספק כי למס הישיר השפעה מהותית ביתר על רמתו ועל המגמות החלות בו.

חשוב להדגיש, כי רמות המיסוי על הפרט מוצאות את בטוין לא רק על הרצון השולי לעבודה נוספת, אלא גם על המוטיבציה של הפרט להצטרף בכלל לשוק העבודה.

איגוד לשכות המסחר
לשכת המסחר תל-אביב-יפו
מודיע על
עריכת ההשתלמויות
והקורסים הבאים:

אומנות המכירה
והשכנוע

הפתיחה: יום ג' 30.9
הקורס יתקיים אחת לשבוע במשך כ־3 חודשים
בשעות 17.00 - 20.00
בין הנושאים בקורס: ★ תהליך המכירה ★ הצגת מוצר
★ הגורם האנושי ★ יחסי ציבור ★ הופעה
ושכנוע ★ טיפול בהתנגדויות.
לבוגרים ינתנו תעודות

★★★

התרחבות עיסקית בחו"ל —
יתרונות וניצול הזדמנויות

יום עיון שיוקדש להסברים ולהבהרות לגבי נושאים של הרחבה ופריסת עסקים בחו"ל וניצול ההזדמנויות והיתרונות הטמונים בכך.

הנושאים העיקריים:
תכנון וארגון פניות לחו"ל והקמת המסגרות העיסקיות לפעולות אלה; הקמת שרותי OFF-SHORE והפעלתם מרחוק; תכנון המס; ניהול פיננסי; נאמנות ופיקוח על השקעות; ניצול הזדמנויות פיננסיות בשוקי ההון הבינ"ל; ניטרול סיכונים עיסקיים; ביטוח סיכוני סחר חוץ בעסקים בינ"ל; היתרים וסייגים לגבי פעילות בינ"ל לפי הוראות הפיקוח על מט"ח

יום העיון יתקיים במלון דן פנורמה תל־אביב בתאריך 29.9.1986 ויכלול בו חלק גם מרצה אורח מחו"ל.

פרטים והרשמה: משרדי לשכת המסחר תל אביב רח' החשמונאים 84 טל. 03-288224.

מדריך למסמכים בסחר הבינלאומי

מדריך למסמכים בסחר הבינלאומי הוא מדריך ראשון מסוגו בישראל הכולל ריכוז דוגמאות של כל סוגי הטפסים והמסמכים שבשמוש בסחר הבינלאומי – יצוא ויבוא.
המדריך עצמו כולל 200 דוגמאות בקירוב של טפסים ומסמכים שימושיים המוצאים כיום על ידי רשויות שונות. כגון: תעודות מקור לסוגיהן, מסמכי הובלה ימיים ואוויריים, מסמכי מכס ביצוא וביבוא וכן טפסים ומסמכים שונים המוצאים על ידי בנקים, חברות ביטוח, רשות הנמלים וכד'. לצידם של הטפסים והמסמכים מובאים הסברים כלליים לגבי מהות הטפסים והמטרות שלשמן נועדו.
המחיר הרגיל של הספר – 46 ש"ח כולל מע"מ.
עד לתאריך 30.9.1986 ניתן לרכוש את הספר במחיר מבצע מיוחד של 34 ש"ח כולל מע"מ.
המעוניינים בספר מתבקשים למלא את הספח שלהלן.

שם ושלח ______
שם החברה ______
כתובת ______

לכבוד
לשכת המסחר ת"א־יפו
ת.ד. 20027
תל־אביב 61200

א.נ.,
אנו מעוניינים לרכוש ______ עותקים של הספר "מדריך למסמכים בסחר הבינלאומי".
רצ"ב המחאה ע"ס ______ שקל (לפי 34 שקל כולל מע"מ לחברים)
לפקודת לשכת המסחר ת"א־יפו.

בכבוד רב,

עמוד זה מוגש ע"י איגוד לשכות המסחר בישראל

חדשות חוץ

מפגינים צעירים בקראצ'י מעלים באש עצים וצמיגים, כדי להוסיף וללחוץ על הממשלה לשחרר את מנהיגות האופוזיציה בנאזיר בהוטו. משטרת פקיסטאן אסרה על הפגנות התקהלויות
(צילום רדיו ארפי)

26 נהרגו במהומות בפקיסטאן

5,000 — במצעד שקט

איסלמבאד (אי־פי). הפגנות נגד ממשלת פקיסטאן ומאבקים בבי־ שטרה המקומית נמשכו אתמול. בסך־הכל נהרגו במהומות השבוע האחרון 26 בני אדם.

קרוב ל־5,000 איש השתתפו במצעד שקט העמך באופוזיציה, שעבר במזרח העיר לאהור, בעוד מאות שוטרים חמושים עמדו היכון. כוחות המשטרה היו רבים ממכאות הספורות שהפגינו בקראצ'י. גם באזורים אחרים בפקיסטאן היו ההפגנות מעוטות משתתפים. נמסר כי כוחות המשטרה השתמשו בגז מדמיע ובאלות לפיזור ההפגנות.

נמסר כי בערי שדה תקפו קבוצות אופוזיציוניות מבני ציבור, שרפו בנקים ושיבשו את התנועה במסילות הרכבת ובכבישים.

מנהיגי האופוזיציה סרבו להפסיק את מאבקם בממשלה, והכריזו על הפגנות יומיומיות עד סוף השבוע. שאה מוחמאר אמרוטי, העומד בראש התנועה להחזרת הדמוקרטיה, טען כי תנועתו זכה לפופולריות עצומה, והבטיח כי המאבק יימשך עד שהנשיא, מוחמד זיאה אול־חק, יודח, מנהיגי האופוזיציה ישוחררו מכלאם, ויוכרז על תאריך לבחירות.

ברד קשה פגע בצפון איטליה

מילאנו (ע"ד). הכבאים והשלטונות עסקו ביום שישי שעבר במבצע ניקוי ענק ובפעולות הילוץ, לאחר שסופה מלווה ברד בגודל של תפוחים השתוללה בצפון איטליה וגרמה להרס רב.

עשרות אנשים נפצעו מרסיסי זכוכית, וקשישה בת 70 נפצעה קשה כאשר ביתה התמוטט בכפר קאזורצו, שנלכד בלב סופת המערבולת. הכבאי מסרו כי 90 אחוז מהבתים בכפר ניזוקו.

אבני ברד בגודל של תפוחים יצרו שטיח עבה של קרח על כבישים בפרברי מילאנו, והיקשו על שירותי החילוץ שניסו להשיב על מאות קריאות חירום מצד אנשים, שבתיהם הוצפו או גגותיהם הועפו. נמסר גם על אנשים שנלכדו במעליות. הסופה עקרה את הגגות של מאות בניינים באזור, וכן עצים ועמודי חשמל.

מילאנו ואזורי השדה שמסביב לה נותרו ללא חשמל במשך ארבע שעות. הרכבות והתחבורה בכבישים שותקו.

לפי הירחון "אינטרנשיונל דיפנס רוויו":

התוכנית הסובייטית לנשק־חלל התמוטטה

"דליקה כילתה מעבדת נשק־הלייזר המוטסת של בריה"מ"

לונדון (ע"ד). התוכנית הסובייטית לנשק־חלל נחלה מפלה כבדה, כאשר דליקה כילתה השנה את מעבדת נשק־הלייזר המוטסת היחידה של בריה"מ — מסר אתמול הירחון לעניני הגנה, "אינטרנשיונל דיפנס רוויו" (איי־די־אר).

בהסתמך על מקורות יודעי דבר בוואשינגטון, מסר הירחון הפרטי, הרואה אור בז'נבה, כי "לדעת הבינן הצבאי האמריקאי וקהילית המחקר והפיתוח, עלול אובדן זה להוות מהלומה לתוכנית הפיתוח הסובייטית".

המקבילה ל"מלחמת הכוכבים" הבטאון, המתמחה בניזור צבאי ובאסטרטגיה, כתב כי המטוס מדגם אליושין 76־11, בו היתה המעבדה, הושמד על הקרקע בדליקה שלא ניתן לה הסבר, בסוף מאי או בראשית יוני. מטוס זה, בו הוכנסו שינויים מקיפים, שימש כפלטפורמה לאבטיפוס של נשק־לייזר, שנועד לשימוש נגד לוויינים או טילי־שיוט. צוין כי תוכנית הלייזר הסובייטית הוחלה לפני מספר שנים, ועל־סמך הנחה כי התוכנית הוכתרה בהצלחה, אפשר היה לצפות כבר בראשית שנות ה־90 לפריסה מוגבלת של נשק־לייזר.

הירחון ציין כי מעבדת־הלייזר היתה חלק ממקבילה סובייטית לפרוייקט האמריקאי "מלחמת הכוכבים".

בריה"מ הכחישה כי יש לה תוכנית לפיתוח נשק־חלל, ובשיחות בין שתי המעצמות קראה לארה"ב לנטוש את פרוייקט "מלחמת הכוכבים".

פירסום שנתי של משרד ההגנה האמריקאי, "העוצמה הצבאית הסובייטית", טוען זה שנים מספר כי הפרויקט הסובייטי החל זמן רב לפני הפרויקט האמריקאי, והוא הרבה יותר מקיף מהתוכנית האמריקאית.

20 הרוגים ופצועים רבים ממכונית תופת בלב טהראן

טהראן (ע"ד־רע"צ). עשרים איש נהרגו, ורבים נפצעו כאשר מכונית תופת התפוצצה אתמול בכיכר הומה בלב טהראן, מסר הרדיו המקומי.

הפיצוץ אירע בכיכר פירדאוסי בשעות העומס של הבוקר. חלונות נופצו בבניינים רבים, ומכוניות עלו באש. אחדים מן הנפגעים היו באוטובוס שעבר במקום בשעת הפיצוץ. זה הפיגוע הקטלני ביותר עליו נמסר באיראן מראשית השנה.

רדיו טהראן האשים "סוכנים אמריקאיים" בהטמנת הפצצה בתוך מכונית מדגם "ג'יאן", גירסא מקומית של מכונית סיטרואן דהשבו. סוכנות הידיעות האיראנית מסרה כי במכונית התופת היו 23 ק"ג מ.נ.ט., והיא הופעלה באמצעות מנגנון השהייה.

בראשית השנה היו ארבעה פיצוצים נוספים בטהראן, שגרמו למותם של חמישה אנשים, וכן מכונית תופת שגרמה למותם של 13 איש ולפציעתם של 100 בעיר הקדושה קום. בשבת שעברה, עתוני טהראן מסרו על מעצר של מספר חשודים בעקבות ההתפוצצות בקום.

בלונדון גינתה תנועת האופוזיציה השמאלנית האיראנית, "מוג'הדין עממי", פיגועים במקומות ציבוריים וכן רצח של אנשים חפים מפשע.

כל עובד שביעי בסין משתכר כ־40 דולר בשנה

פקינג (ע"צ). שישים מיליון סינים, אחד מכל שבעה מפרנסים, עדיין חיים מתחת לקו העוני הרשמי והכנסתם אינה עולה על 150 יואן (40 דולר) בשנה, לעומת 70 מיליון לפני 1981 — מסר אתמול העיתון "צ'יינה דיילי".

באפריל השנה ציין מזכ"ל התוכנית העולמית לתזונה של האו"ם, ג'יימס אינגרם, כי 100 מיליון סינים משתכרים פחות מ־37 דולר בשנה, ואילכך אין להם די כסף למזון וללבוש.

ההכנסה השנתית לנפש ב־700 כפרים באזור הרי ליופאן, אחד האזורים העניים ביותר בסין, עמדה על 50 יואן (13 דולר) לפני 1983, ואז הוחלו השלטונות לשדר סיוע במזון לתושבים אלה, הוסיף העתון. ההכנסה השנתית הממוצעת לנפש באזורי הארץ עמדה ב־1985 על 107 דולר לעומת 270 באזורים העירוניים. מומחים מערביים מזכירים, כי לפני 1984, הצהירה פקינג בקביעות כי איש אינו חי מתחת לקו העוני בסין. רק כאשר סין הצטרפה לתוכנית העולמית לתזונה של האו"ם (פאם), הודו השלטונות כי קיימת תופעה כזו, וזאת כדי להצדיק את בקשותיהם לקבל סיוע בינלאומי.

העיתון אקספרס ויצ'ורני בווארשה:

"הסחר הבלתי־חוקי בסמים מתפשט בפולין"

וארשה (ע"ד). הסחר הבלתי־חוקי בסמים מתפשט בפולין, למרות הזרת החוקים והרחבת הענישה לגמילה מסמים — מסר העיתון "אקספרס ויצ'ורני" בוורשה.

לדברי העיתון, הסחר בסמים נמצא בעליה ביחוד בערים גדולות כגון וארשה, קראקוב וגדאנסק, שם יכולים המשתמשים להשיג בקלות סמים פסיכו־טרופיים בתוספת להרואין מתוצרת בית, שהם מכורים לו.

"גורמים הרך"

קצין במשטרה מסר כי מספר גדל והולך של סוחרים, שאינם מכורים לסמים, גורפים עתה הון מסמים, למרות שהכחיש את קיומה של "מאפיה של סמים" בצמרת. הקצין, טען כי חקלאים מכורים התעלמו מהוראה להשמיד גידולי פרג, ומכרו את הצמחים לסוחרים, שבישלו אותם והפכו אותם להרואין גולמי. אחרי מזריקים לעורקים. הוא הוסיף כי המשתמשים בסמים נוהגים להשאיר מזרקים ריקים בקופסות איסוף שנקבעו מראש, ולאחר־מכן אוספים אותם לאחר שמולאו בנוזל החומר.

בארה"ב מייצרים יותר פסולת רדיו־אקטיווית משניתן להשמיד

מילווקי (ע"צ). התעשייה האמריקאית של נשק גרעיני מייצרת יותר פסולת רדיו־אקטיווית משהיא מסוגלת להשמיד, והחיסול של הפסולת הגרעינית צריך לעלות מיליארדי דולרים, כתב היום העתון "מילווקי ג'ורנאל".

משרד האנרגיה האמריקאי מוציא 7.2 מיליארד דולר, ומעסיק 52.000 עובדים ב־30 אתרים בארה"ב, כדי לייצר עד שנת 1995 21,000 ראשי נפץ גרעיניים, הוסיף העתון, שהחל לפרסם תחקיר גדול על נושא זה.

לפי מספרים רשמיים, אותם מצטט העתון, הייצור של ראשי־נפץ גרעיניים בין סוף מלחמת העולם השנייה לבין 1984 בארה"ב גרם לפסולת של 2.7 ביליון מטר מעוקב.

"הררי חמאה" בשוק האירופי

(ע"ד). "הררי החמאה" של השוק האירופי המשותף העפילו לשיא חסר תקדים, ולמרות הנכונות רבות להיסלק, אין סימנים להקטנת המלאי העצום — התברר מסיכומים רשמיים שפורסמו אתמול בבריסל.

עד סוף חודש יולי עלה מלאי החמאה המאוחסן במחסני קירור באירופה ל־1.359,000 טונות, לעומת 972,000 טונות לפני שנה. גם המלאי של אבקת חלב רזה עלה ל־988,000 טונות לעומת 907,000 אשתקד.

סקטור מוצרי החלב בולע חמישית מהתקציב המלא של השוק האירופי (המגיע ל־35 מיליארד אקי"ו דולר) כאשר האיחסון לשנה של טונה חמאה עולה לבדו כמעט 66 דולר. בין ההצעות להקטנת המלאי, הוצע להוזיל עגלים בחמאה חודרים ועוסקים באבקת חלב רזה. השלטונות גם בודקים דרכים להעברת העודפים שהוחזקו רק לפני שנתיים, במטרה לצמצם את התופעה.

עורך את המדור: חיים בל

"האשה הבוכה" של פיקאסו נמצאה — 16 יום לאחר שנגנבה

מלבורן (ע"ד ואי־פי). תמונת השמן "אשה בוכה" של פיקאסו, שנגנבה מהגלריה הלאומית של חבל ויקטוריה לפני 16 יום, נמצאה בתא להפקדת מזוודות בתחנת רכבת, מסרה המשטרה.

אלמוני, שטילפן לעיתון במלבורן, הודיע היכן אפשר למצוא את התמונה. קבוצה הקוראת לעצמה "טרוריסטים אוסטרליים (תרבותיים)" קיבלה עליה את האחריות לגניבת היצירה ב־2 באוגוסט. מנהל הגלריה הלאומית, פטריק מקקוגי, ציין כי אל הציור צורף פתק, אולם תוכנו לא נמסר.

קבוצת "הטרוריסטים האוסטרליים התרבותיים" איימה להרוס את התמונה, אם הממשלה לא תגביר את התמיכה באמנים מקומיים. הממשלה לא נענתה לדרישה.

"אשה בוכה", שצוייר ב־1937, הוא היצירה היקרה ביותר בגלריה הלאומית האוסטרלית, שהיה מוערך ב־1.2 מליון דולר אמריקאיים.

"המקלנס" שבועון החדשות הקנדי:

"מתיחות עסקית בין האחים אדגר וצ'רלס ברונפמן"

מאת גלעד דותן
סופר "הארץ" בקנדה

טורונטו (מיוחד ל"הארץ"). "המקלנס", שבועון החדשות הקנדי הגדול, מוסר בגליונו האחרון על מתיחות שהשתררה לאחרונה בין האחים אדגר וצ'רלס ברונפמן, על רקע ניהול אימפריית העסקים האדירה שלהם.

אדגר, המכהן כנשיא הקונגרס היהודי העולמי, מתכונן למנות את בנו, אדגר ג'וניור, כיורשו ב"סיגרם", מזקקות הוויסקי הגדולות בתבל. אחיו, צ'רלס, העומד בראש הקונגרס הקנדי־יהודי, חושש כי המינוי ייעשה כמקובל על ידי חבר המנהלים. הדברים לא הגיעו לידי סכסוך גלוי, אולם איש עסקים המקורב לנוגעים במחלוקת אמר לכתב השבועון: "לא שוררת תמימות דעים בתוך המשפחה, ורבים מטיביה רוצים להותר על חלקם בחברה".

שני האחים מחזיקים ב־35.5 אחוז ממניות "סיגרם", ובעבר הם השיאו מאיחוד השליטה המשפחתית בחברה, שאביהם הקים. מניות "סיגרם" נסחרות השנה בבורסות טורונטו וניו יורק במחירים גבוהים מאי־פעם.

מפלגות פוליטיות חדשות לימין ולשמאל בפיליפינים

מנילה (ע"צ). שתי מפלגות פוליטיות חדשות המייצגות את הימין ואת השמאל בפיליפינים הודיעו אתמול על הקמתן, לקראת הבחירות המתוכננות לראשית 1987.

המפלגה הלאומית, מפלגתו לשעבר של הנשיא המודח, פרדיננד מארקוס, שנעלמה לאחר הכרזת מצב־החירום ב־1972, הודיעה על הקמתה מחדש. בראש המפלגה הלאומית החדשה עומד הוואנו קיסאנו, ממקורבי שר ההגנה הנוכחי, הוואן פונסה אנרילה, הנחשב בעצמו כמועמד אפשרי לנשיאות.

חוגי השמאל הודיעו על הקמת מפלגת "באיאן", המגדירה אותה כארגון "פטריוטי ופרוגרסיווי". בין המייסדים גם מנהיגים קומוניסטים לשעבר, שהיו כלואים כאשר מארקוס היה בשלטון.

ועדה שהקימה הנשיאה אקינו, עוסקת עתה בניסוח חוקה חדשה, האמורה לסלול את הדרך לבחירות פרלמנט בראשית השנה הבאה.

מוצע קיצוץ במספר העובדים באו"ם — בשל אילוצי היסכון

מרכז האו"ם (ע"צ). קבוצה של מומחים בינלאומיים, שהוקמה על ידי העצרת הכללית של האו"ם, מסרה אמש לעיתונות כי תציע להקטין במידה ניכרת את מספר עובדי האו"ם, כדי להתגבר על המשבר, בו הוא שרוי. הצעה זו כלולה בדו"ח שהוגש למזכיר האו"ם, שיפורסם בסוף השבוע.

18 המומחים ממליצים, בין השאר, על הקטנה גלובלית של מספר עובדי האו"ם ב־15 אחוז, וב־25 אחוז בדרגים הגבוהים של מזכירות האו"ם. על־פי הצעת קבוצת המומחים, יבוטלו תוך שלוש שנים 1,650 משרות.

הדו"ח יוגש לעצרת הכללית ה־41, שתפתח את דיוניה באמצע ספטמבר. בדו"ח 70 המלצות, שנועדו לייעל ולחזק את האו"ם.

"התקציב הנוקשה ביותר באוסטרליה"

קאנברה (ע"ד). ממשלת הלייבור הגישה אתמול את התקציב הנוקשה ביותר של אוסטרליה זה עשרים שנה, ובו קיצוצים במיליארדי דולרים לגבי הוצאות ציבוריות.

בתחומי הרווחה, הבריאות, הדיור, ההגנה והתעשיה הוכנסו קיצוצים גדולים, ושר האוצר, פול קיטינג, מסר כי הדבר יקטין את הגרעון בשלושה מיליארד דולרים אוסטרליים (1.9 מיליארד דולר אמריקאיים).

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

העיתונות הגרמנית משבחת את הכדורגלן הישראלי

קאם באק של דוד פיזנטי

בונדסליגה

מאת זיגמונד שפיגלר

"זה היה קאם באק של הישראלי דוד פיזנטי", זו כותרת מאמר נלהב על הכדורגלן מבי תניה שפורסמה בשבועון המערב גרמני קיקר. גם בעיתונים אחרים קיבל פיזנטי בקורות טובות על משחקו בבונדסליגה בשבת נגד איינטראכט פראנקפורט. הידיעה הכללית, היא, כי ביכולתו הטובה הבטיח לעצמו פיזנטי את המקום בהרכב גם בשבת, במשחק החוץ נגד באיירן במינכן.

הקיקר כותב, כי "כמו שאפ.צ. קלן הביאה את טוני וודקוק ופורסט אלסון, כך פיזנטי להתאמן באנגליה בקבוצת קווינס פארק ריינג'רס, אבל טוב לקלן שלא יצא דבר מנסיעתו של פיזנטי לאנגליה". במאמר מצוטט מאמנו של פיזנטי ג'ורג' קסלר האומר: "פיזנטי לקח ב־100% אחוזים את הצ'אנס שקיבל".

קיקר מצטט את הכדורגלן הישראלי שאמר: "אעשה כל שביכולתי, כדי לשחק עוד יותר טוב על מנת להמשיך ולהישאר בקלן. אני רוצה להישאר לפחות עד תום החוזה שלי ב־1987".

אגב, מי שחושב שרק בעיתוני ישראל אפשר למצוא אי התאמה בציונים האישיים המוענקים לשחקנים, יכול להיווכח, בכל אחד משלושת העיתונים החשובים קיבל פיזנטי ציון אחר. ב"קיקר" קיבל ציון 2 שהוא מצוין, ב"בילד" קיבל ציון 3 שהוא טוב, ובעיתון "אקספרס" קיבל ציון 4 שהוא גרוע.

ההר הוליד עכבר: מלמיליאן נשאר

מצטרף היום למסע בית"ר ירושלים למחנה האימונים בהונגריה ● חותם על חוזה לטווח ארוך

מאת רוני דיאמן
סופר הספורט בירושלים

לאחר מספר חודשים גדושים בהכחשות האשמות הדדיות, הצהרות המעידות על רצון לעזוב את הקבוצה, לצד מו"מ כמעט רצוף מיכשולים, הושג אמש סיכום מחייב על המשך פעילותו של אורי מלמיליאן בבית"ר ירושלים. בעיקבות הסיכום שהושג בפגישה בין הנהלה לשחקן בביתו של יו"ר ההנהלה רוני בראון, יצטרף היום מלמיליאן לחבריו המבריאים למחנה אימונים בן 10 ימים בבודאפשט, הונגריה. הירושלמים יטוסו לוינה ומשם ימשיכו באוטובוס דרך מעבר הגבול לבודאפשט.

באשר לתנאים הכספים שסוכמו אמש הטילו שני הצדדים איפול מוחלט, אך נודע, כי מדובר בחוזה ארוך טווח שיבטיח למלמיליאן הכנסה של לפחות כ־50 אלף דולרים בעונה, גם במקרה שהקבוצה לא תזכה בהישגים משמעותיים בליגה ובגביע.

בעיקבות בואו של מלמיליאן למחנה האימון נאלץ אמש המאמן דרור קשטן להודיע לשחקן הצעיר רונן שחיג, כי לא יסע להונגריה.

המשלחת הירושלמית להונגריה מונה 25 אנשים מתוכם 18 שחקנים. שני מאמנים (כולל מאמן כושר) אליהם מצטרפים יו"ר רוני בראון, המנהל אברהם לוי, מעסה והאפסנאי. בנוסף לבעלי התפקידים מצטרף למסע גם כדורגלן העבר של הקבוצה שאול מזרחי, אשר מונה לתפקיד מאמן הנוער באגודה. מזרחי מצטרף בעיקבות החלטה משותפת של יו"ר תנועת החרות בבירה ראובן ריבלין ויו"ר רוני בראון שנקטו צעד זה, כדי להביע את הוקרת האגודה למזרחי עבור תרומתו בעבר לקבוצה.

בית"ר תל־אביב יתמודד בגרמניה עם פראנקפורט

מאת משה הר־נעם
סופר "ספורט הארץ"

בית"ר תל־אביב, שחזר לליגה הלאומית, עומד לצאת היום אחרי הצהריים למחנה אימונים במערב גרמניה. דוד לויאן, יו"ר מחלקת הכדורגל של המועדון, אמר כי סוכם שבית"ר יקיים משחק רישמי נגד המועדון המפורסם איינטראכט פראנקפורט מהליגה הראשונה. "המשחק עם פראנקפורט ייערך במסגרת בין ערים תאומות בין תל־אביב לפראנקפורט" הסביר היו"ר לויאן, "אך עדיין לא קבענו את המועד המדוייק".

בסגל הקבוצה נכללים ארבעה שחקני רכש: דוד לביא [illegible] יעקב כהן, יצחק בלחסן ויהודה דוואק. כן נכללים בסגל השוערים ניסים כהן, יורן כהן ורוני צמח.

לפי התוכנית יקיים בית"ר תל־אביב שני משחקי אימון נוספים. דוד לויאן ציין, כי זו הפעם הראשונה שקבוצת בית"ר נוסעת לגרמניה למחנה אימונים. הקבוצה מכירה בהכרת התנופה הגרמנית להתפתחותה.

היועץ המשפטי לא אישר את הרשמתו של ארל ויליאמס ברמלה

כדורסל

מאת ג'יא צוקר
סופר "ספורט הארץ"

היועץ המשפטי של איגוד הכדורסל, עו"ד צבי ישה, החליט אתמול לא לאשר את הרשמתו של ארל ויליאמס בקבוצת אליצור נווה דוד/רמלה, מן המחוז הדרומי של הליגה הארצית. כמו כן, לא חתם השחקן על טופס ההעברה שלו לרמלה המסתפק במשלוח יפוי כח, חתום על ידי עו"ד.

היועץ המשפטי של איגוד הכדורסל מתנה את הרשמתו של ויליאמס בקבלת אישור ממשרד המשפטים האמריקאי, או משגרירות ארצות הברית בישראל, כי עורך הדין, שחתם על יפוי הכח, מוכר ע"י ממשלת ארה"ב. בנוסף לכך, חסרה על טופס ההעברה חתימתו של נציג מרכז אליצור ואנשי המרכז אינם מעוניינים כלל לחתום על הטופס. למעשה, יכולים ראשי המרכז לחתום על הטופס עד ה־15 בספטמבר, על פי תקנון האיגוד. משום כך, קיים ספק אם יופיע ויליאמס ברמלה, שלא הצליחה לרשום את קיזי בגם בשורותיה (נשאר בהפועל רמת גן). נודע, כי ראשי הקבוצה יערערו על החלטת בית המשפט המחוזי בת"א, בעניינו של בגם. מאמן הקבוצה, שמואל יפקובסקי, מחפש כעת את ג'ורג' באריי, ששיחק בעונת 83–84 בבית"ר תל אביב ולא נרשם מאז בשורותיה.

מכבי חיפה — הפועל גבת 89–79

מאת יוסף גלזר
סופר "ספורט הארץ" בחיפה

קבוצת הכדורסל של מכבי חיפה ניצחה אמש את הפועל איתן/גבת 79–89 (45–59), במשחק אימון. החיפאים שיחקו ללא הרכז הפצוע עדי גורדון (ראה ידיעה נפרדת), אך לא התקשו לנצח. מייק קלארק וסטיב שלכטר קלעו כל אחד 16 נקודות, וג'ון פלאוארס הוסיף 15, לזכות חיפה. ריצ'ארד בר קלע 21 נקודות ואלון שטר ואלן הארדי הוסיפו כל אחד 15 נק' לזכות גבת. נודע שהארדי יחתום בגבת ויצטרף לזר הראשון שהוחתם בה — מד.

1,000 צופים חזו במשחק שהיה בקיבוץ גבת.

גורדון נפצע ונצטווה לנוח חודש

מאת יוסף גלזר
סופר "ספורט הארץ" בחיפה

עדי גורדון, הרכז הבינלאומי של מכבי חיפה, יאלץ להיעדר בארבעת השבועות הקרובים מאימוני קבוצתו. גורדון סובל משבר מאמץ בכף רגלו, כנראה מחמת עומס פעילותו במשחקי הנבחרת ובאימוני הקבוצה.

גורדון נבדק אתמול בבית חולים רמב"ם בחיפה ונצטווה לנוח כארבעה שבועות למרות שהרגל לא גובסה. נראה, כי ימים אחדים לפני פתיחת הליגה יחדש פעילותו. היום יבדק גורדון פעם נוספת, כדי לקבוע את האבחנה המדויקת.

גם הרכז המחליף שמואל גברלמן, שהועבר מהפועל ירושלים, סובל מפציעה בכתפו. הוא נפגע באימון הבכורה שערך בחיפה ומאז שב להתאמן רק באופן חלקי. נראה, כי שחקן הנוער ארי רוזנברג ישמש במישחקי הבכורה כרכז, לאחר שנוסה בתפקיד זה בהצלחה בבכורה.

"רק שלא יחזור לנו 'באג' לאוק מהעונה שעברה, כאשר חצי קבוצה היתה פצועה", ביקש אתמול אבנר יוסף, יו"ר מחלקת הכדורסל, שליווה את גורדון לבדיקה בבית החולים.

מכבי ת"א מתחיל לרוץ בפארק

מאת סופר "ספורט הארץ"

אלוף המדינה ומחזיק הגביע בכדורסל, מכבי תל אביב, פותח אחר הצהרים באימוניו, בפארק הירקון בתל אביב. אתמול קיימה הקבוצה את אסיפת פתיחת העונה המסורתית ב"בית אורנים", והמאמן צבי שרף שטח בפני השחקנים את התכניות המקצועיות לעונה הקרובה. "המטרה הראשונה שלנו היא לזכות באליפות ובגביע. החלק השני הוא החלק של גביע אירופה. נעשה מאמץ מאכסימלי להשיג את המאכסימום גם באירופה", אמר אתמול שרף. הוא העריך עוד, כי מכבי יפיק תועלת מרובה מן העובדה שלא ביצע כמעט שינויים בהרכב (רק בר קורנליוס מתווסף לשחקנים הבכירים) ויזכה משיתוף פעולה טוב יותר בין שחקנים.

מפתיחת האימונים ייעדר האמור לאסוף, שיחזור מארצות הברית רק ביום שישי.

מדליה לחגאי ממלכת בריטניה

בצילום: חגאי מקבל את המדליה מידי מלכת בריטניה

מדליה יוצאת דופן הוענקה לברוך חגאי מנהיג הספורט לנכים של איל"ן ברמת־גן. באולימפיאדת הנכים האחרונה הוכתר חגאי לספורטאי הנכה המצטיין בעולם ברורונו. את הפרס הוא קיבל מאליזבט מלכת בריטניה. "זו היתה החוויה הגדולה מכולן", אמר חגאי שצבר באולימפיאדות הנכים ובאליפויות עולם 31 מדליות זהב, 14 מדליות כסף ו־12 מדליות ארד.

ישראל צברה במפעלים אלה במרוצת 25 השנים שחלפו, 206 מדליות זהב, 176 מדליות כסף ו־133 מדליות ארד.

ביום השלישי של אליפות העולם בשחיה

שני שיאי עולם במישחה אחד

ביונדי ניצח ב־100 חתירה בזמן השני בכל הזמנים

שחיה

מאת ד"ר ברוך צ'יש

מאדריד (מיוחד ל"ספורט הארץ"). המישחה המתוח של תחרויות היום השלישי באליפות העולם, 4x100 מטרים בסיגנון חופשי לנשים, הניב שלושה הישגים משמעותיים: שיא עולם במישחה ל־100 מטרים, שיא עולם במישחה השליחות ומדלית זהב רביעית לשחיינית אחת. בנות מזרח גרמניה קבעו את השיא העולמי: 3:40.57 דקות (הקודם 3:42.41 ד') והקדימו את הבנות האמריקאיות (3:44.04 ד') ואת אלה של הולנד (3:46.89 ד'). השחיינית הראשונה שזינקה לבריכה, קריסטין אוטו, קבעה שיא עולמי 54.73 שניות (הקודם 54.79 ש') וחברתה, האייקה פרידריך, הוסיפה למאזנה מדליית זהב רביעית. לפני כן ניצחה פרידריך במישחה ל־400 מ' בסיגנון חופשי, בתוצאה חלשה למדי 4:07.45 ד'. היא הודתה אחר כך, כי שחתה כדי לנצח ולא, בהכרח, כדי לקבוע שיא עולמי. היא הקדימה את אלופת אירופה, בת ארצה אסטריד שטראוס (4:09.16 ד') ואת אלופת משחקי חבר העמים הבריטי שרה הארדקאסל (4:09.85 ד').

היה זה יום התחרויות המוצלח ביותר, מנקודת המבט האמריקאית. מאט ביונדי זכה, כצפוי, בניצחון, במישחה ל־100 מ' בסיגנון חופשי וקבע את התוצאה השניה בטיבה בכל הזמנים, 48.94 שניות (השיא העולמי שלו 48.74 ש'). [illegible] שיא לאומי 49.73 ש' ואת בן ארצו טום ג'גר (49.79 ש'). זו הפעם הראשונה ששלושה שחיינים יורדים מ־50 שניות בתחרות גדולה. ביונדי הוא השחיין היחיד שהצליח לרדת מ־49 שניות.

בטסי מיצ'ל האמריקאית היתה לשחיינית הראשונה שניצחה את המזרח גרמניות והיא עשתה זאת במישחה ל־100 מטרים בסיגנון גב. זמנה 1:01.74 ד', היה חלש יחסית, אך הניצחון היה חשוב ממנו, ללא כל ספק. האמריקאית התחככה שלישית, לאחר 50 מטרים, אך יצרה לעצמה פער מבטיח, ב־50 המטרים האחרונים. היא הקדימה את קתרין צימרמן ממזרח גרמניה (1:02.17 ד') ואת בת ארצה נטאליה שיבאונה מברית המועצות (1:02.25 ד').

את התוצאה האיכותית ביותר, לבד מן השיאים העולמיים כמובן, קבע השחיין הרוסי, איגור פוליאנסקי, במישחה ל־200 מ' בסיגנון גב 1:58.78 ד' (שיאו העולמי 1:58.14 ד'). פוליאנסקי בן ה־19 הקדים את המזרח גרמני פרנק באלטרוש (2:01.11 ד') ואת פרנק הופמייסטר ממערב גרמניה (2:02.42 ד'). הופמייסטר ערק ממזרח גרמניה לפני כשלוש שנים ומייצג את מערב גרמניה בפעם הראשונה.

כללית, נמשכת מגמת שיפור התוצאות, גם של המנצחים וגם של השחיינים והשחייניות אשר הפעילו למשחי הגמר. היום לא יתקיימו תחרויות הן יתחדשו מחר.

עלו לחצי הגמר

מאדריד (ע"ד). נבחרות הכדורמים של יוגוסלאוויה, איטליה, ארצות הברית וברית המועצות, עלו לשלב חצי הגמר באליפות העולם [illegible] קבוצה 6–10 [illegible] 9–7, בבית ב', הכניעה ברית"מ את צרפת 4–13 וארה"ב גברה על מערב גרמניה 9–10.

איוניר בספק בהרכב רודה הערב

ליגה הולנדית

מאת סופר "ספורט הארץ"

הקבוצה ההולנדית "רודה" קרקרדה, שרכשה את הכדורגלן הישראלי מוטי איוניר, תחל הערב את העונה, כאשר תארח במגרשה את פורטונה סיטארד. המישחק יהיה אמנם במסגרת המחזור השני, אך עבור רודה יהיה זה מישחק הבכורה, כי המישחק נגד איאקס נדחה למועד מאוחר יותר.

מוטי איוניר אמש, כי קלוש הסיכוי שייכלל בהרכב הפותח, מאחר שעדיין אינו במלוא כושרו, אך ייתכן שישולב בהמשך.

אתלטיקה

השיא המיוחד של אדווין מוזס

מאלמו (אי־פי). האתלט האמריקאי, אדווין מוזס, זכה כאן בניצחונו ה־117 ברציפות בריצת 400 מטרים משוכות, וקבע בכך שיא עולמי של ניצחונות בתחרויות אתלטיקה, בכל המקצועות. מוזס בן ה־30 עבר את המרחק ב־48.28 שניות וקבע שיא תחרות ושיא איצטדיון חדש. האתלט שהוא עוד לא נוצח מאז ה־26 באוגוסט 1977, עת הפסיד למערב גרמני, הראלד שמידט. מוזס, שיאן העולם (47.02 ש'), האלוף האולימפי במונטריאול ובלוס אנג'לס והאלוף העולמי, שיפר את שיאו של מטיל הכידון האמריקאי, פארי אובראיין, שהושג בשנות ה־50. הקופצת לגובה מרומניה, יולאנדה באלאס, זכתה ב־140 ניצחונות ברציפות, בשנות ה־60.

למעשה, יכול היה האתלט האמריקאי להגיע ל־200 ניצחונות רצופים, אך במיקצועו לא מתקיימות תחרויות באלפים. הוא קבע את 10 התוצאות הטובות ביותר בהיסטוריה, בריצת 400 מטרים משוכות.

בונדסליגה

תבוסה ביתית 3–0 לגלדבאך

מנשנגלדבאך (מיוחד ל"ספורט הארץ"). קבוצת בורוסיה מנשנגלדבאך לחצה משך 75 דקות על שערה של המבורג, אבל נחלה בסופו של דבר הפסד צורב בשיעור 3–0 (0–0). שלושת השערים הובקעו תוך 11 דקות (77–88) על ידי המפ (2) ופון היין. אחרי המשחק אמר מאמן המבורג האפל כי "הניצחון גבוה מדי בשבילי" ומאמן בורוסיה אמר, כי אי אפשר לנצח כאשר אין חלוצים יעילים. קרינס, החלוץ המצטיין של בורוסיה, נפצע ולא יכול היה לשחק. 20 אלף צופים חזו במשחק

סונס הורחק ל־3 משחקים

גלאזגו (אי־פי). קפטן נבחרת סקוטלנד במשחקי אליפות העולם בכדורגל, גראהם סונס, המנהל את קבוצת גלאזגו ריינג'רס ומשחק בה, הורחק אתמול שלושה משחקי ליגה, בעיקבות מעורבותו בקטטה המונית, במשחק ההפסד של הקבוצה להיברניאן 1–2.

סונס היה אחד מ־21 שחקנים שנטלו חלק בקטטה ולכולם נרשמה אזהרה, בגלל התקרית. הוא הורחק מן המגרש וספג עונש הרחקה אוטומטי, למשחק אחד. אנשי התאחדות הכדורגל הסקוטית החליטו עוד לקנוס את קבוצתו של סונס ב־5,000 לי"ש, לעומת קנס של 1,000 לי"ש בלבד שהוטל על היברניאן. המשחק בין שתי הקבוצות התקיים לפני 11 ימים, במחזור הפתיחה של הליגה הסקוטית [illegible]

דן בוס מגיעה ל־3 משחקים

מאת סופר "ספורט הארץ"

אלופת הולנד בכדורסל, קבוצת דן בוס, תגיע לישראל ב־7 בספטמבר ותקיים יומיים אחר כך, משחק ידידות ראשון עם הפועל תל אביב במגרש הכדורסל החדש ברמת השרון. הקבוצה ההולנדית תשחק בארץ שלושה משחקים נוספים: עם הפועל גליל עליון, עם הפועל ירושלים ועם מכבי חיפה.

הפילה או לא הפילה?

עומס חום

מאת יהושע שגיא

לא אפתיע אתכם בהודעה שהקיץ הזה כבר נמאס עלי. אי־אפשר לסבול אותו עוד. פעם, כשעוד לא היה קיץ, כדי לא להתרגז הייתי בורח מכל השטויות ופותח את העיתון במדור הספורט. כך הייתי חוסך מעצמי את הרוגז על מה שעמיתי יואל מרקוס כינה "המים העומדים" בפוליטיקה. עכשיו, מדורי הספורט מרגיזים יותר מהמים העומדים. הם כבר יוצאים מן הגדה.

כמה עוד אפשר להוסיף ולקרוא שטויות, רכילויות ודלות, פטפוטי ביצים וקשקושי בבל"ת? כבר יש מדורים העוסקים כמעט אך ורק בעניני הבבל"ת. אתה הופך את מדור הספורט לכאן ולכאן ואינך מוצא אפילו תוצאה אחת לרפואה בספורט כלשהו. ממש מגעיל. זה אמר כך, והוא השיב כך. אחד רוצה כך והשני רוצה כך.

את המגן ריצ'ארד גאף מכרה דאגרי לטוטנהאם במיליון דולר, ובשום עיתון לא ראיתי ראיון עם עורך־הדין של גאף, עורך־הדין של דאגרי, או הסוכן של טוטנהאם. אצלנו שחקן אחד עוד לא עבר משום מקום לשום מקום, וכבר מסקרים בעיתונים הפגנות ליד ביתו, ראיונות עם בני משפחתו, שיחות עם פרקליטו ועוד כל מיני שטויות שאפילו בבל"ת הוא כינה אנטיספורטיביות לרמתו. מה קרה, השתגעתם, או שעומס החום הרס את תאי ההיגיון במוחנו?

ובכלם רודפים אחרי בלם. עיתון אחד מעתיק ראיונות מעיתון שני ועיתון שלישי רודף אחרי שניהם. הספורט שלנו נראה כמו הריב בין אבי לסמדר. הפילה או לא הפילה אשר להשתגע. כבר יומיים לא כתבו עליהם דבר. לך תדע מה נעשה בתוך המיטות שלהם. איך אפשר להיות בלי מידע חדש מעודכן? הצילו, ספרו לנו את האמת! אל תעצרו על מדינת הנגיקולים. לכו קדימה ותנו להם עוד מידע. אל תהרגו אותנו מסקרנות.

אני חושב שאבי וסמדר הם מדורי הספורט של קיץ 1986.

נמדוד אותם אחרי ההפסד הראשון

עוד לא היתה להפועל תל אביב, כדורסל, עיתונות טובה ואוהדת כפי שיש לה בימים אלה. התקשורת אוהבת את מישלה וינקרנץ, מאמן חדש בעל חיוך נבוך, לא מתנשא, האומר: "מכבי תל אביב הוא בית ספר גבוה לכדורסל". התקשורת אוהבת את דני קרן, יו"ר חדש, איש מפלגה אבל גם איש עסקים, הטוען להסביר ש"מכבי תל אביב הוא לא רק אויב, אלא גם ידיד". המדיניות שם, בהפועל תל אביב, כדורסל, להיות מציאותיים. לא לרדוף אחרי השמיים. לא לנהל מלחמת ניצחון עם מכבי תל אביב. ידידות ספורטיבית - כן. מלחמות - לא. הכל שם חדש, אפילו המאמן האחראי על הנוער, משה סלוגים, חדש, והוא לא מזכיר בפני הנוער אפילו פעם אחת שהדבר היחיד החשוב מכל הוא לנצח את מכבי תל אביב.

איני יודע אם הם יודעים שם בהפועל תל אביב, כדורסל, להתמודד עם תקשורת אוהדת. לפחות הם נראים כמי שמנסים לעבוד ברצינות. ביקרתי שם אתמול באימון. זה נראה טוב.

אבל אני כל הזמן חושב על דברים שאמר לי לפני זמן מישלה וינקרנץ: "כל הדברים הטובים שכותבים ואומרים עלינו, נעימים אבל לא משמעותיים. המועדון יימדד בתגובתו על ההפסד הראשון. רק אחרי שנדע לשמור על קור רוח ושקט נפשי גם בהפסדים נהיה מועדון גדול".

טניס

מקנרו מדורג 9 באי.טי.פי.

פאריס (ע"צ). בדירוג הטניסאים של אי.טי.פי. שפורסם בפאריס לאחר הטורנירים האחרונים בטורונטו ובסטרטון מאונטן, איטליה, נדחק ג'ון מקנרו עד למקום התשיעי לפני גומז מאקוודור.

בדירוג, מוביל, כרגיל, הצ'כי איוואן לנדל, לפני השוודי מאטס וילאנדר, הרוצה לנוח חודשיים, הגרמני בוריס בקר, שטפאן אדברג משוודיה, יאניק נואה מצרפת, ג'ימי קונורס מארה"ב, יואכים ניסטרום (שוודיה) והנרי לקונט (צרפת).

וילאנדר הודיע על פרישה לחודשיים

המבורג (אי־פי). הטניסאי השוודי, מאטס וילאנדר, המדורג שני בעולם, הודיע כי יפרוש מפעילות למשך חודשיים, בתום האליפות הפתוחה של ארצות הברית, שתחל בשבוע הבא. וילאנדר דורג ראשון באליפות הפתוחה של מערב גרמניה, שתחל ב־13 בספטמבר ובעיקבות פרישתו יעמוד בראש הדירוג בוריס בקר המקומי, אלוף ווימבלדון בשנתיים האחרונות. מאליפות גרמניה ייעדרו גם איוון לנדל, המדורג ראשון בעולם, ג'ימי קונורס וג'ון מקנרו.

מקום רביעי לנותרים מישראל

נוטינגהם (ע"ד). הנותרים הישראליים, אריה ברילין ויעקב רון, תפסו את המקום הרביעי, בתחרויות הבינלאומיות של אליפות העולם בתחרות לזוגות. אחרי צמודים משוודיה, משווייץ ומפורטוגל.

הצעה: מקצוענים בתחרויות בי"ל

רומא (אי־פי). נשיא פדרציית האתלטיקה הבינלאומית, פרימו נביולו מאיטליה, אמר אתמול, כי בקרוב יורשו ספורטאים מקצוענים מענפים אחרים להשתתף בתחרויות אתלטיקה בין לאומיות. ההצעה תועלה להצבעה בקונגרס הפדרציה, שיהיה בסוף השבוע בשטוטגרט.

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

הופיע גיליון כותרת ראשית

החשוד בפריצה נורה למוות במרדף משטרתי

טנדר פרץ מחסום משטרה בכניסה לשפרעם

(ע). חשוד בפריצה נורה למוות במרדף משטרתי מאחור שפרעם עד לאחור בית זרזיר שבעמק. אתמול לפנות בוקר לא ציית נהג טנדר להוראות שוטרים, שעמדו במחסום בכניסה לשפרעם, לעצור, פרץ קדימה ונמלט לאחר שהפיל את אחד השוטרים ופצע אותו. השוטר שנפצע, ביחד עם שוטר אחר, עלו על רכבם ורדפו אחרי הטנדר בו נסעו שני צעירים.

תוך המרדף ניסה נהג הטנדר מספר פעמים לנגוח את הרכב המשטרתי ולהורידו מהכביש. כי עבור כ־20 דקות של נסיעה, כשהגיע הטנדר לאחור בית זרזיר נתקע בעץ השניים שנסעו בתוכו נמלטו ברגל. השוטרים יצאו מרכבם והורו לשניים לעצור. משסירבו, ירו השוטרים באוויר ואחר כך לעבר רגליהם של הנמלטים. אחד הנמלטים נורה בפלג גופו התחתון ונפצע אנושות, בעוד שהשני נמלט. למקום הוזעקו אמבולנס וניידת לטיפול נמרץ אשר עמלו במשך שעתיים כדי להציל את הפצוע, אולם לשווא.

זהותו של ההרוג נבדקת. לפני מותו מסר את זהותו של חברו שהיה עמו, שהוא עבריין מוכר למשטרה, שהשתחרר לא מכבר מהכלא. בתוך הטנדר נתגלו 16 מקלטי טלוויזיה שאולי נגנבו מאחור חיפה.

מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב שאול לוי, הקים צוות חקירה כדי לחקור את נסיבות המקרה.

150 השתתפו אתמול בכנס הארצי של ענף הדייג

מאת עטאללה מנצור
כתב "הארץ" בגליל

הכנס הארצי של ענף הדייג בישראל נערך אתמול בעמק בית־שאן בהשתתפות 150 איש, במלאות 25 שנה להקמת שירות ההדרכה והמחקר במשרד החקלאות.

ישראל פלג, מזכיר איגוד ענף הדייג, מסר כי בישראל מצויים כיום ששים משקי דגים הצורכים עשרים מיליון קוב מים, ולהם 29 אלף דונם קרקע, המפיקים 450 ק"ג דגים לדונם. הענף מעסיק 500 עובדים, ומחזורו — 20 מיליון דולר לשנה (כולל יצוא של 650 טונות דגים לאירופה בשנה האחרונה).

פלג מסר, כי ענף הדייג של קיבוץ ניר־דוד הוא המוביל בארץ. הוא הקים את הענף לפני 47 שנה.

יעל וד"ר אברהם בריכטה	שולה ויחזקאל הרמלך
חיפה	רחובות

טלי וגיא
נשואים

החופה נערכה בחוג המשפחה

רחובות, ערב ט"ו באב 19.6.1986

לגלות עולם נסתר
בסתיו ובחגים
עם מדריכי נאות הככר
* מסלולים בלתי שגרתיים * קהל מטיילים מובחר

ספרד ופורטוגל
ספרד לחובבי אומנות 17 יום בהדרכת ד"ר אלייקים ירון 10.10
ספרד הקלאסי 15 יום 4.9; 18.9; 2.10; 16.10; 20.10; 30.10
הטיול פורטוגל וברצלונה 19 יום 2.10; 16.10; 20;10; 30.10
ספרד פורטוגל והפירנאים 20 יום 4.9; 18.9
איבריה האחרת 15 יום 28.9; 17.10

טורקיה יוון
טורקיה הקלאסית 18 19 15 יום 19.9; 3.10; 10.10; 15.10
טורקיה בנתיבי צבאות 17 יום בהדרכת ד"ר מאיר פעיל 8.10
סביב איסטנבול 8 ימים 3.10; 17.10
יוון ואיי הים האגאי 15 יום 10.10

יוגוסלביה הונגריה טירול
יוגוסלביה לעומק 16 יום 8.9; 9.9; 30.9; 14.10
יוגוסלביה בנתיב שונה 19 יום לחובבי טבע ותרבות 14.9
יוגוסלביה הונגריה 18 יום 7.9; 28.9; 12.10
יוגוסלביה הונגריה טירול ומינכן 25 יום 7.9; 28.9
יוגוסלביה טירול ומינכן 16 יום 16.9; 30.9; 7.10; 14.10
הונגריה ללא תחרות — 9 ימים ב־799 דולר 16.9; 30.9

ספארי בקניה
ספארי לודגים 16 יום 11.9; 9.10
ספארי לודגים 9 ימים 11.9; 9.10; 16.10
ספארי קמפינג 16 יום 4.9; 9.10

בחזרה למצרים
קהיר לוקסור אסואן 8 ימים 2.10; 17.10; 18.10

תאטרון לונדון
לשוחרי התאטרון 10־9 ימים בהדרכת עודד קוטלר 17.10

הודו קשמיר ונפאל
35 יום הטיול הפתוח 999 דולר 5.9; 12.9

פרטים והרשמה:
ירושלים: קרן היסוד 36, טל. 636494, 02־699385
תל אביב: הירקון 252, טל. 03־5463111
חיפה: הרצל 61, טל. 04־671292
מועדון מנויי מעריב

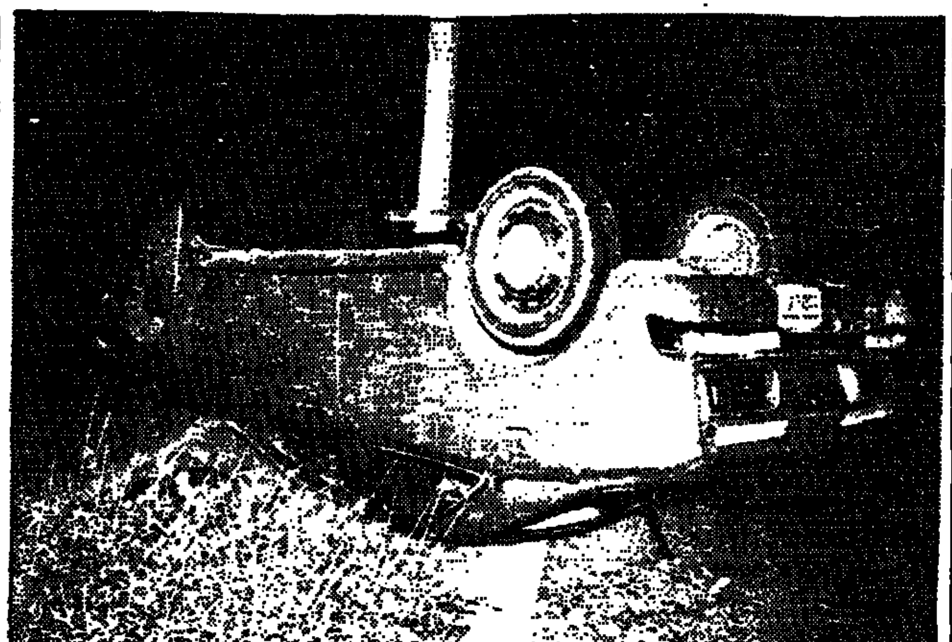
למרבה המזל לא נהרג איש בהתהפך מכונית בצומת הרחובות אשכולילך בקיראון אור ליום אתמול. (תצלום: עוזי קרן)

נעצר חשוד בתאונת פגע־וברח בה נפצעה נערה בת 16 בבת־ים

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" בבת־ים

אורלי פוקס (16) מבת־ים, נפצעה קשה בתאונת "פגע וברח" שהיתה אתמול בבוקר ברחוב קק"ל בעיר.

הנהג, שנמלט מהמקום, אותר כעבור זמן קצר, לאחר שעד־ראיה רשם את מספר המכונית. מדובר בתושב חולון, כבן 40, שנעצר על־ידי המשטרה.

הנערה, שנפצעה בראשה, פונתה תחילה על־ידי ניידת לטיפול נמרץ של תחנת מד"א בת־ים לבית החולים "וולפסון" בחולון, משם הועברה למרכז הרפואי על־שם שיבא בתל־השומר.

התאונה אירעה סמוך לשעה 9.30 בבוקר. הנערה ביקשה לחצות את הכביש, וטנדר "פורד" שנסע ממערב למזרח, פגע בה ונמלט מהמקום. ניידת של משטרת בת־ים, שקיבלה את מספר הרכב, איתרה אותו בתוך זמן קצר, כשהוא חונה ברחוב בלפור בעיר. הנהג נעצר לחקירה.

יוגדל מספר התלמידים שילמדו נהיגה בתיכון

23 בתי־ספר ייכללו בתוכנית החדשה

מאת נורית אמיתי,
כתבת "הארץ"

במשרד החינוך הוחלט להגדיל את מספר תלמידי בתי־הספר התיכוניים שילמדו, במסגרת בית הספר, נהיגה מעשית. בשנה שעברה למדו במסגרת זו כ־350 תלמידים משלושה בתי־ספר תיכוניים. השנה יוגדל מספר התלמידים במאות וייכללו במסגרת לימודים זו 23 בתי ספר.

התלמידים ילמדו נהיגה מעשית ותיאורטית.

משרד החינוך אישר גם שלוש תוכניות לימודים ניסיוניות חדשות בנושא הבטיחות בדרכים, לקראת שנת הלימודים הקרובה.

תוכנית אחת מיועדת לכיתות ז'־ט' ובמסגרתה יצאו התלמידים בהלכי רגל ויסיקו מסקנות.

בתוכנית הניסיונית השניה, המיועדת לכיתות י', ילמדו התלמידים מושגים מעולם התחבורה, נושאים בתעבורה עירונית ועוד. מדובר בשעה שבועית אחת שתועבר בבתי ספר בירושלים ובתל־אביב.

התוכנית הניסיונית השלישית מיועדת לכיתות הי"ד וכוללת 12־16 שעות שבועיות, שבהן יודרכו את התלמידים בכל הנוגע להתפתחות התחבורה ונושאי בטיחות.

המרכז לבטיחות בדרכים של הטכניון לפני סגירה

משרד התחבורה הפסיק את ההקצבות למוסד

מאת ירדה טל,
כתב "הארץ" בחיפה

המרכז לבטיחות בדרכים בטכניון, שהוקם לפני כ־20 שנה ביוזמה ובמימון של משרד התחבורה כדי לבצע מחקרים מדעיים לשיפור הבטיחות בדרכים — בארץ, משתתק ועומד בפני סגירה משום שמשרד התחבורה הפסיק כמעט לגמרי את תקציבו למוסד.

במכתב ששיגר בימים אלה ראש המרכז, פרופ' דניאל שפר, אל שר התחבורה, חיים קורפו, נכתב, בין השאר, כי השתתפות משרד התחבורה בתקציב המרכז ירדה מ־400 אלף דולר, בסוף שנות ה־70 ל"תקציב אפס" בשנה הנוכחית. בעקבות כך הצטמצם צוות החוקרים של המרכז שמנה יותר מ־15 משרות של "חוקרים לפחות מ־7 משרות כיום. פרופ' שפר מדגיש כי לשם הפעלה תקינה של המרכז נדרש תקציב שנתי של לפחות 400 אלף דולר, סכום המהווה רק כ־12% מהתקבולים השנתיים של הקרן לבטיחות בדרכים.

בימים אלה אישר משרד התחבורה למרכז 6 חוזי מחקר בתקציב כולל של כ־100 אלף דולר, מתוך תוכנית עבודה כוללת של המכון לחקר התחבורה המסתכם במיליון דולר. פרופ' שפר אמר, כי אין בחוזים שאושרו כדי להבטיח את המשך קיומו של המרכז לבטיחות בדרכים, ואם משרד התחבורה לא יעביר בהקדם את השתתפותו בתקציב, המרכז ייסגר וכל עובדיו יפוטרו.

נודע, כי שר התחבורה העביר לסמנכ"ל משרדו לענייני תכנון וכלכלה, אורי רון את דרישת התקציב של המרכז לבטיחות בדרכים בטכניון, אך טרם נודע על החלטתו.

מחקר של המכון לחקר התחבורה בטכניון:

כביש חד־סיטרי מסוכן יותר מכביש דו־סיטרי

מאת ירדה טל,
כתב "הארץ" בחיפה

הסיכוי להיפגע בתאונות דרכים בכביש חד סיטרי בתוך העיר גדול עד פי שלושה מאשר בכביש עירוני דו־סיטרי — כך עולה ממחקר שהסתיים בימים אלה במכון לחקר התחבורה בטכניון. אינג'ינר יהושע ברזיו, מצוות המחקר, הסביר כי בכבישים חד־סיטריים גורמים בדרך כלל לעלייה במהירות הנסיעה ובתוך העיר יש לכך משמעות בשיעור תאונות רבה יותר מאשר בכבישים בין עירוניים.

לאור ממצאים אלה, ממליצים עורכי המחקר לראשי הרשויות המקומיות ולמשרד התחבורה להסב כבישים חד־סיטריים בתוך הערים לכבישים דו־סיטריים ולהימנע מסלילת כבישים חד־סיטריים חדשים בתוך הערים.

למשטרת ישראל כ־100 מדי אלכוהול לבדיקת נהגים

אך ממעטים להפעילם בפעולות יזומות לאכיפת חוקי התנועה בדרכים

מאת ירדה טל
כתב "הארץ" בחיפה

למשטרת ישראל כ־100 "מדי אלכוהול" — מכשירים נישאים לגילוי מהיר של נהגים הנוהגים ברכבם תחת השפעת אלכוהול — אך המשטרה ממעטת בשימוש בהם בפעולות יזומות לאכיפת חוקי התנועה בכבישים. משתמשים בהם בעיקר כאשר מתעורר חשד שמישהו מהמעורבים בתאונה נהג תחת השפעת אלכוהול.

המדובר במכשירים המגלים אלכוהול באדי נשימתו של הנבדק. המכשיר רגיש גם לכמויות אלכוהול קטנות. הבעיה בשימוש במכשיר זה היא, שאין הוא קביל בבית משפט. על מנת שהממצאים יהיו קבילים, יש להמציא בדיקות דם של הנבדק. המכשירים שברשות המשטרה נועדו לחשוף נהגים החשודים כשתויים ולשולחם לבדיקות דם.

הניסיון שנצבר במשטרות מערביות מעלה, כי כ־70% מהמקרים שבהם נחשף אדם החשוד בנהיגה תחת השפעת אלכוהול באמצעות מד הנשיפה, אומת החשד בבדיקות דם שנערכו לאחר מכן.

מכשיר חדש

בימים אלה בודקת משטרת ישראל מכשיר חדש, מתוחכם יותר, "היישן אלכוהול פאסיבי". המיוחד בו, שאין צורך בשיתוף פעולה מצד הנהג כדי לבדוק אותו. המכשיר רגיש כל כך עד שדי להעבירו בתא הנהג כדי לגלות אדי אלכוהול.

מסקר שנערך בימים אלה בטכניון, על פי הזמנת משרד התחבורה, עולה כי ב־1984 נרשמו 150 תאונות שבהן, על פי דיווחי המשטרה, היו מעורבים נהגים שתויים, בהשוואה ל־95 תאונות כאלה שנה קודם לכן ו־85 ב־1982.

עמדות המצוקה בכביש החוף חוברו אתמול למוקד מד"א

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

עמדות המצוקה בכביש החוף חוברו אתמול למוקד מגן דוד אדום. בכך נענתה הנהלת מד"א לפניית שר הבריאות, מרדכי גור, להפעיל לאלתר את עמדות המצוקה.

שר הבריאות פנה בעקבות ריבוי התאונות בימים האחרונים, להנהלת מד"א וביקש לחדש את הפעלת העמדות. בחיבור העמדות הללו שותף משרד התקשורת.

הפעלת העמדות הותנתה על ידי מד"א בתוספת תקנים. מכיוון שקבלת הודעות מעמדות אלו כרוכה בתוספת כוח אדם. מדובר בעיקר בתורן שיקבל את הקריאות ויפעיל את נותני העזרה.

האם שמעתם על
שיקוי האהבה?
בטלוויזיה
הערב בתוכנית
"בין הכסאות"
יכינו לכם שרותי קייטרינג
"דונה פלור"
משקה אהבה ממנגו
אם גם אתם רוצים טלפנו
052—446635

השר קורפו דורש לאכוף תקנה האוסרת העסקת־יתר של נהגים

מאת א. קרן
כתב "הארץ"

ראש מינהל הבטיחות בדרכים, איתן בן־יהושע, ייוועד היום עם חברי מועצת מובילי המשאות כדי להעביר אליהם את תביעת שר התחבורה, חיים קורפו, להגביר את אכיפת התקנה האוסרת העסקת נהגים מעבר לשעות מקובלות. בנוסף, יפעל המשרד עצמו להידוק האכיפה של החוק.

הצעדים ננקטו בעקבות טענות נהגים, כי כופים אותם לעבוד שעות נוספות למעלה מיכולתם. בפניית השר אוזכרה תקנה 168 לפקודת התעבורה, המפרטת את שעות העבודה והמנוחה של כל הנוהג ברכב ציבורי או מסחרי. תקנה זו קובעת, בין השאר, כי נהג לא יחל את יום עבודתו בטרם נח שבע שעות לפחות, אוסרת לנהוג יותר מ־12 שעות ביממה, וקובעת "כל הנהג להפסיק בזמנים קצובים את הנהיגה לצורך מנוחה.

מכתב איום נשלח לתורם ל"שלום עכשיו"

(ע). מכתב איום הוחדר לבית־מרקחת ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, לאחר שאלמונים ניפצו שלשום בלילה את חלון הראווה של העסק. במכתב נאמר לרוקח, הרץ רובינס, כי ידוע שהוא תורם כספים ל"שלום עכשיו", ואם לא יפסיק — יבולע לו. על מכתב האיום נמצאה חתימה של "הליגה האנטי־קומוניסטית".

המכתב נמסר למשטרה, שפתחה בחקירה.

נחנך מפעל מים חדש

ברמת הגולן

מאת מנחם הורוביץ
כתב "הארץ" בצפון

מפעל מים חדש, שנועד לפתור את בעיית המים ברמת הגולן, נחנך אתמול בפעולתו.

המפעל, הניזון ממי הבניאס, כולל שלוש תחנות שאיבה, שתי בריכות אגירה וקווי מים באורך כולל של 9 ק"מ. העבודה בוצעה על ידי מקורות בתיאום עם החברה להגנת הטבע. הפעלת המפעל בתקופה זו מאפשרת להתגבר על מצוקת המים, שהיתה קיימת באזור זה. ההשקעות במפעל הסתכמו ב־2.5 מיליון דולר.

מציגי המידע של אל־על יוצאו מהחלונות

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעופה

חברת אל־על תואלץ להסיר מחלונות הראווה של משרדי הנסיעות והתיירות את ה"סקופרים" שהחלה להרכיב בתחילת השבוע, לאחר שהתברר כי האותיות הזוהרות של המידע המועבר בהם, נבלע באור היום ולא נראה לעיני העוברים השבים.

החברה הזאת בהצבת יחידות ממוחשבות, בתוך דגם של מטוס בואינג 767, במשרדי הנסיעות והתיירות. ה"סקופר", המספק מידע שוטף על טיסות, תוכניות ושירותי חברת־התעופה, נועד לקדם את המכירות. על־פי התכנון, הוא נועד לחלונות ראווה, אולם נראה, כי כעת יהיה צורך להעתיקו למקום אחר במשרד הנסיעות.

המכשיר יאפשר היזון של מסרי שירות ופרסומת, שיוחלפו מדי פעם על־ידי נציגי חברת־התעופה, ויהווה מוצג נוסף של החברה במשרד הנסיעות והתיירות.

מלון מגדל העמק יוכר כמפעל מאושר

מאת עטאללה מנצור
כתב "הארץ" בגליל

שר התיירות המשפטים, אברהם שריר, הבטיח להכיר בבית המלון הראשון במגדל העמק כמפעל מאושר, ולסייע לבעליו להשלים את הקמת המסעדה המסתובבת מעל למגדל־המים, בהשקעה של מאות אלף דולר.

חשש להברחת כספים מחברה בכינוס נכסים

מדובר ב"יום מערכות רפואית"

(ע). כונס הנכסים שמונה על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה לחברת "יום מערכות רפואיות", עו"ד דוד כהנא, טוען בדו"ח זמני שהגיש לבית המשפט, כי בדיקה ראשונית של ספרי החברה "מראה לכאורה כי מנהלי החברה הבריחו או ניסו להבריח נכסים, באופן שיש בו כדי להונות את נושי החברה".

בית המשפט המחוזי מינה בחודש יולי את עו"ד כהנא ככונס נכסים ומנהל עסקים לחברה העוסקת ביבוא, הרכבה והחזקה של מערכות רפואיות. הכונס מונה לבקשת בנק דיסקונט, התובע כ־600 אלף שקלים מהחברה. בא כוח הבנק, עו"ד יוסף ישורון, טען כי החברה אינה יכולה לעמוד בהתחייבויותיה.

כונס הנכסים הודיע אתמול לבית המשפט, כי טרם קיבל את כל הדו"חות הכספיים ומידע רחב יותר לגבי מצבה של החברה. הכונס ביקש הוראות ביניים להמשך פעולתו, לרבות מינוי רואה חשבון ומבקר שיבדקו את ספרי החשבונות של החברה.

בנק דיסקונט ביקש מינוי כונס נכסים לחברה מתוך חשש כי בחברה נעשות פעולות, המרמזות על הברחת נכסים בעורמה, כדי שהנושים יאבדו את כספם בעוד שבעלי המניות המנהלים יקבלו את נכסי החברה, תוך שימוש בשמות וגופים שונים ככיסוי לביצוע פעולות אלה. מנהלי החברה זוהר ומיכל בלומנטל הוזמנו לחקירה במשרד כונס הנכסים.

צה"ל מעכב חפירת בריכות לשפכים רעילים ברמת־חובב

מאת אלי אלעד
כתב "הארץ" לאיכות הסביבה

צה"ל מעכב את המשך ביצוען של העבודות הדרושות לחפירת בריכות־אידוי חדשות לקליטת השפכים הרעילים ממפעלי התעשיה הכימית באתר רמת חובב.

קיים חשש לגלישת השפכים, המוגדרים כרעילים ביותר בארץ, אל ערוץ נחל הבשור ולזיהום מי התהום. שר הפנים, הרב יצחק פרץ, פנה לשר הביטחון, יצחק רבין, וביקש את התערבותו המיידית למתן הוראה לצה"ל לעזור בכל דרך כדי לאפשר המשך העבודות.

כיום מוזרמים שפכי המפעלים המזוהמים של רמת חובב אל בריכות אידוי, בשטח של 150 דונם. בריכות אלו אינן מסוגלות לקלוט את כמות השפכים שמייצרים המפעלים. הטיפול בחפירת בריכות חדשות הוחל באוגוסט 1984. גורמי הביטחון סירבו להקצות קרקע להרחבה, מאחר שסמוך למקום יש מחנה צבאי. ועדת שרים החליטה בסבב ראשון להרחיב את הבריכות, מאחר שקבעה כי את המפעלים לא ניתן להזיז ממקום, והחלטתה קיבלה תוקף של החלטת ממשלה. גם לאחר האישור המשיכה מערכת הביטחון להתנגד להקצאת קרקע, והגישה הצעת החלטה חדשה לועדת השרים. גם הצעה זו נדחתה.

בעקבות החלטת הממשלה קיבלה חברת מבני־תעשייה את כל האישורים לביצוע חפירת הבריכות הדרושות בשטח של 250 דונם. עבודתם של ארבעה כלים כבדים, שהובאו למקום, הופסקה לפני כשבועיים, לאחר שנתקלו בשטח בנפלי פגזים. צה"ל הודיע, כי כל השטח חשוד בנפלים, ודרש להפסיק את העבודה. השבתת הטרקטורים גורמת לנזקים כספיים כבדים. ויש חשש כי העבודות לא יושלמו עד עונת הגשמים, וכל העבודה תרד לטמיון.

מנהל השירות לשמירת איכות הסביבה, ד"ר אורי מרינוב, הביע אתמול תקוה כי זו רק אי הבנה מצערת.

הוקמו 2 מפעלים לטיהור מי קולחים שזורמים לים־המלח

מאת אברים צחר

המועצה האזורית תמר שלחוף ים המלח הקימה בהשקעה של 1.7 מיליון דולר שני מפעלים לטיהור מי הקולחים שזורמים מירושלים הבדווית לים המלח, ותקים מפעל טיהור נוסף, שלישי במספר, בהשקעה של כ־300 אלף דולר.

שני המפעלים שכבר נחנכו הם במוצא של נחל קדרון ובעין בוקק.

בהקמת מפעל הטיהור של נחל קדרון הושקעו בסך הכל כ־1.3 מיליון דולר.

אלמוני חדר פעמיים לדירת צעירה בת"א ולא גנב דבר

המתלוננת חושדת ב"אנס בעל הסכין" וקובלת שהמשטרה אינה חוקרת כיאות ★ המשטרה: ננקטות הפעולות הדרושות

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

תושבת תל־אביב, שבתה הרווקה מתגוררת בגפה בדירה מעל דירתה ברחוב רות, סמוך לכיכר דיזנגוף, חוששת כי אלמוני, שחדר בסוף השבוע האחרון פעמיים לדירת הבת, ולא גנב מתוכה דבר, נכנס לדירה למטרות תקיפה מינית.

לדבריה, על אף פעילותו של "האנס בעל הסכין", שביצע בחודש האחרון אונס ונסיון לאונס באזורים סמוכים, יוזסית לבניין בו מתגוררות היא והבת, מתייחסת המשטרה בביטול לחששות שהעלתה, מלבד ביקור אחד של סבאי זיהוי פלילי, שגבה עדות שגרתית.

מלשכת דוברת משטרת תל־אביב נמסר בתגובה, כי המשטרה מתייחסת בכובד ראש לתלונות האשה, ועושה את כל המאמצים והפעולות הדרושות כדי ללכוד את האלמוני.

על הפרשה סיפרה אתמול ל"הארץ" ט.א. (השם המלא שמור במערכת): "ביום חמישי שעבר בשעה 11 לפני־הצהריים הבחינה שכנה בצעיר שירד מדירת הבת, שלא היתה בבית. התברר שהצעיר חדר לדירה דרך הגג של השכנים. מהדירה לא נגנב דבר. לא דיווחנו על המקרה למשטרה. בשבת בשעה אחת בצהריים, עלתה הבת מהדירה שלי לדירתה. היא ראתה צעיר כבן 25 מגיע עולה בכיוון דירתה. היא צעקה, וכשיצאתי — ראיתי צעיר שחרחר, מוצק, עם שיער קצוץ, לבוש מכנסי התעמלות. הוא נראה מבוהל, וברח. רדפתי אחריו בטורד המדרגות עד הרחוב, אבל הוא הצליח להימלט.

"מדירת הבת לא נגנב כלום גם הפעם. לא היו סימנים שבעקבו הדפוס בדירה. מפתח של הדירה היה תקוע בחור המנעול, מבחוץ. יתכן שהאלמוני גנב את המפתח בפעם הראשונה שחדר, ונכנס באמצעותו בפעם השניה. הזעקנו משטרה. הגיע ג'יפ של משמר הגבול, שעשה סריקות באזור. מסרתי תיאור של החשוד. כעבור כמה שעות הגיע חוקר, שגבה עדות".

החוקר הקל ראש באפשרות תקיפה מינית

לדברי ט.א., החוקר זלזל באפשרויות שמדובר בניסיון לתקיפה מינית, והשם בדו"ח שלו כי מדובר ב"התפרצויות" בלבד. המשטרה לא בדקה אם תיאורו של האלמוני דומה לתיאורו של "האנס בעל הסכין".

סוכני הנסיעות למשרד התיירות:

"אין להכיר במועדון קוראי 'מעריב' כמשרד נסיעות"

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תיירות

מסמך משפטי המבוסס על הוראות החוק הפוסקות את התנגדותה של התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות למתן רשיון למועדון קוראי "מעריב" כמשרד נסיעות ותיירות, הוגש למשרד התיירות.

הוועדה לרישוי סוכנויות המליצה בישיבתה האחרונה על מתן רשיון מסוג זה לצהרון. מן המסמך שהוכן באירגון הגג של סוכני הנסיעות והתיירות עולה, כי "במקרה הנדון אין הרשיון המבוקש ע"י מעריב עונה על הקריטריונים המפורטים בצו". המסמך מפרט את עיקרי הטעמים וקובע, כי אופי פעולתו של מועדון קוראים מתייחס לתועד הרחב של הציבור ולא נועד להעניק טיפול אישי לנוסעים, כמתחייב ממעמדה של סוכנות נסיעות. "מתן רשיון במקרה הנדון לא יקדם את ענינם של הלקוחות, אלא יסייע יותר לעיתון בהגשמת מטרותיו העיקריות ולאו דווקא שיפור השרות ללקוחות".

מועדון קוראי "מעריב" אמור, עפ"י המסמך, לעסוק בתיירות יוצאת בלבד. "שיקולי מדיניות כלכלית, במיוחד בתקופה הנוכחית, מחייבים שלא יינתן רשיון למי שעיסוקו רק בתיירות שמוציאה מט"ח יקר מהמדינה ואינו עוסק במוצהר בניסיון להביא מט"ח בדרך של עידוד תיירות נכנסת", ממשיך המסמך.

עוד נאמר במסמך, כי תחרות לא־הוגנת מצד גוף שאמצעי הפרסום העצמאיים שלו אינם מוגבלים, עלולה "להשוף סוכני נסיעות אחרים לתחרות שלא יוכלו לעמוד בה ולהתמוטטות עסקים שתגרום כמובן נזקים כבדים לציבור הרחב".

המסמך מצטט פסקי דין עקרוניים המוכיחים, כי על הרשות המוסמכת להפעיל את שיקול דעתה באופן אישי ולא להסתפק בבדיקה טכנית של דרישות מסויימות.

במלאת שלוש שנים לפטירת יקירנו
שייקה ירקוני ז"ל
נעלה אל קברו ונתייחד עם זכרו בבית־העלמין בקרית־שאול מחר יום חמישי ט"ז באב תשמ"ו,
21.8.86 בשעה 5.00 אחה"צ
המשפחה

האגודה לעזרת ילדים נכים
אבלה על פטירתו של
יוחנן בוהם ז"ל
יו"ר ועד הפועל של אלי"ן
יקיר ירושלים
תנחומינו הנאמנים למשפחה
ועד הפועל אלי"ן
הנהלת בית החולים אלי"ן
צוות העובדים והמתנדבים בביה"ח

לאוריאל ישיב
אתך באבלך הכבד
במות רעייתך
אראלה ז"ל
פלאט, ברגרזון, ורשאי
עורכי־דין

לאתי נאמן
משתתפים בצערך הכבד במות
אמך ז"ל
משפחות:
פרדמן — זסלר
ועובדי יצחק פרדמן בע"מ

לערן ישיב
משתתפים באבלך הכבד
על פטירת
אמך ז"ל
האוניברסיטה הפתוחה

לחברינו **מנחם ושמואל בן־אהרון**
(מסניף נתניה)
אתכם באבלכם בהלקח האח
יעקב ז"ל
אגד
ההנהלה, החברים הגימלאים והשכירים

עד 60 יום אשראי
03-738707
03-739297
לבעלי כרטיסי אשראי
הלוח הארצי
הארץ חדשות
לוח העיר
קבלת מודעות
מודעות לוח ומשפחתיות
מ־8.00 עד 20.00

הארץ

יום ד', ט"ו באב, תשמ"ו
20 אוגוסט 1986

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-02, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661166-04 ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשם שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel .824261

החנינה אינה מבטלת את העבירה

שלשום נודע כי ראש הממשלה אישר, בתשובה לשאלות שרים, כי אחד מאנשי השב"כ, שחונן על-ידי נשיא המדינה, קודם באחרונה לתפקיד בכיר בשירות. למחרת היום, טען יועץ ראש-הממשלה לעיתונות, אורי סביר, כי האיש לא קודם לדרגה גבוהה יותר אלא הועבר לתפקיד בכיר אחר בשב"כ, על-סמך המלצתו של ראש השב"כ אברהם שלום. כידוע, גם שלום עצמו חונן על-ידי הנשיא והוא אמור לפרוש בימים אלה מן השירות.

אם המדובר בקידום ואם בהעברה לתפקיד בכיר אחר — תמוה מאד שראש הממשלה התייחס להמלצתו של ראש השב"כ הפורש, כאילו המומלץ לא הסתבך מעולם עם החוק. מי שהדיח לעדות-שקר אנשי שב"כ הכפופים למרותו, והודה בעצמו, בפנייתו אל הנשיא, בעבירה חמורה זו — האם מותר להוסיף ולהעסיקו בשירות הביטחון?

השר אמנון רובינשטיין העיד על הסתירה המשונה: קציני השב"כ שהביעו התנגדות להטעיית הגופים הרשמיים, שמטרתם לברר מי אשם בהריגתם של שני המחבלים של אוטובוס קו 300 — סולקו בדרכים שונות מהשב"כ; ואילו אחד מהארבעה שגרמו את ההטעיה זוכה בקידום או בהעברה לתפקיד בכיר אחר. ולבד מזאת: בשירות המדינה מושארים אנשים שהודיעו לעדות-שקר בפני ועדת זורע, (שמונתה על-ידי שר הביטחון, על-פי חוקת השיפוט הצבאי); בפני ועדת בלאסמן (שמונתה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה); ובפני בית-הדין המשמעתי של שירות הביטחון הכללי. הם אף הניעו כמה מפקודיהם להעיד עדות שקר ושיבשו בכך את מהלך החקירות. מעשיהם מצטרפים לפגיעה גסה בעקרונות המחייבים להנחות את השירות שהמדינה נזקקת לו להבטחת ביטחונה. מי שעבר עבירה פלילית כה חמורה, מן הראוי כי יסולק משירות זה.

שורש הרע הוא כמובן בחנינה שנשיא המדינה ראה להעניק לאברהם שלום ולשלושת קציני שב"כ האחרים. טעה ראש הממשלה אם סבר כי אחרי החנינה, אין עוד מניעה להשאיר את השלושה במקום-עבודתם. על ראש הממשלה לזכור ולדעת כי החנינה אמנם מבטלת את העונש, אבל איננה מבטלת את העבירה. העבירה נעשתה, ומי שאשם בה, רבב מוסיף לדבוק בו.

כל אנשי השב"כ חייבים ללמוד כי הדחה לעדות-שקר איננה "פאשלה" שבכוחו של נשיא המדינה למחוק. ראש הממשלה, כממונה על שירות הביטחון הכללי, חייב ללמד את כל אנשי השירות, כי מי שהביא לידי הטעייתם של גופי חקירה, מקומו איננו עוד בשירות. אם השלושה שעדיין לא התפטרו מרצונם, ימשיכו לשרת בו — מי ליתנו יתקע כי אחרים לא ישיקו מסלחנותו של שמעון פרס, כי מותר גם להם לשבש את דרכי הצדק, וגם הם יזכו אח"כ בחנינה ובקידום בתפקידם.

הקהילה הספרדית באמסטרדם עלולה להיעלם בקרוב

אמסטרדם (עטס"א). הקהילה הספרדית באמסטרדם, בת יותר מ-350 שנה, עלולה להיעלם בקרוב. הכנסת היחיד שישאר מקהילה עתיקה זו הוא בית בן 300 השנים. זאת מודיע השבועון היהודי ההולנדי, בגליונו האחרון.

השבועון מציין כי בימי הכיבוש הנאצי נשלחו למחנות המוות רוב בני הקהילה הספרדית, שמנתה אז כ-4,000 נפש. גם אחרי תום המלחמה, המשיכה הקהילה לשקוע. כיום נותרו בה רק כ-400 חברים משלמי מסים. לקהילה אין עוד רב ספרדי. החזן הספרדי יצא לפני שנה לחופשת מחלה. גם מזכיר הקהילה יצא לחופשת מחלה ממושכת. בבית-הכנסת הספרדי אין מתפללים בלילות שבת. בתפילות יום השבת משתתפים בעיקר תיירים מחו"ל.

שם המשחק: יציבות

הנהגת ההסתדרות מנווטת את האיגודים המקצועיים ואת האופוזיציה מבית ומחוץ להסכמים העשויים, להערכתה, להמשיך ולהבטיח את היציבות במשק

מאת יהודית וינקלר

גם אם השבוע ייחתמו סוף-סוף הסכמי השכר הן במגזר העסקי והן במגזר הציבורי, קיסר לא יוכל לסקור את לבטי המשא ומתן ולומר לעצמו כי גם הפעם הביא את ההסתדרות, את האיגודים המקצועיים ואת חבריו להנהגה אל טקס החתימה מלוכדים ומאוחדים בדעה שהסכם טוב ממנו לא היה בר-השגה. יתרה מזאת, ההתנגדות להסכם ובעיקר במגזר העסקי היא כה חזקה, עד שהמזכ"ל נזקק לסיוען המכה בו כמותגע.

במליאת הוועד הפועל בראשית השבוע אמר ישראל המזכ"ל: מדוד אפס זה דבר טבעי? ללמוד שהוויתורים מצד ההסתדרות בתחום השכר תרמו להישגים בכלכלה הישראלית — בלימת האינפלציה והרבותה במדד יולי. וזה בדיוק העוקץ, שהרי קיסר וחבריו בהנהגת ההסתדרות טענו השכם והערב כי השכר איננו, ולא היה, הגורם לאינפלציה האימתנית. הודיע קיתו של קיסר להישג כה מרשים בתחום הכלכלי נובעת מהמצוקה האמיתית שנקלע אליה, הן בביתו והן מצד האופוזיציה משמאל ומימין.

בוועדה המרכזת של ההסתדרות שהתכנסה לישיבה מיוחדת ביום ו' האחרון, הוא הותקף קשות על-ידי כמה מחבריה, לרבות כאלה הנמנים עם ההנהגה המצומצמת. שעה קלה לפני כינוס הוועד הפועל של ההסתדרות ביום א' השבוע כינסה סיעת המערך התייעצות אחרונה לקראת הדיון, והמהומה חזרה על עצמה. לא רק עליזה תמיר, יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות תקפה את ההסכם המוצע במגזר העסקי כשערורייה, אלא חברים נוספים הצטרפו אליה.

אור ירוק לכלל המעסיקים

לו היתה הצבעה בסיעת המערך היה קיסר משיג רוב להצעתו, אך מספרם של המצביעים נגד היה מבהיר בעליל באיזו מידה סיעת הסכמי השכר מעוררת מחלוקת עמוקה. ראשית, משום שהשכירים לא יקבלו את תוספת השכר בהסכמים החדשים רטרואקטיבית מהמועד שבו פג תוקפם של ההסכמים האחרונים, דהיינו מרס 1986. שנית, משום ששכר המינימום במגזר העסקי ובמפעלי חברת העובדים איננו עומד על 50% מהשכר הממוצע במשק, כפי שההסתדרות החליטה לתבוע בראשית המשא ומתן וחזרה על כך בכל הזדמנות.

גם אם לצורך הוויכוח אפשר לומר כי לא כל הביקורת נכונה במלואה ויש לחפש פשרות, מן הדין היה שלפחות מפעלי חברת העובדים יישמו באופן חד-צדדי את החלטת המוסד העליון של ההסתדרות — הוועדה המרכזת. אך חברת העובדים קיבלה תכתיב מהאיגוד המקצועי לשלם 450 שקל, המהווים פחות מ-50 אחוז מהשכר הממוצע במשק, ולא תיבנה לערכן את הסכום בהתאם לעליית השכר הממוצע.

בכך לא רק חברת העובדים כי אם כלל המעסיקים במגזר הפרטי, קיבלו אור ירוק שלא לכרוך את שכר המינימום בתנודות השכר, ולא לראות בו אחוז קבוע מהשכר הממוצע. ח"כ רן כהן מסיעת רצ וח"כ יעקב שמאי מסיעת הליכוד תקפו את קיסר בביקורת זו והוכיחו את הנהגת ההסתדרות כי השכר ההתחלתי יילך ויישחק כבעבר. מול ביקורת זו גייס קיסר, להצדקת דרכו, את הטיעון המנומק בבסיס התנגדותם של המעסיקים הפרטיים לקביעת שכר מינימום, להבדיל מהכנסת מינימום.

קיסר: "שכר המינימום היום הוא 330 שקל. תרצו זו הכנסת מינימום. זה שכר מינימום, בכלל השכר הממוצע במשק הוא לא שכר, הוא הכנסה. מי שרוצה לכרוך את השכר כתעריף צריך לכרוך גם את השכר הממוצע במשק; אחרת זה 70% או 60% (מהשכר הממוצע — י"ו). אני לא יודע כמה, כי בשכר הממוצע במשק על-פי נתוני הביטוח הלאומי יש רכב, טלפונים, שעות נוספות". הוא מגלה כי במשא ומתן עם המעסיקים, ההסתדרות שואפת לנטרל את גורם הפרמיה מהכנסת המינימום, שכן בענפים מסוימים הפרמיה מהווה עשרות אחוזים מההכנסה הכוללת ולצורך העניין מבוססת רק ב-30% פרמיה. יש הסכמה מצד המעסיקים להוריד 10% מהפרמיה לצורך חישוב הכנסת מינימום. ההסתדרות שואפת לקזז אחוזים נוספים.

אשר להעדר הרטרואקטיביות בהחלת הסכמי השכר החדשים, האמורים להיכנס לתוקף ב-1 באוקטובר אשר ילוו את המשק שישה חודשים, הליכוד ובני רצ מצביעים כי השכירים מפסידים כ-40% משווי של ההסכם: באיגוד המקצועי מגיבים בשני טיעונים: האחד, היציבות שווה לשכירים הרבה יותר מכמה עשרות שקלים בחודש, והשני להעלות את בסיס השכר לקראת 1987 ורק אז יתנהל בעצם משא ומתן רציני יותר על השנה השנייה, שכן בשנת הבחירות הקרובות יתבסס המצב הכלכלי לאשורו, ויתבסס המצב הפוליטי.

יתרה מזאת, קיסר אמר מפורשות שאין בדעתו להמשיך את הכתבים על שחיקת השכר ועל הכנסה של עלייה מחודשת במהלך המשא ומתן, אך יעשה כן לאחר חתימת ההסכמים. הוא רמז עם זאת, כי על-פי חישוביהם של כלכלני ההסתדרות, באביב 1987 יעלה השכר מחדש לרמה שלפני הנהגת תוכנית-החירום הכלכלית.

קיצור שבוע העבודה

כך איפוא, כאשר שם המשחק הוא יציבות, הנהגת ההסתדרות מנווטת את האיגודים המקצועיים ואת האופוזיציה מבית ומחוץ להסכמים העשויים, להערכתה, להמשיך ולהבטיח את היציבות במשק, תוך העלאה מתונה בדרך של הדרגה בשירות הציבורי והעלאה של כ-25%-30% בהכנסת המינימום; זו תגיע במרס 1987 לכדי 450 שקלים. אך עדיין אין כל סימן שהמעסיקים בשני המגזרים יסכימו לעדכונה בהתאם לעליית השכר הממוצע או בהתאם לעליית המדד, גם אם זו תהיה מוערית.

השינוי הגדול של ההסתדרות בהסכם השכר הנוכחי עשוי להבא דווקא בסעיף שמטעים לתחש בו — קיצור שבוע העבודה וקיצור שעות העבודה. לגבי חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, הנושא הוא בגדר מסע-צלב אישי זה זמן רב. קיצור של כ-10% משעות העבודה בלא פגיעה בשכר, משמעו למעשה העלאת שכר בשיעור דומה. בתמורה לכך תצטרך ההסתדרות למצוא דרך להעלות את הפריון, לא רק במגזר העסקי שבו ניתן למדוד פריון בכלים מדעיים כי אם גם במגזר הציבורי, שם השתרשו הסחבת, הבירוקרטיה והרשלנות בשירות.

בסופו של דבר, כאשר ההסכמים ייחתמו, לא פרס, לא שמיר ולא שולץ יוכלו לבוא בטענות אל קיסר ואל הנהגת ההסתדרות: גם אם היא טוענת כי השכר איננו ולא היה הגורם בהא הידיעה לסחרור האינפלציוני, הנה רישומה מאז הנהגת התוכנית הכלכלית והמשך עוצמה עושים את האיגודים המקצועיים ואת השכירים לשותפים בכירים בהדברת האינפלציה. כך בשם היציבות עולה בידם ליצור מצב, שבו לא כראוי ולא ניתן לשים גורם, בין אם הוא פוליטי או טריידיוניוניסטי, להציע עוגבים להוביל, גם אם תלוש המשכורת בחודשים הקרובים לא יהיה בבחינת "ביג דיל".

הרצים למרחקים קצרים

המסר הרוסי ברור: כן לקשרים, אבל בקצב ובהיקף שעליהם יוחלט בבריה"מ

מאת דניאל דגן

הלסינקי

התגובות הנכונות במזג האוויר בהלסינקי ביום השיחות כאן בין נציגי בריה"מ וישראל שיקפו את המעלות והמורדות במבצבירותה הפוליטי. תחילה בוקר קיצי ושמים בהירים. אחר כך רוח קרה ומטר כבד. השמש חזר כבמעין סאונה פינית בקריית משרדי הממשלה, שבה מתנהלות השיחות, ושוב יורד גשם שוטף.

היום מתחיל ברוח אופטימית. אחרי שבוע בקירוב של משחק מסתורין מגר אישרו הרוסים שמשך לתום אבן הגיעה, ושהיא מתייצבת לשיחות. אבל כעבור זמן מה מתבקשים המארחים הפיניים להודיע לישראלים, שהמשלחת הסובייטית תבוא באיחור. מדובר על חצי שעה בלבד, אך מי יודע אם זוהי המלה האחרונה מן המנוחם הטוב של השגרירות הרוסית.

באולם הדיונים מתנהל הכל על מי מנוחות. הרוסים מתנהגים על מגע האורח, משרים אווירה נעימה של נימוס וקורקטיות, והמנוחה נגידה של אבירות מוחזרים על שיר-טש בשפתם. הלאומית לשונכת האנגלית השגורה בפי כל המשתתפים.

אבל כעבור זמן קצר בלבד של דיונים הם מציעים להפסיק את השיחות, ושמים בכך קץ לתקווה הישראלית להשיג הנפשה מוזרה לקראת חידוש אפשרי של הדו-שיח בין מוסקווה לירושלים.

למרות הרגעות עצמיות והודעות רשמיות אי אפשר להימלט מן השאלה, מדוע שיחות שנועדו להימשך כיומיים הצטמצמו בישיבה אחת של שעה וחצי בלבד. פסק זמן למחשבה משבר? ניסיון להפסיק את מה שכונה כאן "קירקס התקשורת" הישראלית

הישראלים, כך נדמה, ביקשו להציג כאן "התקפלות" רוסית, שהוצגה לשעים כבעלת משמעות "היסטורית". אחרי 19 שנים של שתיקה מבקשת מעצמת-העל הקומוניסטית לדבר עם נציגי ירושלים. אם כבר לדבר, אז מדוע בחשאיות? ואם לא בחשאיות, מדוע לא תחת זרקורי התקשורת העולמית? ואם כבר חשיפה תקשורתית כה נרחבת, מדוע לא קצת הצגה אישית העשויה להוסיף לאגו של דיפלומט זה או אחר?

במשך יומיים רבו כאן שני הצדדים באמצעות המתווכים הפיניים על השאלה באיזה שער ייכנסו המשלחות לגוש בנייני המשרדים שבו יתקיימו השיחות. הישראלים רצו, כמובן, כניסה מרכזית, עם מדרגות גבוהות, בכיכר מצוקה אימפריאלי. כאן לא יכלו גם הרוסים להתחמק מחשיפת המצלמות בפני מצלמות הטלוויזיה. הרוסים העדיפו שער צדדי המאפשר התחמקות מהירה בתוך רכב חונה — סגולה מבטיחה נגד עין הבישא של כתבי התקשורת.

הרוסים ניצחו בסיבוב הראשון, אך הישראלים הלכו בחזרה. במגבלות כמעט ילדותיות הם ירדו מכלי הרכב שהביא אותם אל השיחות, והילכו לעצמם הדרך לבניין בתוך קבוצה של צלמים ועיתונאים. בכך הם יצרו ניגוד חזותי בולט לרוסים המצבעים, שחמקו לתוך הבניין בתוך מכונית סגורה. כאילו להבעיט ביקורה במקום קבוצת תיירים ישראלים, שהביעו נגלו בהתלהבות ספונטנית כמעט מבישה, ונתנו לה ביטוי בסיסמאות, בבאומים ובשירה.

הרוסים שותקים, הישראלים מדברים, מתדרכים, מדליפים. באוקס דוקטור של הרגע האחרון הם אף שולחים נציג בכיר מירושלים, כשמגיע סגן מנכ"ל משרד החוץ תוף בראון להלסינקי, המתח בשיאו. העיתונות משתוללת, כלי התקשורת מתחרים בספקולציות על מה שעתיד לקרות.

בשלב זה מעלים דיפלומטים פיניים חשש, שהרוסים הרגעים יחליטו לצאת מן המשחק. בשיחות פרטיות הם ממליצים להנמיך את הטון, לכבד את רצון הרוסים בקצת יותר הצנעה. הרוסים מציים אינם סומכים את ידם בצלות, ומגיבים בפרשנויות שלהתנדסן נגד ישראל. הדין מוסקווה אינו מכיר את שיחות הלסינקי הצנויות, ומרבר לעומת זאת על הפרדיסים התולגבים הישראליים, הקונים פתם ברחובי אפריקה ומבציצים כפרים בלבנון.

הרוסים, שיזמו את השיחות, הקצו להן זמן משוער של יומיים. כך לפחות אמרו עוד לפני שבועות אחדים בפנייה למשרד החוץ הפיני. לא מן הנמנע שהם התכוונו למשא ומתן של ממש, ולא רק להצגת עמדות מקוצרה. אבל בשלב כלשהו הם נרתעו מכוונותיהם שלהם, או מן החשיפה התקשורתית הנרחבת, או משניהם גם יחד.

כשבאו הנציגים הסובייטיים בגריך פליכין וניקולאי טיטומירוב להלסינקי כבר היתה באמתחתם כוונה אחרת: להיפגש, לשמוע ולהסתלק. אולי משום שמוסקווה אינה מוכנה עדיין ליותר מזה. ובוודאי גם משום שהיא רצתה לקבר בכל האפשר את ההנאה הישראלית מן ה"חגיגה" התקשורתית הבינלאומית.

עד תחילת השיחות נראה היה שהיוזמה בידי ישראל. ירושלים צברה נקודות בזירה של לגיטימציה בינלאומית מוגברת, וחגגה תוך טפיחות עצמיות על השכם מפגש צפוי עם נציגי מעצמת-על שיהר-סמפה". ישראל יצרה ציפיות. עוררה התלהבות, נבעה ברצון ללוחם פוליטיים פנימיים להעמיד במקום מרכזי את שאלת יהודי בריה"מ.

שעה וחצי לאחר שהשיחות התחילו הן גם הסתיימו, היוזמה שבה לידי הרוסים.

"הרוסים באו בלי סמכויות", אומרים דיפלומטים ישראליים, "לכן לא ניתן היה להתקדם מעבר להצגה כללית של העמדות". פליכין וטיטומירוב אכן הציגו את עצמם כבעלי סמכויות לנהל משא ומתן, שלא לדבר על קבלת החלטות. בתסריט שנועד לשעה וחצי של שיחות, היתה זו דרך קלה ונוחה לצנן את התקוות הישראליות לפריצת-דרך מהירה.

אבל אותם שני דיפלומטים רוסיים עשויים היו להופיע כמו שני הנים מתוחכמים בתסריט המקורי של שיחות בנות יומיים. הבעיה בוודאי לא היתה העדר דיפלומטים סובייטיים בעלי סמכויות נרחבות. מישהו בקרמלין החליט, שהצעד הקטן יישאר בשלב זה צעד קטן ראשון ותו לא.

למישהו מן הנוכחים בשיחות היה רושם עמום, שהרוסים נתנו ביטוי לרוגז על התגובה המיוחדת שבה הגיבה ירושלים את ה"התקפלות" הרוסית בנושא ישראל. אחרים לא מצאו לכך סימוכין בדבריהם של פליכין וטיטומירוב. אבל עם רוגז מבוטא או בלעדיו, המסר ששני הדיפלומטים ממוסקווה העבירו היה ברור: כן לקשרים, אבל בקצב ובהיקף שעליהם יוחלט בבריה"מ. ואז, אולי, לאחר שירושלים תתרצה הגובים — משא ומתן בתנאים קצת יותר דיסקרטיים.

הצוות הנבחר

החלטת אליקים רובינשטיין להעדיף את תפקיד מזכיר הממשלה על פני ציר ישראל בוואשינגטון, מזכירה מחדש את הדלדול במעמד השגרירות בארה"ב

מאת עוזי בנזימן

טוב עשה יצחק שמיר כאשר הציע לאליקים רובינשטיין את תפקיד מזכיר הממשלה לאחר ביצוע הרוטציה. טוב לרובינשטיין ששובץ בתפקיד-מפתח שעשוי לסלול בפניו את הדרך לתפקידים רמים אחרים שבהם הוא חשק (כמו, למשל, תפקיד היועץ המשפטי לממשלה, ובטווח רחוק — כיסא בבית-המשפט העליון); טוב לשמיר שידע לבחור באיש בעל כישורים וניסיון שהם ללא השוואה לאלה שבהם ניחנו המועמדים האפשריים האחרים לתפקיד מזכיר הממשלה; טוב לממשלה שתיהנה משירותיו של עובד ציבור בעל רמה; וטוב לציבור הרחב, השמח תמיד למצוא במשרות רגישות אנשים מיומנים וחכמים במקום כסילים ובורים.

לכאורה, הכל טוב ויפה עם מינוי הצעיר של רובינשטיין, ובכל זאת הוא משקף נתון של ממש באחד הנבטים היחודי-רגישים של המערכה בשגרירות ישראל בוואשינגטון.

במינויו של אליקים רובינשטיין לנפוש את ביו-התקשורות המשקיאל הזה אוקלם בוואשינגטון ומערדה במשמה על מצבו של הבכיר רק לפני שנה הגיע רובינשטיין לשגרירות כדי לתפוס את מקומו כממשה לשגריר והבכר הוא מותר על התפקיד המעניין, בין אם בא לכלל מסקנה שמלכתחילה עשה מקו טעות כאשר נדד לארצות-הברית הבין אם סיבות אישיות הביאו אותו לקבל את ההחלטה לחזור לירושלים; בין אם הספיק להוכיח את עצמו בתפקיד ובין אם לא — החילופים המהירים האלה בקומה השנייה של בניין השגרירות אינם מבשרים טובות. הם מעידים כי מעמדה וכוח המשיכה שלה נשחקו באופן חמור בשנתיים-שלוש האחרונות.

יש קבלות לאבחנה האמורה. הממשלה שעשייתה את שליחיה לוואשינגטון היא זו שעיצמעה את יוקרתה. כאשר נרתמה סוגיה רגישה ביחסי ישראל וארצות-הברית — הנגנת פרשת פולארד — לא סמכה ירושלים על נציגיה בוואשינגטון והממשלה האצילה לבירור האמריקאי צוות מיוחד כדי שיישא את הדברים בין שתי המדינות. כאשר אישים ישראליים רמי-מעלה, כמו ראש הממשלה שמעון פרס, והרמטכ"ל משה לוי והשר עזר ויצמן — ביקרו בארצות-הברית הם התעלמו, או רחוקו לשוליים, את השגריר מאיר רוזן. קשה לזכור בשנתיים-שלוש האחרונות מעורבות של מר רוזן והוא בסוגיות חשובות שהעסיקו את שתי המדינות.

• ייתכן שהפרקטיקה האמורה עושה עוול לרוזן. ייתכן שכישוריו מספיקים בהחלט לשאת בכבוד בעול התפקיד של שגריר ישראל בוואשינגטון. ייתכן שהוא קורבן למציאות פוליטית מתחלפת בישראל, שבגינה מצא עצמו בבירה האמריקאית בשעה שבמסמה הצוקר בירושלים התחוללו שינויים אישיים מכריעים. כאשר נשלח רוזן לארצות-הברית ישב בלשכת ראש הממשלה מנחם בגין; זמן קצר לאחר מכן בא במקומו יצחק שמיר, שהיכרותו עם רוזן היתה שטחית. כעבור שנה היה שמעון פרס לראש, מטבע הדברים, הקשרים האישיים בין רוזן לבגין היו שונים מאלה שבינו לבין שמיר, קל-וחומר בינו לבין פרס.

בין אם הסבר זה נכון ובין אם היו סיבות אחרות, מעמדו של מאיר רוזן בירושלים שונה מזה שהיה למשה ארנס בתקופת כהונתו בוואשינגטון, או לשמחה דיניץ וליצחק רבין. למצב זה נודעת השפעה ישירה על תפקודה ויוקרתה של השגרירות כולה.

בד בבד דרך כוכבו של בנימין נתניהו בשגרירות ישראל באו"ם, והתפתחות זו ציבקה אף היא את משקלה של השגרירות. נתניהו הוא איש צעיר, כשרוני ושאפתן והוא קורץ מחומר שונה לחלוטין מזה שממנו עשוי מאיר רוזן. יותר משנתנה(?) שגרירותו היא פוליטיקאי הנושא עיניו לתפקידים רמים בישראל. אם מאיר רוזן הוא מקצוען של משרד החוץ שיש בו משהו מרובע ושכמעט הוא מבצע נאמן של מדיניות, הרי נתניהו הוא אדם יזם, בעל תנופה ותעוזה. בשל הבדלי-אישיות אלה יצרו לעצמם שני הנציגים יחסי ציבור שונים לחלוטין: רוזן מקובל מאוד בקהילה היהודית בארצות-הברית, אך נוכחותו בכלי התקשורת האמריקאים חלשה, יחסית; נתניהו הוא כוכב כלל-אמריקאי. והיותו פוליטיקאי ממולח הוא ידע לדאוג לכך שגם בבית יתרשמו מהישגיו בדעת-הקהל האמריקאית.

עתה עומדת השגרירות בוואשינגטון בפני איוש-מחדש. כהונתו של מאיר רוזן מתקרבת כנראה לסיומה וסגנו, אליקים רובינשטיין, חוזר אף הוא לירושלים. גם הנספח הצבאי מתחלף. שלוש משרות המפתח בשגרירות ממתינות לשיבוצים, ומן הדין שבירושלים יתייחסו למלאכה זו ברצינות הראויה. ספק אם בחירתו של עמוס ירון למחליף של האלוף אורי שמחוני מעידה על תשומה של שיקול-דעת מספיק. ירון כבר ספג בכלי התקשורת האמריקאיים "ברוך הבא" מחמיץ פנים, שאיזכר את מעורבותו בטבח בסאברה ושתילה כפי שהוגדרה במסקנות ועדת כהן. קשה להבין מדוע מצאו לנכון הרמטכ"ל והממשלה לשגר לוואשינגטון דווקא קצין שהמוניטין הבינלאומיים שלו נקשרים עם מלחמת לבנון.

הדיפלומטיה המודרנית נקבעת אמנם במידה רבה באמצעות מגעים אישיים בין ראשי מדינות, אך שום ממשלה שפויה איננה מוותרת על הסיכוי להשפיע על מדינת-היעד באמצעות שגרירותה. מיותר להרחיב את הדיבור על מרכזיותה של וואשינגטון בקביעת המדיניות הישראלית, על הבחירות המתקרבות לנשיאות, אשר עשויות להכניס לבית הלבן נשיא פחות אוהד מרונלד רייגן, ועל הצורך לטפח בתמורה את דימוייה של ישראל בעיני הקהילה הפוליטית ודעת-הקהל בארצות-הברית. השגרירות בוואשינגטון זכאית איפוא למיטב האנשים ולמיטב האמצעים שבידי ירושלים.

צריך לקוות שאחת העצות הראשונות שישיא אליקים רובינשטיין לראש הממשלה ולמזכיר, תהיה: לשקם את מעמדה של השגרירות החשובה ביותר של ישראל. אין שום סיבה שהאיכות והמעמד של הנציגות בוואשינגטון בתקופה זו לא יהיו דומים לאלה של יצחק רבין (בתקופת הנשיא ניקסון), שמחה דיניץ (בתקופתם של ניקסון ופורד) ומשה ארנס (בתקופה הקצרה ששירת בעת כהונתו של רייגן).

בסוגריים / מתי גולן

המחנך

אליעזר שמואלי

התהליך הפך להיות מוכר, בעצם נורמטיבי. סיים אדם תפקיד כלשהו או שהיה מקורב לצלחות הנכונות, הרי שאם היה לו פתרון שרצה ביקור הוא נשלח ברוב הדר והתרבצה גדולה אל ארצות הים כשליחו של מוסד זה או אחר. השאלה אם האדם שנשלח מתאים לתפקיד שנשלח למלא, לא הטרידה במקרים כאלה את השולחים. עוד פחות מכך הם עסקו בסוגיה אם בכלל יש צורך בתפקיד שאמור היה השליח לבצע. שם המשחק היה "מגיע לו". אם משום שהיתה זו הדרך הקלה ביותר להדיחו, אם משום שמישהו חשב כי מגיע לו פרס על שירות נאמן, או מכיוון שהיה איש המפלגה הנכונה או מקורב אל אחד ממנהיגיה.

מרכיב אחר של התופעה הזאת היה התעלמות מוחלטת מן הביקורת הציבורית על המינוי. כל הנימוקים נגד מינויים שכאלה היו נופלים על אוזניים אטומות של השולחים ושל הנשלחים. מה כבר יכול להיות — העיתונות תתריע יום, יומיים, ארבעה ימים, בסופו של דבר הנושא ישכח והשליח ובני משפחתו ייצאו לדרכם כדי למצות עד תום את השופר שהוענק להם על-ידי אזרחי ישראל הנדיבים.

והנה נפל דבר בישראל. איש ציבור מוותר על שליחות לארה"ב. הוא מגדיל לעשות כאשר הוא מודה במפורש שאחת הסיבות להחלטתו היא הרכנת ראש בפני הביקורת הציבורית. ככל שאני מאמץ את זיכרוני אני מתקשה לזכור מקרה דומה בחיים הציבוריים בישראל במשך שנים רבות.

אני מאמין שאין זה מקרה כי המופת הציבורי הזה יצא מתחום החינוך. אליעזר שמואלי שהחליט לוותר על היציאה לארה"ב, ידוע כמי שהיה במשך שנים רבות המנהל הכללי של משרד החינוך. אולם במשך שנים רבות יותר הוא היה מורה, מחנך. בצעד שעשה הוכיח כי הוא עדיין כזה: איש חינוך אמיתי שאינו מהסס לוותר על נוחות אישית כדי לתת דוגמה חברתית וחינוכית. מחנך שהושיב על ספסל הלימודים את יצחק שמיר ודומיו ולימד אותם באמצעות דוגמה אישית, כי ביקורת של העיתונות איננה "כלבים נובחים" ויש שיירות שאינן עוברות אלא עוצרות ומטות אוזן. שמואלי, על-פי החלטתו, לא יהיה שליח משרד החינוך בניו-יורק. הוא יהיה שליחם המתנבא בירושלים של כל האזרחים שנקעה נפשם מן ההידרדרות המתמדת אל מציאות לבאנטינית של חלוקת טובות-הנאה ציבוריות, מרושתות ומשוחיתות.

סיעת הליכוד כ"סיירת ירוקה"

ההתנגדות האוטומטית להחזרת שטח 9 לבעליו מחלישה כמה שאלות ענייניות שסיעה זאת עוררה בסוגיות הסבוכות

מאת דן מרגלית

סיעת הליכוד יוצאת מחר לשטח 9 בגליל. ינחה אותה הממונה על המחוז לשעבר ישראל קניג. ח"כיה מבקשים לעמוד מקרוב על תבוא שטח-ומדריבה שיוחזר לבעליו הערבים ולשאול מדוע לא יישאר בידי צה"ל.

לכאורה, צעד בקטנו. הליכוד לומד את העובדות בשטח. אך למעשה, אין ח"כיו יוצאים לגליל על תקן של סיעה פרלמנטרית הרוצה להתרשם ולהיווכח במו עיניה, אלא כמעין סיירת-ירוקה, המתכוונת להראות לערביי סכנין את נחת זרועה.

שכן הליכוד לא המתין להתעמק בסוגיה. הוא כבר חרץ משפט. עוד קודם לביקור המיועד תיאר דוברו את החזרת שטח 9 לערבים כשחיתות בחירות מטעם המערך. בדיוני סיעת הליכוד נאמר, כי צעד זה נעשה ביוזמת הגופים היהודי עזר ויצמן, בסופו של דבר — הזהירו הח"כים — ייהפך השטח לגרעינה של המדינה הפלסטינית. סיעת הליכוד הקדימה את העגלה לסוסים.

קרוב לוודאי שסירוב הליכוד להחזיר את שטח 9 לבעליו היה קרלגי יותר אילו הוחלט על כך אחרי הרוטציה. גם סביר להניח שוועדת השרים לא היתה מחליטה על החזרת שטח 9 לבעליו אילו התנכבה בעוד חודשים בראשותו של יצחק שמיר. אך ועדת השרים שהחליטה להחזיר את השטח כבר סיימה את עבודתה, והליכוד מבקש עתה לעכב את הביצוע עד שייכוד ראש הממשלה בעמיו. אגב כל כבי לא יתחלה מי שיבצע את ההחלטה.

שתיים מטענות הליכוד ראויות לבחינה עניינית:

● ועדת השרים שהחליטה להחזיר את שטח 9 לערביי הגליל הורכבה על טהרת נציגי המערך (שמעון פרס, יצחק רבין, אריה נחמקין ועזר ויצמן). אמנם לכולם נגיעה ישירה ומבוקשת לבעיה הסבוכה, אולם לא יעלה על הדעת לא לכלול בוועדה כזאת אפילו שר יחיד מטעם הליכוד, ולו רק על תקן של משקיף. בכל עניין, גדול כקטן, מקפידה הממשלה על איזון בין סיעתי בוועדותיה, גם למטרות אד-הוק, ומה בנושא עדין ורגיש זה.

● ח"כי הליכוד טענו ששמעו מפי רבין כי צה"ל נאלץ לוותר על השטח לאחר שלא עלה בידו לקבל את עזרת הגורמים הממשלתיים המוסמכים להרחיק את פלישת הערבים למקום. אף שהליכוד נתן פומבי לדברים, לא הכחישם שר הביטחון. זה טיעון תמוה.

צה"ל התמודד בשבוע שעבר בהצלחה רבה עם מתנחלי גוש אמונים שביקשו לפרוץ את מחסומי בודך ידיחו, ואין סיבה שלא יוכל לעשות כן כשהפולשים הם רועים ערבים הבעזרים בארטילריה של עדריהם. ההסבר המיוחס לרבין מעורר פולשים ערבים אחרים להחזיר לשטחי-אש נוספים שצה"ל עדיין נזקק להם לאימונים. אם אוזלת-ידו של צה"ל למנוע את הפלישות היא הסיבה להחזרת שטח 9, כי אז יש לשקול את הנושא מחדש.

אך הליכוד לא הסתפק בבירור ענייני. הוא פועל בשיטת הדלקים המוכרת אשר אפילו הכלב של פבלוב יכול להתקבא בה. כאשר מדובר בצעד שייטיב עם הערבים, מזנקים ח"כי חרות והליכוד על הגליל האחדות להתנגד במלוא עוזם. לא חשוב אם צה"ל נזקק לשטח אם לא, אם יש צורך להחזיק באזור אם לאו. עצם העובדה שהבעלים הערבים החוקיים עשויים ליהנות מהשינוי המתוכנן — מספיקה כדי לצאת מן הכלים ולהתנגד.

אולי החזרת השטח לבעליו הערבים מוצדקת? אולי אינה מוצדקת? אולי זאב ז'בוטינסקי היה חרוז על כך ש"שם יוהה לו כשפע ואושר בן ערב, בן נצרת ובני"? כן, אולי. אבל עכשיו יש ערבים ואין ז'בוטינסקי, האם אפשר ליטול מהם בכל דרך ולא להחזיר להם בשום צורה — כי אז הכל כשר למערכה בפלשתינאים.

הצרה אינה שלליכוד יש כמה סימני-שאלה הראויים לדיון מעמיק בסוגיית שטח 9. הקושי והתמורה הם שבכל מחלוקת יש לו פתרון מוכן הנשלף מן המותן. תמיד הוא יודע שצריך "לדפוק" את הערבים. לעולם אין הוא מתייחס בכובד-ראש לדעה שמחווה למען המיעוט יכולה להיות מדיניות יעילה, ואף פעם אינו מעמיד במקום בולט בסולם העדיפויות שלו את הזכויות הטבעיות הנוקבות לפלשתינאים.

פעם, בשנים הרחוקות ההן של ראשית המדינה, כאשר ח"כ תופיק טובי עורר עליו את חמת הכנסת הן כקומוניסט והן כערבי בגלל מחלוקת הקשורה אף היא בגליל, הקריא לו נתן אלתרמן את "הטור השביעי". כל המבקשים לסתום את פיו של טובי, כל החושים כי חסד הם עושים עמו באומרם לו להתנבא ולבוא בדרישות בשם ערביי הגליל — צריכים לזכור כי "יושב היה בזכות מלאה, לא בחסד, כבר עת אולי לזכור את הדברים... ואין הוא חב כל חוב על גורל נפש. ישיבתו היא חוק".

זה נכון לגבי כל ערביי ישראל, בכנסת ובגליל. גם להם יש זכות ועל הליכוד היוצא לשם מחר לזכור, כי לא חסד עשה עמם ממשלת ישראל בהעניקה להם את מה שהם זכאים לו.

בחן את עצמך:

איך אתה נוהג?

סמן איזה מהמשפטים להלן מתאימים לך:

☐ מגיע לי	☐ שיקח
☐ אני אראה לו	☐ שיהיה לו לבריאות
☐ יש לי זכות קדימה	☐ זכות נותנים לא לוקחים
☐ אותי לא עוקפים	☐ מצידי שיעקוף
☐ אני לא נותן לו להכנס	☐ תיכנס, חביבי, אני מאט
☐ הוא חייב לעצור	☐ יכול להיות שהוא לא יספיק לעצור
☐ אני בסדר	☐ בינינו, אני לא צדיק הדור על הכביש
☐ אני מלך הכביש	☐ הכביש של כולם
☐ הדרך שלי	☐ הדרך שלי, אבל שישתלב
☐ זבש"ו	☐ בוא ניתן לו יד
☐ חגורת בטיחות בעיר? אל תצחיק אותי	☐ אני לא זז בלי חגורת בטיחות
☐ מי שמסנוור אותי אני מסנוור אותו	☐ אני לא משרד החינוך
☐ אני נוסע 90 אז מה הוא משיג אותי	☐ אני מפנה לו את הדרך

אם סימנת משפטים רבים בעמודה הימנית, יכול להיות שאתה צודק על הכביש, אבל — אם סימנת משפטים בעמודה השמאלית בלבד — אתה חכם, החכמים אינם מסתכנים בתאונות.

בכביש הייה צ'יק
הסנה מציעה שתנהג בחוכמה

صكنا من الاهل

איפה יש הזדמנות באזרחי לפוצץ דברים?

הן עוסקות בחומרי חבלה, גדרות תיל וכלים כבדים ★ שיחה עם ארבע חיילות, מדריכות הבקעה של שדות מוקשים, בחיל ההנדסה

מאת יהודית קנולר

מלים כמו "מיקרו־סוויץ'", "גל־ואנטמטר", "בוזק מטענים", הברגה, מקצר — וביניהן איאלו מלות קשר — נשלפות בביטחון מפיה של רב־טוראית סירנה, חיילת מוצקה, קצוצת־שיער ובעלת חיוך רחב. המקום — כיתת לימודים בבית־הספר של בסיס הנדסה, אי־שם בין הרים חשופים, בתוך חום ואבק. התלמידים הם אנשי קורס מש"קים, הלומדים מפי סירנה הבקעה של שדות מוקשים. המפגש אתנו נערך לרגל שבוע חיל ההנדסה המתקיים בימים אלה.

מאוחר יותר, בחדרון המשקיף אל פיסת דשא שהיא בבחינת לעג לרש, כשכולנו כמעט מעולפים מצמא, מסבות עמנו המדריכות, בין השיעורים וההרצאות על הכלים שבשטח.

רב"ט ענת, תשעה חודשים בצבא, בוגרת המדריכות, היא אולי ה"בדיע" שבחבורה — נעולה נעליים גבוהות, דיבורה מהיר. עורה שזוף והבעת הופעתה מופקת מריפעת שערה המסופרת בצורה מדורגת והמ־תבדרת ברוח הזמנה.

ענת, ילידת בני־ברק, בחרה לפנות לחיל ההנדסה ולקורס המד־ריכות כי זה תחום חדש, "יהודי ורב־אתגרים. הקורס היה קרבי וכלל מארבים ותרגילים, שכיום אין מסת־משים בהם בעבודה השוטפת. רוב העבודה נעשית בכיתות ומיעוטה בשטח. ענת, בוגרת המגמה הביולו־גית, התקשתה תחילה בלימוד המונ־חים הטכניים אבל התגברה לבסוף. היא אינה יודעת עדיין מה תעשה כשתסיים את השירות הצבאי. "בכוח אבא לעשות ניקוי ראש", היא מפטירה בחיוך, לפני שהיא שועטת במורד הגבעה, לעבר החניכים הממתינים לה.

רב"ט המוטל הג'ינג'ית, עיניים ירוקות־כחולות צוחקות, עור שזוף, תושבת רמת־אביב ובוגרת המגמה הביולוגית, מתכוננת ללמוד רפואה אחרי השחרור. כשהגיעה לסירוגת הברירה: "אני רוצה לשרת רחוק מהבית, ביחידה קרבית, ולהדריך בנים". היא מרוצה מאוד מן הבחירה. חברותיה במסכ"ל הן המקטרות רחוקה.

"יום אחד הלכתי ברחוב עם אמא", מספרת ענת, "ניגש אלי גבר כבן 40, עטור עניבה, בידו תיק ג'יימס בונד, כוח מרשים, ואמר לי: 'היי, המוטלי'. אבא כמעט שהתעל־פה, עד שהתברר לה כי הוא מילואי־מניק, שעשה אצלי קורס. יצא לי ללמד גם ידיד של הורי והם קיבלו זאת בהומור. קורה שאני מלמדת בנים מהשכונה או מהכיתה שלי, ובהתחלה זה משונה להם לקבל ממני פקודה. אחר כך מתרגלים. משונה גם ללמד קצינים עם ניסיון ותק. יש כאלה שחושבים שהם יכו־לים להתחכם. אני מעמידה אותם מהר על המקום. אבל כללית אני יכולה להגיד, שהבנים הם לא מה שהיו פעם. היום הם הרבה פחות מזלזלים ומוכנים לקבל בת בעמדת פיקוד". המוטל היא היחידה מבין המדריכות שהחליטה לצאת לקורס קצינות.

יש על מה להסתכל

סירנה, שהצטרפה אלינו לאחר השיעור סיפרה, כי היא מרגישה שהבנים "שלה" מעדיפים מדריכה על פני מדריך כי "יש על מה להסתכל". רב"ט סירנה הגיעה לקורס מרקע עיוני — המגמה לערבית — בבית־ספרה ברחובות. היא מודה, כי הוריה פחדו מעיסוקה הצבאי — פריצת מוקשים, תעלות, סוללות וגדרות — אך משהוסבר להם, לאחר הקורס, כי בתום תעסוק בצד העיוני, נרגעו. סירנה מתגעג־עת להווייה של הקורס, כשטעמה יותר עם יותר הבנות את טעם החיים של החייל הקרבי. על עתידה טרם החליטה. "אני עוד קטנה", היא אומרת בצחוק.

ויקטור הנהג טוען, כי גלית השחרחורת היא היפה בחבורה. הוא בוודאי מבין: פניה אכן עדינות, עגי־לים קטנים באוזניה, שערה השחור עשוי היטב. היא בת־זימית ממשפחה דתית, בוגרת מדעי המדינה והחברה ומתכוננת ללמוד אופנה בשנקר. תפקידה הוא הדרכה בהפעלת ציוד כבד לעבודות הנדסה — וגם לעבו־דות הבקעה.

להראות את גלית השבריריות על טרקטור או דחפור — זה, מראה כמעט סוריאליסטי. גלית אומרת, כי היא וחברותיה זכו להמון הערכה בבסיס וגם בבסיסים אחרים עורפיים יותר שבהם עבדו, ואפילו בבית. היא הודתה שמודה כי הקורס היה קשה, אך היה בכל זאת "צ'ופר לא רגיל". "איפה יש באזרחי הזדמנות לפוצץ דברים?" היא שואלת, ואנחנו מהנ־הנים בהודאות מלאה.

גלית מתגעגעת להדריך גם חיילים מהמרכז לקידום אוכלוסיות מיוח־דות, ובכך היא רואה אתגר מיוחד. היא היתה גם זו שהגיתה מבשרה את הקושי להיות חיילת קרבית כשיש חבר ג'ובניק. הם נפרדו. בתחילה היה החבר בא כ'ביר כשהיא היתה מגיעה לחופשות היה מתפאר בה ואומר "הנה הקרבית שלי". אבל המפגשים החלו להתמעט ולהתקצר. גלית הגיעה עייפה ופתאום גילתה כי היא אינה יכולה לשתף עוד את החבר בחוויותיה. "חוץ מזה, בעבודה שלי פוגשים המון חבר'ה וזה קשה".

האם קשה לשמור אמונים? אנחנו נחלצים לעזור לה בניסוח, לנוכח מבוכתה. "כן", היא מודה ואנחנו רק חושבים לעצמנו שהעולם פשוט הולך ומשתנה.

סירנה: מעדיפים מדריכה

גלית: מומחית לטרקטורים

המוטל: תלך לקצונה

ענת: רוב העבודה בכיתה

קיץ חדש באופק

שלושה מגבונות לקיץ הבא מציגות שלוש חברות המשתתפות בשבוע האופנה בירושלים: גרשון ברם (מימין) — שמלת מוזיקה ארוכה עם חפתי רגליים — בהות, רבות ונשיות. גיליו (באמצע): ג'ינס מתרפק על זכרונות משנות השישים, חצאית צמודה עם אבנים נוצצות. מקסודן עם אפליקציות של בתבונות מבד דנים משופשף. דורינא (משמאל): המראה הקלאסי — שמלת שמנשרת עם פסים לרוחב, קרדיגאן קלאסי עם פסים בעלי רוחב משתנה, משחקי צבעים קלאסיים: כחול לבן אדום ולבן שחור לבן. (כתבה: שולמית קיסרי, צילום: מולה)

להיות מאושר יותר

מאת שולמית קיסרי

איך להיות טוב יותר עם עצמך ועם זולתך — זהו העיקרון הבסיסי של כל השיטות הנלמדות בעשרות השנים האחרונות: שיטת דייל קרנגי, בירואנרגי, "אסט", אי.אם., תרפיה קבוצתית ועוד. לכל שיטה מתנגדיה ומסדריה. אני אהבתי את הקורס המלמד את שיטת סילבה מיינד קונטרול. למדתי יחד עם בני בן ה־11 שיטה אורגנית ויפה לטפל בבעיות יום יום או בבעיות בריאו־תיות, באמצעות הרפיה גופנית ושכ־לית, ההופכת את המתמידים בה לאנשים נינוחים ורגועים יותר. ההרפיה נתגלתה בעת האחרונה כאמצעי בו משתמשים בריפוי מחלות (בין השאר כמחלקת עוד ב"הדסה" תל־אביב) בקרב חולים במחלות שונות — מחלות הנגרמות מתחו ויש גורסים אף ממחשבות שליליות ואי קבלת עצמך.

שיטת סילבה מלמדת בתרגילים פשוטים ונעימים איך להרפות את הגוף המתוח איך להאיט את קצב המחשבות המטרידות. העיקרון הוא, כי כאשר אנו במתח, המוח פועל בתדירות גבוהה ואילו כשאנחנו רפויים ונינוחים — מאט המוח את פעילותו. מוח הפועל בתדירות נמוכה יוצר מצב אידיאלי לחשיבה, ניתוח מצבים, קבלת החלטות, קליטה, תגובות מאוזנות וכו'. ההרפיה מביאה את הגוף והמוח למצב של מנוחה, הקרוב באילו לשינה, הזאת כאשר אנחנו ערים לחלוטין. כך אפשר להגיע ליכולת גבוהה בלימודים, בזוגיות או בניהול עסקים. השיטה נלחמת בהצטברות הטבעית היום־יומית של מתחים ומביאה את הגוף והנפש לרגיעה הרצויה.

בקורס לילדים מתארת המדריכה גביע מלארגלית תיל ונלידת תות ערודה. עם מפלי שוקולד נוזלי, ערימה של קצפת מתוקה ומגדל של דובדבנים אדומים. ברור כי התגובות של הילדים הן: צקצוקי לשון, גרגורי הנאה, פה פעור ועיניים נוצצות משמחה. כולם מגיבים כאילו היתה הגלידה קיימת במצי־אות. המסקנה היא, כי המוח אינו מכשיר שתפקידו למיין ולהבחין בין דמיון לבין מציאות. בדמותנו מצב מסוים, כמו פגישה הגורמת לנו מתח, טיסה הגורמת לנו פחדים, בי־לוי המעורר אתנו, חופשה במקום נעים וכו' — התגובות של המוח המדמיין הן כאילו היתה זו מציאות. המוח מגיב בחרדה, בפחד, בהת־עוררות, בשמחה ובכל מכלול התגו־בות הקיימות.

שיטת סילבה מרגישה בין השאר כי אנו יכולים לתכנת את מוחנו לפי רצוננו, להכשיל את עצמנו או להצ־ליח בתחומים שונים בכוח רצוננו בלבד. בין השאר מעלים בפנינו את כוחן של המלים, מלים חיוביות או מלים שליליות. משפטים כמו "הרעיון ללכת לבנק כבר גורם לי כאב ראש" או "אם אראה את הפרצוף של הבוס שלי הבוקר, אני אתפוצץ", או "מזג האוויר הזה הורס אותי" גורמים לתגובה גופנית כמו כאב ראש, "פיצוץ" ו"הרס". היינו, המוח משתכנע מיד כי המלים הנאמרות הן הוראות. לעומת זאת, כוחן של מלים מעודדות ומשפטים מעודדים ידוע לכל אחד מאתנו. כאשר אתם מכסים את ילדכם בשנתו ספרו לו במשפטי אהבה כמה הוא יקר לכם והעבירו אליו תקוה וביטחון. גם בשעת שינה קולט מוח האדם את הרגשות והמלים המוע־ברים אליו.

ממציא השיטה "מיינד־קונטרול" הוא חוסה סילבה, אמריקאי מטקסס (ממוצא מקסיקני). הוא פיתח את השיטה מאז ילדותו כנער יתום, שפירנס את אחיו ואחיותיו הרבים, למד את כל מקצועות בית הספר בעצמו וכן למד חשמל ואלקטרו־ניקה ומאוחר יותר היה למנהל עסקים. ב־1944 החל ללמד את השיטה בטקסס ומאז ישנן סדנאות למיינד קונטרול ב־61 ארצות. בארץ למדו את השיטה 1500 איש ב־4 שנים האחרונות. חוזה סילבה מבסס את השיטה על מחקריו האישיים שלו ושל אנשי מקצוע בתחום הפסיכולוגיה והרפואה, המאמינים באוטו־סוגסטיה כאמצעי לחיזוק הביטחון העצמי וכאמצעי לריפוי עצמי גם במקרה של מחלות קשות.

בשיטה יש טכניקות פשוטות, יד־סיות, העוזרות למשתמש לפתח את המוטיבציה העצמית, לא להתרשל, לחשוב על יתרונות ולא על מכשו־לות. הטכניקות השונות עוזרות בנושאי זיכרון ושינה בריאה. כוח הרצון הוא משפט מפתח. מלמדים את הילדים והמבוגרים כיצד להפ־עילו, כיצד לעקוף מצבי עימות, איך להאמין יותר בעצמך. המדריכים הם אנשי מקצוע בעלי פתיחות המלמ־דים בשפה ברורה וקלה. השיטה מתאימה לכל הגילים ולרמות השכלה שונות.

חור בכיס / אברהם טל

הנישום הקטן ומלחמתו בדו"ח

בימים אלה טורחים נישומים לא רבים בהכנת הדו"ח השנתי שלהם למס הכנסה. מדוע לא רבים — והרי המועד האחרון להגשת הדו"חות הוא סוף חודש זה משום שנישומים החייבים בהגשת דו"ח ויתרו ברובם, זה מכבר, על הניסיון להתמודד עם הדו"ח השנתי למס הכנסה בכו־חות עצמם — והפקידו את המשימה בידי יועץ מס או רואה חשבון תמורת תשלום נכבד. אין המדובר בנישומים שלגביהם רלוואנטי חוק המיסוי בתנאי אינפלציה (בהתמודדות עם חוק זה נכשלים גם מקצוענים); מדובר בנישומים קטנים, עצ־מאים ושכירים, שהדו"חות שד להם שגרתיים פחות או יותר — שום דבר מיוחד.

יש לי הרגשה, שכוונה ברית סמויה בין ראשי מס הכנסה לבין יועצי המס, שלפיה ראשי מס הכנסה מסבכים משנה לשנה את כללי הדיווח, הטפסים, הניכויים, הזיכויים וכו', לטובת פרנסתם של יועצי המס. אינני יודע כיצד משיבים יועצי המס לראשי המס כגמולם (הלשונות הרעות אר־מרות שהם מזמינים אותם להרצאות בכנסים ובימי העיון שלהם תמורת שכר הגון — אבל מי מאמין ללשונות רעות); בכל אופן, לכל מי שמעיין בחוברת "דע את זכויותיך וחובותיך" ברור שהולכת פה תגיבה גדולה — לטובת יועצי המס ורואי החשבון.

אני משתייך למיעוט ה מתמיד ההולך של נישומים, החייבים בהכנת דו"ח שנתי ומתעקשים להבין אותו בעצמם. אך המשימה קשה משנה לשנה. לפני כעשר שנים, אחרי ה רפורמה במס הכנסה, נקבע טופס פשוט, שבו נדרש כל נישום לחשב בעצמו את המס שהוא חייב בו. בטופס הנוכחי כבר אין מקום לחישוב עצמי של המס: שלטונות המס מאר־מינים, כנראה, שרק מומחה או מחשב מסוגלים להפיק את חשבון המס הנכון — מה שאינו מונע מהם לתבוע מכל נישום לשלם עם הגשת הדו"ח את יתרת החוב. אבל עד שמגיעים לשלב הזה — הנשמה פורחת. תות נגל הכללים המורכבים והניסוחים המסובכים. לא פעם מתעורר הרצון להשליך את כל הניירות לפח — או ליועץ מס.

ואכן, אחרי שעשיתי בתום־לב טעויות גסות בדו"חות של השנים שעברו (שיעלו לי ב־הפרשי הצמדה וריבית של אלפי אחוזים על חוב־מס שלא הייתי מודע לו, ולא ניצלתי זכות שלא הוזכרה אשתקד בחוברת "דע את זכויותיך וחובותיך" (ולכן שילמתי אשתקד וגם השנה סכומי מס גדולים מן המוצדק), חוששני שגם לי לא תישאר ברירה אלא להפקיד בשנה הקרובה את משימת הכנתו של הדו"ח בידי יועץ מס.

לבד מהכבוד העצמי זה יעלה גם בכסף, אבל הוצאות אלה — אני קורא בדברי ההסבר — מותרות בניכוי. אין "בשנה שבה עמדת בהוצאה, דהיינו, אם אתה מרוויח על בסיס מזומן, רק בשנה שבה שילמת את הסכום ואם אתה מרוויח על בסיס מצ־טבר, בשנה שבה ניתן לך השירות בפועל על־ידי המייעץ". קשה להבין? זה לא נורא. מי אמר שאתה או אני צריכים להבין? יועץ המס כבר יבין.

זהירות, השנה זזה

מאחר שבמס הכנסה עסקינן, אזכיר את פנייתו של הקורא יצחק נבנצל מבני־ברק, אשר שלח לי הודעה שקיבל לא מכבר מפקיד השומה ברמת־גן, על חיוב בריבית והפרשי הצ־מדה.

מן ההודעה מסתבר, שלמר נבנצל חוב למס הכנסה בסך 21 אגורות חדשות משנת המס 1979. על חוב זה נוספו עתה הפרשי הצמדה וריבית "לרגל חזות שנת המס", והחוב לסוף מרס 1986 מסתכם איפוא ב־61.16 ש"ח.

ביקשתי מאחד המומחים של מס הכנסה להסביר לי איך וכיצד קורה שעבת מס זוה, ומדוע יש לתמוה כזאת תוצאות בלתי סימפטיות כאלה. ההסבר בתמצית: מחשב מס הכנסה "שומר" חובות במשך שש שנים. לאחר מכן אין החוב נמחק (לצערנו) אלא מוזן קדימה.

מאחר שאי אפשר לרשום את החוב בערכו הנומינאלי (במקרה זה יירשמו באותה שנת מס חובות בערכי בסיס שונים), משערכים אותו, מוסיפים את הריבית שהצטברה ורושמים את־תו כחוב על בסיס השנה המאוחרת ביותר. מדובר בחובות קטנים שלא כדאי להפעיל בגינם את מכונת הגבייה, ומצד שני לא מוצדק, לדעת מס הכנסה, לוותר עליהם. התקווה היא, שבהזדמנות יצורפו לחוב אחר או יוכו מזכות של הנישום. עד כאן הסברו של המומחה.

מאחר שמחשב מס הכנסה לא ישכח חוב זה לעולם, השאלה העומדת בפני מר נבנצל היא: לשלם עכשיו, או לא לשלם. ייתכן שיחליט לשלם 61.16 שקלים אלה עכשיו, כדי לפטור עצמו מהחוב הזה אחת ולתמיד. אך אין כל ביטחון שגם אם ישלם, יצליח בזה.

מדוע? החוב מחושב ליום 30.3.86, ובחודשים שחלפו מאז ועד עתה נצבר עליו — כן, ריבית והפרשי הצמדה, שירשמו לחובתו בגין שנת המס 1986. לאחר שישלם את הסכום הנו־מינאלי שנקבע בהודעה, כלומר 61.16 שקל, במשך שש שנים לא ישמע מר נבנצל ממס הכנסה. אבל במאי 1993 בערך יקבל, קרוב לוודאי, הודעה על חוב בסך איקס שקלים חדשים. מה פתאום? זה ברור: "חישוב הפרשי הצמדה וריבית — בע־קבות חזות שנת המס".

כחום היום

מאת סימה כבען

מקרי מוות בשל מכת חום אינם כה נדירים במציאות. זכור המעשה בכוהך הדת האמריקאי, שתעה לפני שנים מספר בעת טיול במדבר יהודה, השאיר את אישתו במכונית, יצא להזעיק עזרה וגופתו נמצאה כעבור ימים אחדים, לאחר שמת מחום ומהתייבשות. זכור גם המקרה של נהג האוטובוס שרכבו התקלקל באזור מדברי והוא החליט לעשות ברגל את הקילומטרים האחרונים: הסתבר שכושר הערכת המרחקים בחום הנורא ובאוויר שומם היה לקוי. הנהג הגיע לבית־החולים במצב אנוש עקב התייבשות. מקרים כאלה יכלו שלא להסתיים באסון, אילו היו הנפגעים מודעים לכללים נבונים של התנהגות בחום. עובדה היא, שכותרות כמו: "ילד שיצא לטיול צנח ומת", שהיו שכיחות יחסית בשנות ה־50 וה־60, כמעט שנעלמו, מכיוון שמשרד החינוך והגדנ"ע נו־קטים הוראות מתאימות.

דברים אלה מדגיש הפרופ' יאיר שפירא, מנהל המרכז הרפואי סורוקה של קופ"ח בבאר־שבע ומומחה לפיסיולוגיה סביבתית ופיסיולוגיה של המאמץ. הפרופ' שפירא חיבר לפני שנים מספר, יחד עם הפרופ' עזרה זוהר, מנהל מכון הלר במרכז הרפואי ע"ש שיבא בתל־השומר, את הספר "עשרה כללים למטיילים ברגל באקלים חם" — הוראות שתרמו לשכיחות הנמוכה של מקרי מוות ממכות חום.

הפרופ' שפירא מציין, כי בכנס רפואי שהתקיים בחודש שעבר בקלגרי, קנדה, דווח כי בערב הסעו־דית, שאליה עולים לרגל מאמינים בחגים מסוימים, יש אלפי מקרים של מכת חום ומאות מקרי מוות. גם בישראל, לדבריו, יש עדיין מקרים לא מעטים של התעלפויות בשפת הים ובבריכה עקב חשיפה מופרזת לשמש. הוא אומר כי לא היה מעניק אישור לפתיחת בריכה אם אין בה די צל, ובחוף הים יש לדאוג לסככות רבות. אם אין סככות — על כל אדם לדאוג לגג משלו. כמו כן, יש לצאת לים או לבריכה בשעות הבוקר המוקדמות או בשעות אחר הצהריים המאוחרות.

"כשמדברים על חום דנים בכמה מרכיבים", מסביר הפרופ' שפירא: "טמפרטורה של האוויר, לחות יח־סית, קרינת השמש ורוח, ואמחיש את השפעתם של מרכיבים אלה בדוגמה אישית: עזבתי את תל־אביב לכיוון באר־שבע לפני שעה וחצי. בתל־אביב יש חמש מעלות פחות מאשר בבאר־שבע, אבל סך הכל עומס החום בבאר־שבע נמוך יותר. הסיבה לכך היא הלחות היחסית, הנ־מוכה באופן ניכר בבאר־שבע מאשר במישור החוף. עומס חום הוא הממוצע בין הטמפרטורה לבין הלחות. הלחות הגבוהה מקשה על הזיעה להתאדות, ולכן גוף האדם מתקרר פחות מאשר כשהזיעה אפקטיבית, כמו בבאר־שבע".

אשר לקרינת השמש, ישראל נמצאת בחגורת הקרינה הגבוהה של העולם. קרינת השמש בשעות היום שווה בערך לחמש מעלות טמ־פרטורת־אוויר. תחושתו של אדם ב־35 מעלות במקום מוצל תהא דומה לזו שבשלושים מעלות במקום חשוף לשמש. הרוח מהווה אף היא גורם במושג החום, שכן היא מגבירה את נידוף הזיעה, דבר הגורם לקירור. זו הסיבה שמאוורר פשוט מקל לפעמים בצורה ניכרת את הרגשת החום.

הרגשת אי נוחות

בעומס חום קל, מסביר הפרופ' שפירא, אפשר לעשות כל עבודה פיסית אם שותים די, גם אם הדבר מלווה בהרגשת אי־נוחות מסוימת. בעומס חום בינוני, מאמצים קשים עלולים להביא לסיכון של עליית טמפרטורת־הגוף עד כדי מכת חום. בעומס חום כבד, גם מאמצים בגודל בינוני עלולים לסכן את האדם. למשל, ריצה של שעה ויותר בעומס כבד מהווה סיכון־חיים. בחום מסולקים עודפי החום הנוצרים על־ידי הגוף — לסביבה. בקיץ יש עומסי חום גדולים גם בסביבה. כשהחום אינו מסולק הוא נשאר בתוך הגוף ומעלה את הטמפרטורה עד רמה מסוימת, העלולה לגרום נז־קים ואפילו מוות.

כללי "עשה ואל תעשה" בחום, אליבא דפרופסור שפירא, הנה: אסור לאדם לבצע פעילות פיסית שהוא אינו מורגל בה בסביבה חמה. למשל: אין להוציא ילד שאינו מורגל בסי־פורים, לטפס לפיסגת המצדה ביום חם; אין לרוץ אפילו בעומס בינוני; בעומס כבד אסורה גם הליכה מהירה. יתר על כן: כשמבצעים פעי־לות פיסית יש לדאוג אחת לשעה למנוחה של רבע שעה במקום מוצל.

על כל אדם לשתות בחום מעבר למה שחוש הצמא שלו מכתיב, כדי למנוע התייבשות. חוש הצמא איננו כה מפותח ולכן בחלק ניכר מן המקרים אובדן הנוזלים גדול מכפי שנדמה. המדד הבדוק לבדיקת סי־מני התייבשות הוא כמות השתן וצבעו. אדם צריך לשתות במידה מספקת כדי שירגיש צורך להטיל שתן אחת לשעתיים. על צבע השתן להיות בהיר יחסית. התייבשות קלה גורמת לירידה ברצון לעבוד, ירידה בעירנות, כאב ראש ועיי־פות, התייבשות ניכרת יכולה להביא למצב של תשישות קיצונית ועיל־פון. כאשר היא נמשכת ימים רבים, עלולות להיווצר אבנים במערכת השתן.

לנהגים ברכב — מזגן צריך להיות חלק אינטגרלי מרכבם. יש להרכיב משקפי־שמש, רצוי שהדף לנוח יהיו כהים, או שיהיו כהים תריס־תצללה. יש להחזיק במכונית משקה קר.

רצוי ללבוש ביגוד קל, בהיר, פתוח, ורב־שכבתי ולחבוש כובע רחב־שוליים.

"אם נוהגים בצורה נבונה, אפשר לעשות בקיץ כל עבודה ולא צריכה להיות פגיעה בפריון", מדגיש הפרופ' שפירא ומוסיף כמה כללים למטיילים ברגל באקלים חם: אל תצא לטיול ביום חמסין, או אם אינך במצב בריאותי טוב; דאג לישון היטב בערב הקודם; אל תצא לטיול ארוך (למעלה משבעה קילומטרים) אם אין אתה מאומן בהליכה ממושכת ומורגל בעבודה גופנית בחום; אל תצא לטיול יחיד, והודע לסובבך על מסלול טיולך ומועד חזרתך המשוער; צא לטיול עם זריחת השמש ותכנן כך שתגיע לסיומו או למקום מנוחה ממושכת בצל לא יאוחר משעה עשר בבוקר; במשך ההליכה עליך לשתות לפחות שלושת רבעי ליטר מים בכל שעת הליכה ושליש ליטר בכל שעת נסיעה. אם אחד המשתתפים בטיול איבד את הכרתו תוך כדי הליכה, יש להביאו למקום מוצל, להרטיב את גופו ובגדיו בכמויות גדולות של מים ולהעבירו מיד לבית־החולים הקרוב.

פרופ' יאיר שפירא: התייבשות גורמת ירידה ברצון לעבוד

לא בדרך המלך (א')

לעלות על האולימפוס

מאת עדנה לוינשטיין

מי שרוצה "לגלות" את אירופה — שיורד מן האוטוסטראדות ויוליך את מכוניתו בדרכים עקלקלות. מי שעמותיו בידיו יצליח להגיע אל מקומות מפעימים ביופיים, שספק אם הם מוכרים אף בספרי־התיירות למיניהם.

מקום אחד כזה הוא העיר היוונית הקטנה דלפי שבפסגת הר האולימפוס (3000 מטר גובה), מקום מושבו של האוראקל המיתו־לוגי, אביהן הרוחני של ה"פתוחות בקפה" המודרניות.

המכונית הקטנה, המקרטעת בדרך־לאדרך הבפיתולים צריים להתחיל אל מרומי ההר, מגיעה לדלפי כששמש אוגוסט במרומי השמים. החיים בעיר דומה שקפאו מלכת. הבתים הלבנים הבנויים מדרגות־מדרגות דבוקים זה לזה, תריסיהם ותוגים וילונותיהם מוג־פת. כבודם של בני מלכים פנימה. הרחובות הצרים נשפכים כולם אל המדרון והסימטאות מתמשכים גרמי מדרגות צרים וארוכים. אישה בודדה יושבת בפתח ביתה ובידה מלאכת סריגה. זוהי הפרנסה העיקרית בעיר החיה מן התיירות. פה ושם חולפות על פניך כבלליים נשים קשישות ולבושות שחורים, בחום הכבד, לרבות גרבים ארו־כים ומטפחת־ראש שחורה עבה — אות לאבל. והאבל ביוון נמשך שנים, על־פי מידת קרבתה של האבלה לנפטר. אווירה כבדה של פאטאליזם.

פסל אנטינוס בדלפי

דומה שהמאה ה־20 פסחה על המקום השפה הזה, שהדרך אליו רצופה לאורכה איקוניות אידספר והתוכם תמונות קדו־שים ויש גם מי שסוחר לפרנס את אש־התמיד המהבהבת בהם. יווני כי יעבור ליד איקונין קדוש — יצטלב או יתעכב ליד לקודשייתיים לתפילה חרישית.

סיעות התיירים הצעירים, עמ־סי התרמילים ושקי־השינה, הן פוקדות את המקום, הן העדות היחידה לכך שהזמן לא עמד מלכת. לכבודם נפתחו כאן עשרות חנויות המציעות שפע של עבודות־יד מקסימות: שטי־חים ארוגים, בגדים רקומים, תיקים וסנדלי־עור התפורים ביד, כלי קרמיקה המחקים את הממצאים הארכיאולוגים שיוון נתברכה בהם בשפע ומזכרות לכל כיס. תתמקח — המוכר יירד לחצי, הגם שהיה זול כבר בראשית.

ויש מאורות בדלפי — אלה הן המסעדות הטובות, המגישות ביד־נדיבה מוסאקה, סופלאקי (שישליק), סלט יווני מתובל בשמן זית ומבוקר בגבינה מלוחה ובזיתים, ולקינוח פירותיים לרוב (גם זרועות תמנון — לאביני החיך) ומיגוון של פירות; וכל זאת במחיר של 7–8 שקלים לנפש.

על אחת מן הגבעות הנישאות ניצב המוזיאון של דלפי, באחתה של העיר. הפסלים העתיקים אודיי־המיכים, כלי הקרמיקה והתכשי־טים מפארים את האולמות הגדולים שכותי השמש. היוונים מכבדים את עברם: והיה כי תיכנס למוזיאון תיירת צעירה ובעלי העקב שלה בידיה מחמת העייפות — ידרשו ממנה הר החלק לנעול את הנעליים. ראינו שני תיירים שהעזו להלך בין חורבותיו של מקדש אפולו, שבמעלה ההר, ופלג גופם העליון חשוף כאשר לפתע הזעיק אותם צמצמה חזר של משרוקית השומר על האתר. הם לבשו מיד את חולצותיהם מפגנות־היאה.

כשמיצינו את הכל, נכנסנו למכונית וירדנו מהאולימפוס, פשוט במשמע.

בחנות ובשוק / יהודית קנולר

חנות לילדי שמנת

אהרן בן השמנה מקבל המדיה מעובר והנהגת "טו" לשולי אודיי באוטובוסים ובמכוניות. ציבור מיוחד בזה והותקן ב־16 ותחנות "שו" הבעתיד מתבוננים להכניסו לכל התחנות

הרעיון הוא מקורי ללא ספק: חנות צעצועים במרכז דאנטי ברמת־אביב מציעה שירות חדש ללקוחו־תיה — "רשימת יום הולדת". רשי־מות כאלה מקובלות מאוד בחו"ל ושונות בארץ לזוגות צעירים. כלומר, הזוג הנישא משאיר בחנות רשימה של פריטים נחוצים, והמוזמנים בוחרים מרשימה זו את המתנה הראויה להם. על־פי עיקרון זה פועל גם מבצע יום הולדת, בחנות הנושאת את השם "עץ לי". מיגוון המתנות המוצעות הוא במחיר שני שקלים ומעלה. לאותם הילדים מציעים בחנות רעיון מקורי אחר — משחקי "דרגון", משום שבסביבות רמת־אביב רבים מן הילדים טסים לחו"ל. אלה הם משחקים מיוחדים לשעות הארוכות של הטיסה. הם ארוזים בצורה נוחה לנשיאה בתיק, קטנים, מגנטיים ומחירם מתחיל ב־2.75 ש"ח.

הקיבוץ כתגרן בשוק

מי שלא התרגל לקיבוצניקים כתעשיינים, יקבל אותם כתגרנים ולא סתם תגרנים, אלא בעלי דוכנים של שוק פשפשים. בשטח קיבוץ ניר אליהו יפתח השבת ה"פש־פשוק", שישתרע על 32 אלף מ"ר ויהיו בו 200 דוכנים. הם יועמדו לרשות ספקים, יצרנים, אמנים ולמ־עשה לרשות כל אדם שירצה למכור דבר־מה. לרבות באי השוק, שיוכלו לקנות ולמכור בדוכנים. הרעיון הוא לספק מזון לגוף ולנשמה גם יחד, ולשלב קניות כדאיות עם שהייה בחיק הטבע. יש להניח כי הישראלי הקונה יאהב את הרעיון.

חיי כלב

מיליון דולר השקיעה באחרונה תשלובת זוגלובק בנהריה בהקמת מפעל מזון לחיות־בית — כלבים וחתולים. המזון החדש שיהיה במיקוח ובאישור השירותים הווטרינריים, הוא בעצם עיבוד של שאריות המוצ־רים בקווי הייצור של מפעלי זוגלובק בנהריה ובשלומי.

יוזמה קיצית

ב־38 מקומות שונים בארץ ניתן לראות באחרונה התקהלויות של ילדים ואמהותיהם סביב "המפינג" שיזמה חברת דלתא, במסגרת חגי־גות העשור של החברה. המפינג המתקיים ליד הבריכות השכו־נתיים, כולל תעלולי קוסמות של צבר "איל" מהטלוויזיה הלימודית והגרלות של מוצרים שונים, משתת־פים בו עשרות אלפי ילדים.

עוד חצי שעה של שקט

להורים שכבר מטפסים על הקירות ואינם יודעים כמה להעסיק את צאצאיהם בימים האחרונים של החופש, יש בשורה טובה ברמות עוד ספר־קלטת של "ישראל־טק". הספר סיפור חייו של מוצרט בליווי מו־סיקה שכתב, במחיר 15.60 ש"ח. האיורים שבספר הם של נחום גלבוע והמספרים יוסי באר וגיא אהרונסון.

שיווק מוצרי נכים

חנות פרטית נוספת, המוכרת אך ורק מוצרי חברת "המשקם", נפתחה בשבוע שעבר במעלות. היא מצטר־פת לחנות קודמת, שנפתחה לפני שבועיים בנהריה.

בחנות במעלות נמכרים כל המוצרים המיוצרים ב־21 מפעלי התעשייה של "המשקם", שבהם מועסקים נכים ומוגבלים. מנהל אגף המכירות של "המשקם", מר בני גל, ציין כי בחנות אפשר יהיה למצוא מיגוון מוצרים לבית ולמשפחה, בג־דים ומוליה. בקרוב ייפתחו חנויות נוספות של יזמים פרטיים בעכו ובפתח־תקווה.

דמויות מעולם הילדים

החולצות ומערכות הלבוש של רוטקס מיועדות לילדים מגיל הפעוטון ועד בר מצווה ועשויות 100% כותנה. החולצות והשמלות מודפסות בדמויות נילס האווזים, עליסה בארץ הפלאות וקיד וידיאו. דוברי החברה מסרו, כי המכירות שהיו בעבר מוכיחות כי דמויות מעולם הילדים מועדפות על ידי הקונים הצעירים יותר מהדפסים אחרים.

חברת רוטקס נוסדה ב־1924 כמפעל להלבשה תחתונה. בעלי החברה, יאיר רוטלוי ויצחק סובל, רכשו באחרונה את מניות חברת להריה.

חנות ל"ורדינון" בת"א

חברת המגבות "ורדינון" פתחה חנות מפעל ברחוב לילנבלום בתל־אביב. למעשה, החנות מיועדת להתמודד עם המכירה הסיטונית בעיר, אך ציבור הצרכנים יוכל גם לקנות במקום, במחירי המפעל, מגבות וחלוקים. יהיו כמה קמ־עונאים בעיר שלא יאהבו את החנות הזאת.

אופנה ב"מטבח"

מדי יום שישי החודש יש אירועים במסעדת "הכטבח" בצפון תל־אביב. במקום מתקיימים בשעות אחר־הצהריים, תצוגת אופנה ותכשיטים, מפגשי שירה ואירוח אמנים ידועים.

ערכה את המדור: עדנה לוינשטיין

במערב יש חדש

ועידת שני השלישים הנותרים של ברית אנזוס, בסן פרנסיסקו, מזכירה כי לארה"ב יש גם אוקיינוס שקט, לא רק אטלנטי. מרכז הכובד של כלכלתה מתרחק מאירופה וחייב לגרור אחריו גם את מרכז־הכובד הפוליטי

מאת יואב קרני

סן פרנסיסקו

הפרסידיו הוא תשלובת צבאית גדולה בקצה חצי־האי שעליו יושבת סן פרנסיסקו. לפני 35 שנים חזר שבועיים, נכרתה בו ברית צבאית, שנקראה על שם שלוש חברותיה — אנזוס, ראשי־התיבות של אוסטרליה, ניו־זילנד וארה"ב. בתחילת השבוע שעבר, הודיע כאן מזכיר המדינה של ארה"ב, כי אנזוס כתור שכזאת חדלה להתקיים, ו"קרע נקרע באריג ההגנה המערבי".

בפעם הראשונה מאז הקימה ארה"ב את בריתה בעצרה של בריתות צבאיות, שלוחה בעלת־ברית הודחה, בפעם לבבי. המשולחת היא ניו־זילנד, שאמנם אינה ידועה כמעצמה צבאית, אבל נודע לה תפקיד חשוב במה שמכונה "ההגנה הקדמית" של העולם המערבי.

שבועיים קודם־לכן פגש ג'ורג' שולץ את ראש־ממשלת ניו־זילנד במאנילה, והודיע לה שניו־זילנד נשארת ידידה, אבל חדלה להיות בעלת־ברית.

במועדון הקצינים הנאה של הפרסידיו, באוזני קהל קצינאים שרובם אוסטרלים, נשק שולץ נשיקת פרידה. "ארה"ב", הוא אמר, "אינה יכולה עוד לקיים את התחייבויות־הביטחון שלה כלפי ניו־זילנד". לצדו, לאורך השולחן, ישבו שר־ההגנה של ארה"ב ושרי החוץ וההגנה של אוסטרליה.

המעמד היה בעיקרו תזכורת מערבית שארה"ב אינה רק מעצמה אטלנטית, ועיניה אינן נשואות רק לאירופה ולאגן הים התיכון. היא גם מעצמה פאסיפית, והאוקיינוס השקט, ענק רובץ במערבה.

סן פרנסיסקו היא מקום ראוי לתזכורת כזאת. המיעוטים האתניים הגדולים שלה באו מן המזרח הרחוק, שבשבילה אינו מזרח ואינו רחוק: סינים, פיליפינים, וייטנאמים, יפאנים. על האוטובוסים המצוחצחים שלה, כרזה גדולה מבקשת בימים אלה מן הבוחרים להצביע בעד תום שי ל"מועצת המפקחים", שהיא העירייה של העיר. שי, אם ייבחר, יהיה הפוליטיקאי הסיני הראשון המגיע לתפקיד זה.

כמעט קלישה חבוטה היא בסן פרנסיסקו להגיד שהעתיד במערב. בימים שאירופה הזקנה שקועה עד צוואר במיתון כלכלי ובאבטלה תוססת, מספרים לך המדורים הכלכליים בעיתונות המקומית עוד על חדירה יפאנית למערכת הבנקאית האמריקאית; על הרפורמה המהפכנית בכלכלת סין; על דרום־קוריאה, הונג־קונג, אולי, לייצוב פוליטי, כראוי למדינה בשיעור עוצמתה הכלכלית. סיפורי ההצלחה של טייוואן וסינגאפור אינם מציתים לך. התאגדות האומות של דרום־מזרח אסיה (אסיאן) היא שותף לארה"ב בכל פורום כלכלי בין־לאומי. בפיליפינים מתגלים והולכים מרבצי־זהב. העשויים להקנות למדינת האיים את מקומה של דרום־אפריקה כספקית הזהב העיקרית של המערב. ובמובן, אוסטרליה המאושרת, ש־16 מיליון תושביה אינם מסוגלים למצות את האוצרות הטמונים באדמתה.

גם ארה"ב עצמה עוברת לאטה אל האוקיינוס השקט, ולפחות מתרחקת מן החוף האטלנטי הישן. קליפורניה עברה מכבר על פני ניו־יורק, כעשירה הגדולה במדינות הברית. הסטאטיסטיקה מראה שעוד מעט תידחק ניו־יורק למקום השלישי, מפני טקסאס. מערב ארה"ב נעשה מוקד הכוח הפוליטי: נגד רצונו לא יוכלו עוד נשיאים להיבחר.

הקיצה, מפת העולם המשמשת אותנו. זו המעמידה בראשה ובמרכזה את היבשת הזעירה הקרויה אירופה, עלולה להפוך לאנאכרוניסטית.

וכאשר אגן האוקיינוס השקט נוטל יותר ויותר את הבכורה הכלכלית, ממילא הוא נוטה לקבל בכורה המעודדת קצת פחות התרגשות: על כורחו הוא נעשה גם זירה מרכזית של התגוששות בין־המעצמות. בריה"מ היא המעצמה האסיאתית הגדולה מצפון־מערב. ארה"ב היא המעצמה הפאסיפית הגדולה ממזרח. ואוסטרליה משגיחה באיו־רות גובלת על הדרום. אם אין סין מתחרה כאן, הרי זה רק מפני שברגע היא עסוקה בדברים אחרים.

הצאר רצה אגם

מאה שנים ויותר קודם שישב בקרמלין במוסקווה מזכיר כללי של מפלגה קומוניסטית, ניסה הצאר אלכסנדר הראשון להגשים, שהאוקיינוס השקט יוכל להפוך לאגם רוסי. ב־1812 הוא אף יסד מושבה רוסית בצפון קליפורניה. הכרזת הנשיא ג'יימס מונרו, ב־1823, על "אמריקה לאמריקאים", היתה קשורה בכוונתו המוצהרת של אלכסנדר לאסור על ספינות לא־רוסיות את הגישה לנמלים בחוף הפאסיפי, מצפון לסן פרנסיסקו. אלסקה, מוטב לזכור, היתה אז פרובינציה רוסית.

זו לא היתה הכוונה הרוסית היחידה שלא נתמלאה. זו גם לא היתה הכוונה היחידה שלא נתמלאה בידי רוסיה הצארית ועברה בירושה לרוסיה הסובייטית.

בסוף החודש שעבר הפנה מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב את עיניו הדינאמיות אל אסיה ואל זירת האוקיינוס השקט. הוא הציע שיפור יחסים לשכנותיו האסיאתיות, ביחוד לסין וליפאן. במחווה קטנטנה אף הודיע כי הוא מוציא כמה אלפי חיילים מאפגניסטן, במחווה קצת פחות קטנה הודיע, שהוא עומד להוציא את רוב חילותיו ממונגוליה, רפובליקה קומוניסטית לכודה בין סיביר לסין. הסינים לא התפעלו ממעשה אפגניסטן; אבל שר סיני ראשון יצא כעבור שבועיים למונגוליה, לאחר 25 שנים של קיפאון עמוק. המחוות והמגמות האלה אינן מבשרות לכלל "פאקס סובייטיקה" בצפון האוקיינוס השקט. אבל הן מעוררות מידה של אי־נוחות בוואשינגטון כלפי מגמות בריה"מ.

שר החוץ של אוסטרליה, ביל היידן, שהגיע לסן פרנסיסקו לשוחח עם ג'ורג' שולץ, אמר בהרצאה שם: "אנחנו הזהרנו את האיים, שהם הסובייטיים, יעשו עוד דברים מאשר דיג. ידוע שספינות־הדיג עוסקות גם בביון אלקטרוני". אוסטרליה, אמר היידן, "יודעת איך להשגיח על פעילות אורחיה. אבל הן לא יוכלו. הם יצטרכו להבטיח שבשום דבר לא תהיה התערבות בעניינים הפנימיים".

השר האוסטרלי, פוליטיקאי ותיק ושבע־מאבקים, יעץ לשומעיו ב"מועדון חבר־העמים הבריטי" בסן פרנסיסקו שלא להקל ראש בחשיבות הנקודות הקטנות על המפה. הוא הזכיר שקיריבאס — לפנים חלק מן המושבה הבריטית של איי גילברט ואליס — היתה זירה למערכת־דמים בין ארה"ב ליפאן במלחמת־העולם השנייה. אילו הפסידו האמריקאים את האיים האלה, היתה נפתחת לפני היפאנים הדרך הדרומה, אל אוסטרליה.

מראשית מלחמת־העולם השנייה עמד ביסוד כינונה של הברית המשולשת בין ארה"ב לאוסטרליה ולניו־זילנד. ברית אנזוס לא השתוותה מעולם לנאט"ו. לאמיתו של דבר, אין בה אפילו התחייבות אוטומאטית פורמאלית לשגר צבא לזירת האוקיינוס, אם יישקף איום על בעלות־הברית. בימי התחייתה של הברית, עדיין היו דגלי בריטניה וצרפת מתנופפים על פני כל המרחב, ועל וייטנאם עדיין לא שמעו רוב האמריקאים.

לאנגי מאמין במצעים

על אנזוס לא ישמעו אלא מעטים, עד 1985. ביולי 1984 ניצחה בבחירות הכלליות בניו־זילנד מפלגת העבודה המקומית. מצעה של המפלגה כלל התחייבות לאסור הצבת נשק גרעיני בתחומי המדינה. התחייבויות של מצעים מפלגתיים בדרך־כלל רק אם מנוחות של אידיאליסטים. אחרי ככלות הכל, 17 חודשים קודם־לכן עלתה גם מפלגת העבודה האוסטרלית לשלטון, ובמצעה התחייבות דומה. היא לא מילאה אותה, כי מילויה היה כרוך בתנאי שארה"ב לא היתה מוכנה לעמוד בו: האמריקאים היו צריכים להבטיח ששום אניית־מלחמה גרעינית שלהם לא תעגון בנמלי אוסטרליה. אילו קיבלו את התנאי, היו האמריקאים מסגירים סוד צבאי חשוב: אילו מאניותיהם מחומשות בנשק גרעיני.

ראש־הממשלה החדש של ניו־זילנד, דייוויד לאנגי, אמר מייד, כי הוא מתכוון לקיים את ההבטחה. סייעו לו הרגשות האנטי־גרעיניים של הניו־זילנדים. רגשות אלה ניזונים מהתעקשותה של צרפת לנסות נשק גרעיני במושבותיה באוקיאניה.

שישה חודשים אחרי ניצחון מפלגתו, הטיל לאנגי את האיסור הראשון על ביקור אניית מלחמה אמריקאית, המשחתת "ביוקאנן". מקץ שישה ימים הודיעה ארה"ב, שהיא מסתלקת מתמרוני־מלחמה משותפים לברית אנזוס. אחר־כך, גמלה ארה"ב לניו־זילנד בביטול הקלות סחר. לבסוף, התחילה את תהליך "ביטול ההתחייבויות" להגנת ניו־זילנד, שמשמעותו המעשית היתה השעיית ברית אנזוס. הניו־זילנדים משכו בכתפיים. הם יודעים יפה, שביום פקודה במלא העומד ארה"ב לצידם.

ממשלת העבודה האוסטרלית לא ראתה בעין יפה את מעשי שכניה הקרובים ביותר, אבל היא הודיעה שתמשיך את קשריה המסורתיים אתם. כך הוחלפה ברית אנזוס בשתי בריתות דו־צדדיות: אוסטרליה־ארה"ב ואוסטרליה־ניו־זילנד.

מאז שנות ה־60, ממשילה ארה"ב שורה ארוכה של מתקנים צבאיים או צבאיים־למחצה באוסטרליה: תקשורת צבאית, ניווט, מחקר מדעי, איסוף מודיעין, מעקב ופיקוח על לוויינים. לפני שנה העריך "ניו־יורק טיימס", שלפחות שלושה מן המתקנים חיוניים כל־כך, "שהם נחשבים מטרות צבאיות במקרה של עימות". שר החוץ היידן אמר בנאום במועדון חבר העמים בסן פרנסיסקו, שארצו תהיה "יעד מרכזי במלחמה גרעינית".

האוסטרלים אינם מתלוננים על הסכנות שמזמנת להם הברית הצבאית. הידידות עם ארה"ב נהנית מהסכמה לאומית, והיידן הזכיר לשומעיו, שכאשר דחה הרוב במפלגתו ניסיון של האגף השמאלי לבטל את הקשרים הצבאיים.

בלכלת בחירות קרובות

אבל האוסטרלים מתלוננים על עניינים אחרים, שמשניהם היה זוג של פריחות משך על ביקורו של היידן בסן פרנסיסקו. ימים אחדים לפני ועידת שני השלישים הנותרים של אנזוס, הודיע ממשל רייגן על כוונתו לסבסד מכירת דגנים אמריקאים לבריה"מ. הודעה זו הקפיצה גבות לאימפרטנות. הסובסידיה נועדה בדוחק לשפר את סיכוייהם של סנאטורים רפובליקאים במדינות חקלאיות, במערב התיכון של ארה"ב. לכמה סנאטורים נשקפים סיכויי תבוסה בחודש נובמבר, ואם יובסו, עשוי הנשיא רייגן לאבד את הרוב שלו בסנאט.

אבל בסבסוד את מכירת הדגנים, הפר הנשיא מכללי "השוק החופשי", שהוא מטיף להם בהתמדה, לעולם ולדעת־הקהל האמריקאית. הוא גם פגע פגיעה קשה בשלוש ידידות של ארה"ב, יצואניות־הדגנים העיקריות בעולם. אחת הנפגעות היא אוסטרליה (השתיים האחרות הן קנדה וארגנטינה). אמנם אוסטרליה היא ארץ עשירה, והתוצר הלאומי הגולמי לגולגולת בה הוא מן הגבוהים בעולם המערבי. אבל היא עומדת להפסיד מיליארד דולר, וזה סכום נכבד גם במדינה עשירה.

פרשת הדגנים האפילה על השיחות בפרסידיו של סן פרנסיסקו. ביל היידן השמיע תוכחה קשה באוזני ג'ורג' שולץ: "לניו־זילנד אמרתם, שהיא חדלה להיות בעלת־ברית, ונשארת ידידה; לנו אתם אומרים, שחדלנו להיות ידידים, ונשארנו בעלי ברית".

מחוץ לדיונים סיפר היידן, שאפילו מבין הידידים המובהקים של ארה"ב באוסטרליה, "אנשי הימין השמרן", בוקעים קולות אנטי־אמריקאים שהוא, היידן, אינו זוכר דוגמתם. עד כדי כך, שחלק מן הימין תובע לבטל מיד את רשות החניה לארה"ב להשתמש במיתקנים צבאיים.

בימי נשיאותו של ג'ימי קארטר, מעשה הסובסידיות היה נחשב לאיוולת פוליטית דיפלומטית. אבל בימי "הנשיאות הקיסרית" של רונלד רייגן אין איש נותן דעתו על זה. העתון המקומי, המופיע בקרוזסה שבקליפורניה, מפרסם קריקטורה עוקצת, המראה את הדוד סאם יורה אל צל מטוסיו בקנגורו מחויך.

אוסטרליה, כותב העתון, "היא בעלת־ברית ללא־תנאי, אבל מסדרתה אינה עומדת לה ביום פקודה, אם כי אף סנט מן הדולרים שמשלם האמריקאי לממשלתו, אינו הולך לאוסטרליה, אם בצורת מענקים ואם בצורת הלוואות".

האם יתכן שהכתוב רמז לבעלות־ברית אחרות של ארה"ב?

אגודות עליך ישראל

ישראל פורחות אגודות מקצועיות כפטריות אחרי הגשם. מספרן של אגודות־המדע לבדן מגיע ל־56 ומספר חבריהן הכולל — 17 אלף

מאת ירח טל

הישראלים אוהבים להתאגד באגודות. לעתים עשרה אנשים מהווים אגודה, הנושאים להתאגדות שונים ומשונים. בימים אלה פירסמה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים את "ספר האגודות". בספר מופיעים פרטים על 56 אגודות־מדע המונות 17 אלף חבר. האגודות ממומנות בעיקר מדמי־חבר. אך גם כמה מתוקצבות ציבוריות. בפרסום של האקדמיה אין התייחסות לנושא התקציבי.

עלעול בספר מגלה אגודות שספק אם איש, מלבד חבריהן, שמע עליהן מימיו. כך, לדוגמה, כמה אנשים יודעים על קיומה של "האגודה לדמוגרפיה ולסטטיסטיקה של היהודים"? על־פי "ספר האגודות", אגודה זו נוסדה ב־1957, ביוזמת קבוצת חוקרים ירושלמים. היא מונה כ־110 חברים. יותר ממחצית החוקרים הם מישראל והיתר — מחו"ל. מטרת האגודה: איסוף נתונים וקידום המחקר על אוכלוסיות יהודיות ברחבי העולם.

אגודה אחרת היא "האגודה לקידום הלימודים הקלאסיים בישראל". נוסדה ב־1970. היא מונה כ־150 חברים המתעניינים בכל הקשור בתרבות יוון ורומא בתקופה העתיקה. מטרת האגודה: "טיפוח וקידום של חקר התרבות העתיקה היוונית־רומית במעגליה הרחבים, ובכלל זה בחקר קשריה עם תרבות ישראל". האגודה אף מפרסמת שנתון מטעמה — "סקריפטה קלאסיקה יזראליקה" המתפרסם בחו"ל, ובו מאמרים באנגלית, בצרפתית ובאיטלקית.

תקופה אחרת בתולדות העמים מכסה "האגודה הישראלית ללימודי שלהי ימי הביניים והרנסנס". האגודה, שנוסדה ב־1981, גם מארגנת כנסים וקונצרטים של מוסיקה מתקופת הרנסנס.

"האגודה לאמנות יהודית" הוקמה ב־1980 ופעולתה "לשימורה, לפיתוחה ולהעמקתה של האמנות היהודית, ביצירה, במחקר ובחינוך".

חמש אגודות לנושאי הגרעין

בתחום מדעי הטבע, ההנדסה והרפואה, רשימת האגודות הפעילות בישראל אף יותר מרשימה. בצד אגודות ידועות יותר כמו "החברה הגיאולוגית הישראלית", "החברה לאקולוגיה בישראל" או "האגודה הישראלית להנדסה כימית", אנו מוצאים את "האגודה הישראלית לביולוגיה של התא". זו קיימת בצד "הוועדה הלאומית למדעי הביולוגיה".

נושא המים זוכה אצלנו בימים אלה לפופולאריות רבה. אבל כמה אנשים יודעים שקיימת "אגודה ישראלית להידרולוגיה" (אילא)? זו נוסדה ב־1983 ולפי "ספר האגודות" היא "ממשיכה את דרכה ואת פעולותיה של החטיבה להידרולוגיה של החברה הישראלית לגיאודזיה וגיאופיסיקה (מיגג)". באגודה כ־150 חברים, ובהם הידרולוגים, הידרוגיאולוגים, מתמטיקאים, סטטיסטיקאים, מהנדסים, טכנאים, עובדי־מים וסטודנטים למדעי האדמה ולהנדסה אזרחית.

אגודה גדולה יחסית היא "האגודה הישראלית לחקר ביצועים — אי־ל"ב", שנוסדה ב־1969. חברים בה כ־250 איש, אנשי אוניברסיטה, תעשייה, צה"ל ומוסדות ציבור. האגודה מפרסמת עלון מדי שלושה־ארבעה חודשים ובו מידע על הנעשה בה ועל אירועים וכנסים בארץ ובחו"ל.

100 חברים מונה "האגודה לחקר העין". מטרות האגודה, שנוסדה ב־1978, "לעודד בישראל מחקר בסיסי וקליני ברמה גבוהה בשטח הראייה והעין ולשפר את חילופי המידע בין מדענים העוסקים בשטחים אלה ובנושאים קרובים".

בנושא שיש לו כיום אקטואליות רבה עוסקת "האגודה הישראלית לחקר קרינה". זו נוסדה הרבה לפני אסון צ'רנוביל — בשנת 1976. באגודה כ־50 חברים, המייצגים את כל הדיסציפלינות הקשורות במחקר קרינה: כימיה של קרינה, רדיוביולוגיה, פיסיקה גרעינית, רפואה, רדיותראפיה ורפואה גרעינית, ועוד. האגודה עורכת מדי שנה, בתגובה, כנס ארצי המשותף לחברי כל אגודות־הגרעין בישראל: האגודה למדעי־הגרעין, האגודה להגנה מקרינה, האגודה לרפואה גרעינית והאגודה לחקר קרינה. בכנס האחרון, שנערך בשנת 1985, השתתפו כ־300 מדענים מכל מוסדות המחקר בארץ ובעשרה אורחים מחו"ל. בכל זאת, נשאלת השאלה לשם מה דרושות חמש אגודות נפרדות לנושא הגרעין והקרינה, שמספר חבריהן הכולל אינו עולה על 300 איש?

ועדות לאומיות

בחלל איננו נמצאים עדיין, אבל יש לנו כבר אגודה ותיקה לנושא מדעי התעופה והחלל. זו הוקמה ב־1968 ומונה כ־400 חברים, רובם מהנדסי אווירונאוטיקה. בצידה פועלת גם "הוועדה הישראלית לאסטרונומיה".

אגודה פחות מוכרת היא "החוג למיקרוצירקולאציה בישראל". חברים בה כ־60 איש החוקרים ומתעניינים בבעיות ובתחומי כלי־הדם הקטנים. 40 מדענים חברים ב"אגודה הישראלית לספקטרומטריית מסות". "האגודה הישראלית לקריסטאלוגראפיה", המונה 50 חברים, מקבלת לשורותיה כל מי שמתעניין בקריסטאלוגראפיה בעזרת קרני־איקס. בחוגים מתכנסים הקשורים בנושא זה ובכימיה והפיסיקה של המצב המוצק.

בתחום הבוטני משכה את תשומת לבי "האגודה לתרבית רקמה וביולוגיה מולקולארית של צמחים", הפועלת בצד "החברה הבוטאנית הישראלית".

לבד מכל אלה פועלות בארץ גם ועדות לאומיות בין־לאומיות, כמו "הוועדה הישראלית לקודאטא" שעניינה באיסופם, בהערכתם ובמבוקרת, באחסונם ובשליפתם של נתונים מספריים בעלי חשיבות במדע ובטכנולוגיה; "הוועדה הישראלית לחקר הרבעון", שעיסוקה בתחומים של מדעי כדור הארץ ופיתוח שיטות תיארוך של ממצאים גיאולוגיים; "הוועדה הישראלית לבעיות הסובב", שעוסקת במכלול הבעיות האקולוגיות והסביבתיות באזורים שונים בעולם, לרבות אזורנו. ועדה זו פועלת בצד "האגודה הישראלית לאקולוגיה ולמדעי איכות הסביבה".

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים עושה למען הקמת ועדות לאומיות ליד כל אחת מהאגודות הישראליות, כדי להגביר את קשרי החוץ של הוועדות המקומיות, ובמיוחד את השתתפות חבריהן בכנסים מקצועיים ברחבי העולם, כמו גם כינוס ועידות כאלה בארץ.

הטור שלי / נתן דונביץ

מגרשי השדים

תעשייה אחת בארץ אינה זקוקה לתמריצים. היא עובדת ללא ליאות ועושה כסף גדול. אני מתכוון לתעשיית מגרשי השדים. הגברים והנשים שהודיעו כי נתברכו בכוחות עליונים ובכוחם לגרש שדים ורוחות, תמורת מחיר הולם, כמובן. לא נותנים אחריות. אם השד אינו יוצא מגופו של הפציינט האשמה היא בפציינט, לא במומחה. כל התעשייה הזאת עובדת לא במקומות נידחים, במעברות או בנקיקי סלעים אלא במרכזי היישובים של ישראל. גם בתל־אביב.

השבוע הוגש כתב אישום לבית־משפט השלום בתל־אביב נגד אשה בת 45, הנאשמת לא רק במרמה ובעשיית מעשי כישוף, אלא גם בעבירה על תקנות המטבע. היא קיבלה את שכרה במטבע־חוץ. מי ששולט בכוחות עליונים יודע כי אי־אפשר לסמוך על כוחו הלא־רציני של השקל הישראלי.

לפי כתב האישום, בא אליה גבר הסובל מדיכאונות. היא הכינה לו ספל קפה, נתנה לו ללגום ממנו ואחר־כך, התבוננה היטב בשרידי הקפה שנותרו בתחתית הספל. היא גם עיינה בספר כלשהו (זה עושה את מלאכתה למלומדת) ופסקה באוזני הפציינט המיסכן: "אני רואה שבגופך שדים ורוחות סמויים".

אין צורך להיבהל. שדים ורוחות אפשר לגרש. צריך רק לדעת כיצד עושים זאת. היא הורתה לאשת הפציינט לקחת תרנגול שחור, באמצע הלילה — בחצות בדיוק — לשחוט אותו, בפתח דירתם ברמת־גן. אחר־כך, ליטול מן הדם שנשפך מן התרנגול ולמרוח אותו על מצחו של הפציינט וגם על פתח דירתם. תמורת העיצה קיבלה שכר גבוה, כדרישתה. במשפט, כשיתברר, נדע יותר כמה קיבלה ובאיזה מטבע, ובכלל — האם עזרה לאיש. מאחר שהתלונן במשטרה, סביר להניח שנשאר מדוכא, המסכן.

כתב־האישום הזה לא גרם לי שאזקוף גבה. לא עובר חודש בלי שאשמע, מכאן או משם, על טיפולים דומים. עם דם תרנגולים שנשפך או קפה הפוך. או בועות בשמן. וגם בבדיל מלובן. כן, בדיל מלובן. הכרתי לפני שנים צעירה תימנית, שהיתה נשואה לברנש שהתעלל בה. ולאחר שעזב את ביתם, נתקפה פחדים מפניו. הוא איים עליה שיפגע בה. ואכן הכה אותה. אביה של הצעירה שמע מפיה מה שעולל לה בעלה, החליט לעשות מעשה. נטל מוט ברזל, הניחו על פרימוס דולק, וכאשר היה המוט מלובן, ציווה עליה להפשיל את שמלתה ולחשוף את בטנה. בעשותה כמצוות אביה, צרב בבטנה, במוט המלובן, שלוש נקודות, והותיר כוויות. עכשיו, אמר לה, ייצא ממך הג'ין (השד) ולא תפחדי עוד.

יש הסבר פסיכולוגי לפעולה, אני מניח. הכוויות כאבו כל־כך שאין דעתה של הצעירה פנויה לחשוב על המהלומות שהנחית עליה בעלה. כשהיינו ילדים רווחה בינינו בירושלים עצה נגד כאב־שיניים: ממלאים את הפה מים, מתיישבים על הגחלים ומחכים עד שירתחו המים. כשירתחו, לא תהיה דעתך פנויה לכאב השיניים שלך.

אבל מה שעולל האב לבתו לא היה ברירה. נודע לנו על כך, כאשר סיפרה לאשתי על מכאוביה הקשים. לה עצמה היו ספיקות אם הג'ין באמת יצא. מה גם שבעלה חזר לביתם והכה אותה שוב ושוב.

מקרה זה ימצא הקורא שיפתור את כל העניין במלה אחת ויחידה — "פרימיטיביזם". באמת? מה אמר סגן ראש הממשלה דוד לוי, לאחר שניצל מתאונה בכביש הבקעה? הוא אמר שאירע לו נס בזכות המים שנתן לו ברוך אבוחצירה, הבאבא ברוך. מי שיש לו טרוניות על איכות המים של חברת "מקורות" כמשב שיאמין למה שאומר לו סגן ראש הממשלה.

הבנים, כידוע לכל, נוהרים לשרידות, לזכות, תמורת תשלום, בבקבוק מים קדושים. מאמינים בכך רוחות המים האלה אבותה שליחה. לפחות אינם צודקים ואינם מבאר־בית. האם אינם מגרשים את הג'ין, לפחות הם מרווים את הצמא. אפשר רק להתפלא שאין מייצרים, תמורת מחיר הולם, מים קדושים בטעם פטל או אננס. בעיקר פטל. לצבע האדום משמעות מאגית בעסקים הללו. מזכיר דם. ודם מחולל פלאים. דם של תרנגול או של כבשה תמימה, מתחנה למשל. שוחטים כבשה, לעיני הנוכחים, ובעזרה כפרפרית, תוחבים הגברים את ידיהם לתוך קרביה, ובידיהם הנוטפות דם מורחים את פניהם ואת זרועותיהם. סגולה נגד כל מיני צרות, שדים ורוחות. וזה קורה היום, ממש היום, ביישובים עירוניים של ישראל. המדינה שכחה, בשנים האחרונות, לשוב ולהכריז שהיא אור לגויים.

שפה זרה

החתול עמד ליד חור בקיר, ייללל ויילל. בתקווה שהעכבר ייצא מהחור והוא יוכל לטרוף אותו. אבל העכבר היה חכם. לא יצא. כעבור זמן, עבר ליד החור עוד חתול. שאל את הראשון מה הוא עושה שם ולמי הוא מחכה. הסביר לו חתול א' את הכוונה. ביקש חתול ב' את עמיתו שיניח לו ללכוד את העכבר. עמד מול החור והחל לנבוח ככלב. העכבר, מופתע, שירבב ראשו לראות את הכלב. ואז עט עליו חתול ב' וטרף אותו. התפעל חתול א' מתושייתו של ב' ושאל כיצד הצליח בכך. אמר ב', בנימה מצטנעת, "חשוב לדעת שפה זרה".

גם הדוקטור אליעזר לודוויג זמנהוף, רופא־עיניים יהודי מפולין, חשב שטוב שידעו הכל שפה זרה, אחת ויחידה. שפה בין לאומית. לכל מקום שיבואו. בכל יבשת. ידברו עם בני המקום בשפה הזרה. רעיון טוב, אך קצת כלאוטי. כיוון שכך, שפתו היא מה שמכנים הבלשנים "שפה מלאכותית".

אספרנטו הוא שם השפה. מדוע דווקא אספרנטו? משום שהדוקטור זמנהוף חתם על החוברת שלו, שכללה את יסודות הלשון שפיתח, בכינוי "דוקטור אספרנטו" (הרופא בעל־התקווה).

עד למלחמת־העולם השנייה, היו רבים שהאמינו כי האספרנטו תהיה נפוצה בהרבה מכפי שהיתה נפוצה אז. לשון פשוטה, בסיסית, שיהיה אפשר לדבר בה מן הפיורדים של נורווגיה ועד להרי האנדים וארץ האש. התקוות הללו נכזבו בעקבות המלחמה. אחת התוצאות של שנות המלחמה, שבה חיילים בריטים ואמריקאים הגיעו למדינות רבות, היתה עליית השפה האנגלית למעמד השפה הבין־לאומית הראשונה במעלה. עם אנגלית, יודע כל תייר, אפשר להסתדר כמעט בכל מקום. גם אנגלית בסיסית תספיק, משום שרבים מן השומעים יודעים רק אנגלית בסיסית.

אספרנטו נחשבת עתה, בעיני רבים, לקוריוז. בסוף השבוע שעבר נפתח בארץ קונגרס בין־לאומי של נוער דובר אספרנטו. הגיעו לכאן צעירים מרחבי העולם. גם מן הגוש המזרחי. הסובייטים, אפשר להניח, מגלים עניין בשפה בין־לאומית שאינה אנגלית. אף כי גם הם אינם יוצאים מכליהם להפיצה בכל מקום. כתבים דיווחו כי יהיה אפשר לראות שם איראני מדבר עם פולני אספרנטו. כדאי היה לשאול אותם, בהזדמנות, אם הם דוברים אנגלית. יתכן שכן. הם גם עמדו לצאת לטיול אופניים לגליל. מעניין לדעת, אם כל מי שבין אלה שהרכיבים פנו אליהם הבין את שפתם.

סוף תור הזהב

עשירי מדינות המפרץ עדיין מבלים בריוויירה הצרפתית אך רוכשים ומשקיעים פחות

מאת ז'אן פייר לארגילה
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

המיליונר עדנאן חאשוגי (משמאל) משקיע בקאן בעקבות המלך פאהד (מימין) ששיקם את ארמון השחר

הראשונים באים לאחר חג הפסחא, באוגוסט הם בהמוניהם ועם בוא הסתיו הם שבים. אינם: אלה הם המבקרים העשירים מהמזרח התיכון, שקשה מאוד שלא להבחין בהם, בעיקר בקאן ובסביבותיה. הם משאירים את הפטרודולרים שלהם בבתי קיט, במסעדות מעולות, במועדוני־לילה מהודרים, אבל הכשיטנים ידועים, בוטיקים של אופנת־עילית, חנויות פאר למיניהן. מאז 1975 האיראנים היו הראשונים לפקוד את הריוויירה הצרפתית. כיום עשירים ממדינות המפרץ הפרסי מכתיבים את הטון. הם בעלי האחוזות הגדולות ביותר, הם אלה הקונים את הווילות המפוארות ביותר, מארגנים את החגיגות האדירות הנוצצות ביותר, ומוציאים ביום אחד כסף יותר מכפי שמשתכרים בחודש מרבית הנופשים בקאן. אולם הקיץ, אומרים מוכרים, בעלי בתים ומסעדות, העשירים מהמזרח התיכון מתנהגים פחות, והדבר בולט. מתווכי המקרקעין הרגישו עוד קודם את תבונת איפוקם של הזרים.

בתקופת השאה קנו איראנים עשירים וילות לאורך החוף. בסוף שנות ה־70 נאמד היקפם של עסקים אלה בכ־200 מיליון מארקים גרמניים. אז באו הסעודים, בעקבות מלכם פאהד ששיקם את שאטו זה לאחוזה, ארמון השחר בבניינה למפריץ זואן. גם בעבור השייכים מבהוואיין, מעומאן ומקטאר לא היה דבר יפה מדי ויקר מדי. הסעודי מאוזן פאראון קנה דירה בשטח 1000 מ"ר תמורת 40 מיליון פראנקים צרפתיים, והוא לא היה היחיד. איש העסקים העשיר בקודה, עדנאן חשוגי, רכש את הקומה העליונה במעון "מאלי" בבולוואר דה לה קרואזט בקאן. מפאאק אל מיראני, מולטימיליונר מאזור מערב הסעודית, הורה להקים ליד וילת הפאר העבקית שלו עוד ארמון בארמונו.

ארמונות למכירה

"החום הגדול", אומר ז'אק לוגנאה, יו"ר התאחדות המתווכים הצרפתיים פנא"ם, "החל ב־1978 ונמשך עד 1981. אז עלה השמאל לשלטון בצרפת והשוק הצטנן. המשקיעים מהמפרץ הפרסי מיהרו להבין, שבגלל המשבר הכלכלי לא יהיה זה עוד אפשרי למכור את רכושם ללא הפסדים רציניים. הם נשארו כאן אבל ממעטים ברכישות חדשות".

עם זאת, ב־10 השנים האחרונות נערכו באזור לה קליפורני, הגבעה שטופת השמש מעל לקאן, 100 עסקות מקרקעין ב־8 עד 15 מיליון פראנקים צרפתיים כל אחת. ואליהן יש להוסיף 30 "עיסקות־על" בסדר גודל של 100 או יותר מיליוני פראנקים צרפתיים. כיום אפשר לספור באצבעות יד אחת עסקות כאלה הנחתמות בשנה. ארמונות הפאר שקנו עשירי המזרח התיכון בעצם אינם ניתנים למכירה כאשר רוצים להיפטר מהם. למשל, סאלח כאמל, יו"ר בנק סעודי גדול, הקים לפני שנים מספר מאחורי קאן בשאמאן דה לה קולין שני ארמונות. רק השלמת הבנה הוצעו למכירה ב־70 מיליון פראנקים. אך כשמדובר במחירים כאלה, יכול הקונה בכוח להיות רק עוד מיליונר של פטרודולרים, ועד כה איש לא התייצב.

מדי פעם נבלמת תאוות ההשקעות הזאת גם על־ידי השלטונות הצרפתיים. הם שמו קץ לבניית וילה בעבור האמיר של קטאר, מכיוון שהמבנה שצץ לא דמה לתוכניות הבנייה שאושרו. עיתוני העולם דיווחו בהרחבה על הפרשה, והאמיר קיבל את התערבות השלטונות כמעט כעלבון אישי. כיום, אומרים מתווכי מקרקעין בקאן, ממתינים אי־אלו משקיעים פוטנציאליים מהמפרץ להיוכח כיצד ייפול דבר בסכסוך עם שליט קטאר.

כמה וכמה מבעלי מלונות הפאר חשים כאילו הם משתתפים באגדות אלף לילה ולילה. במלון "מארטינז" בקאן שילם שר האוצר של כווית חשבון בסך כמעט 30 מיליון פראנקים צרפתיים (ארבעה מיליוני מארקים) לעונת 1985. אמנם יחד עם אנשיו הוא החזיק ב־50 חדרים ועוד כמה קבלות־פנים חגיגיות. האמיר של קטאר השאיר במלון לאוטם במאגרליה 6 מיליוני מארק תמורת חודש אחד ויחיד. אפילו קצב ברחוב מאנדריה בלב קאן זכה לתרוף ממספר הכסף: בשנה שעברה הוא הרוויח מלקוח ערבי אחד יחיד סך כולל של ארבעה מיליוני פראנקים. היה עליו לספק את צורכיהם של שבע וילות, יאכטה אחת, משפחה גדולה אחת, ידידים רבים ואנשי צוות וסגל לאירופורט.

אך נראה שעידן הזהב בא לקצו. הבוטיקים לאופנה ברחוב ד'אנטיב או בקרואזט בקאן, שעד כה היו חייבים את מחצית המחזור העסקי שלהם ללקוחות מהמפרץ, מרגישים בחסרון הקניות הגדולות לא פחות מאשר התכשיטנים, שלעתים קרובות עמדו עסקיהם עם האורחים מהמזרח התיכון על 80% ממחזור מכירותיהם הכולל. עכשיו, כך אומרים כאן, בא דור חדש. הוא פחות "אקזוטי", נבלע בקלות רבה יותר במנגנון־חיים מערבי, אינו קונה עוד כל דבר בכל מחיר וקפדני על איכות. העיתון "ניס מאטן" סבור: "הדור הזה חי מרווחי עודפי הנפט שהושקעו יותר כאשר מחיר הנפט השחור. הוא ריאליסטי יותר, מערבי יותר, פחות רודף הרפתקאות, מודע יותר לערכם של דברים. אך הוא עדיין מאוד־מאוד עשיר".

אחד מכל שישה — מובטל חלקית

עקב האבטלה המתמשכת, מוצעות לדורשי העבודה בקנדה משרות חלקיות ועלובות

מאת גלעד רותן

טורונטו

"אנשים אומרים לך שמשרה חלקית זו יותר טוב. זה באמת יותר טוב מאבטלה". כך מסכמת את המצב מלצרית בטורונטו. היא משקפת את הרגשתו של חלק הולך וגדל מכוח־העבודה הקנדי, שעקב האבטלה נאלץ להסתפק במשרה של עד 29 שעות בשבוע. זה הקו שמתחו בבריטניה הצפונית לצורך הגדרת המושג אבטלה חלקית. אחד מכל שישה מועסק היום במשרה מעין זו, ושיעורם בכלל העובדים עולה משנה לשנה. בראשית שנות השמונים, גדל שיעור המועסקים במשרה מלאה בשני אחוזים בממוצע לשנה, ואילו שיעור העובדים חלקית גדל ביותר מכפליים. ב־1983 הגיע המיתון הכלכלי לשיאו. באותה שנה הצטמצם בפועל מספר בעלי המשרה המלאה, ואילו במספר העובדים עבודה חלקית נרשמה עלייה של 7.6 אחוזים. אם להשתמש בביטוי מעולם הבורסה, זה שוק של מוכרים בלבד. מה הפלא שמעסיקים ממשלתיים ופרטיים מיטיבים לנצל מצב זה לטובתם.

המצב בקנדה איננו הטוב ביותר. הוא משקף במידה רבה את המצוי ברוב המדינות המתועשות בעולם המערבי. סקר שפורסם ב"אינטרנשיונל לייבר רוויו" מלמד כי מ־1973 עד 1983 עלה מספר העובדים במשרה חלקית בבריטניה הצפונית בחמישים אחוז. אך באותה תקופה נרשמה עלייה של 65 אחוז בבריטניה הגדולה; 100 אחוז בצרפת; 453 אחוז בהולנד; מצד שני, אותו קרה ביפאן, שוודיה, ארה"ב וגרמניה, מבין שמונה המדינות שנבדקו.

הנרודים בבעיה כיצד לגמור את החודש אינם מתעניינים במצב בעולם. הביטוי הנבוב על הכלכלנים לתיאור המצב הוא: "מקום עבודה הבנימרד ב־MEANER AND LEANER" (ללא תרגום) — "מצומק יותר ונבזי יותר". מבחינת העובדים, זו הגדרה המבוססת בלשון המעטה, כפי שמוכיחים שני סקרים שהתפרסמו לאחרונה.

קונגרס העבודה הקנדי בדק את תנאי עבודתם של 5000 עובדים חלקיים בחברות ממלכתיות, ומוסד מחקר בדק את התנאים ב־340 חברות פרטיות. הממצאים מורים שאדם העובד לפחות בחצי־משרה איננו מקבל שכר ותנאי־עבודה במתכונת כמה שמקבל עמיתו המועסק במשרה מלאה, אלא הרבה פחות. הנתונים אכן מראים: 16 אחוז בחברות הממשלתיות הודו שהן משלמות לעובדיהן החלקיים (אבל הקבועים) על־פי סולם שכר נמוך יותר. 47 אחוז מחברות אלו משתמשות בסולם כזה לעובדים חלקיים לא־קבועים. 22 אחוז מהחברות אלה הודו, שהעלאה במשכורת לעובדים חלקיים נעשית לעתים רחוקות יותר ושיעורה נמוך יותר. 35 מן החברות נוהגות כך בעובדים חלקיים שאינם קבועים. עובדים חלקיים קבועים זוכים לפיצויי פיטורין, רק במחצית מהמקרים בהשוואה לעמיתיהם העובדים במשרות מלאות. החברות מפרישות כספים בשיעור 10 אחוזים ממשכורתם של העובדים במשרה מלאה, להבטחת זכויותיהם הסוציאליות; אבל הן מפרישות רק ארבעה אחוזים משכרם של העובדים חלקית. בין העובדים הקבועים בחברות הפרטיות, 20 עד 29 שעות לשבוע, 60 אחוז אינם נהנים מהשתתפות המעביד בביטוח רפואי, 25 אחוז אינם מקבלים שכר בעת חופשתם השנתית ו־65 אחוז אינם זכאים להשתתפות החברה בקרן הגימלאות ותשלום לימי מחלה.

בין המועסקים במשרות חלקיות לא חסרים גם בעלי צווארון כחול. אולם הם מיעוט קטן יחסית. הענפים שבהם מועסקים רוב עובדים אלה הם המסחר הקמעונאי, בתי־חולים, בנקים, מסעדות וחברות־ניקיון. הוראה ועובדי־ניקיון כלולים: עיסוקים שלנשים רוב עצום בהם. על כן קשה לצמצם את הפער בהכנסה בין שני המינים, בשוק העבודה הארוך. הפגיעה החמורה ביותר היא בהעדר הכנסה מספקת, לאחר היציאה לגימלאות: 65 אחוז מהנשים במדינה הצפונית הן בעלות גיל 65. הן חיות ברמת־חיים שלבטח בקרב־עוני הקנדי.

פרשה לעצמה הם המוסדות להשכלה על־תיכונית. הלומדים בהם נחלקים לשתי הקטגוריות: אוניברסיטה והמוסד הקרוי "קולג' קהילתי". ב"קולג' הקהילתי" מוצעות תוכניות לימודים הנמשכות בין שנה לארבע שנים, בכוונה להכשרה לשוק העבודה ופחות להקניית השכלה לשמה. הקולג'ים הטובים מוכרים על־ידי המכללה, ונצלים מתוך צורך באסיור, בהסמכות אקדמאים לכל דבר. בשנים האחרונות הולכות והתמכה במכללות, והן שוכרות יותר ויותר מורים חלקיים באופן חלקי, גם אם עבדו כתלוה את דרך היסודות האקדמאית.

באוניברסיטאות ובקולג'ים הקהילתיים מחמיר המצב עקב נסיונם הנוכחי של חברי הסגל הבכיר, לנצל את מעמדם בהיררכיה הנוקשה על חשבון הסגל הזוטר. המרצים הוותיקים מנהלים בשנה האחרונה מאבק נמרץ, להבטיח להם תעסוקה מלאה גם לאחר גיל 65. כמה מהם פנו לבית־המשפט, תוך שימוש מתכם ב"צ'ארטר הזכויות והחרויות" שראש פייר אליוט טרודו הוסיף לחוקה החדשה, בגין אפליה מטעמי גיל. אם יצליחו במאבקם, תוגבל עוד יותר יכולתן של המכללות לגייס מרצים צעירים, ואלה שיתקבלו — יועסקו במשרות חלקיות בלבד.

האשה שמאחורי ראש הלייבור

אם הלייבור יעלה לשלטון בבחירות בבריטניה, בשנה הבאה — תשב ברחוב דאונינג 10 אשה בריטית מסוג חדש שונה בתכלית מן הגב' תאצ'ר: גלאניס, רעייתו רבת־ההשפעה של ניל קינוק

מאת ג'וזף לאליוולד
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

לונדון

לאחרונה התפרסמה בעיתונות־ערב לונדוני תמונה של גלאניס קינוק היוצאת מנחלתמה, בראש מצעד אנטי־גרעיני מטעם המערכה למען פירוק נשק גרעיני. כעבור כמה ימים היא צולמה עומדת מתחת למטרייה ברחוב לונדוני בגשם סוחף, כאשר מפגינים נגד האפרטהייד קיימו משמרת־מחאה מחוץ לבניין שהתכנסו בו מנהיגי חבר־העמים הבריטי. גלאניס קינוק היא אמנם פוטוגנית, אך היא יודעת שלא זו הסיבה העיקרית לתצלומיה המופיעים כל פעם שהיא מפגינה למטרה שהיא מאמינה בה. המורה לקריאה, במשרה חלקית, בבית־ספר ממלכתי, קנתה לה מעמד של אישיות מפורסמת בפוליטיקה מאחר שבעלה, ניל קינוק, הוא מנהיג מפלגת הלייבור באופוזיציה, כלומר, ראש־ממשלה בכוח.

פרשנים בריטיים אינם מגלים עניין בדרך־כלל בבני־זוג של אישים פוליטיים, אלא לעתים כנושא לסטירה. דניס תאצ'ר, איש העסקים בדימוס, המופיע לפרקים שמח וטוב לב לצד אשתו, מרגרט, ראש הממשלה, ידוע בעיקר כמטרה להצגה של מדור קבוע, המופיע בצורת מכתבים ב"העין הפרטית", דו־שבועון הסטירי. במדור זה מופיעים מכתבים דמיוניים, מלאי רכילות ודיעות קדומות שמשגר־כאילו דניס לידיד על נייר־המכתבים הרשמי של רחוב דאונינג 10. מכתבים אלה פופולריים מאד, אבל רק לעיתים נדירות הם מעלים את השאלה אם לדניס תאצ'ר האמיתי אכן יש השפעה רצינית על מרגרט תאצ'ר האמיתית.

אם משפחתו של קינוק אכן תעבור לרחוב דאונינג, לאחר הבחירות — שסביר כי ייערכו בשנה הבאה — יוכלו כתבי "העין הפרטית" להשתולל כרצונם במציאת מכתבים דמיוניים של גלאניס. בידי סטיריקן מוכשר מכתבים כאלה יוכלו להיראות מלאי אידיאליזם תמים להפליא. השאלה אם לדניס תאצ'ר השפעה על אשתו נחשבת ללא־ראויה ושלא במקומה; לא כך הדבר במקרה של גלאניס קינוק. שאלת השפעתה על בעלה כבר הפכה למעשה למצרך בסיסי ברכילות הפוליטית בבריטניה.

יריבי המפלגה השמרנית בשלטון אוהבים במיוחד לרמוז כי קינוק יכול להרחיק לכת רק עד גבול מסוים ולא מעבר לו בניסיונותיו לרכך ולמתן את מפלגתו המזרה. כאשר עולה השאלה, אם מנהיג הלייבור יחזור בו מהתחייבותו לחסל את כוח ההרתעה הגרעיני של בריטניה ולהוציא את כל כלי־הנשק הגרעיניים מבריטניה — כמעט תמיד מצוטט משהו שאמר "גלאניס לא תרשה לי". תגובתה של גלאניס קינוק: "הרי זה כאילו הם אומרים שבלי הקבוצות האידיאולוגיות שלי, לא יהיה לניל האומץ לדבוק בעמדותיו". בראיון בביתה, ברובע המעמד הבינוני אילינג, בלונדון, אמרה: "הם אינם יכולים לתאר לעצמם יחסים של שותפות. צריך להיות אדם אחד הכופה את רצונו על האחר. אני אמורה להיות בעלת כוח השפעה דמוני כלשהו, להיות ליידי מקבת".

קינוק בת 41, צעירה בשנתיים מבעלה, אומרת כי מעולם לא רצתה להיות פוליטיקאית, ובוודאי אינה רואה את תפקידה בפוליטיקה לשמש רעיה. "אני נוהגת בדרך־פעילה זו", הסבירה את נטיותיה בהפגנות, "כי אני אקטיביסטית מטבעי". היא גדלה במשפחה פוליטית מאד בצפון ויילס. אביה, פועל במסילת ברזל, היה פעיל באיגוד המקצועי, הפוליטיקה של מפלגת הלייבור היתה נושא שיחה קבוע ליד שולחן המשפחה.

מספרים שכאשר פגשה גלאניס לראשונה את ניל קינוק, בשבוע הראשון שלה באוניברסיטת קולג' בקארדיף, היו המילים הראשונות שלה: "האם אתה האיש מההתאגדות הסוציאליסטית?" היא אינה מנסה להכחיש את הסיפור. כבר אז היא היתה חברה ב"מערכה למען פירוק נשק גרעיני" — לארגון הצטרפה בת 16 — ובמפלגת הלייבור. כל חייה השתתפה בהפגנות נגד האפרטהייד ונגד הנשק הגרעיני. היא הלכה אליהן יחד עם קינוק, כאשר שימש יו"ר ההתאגדות הסוציאליסטית בקאמפוס של אוניברסיטת קארדיף והיא היתה מזכירת ההתאגדות. "היינו שמאליים", אמרה, ולאחר הפסקה קלה, הוסיפה: "ואנחנו עדיין בצד השמאלי של המפלגה".

באחרונה נעשתה להיות פעילה בקבוצה חדשה ששמה "עולם אחד". הקבוצה פועלת כשדולה לסיוע לפיתוח מכבר לעולם השלישי. היא נאבקת בניסיונן של מדינות מסוימות להשיג יתרונות פוליטיים על־ידי מכירות נשק — הנשק הזה מגביל את יכולתן של מדינות עניות להיות את עצמן. ביטויים כגון "האתגר הגלובלי" אינם עבודת־שר לשיקאים בפיה, הם בגדר דרישה מוסרית. לדעתה, מצביעים בריטיים רבים רוצים כי ממשלתם תיענה לדרישה כזאת.

כמו שמתוך עיקרון לא תשלח לעולם את ילדיה לבית־ספר עצמאי פרטי או לבית־ספר פרטי, כך אין היא יכולה להינתק מהתנגדות נגד הנשק הגרעיני. הוצאת הטילים הגרעיניים האמריקאים מבריטניה — אם ולאחר שקינוק יעמוד בראש הממשלה — אינה לדעתה מטרה השתוממית אלא יעד ממשי בטווח השנה. "זה יהיה רגע טוב מאד, לא אצטרך ללכת לגרינהאם קומון כדי להפגין", אמרה בהתייחסה לבסיס, השוכן 80 ק"מ ממערב ללונדון, שם הוצבו טילי־שיוט אמריקאיים ב־1983.

ברית המועצות תכוון את טילי אס־אס־20 התוקפים שלה לבריטניה, היא אומרת, כל עוד לא יסולקו הטילים האמריקאים. היא פמיניסטית שלא תצטער כלל אם תרד מהבימה הפוליטיקאית בעלת ההשפעה הרבה ביותר שהיתה אי־פעם בבריטניה. "אני יכולה לחשוב רק על דבר אחד שהיא עשתה למען הנשים", אומרת קינוק על תאצ'ר: "היא הוכיחה שלהיות אשה אינו בגדר מעמסה ופגם אלקטוראליים".

גלאניס קינוק, מורה לקריאה במשרה חלקית בבית־ספר ממלכתי

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

כלכלה ועסקים

פז השקעות — הידיעות על מכירת החברה־האם הקפיצו מחיר המניה

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

אחת הטעויות הרווחות בבורסה היא בלבול הזהות בין פז חברת הנפט, הנמצאת בבעלות מלאה של הממשלה, והמועמדת למכירה, לבין חברת ההשקעות של פז, שמניותיה רשומות למסחר בבורסה.

פז חברת הנפט מחזיקה באמצעות מניות יסוד אשר אינן רשומות למסחר ב־83.7 אחוז מזכויות ההצבעה של חברת ההשקעות, ויתרת המניות רשומות למסחר בבורסה.

כל אימת שגולים סיכויי מכירתה של פז חברת הנפט, מורגשת התעוררות במניות פזהשקעות. כך למשל, בשבוע שעבר, בעקבות

חלקה של פזהשקעות ברווח של שתי חברות אלה הסתכם בשנה שהסתיימה במרס 1986, ב־686 אלף שקל. היווה 85 אחוז מהרווח הכולל של החברה.

החברה העיקרית בתחום המסחר השירותים המוחזקת על־ידי פז השקעות, היא פזגז, העוסקת בשיווק גז לשימוש ביתי ומסחרי. מחזור

נכון לחודש מרס השנה ב־6.6 מיליוני דולר. פזהשקעות לא תחלק השנה דיווידנד במזומן לבעלי מניותיה, חרף העובדה שהחברה־האם שלה נדרשה להעביר לממשלה דיווידנד במזומן בשיעור של 20 מיליון דולר בעבור שנת 1984/85, ו־8 מיליוני דולר בעבור השנה הנוכחית.

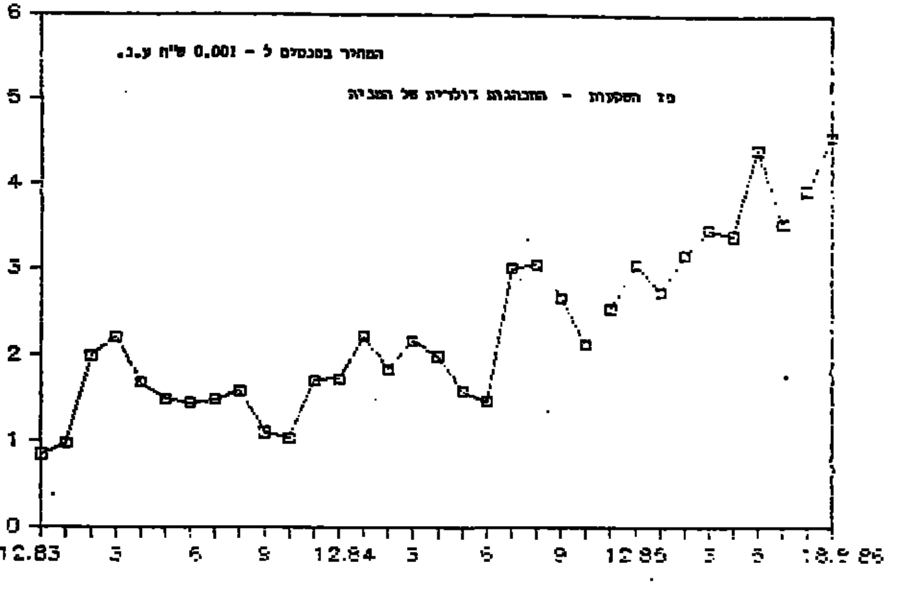

הודעתה של רשות החברות הממשלתיות על פתיחת רשימת הקונים של פז, הופיעו ביקושים גדולים למניות החברה בבורסה, ושעריה עלו.

תיק ההשקעות של פזהשקעות נאמד ב־6.7 מיליוני דולר. לחברה יש החזקות בתעשיית אספקת הדלק, הכוללת את מסופיגלילות, צינורותגז ואת נכסיתעופה. השקעותיה של החברה בתעשייה מרוכזות באמצעות פוקר ופוכים. לחברה 25 אחוז מההון של פוכר, העוסקת בייצור מוצרים סביב אספלט. כמו כן היא מחזיקה ב־25 אחוז ממניות פוכים, שהיא חברת ייצור ושיווק של חומרי הדברה לחקלאות.

המכירות של החברה הסתכמו בשנה האחרונה ב־51 מיליון שקל. פז השקעות גם מחזיקה ב־50 אחוז ממניות נכסיתהגות, שהיא בעלת שש תחנות שירות המוחזקות על־ידי החברה. נכסיתהגות העבירה לפזהשקעות בשנה האחרונה דמי ניהול על סך 90 אלף שקל. לפז השקעות שתי קרנות הנאמנות אירולקס, המנוהלות על־ידי לאומי פיא, בשווי של 727 אלף שקל.

הרווח הנקי של החברה גדל השנה והסתכם ב־807 אלף שקל, לעומת 218 אלף שקל בשנה קודמת. שווי השוק של מניותיה עומד כיום על 8 מיליוני דולר, בעוד שההון העצמי שלה הסתכם

בחודשים האחרונים גדלה הפעילות בפזהשקעות, וחלקה מוסבר בהערכה כלכלית שבוצעה על־ידי רשות החברות הממשלתיות ולפיה מוערכת החברה ב־15 מיליון דולר. חלק מהפעילות נעשתה באמצעות בנק כללי. לאומי פיא, שהיא בעלת המניות החיצונית הגדולה ביותר, ניצלה ביקושים אלה ומימשה את החזקותיה. לחברת הברוקרים בטוחה יש החזקות נמוכות במניות החברה.

הגרף של "מיטב" מראה על עלייה רצופה במחיר המניה בשנת 1985, וכן בשנה הנוכחית. מחירה של מניית פז הכפיל עצמו מתחילת 1985 ועלה מ־2.2 סנט למניה ל־4.6 סנט כיום.

קבלני ירושלים דורשים להפסיק ההפליה לטובה של חברת רסקו

מאת אריה לביא

119 קבלנים ירושלמים המאוגדים בחברה בשם "ירושלים ה' מאוחדת" פנו למשרד הבינוי והשיכון בדרישה להפסיק את ההפליה לטובה של חברת הבנייה רסקו.

כפי שפורסם ב"הארץ" (11.8), הכליל משרד הבינוי והשיכון את שכונת הרנוף הירושלמית במסגרת 24 השכונות והיעדים שבהם ניתן לקבל משכנתא נוספת.

הכנסתה של השכונה לרשימה נעשתה תוך הגבלה, שהסיוע בשכונה יינתן רק לרוכשים דירות בפרויקט רסקו, המקיף 64 דירות בנות שלושה וארבעה חדרים במחירים של 45 ו־60 אלף דולר לא כולל מע"מ.

רק חצי ניצלו

קבלני ירושלים טוענים שהדבר נועד לסייע לחברת רסקו, הנתונה בקשיים כספיים. בפנייה למשרד הבינוי והשיכון דורשים קבלני ירושלים, שכל הרוכש דירה בשכונת הר־נוף יקבל את המשכנתא הנוספת בסכום של 7000 שקל.

מסקומים. סטטיסטיקות שנעשו במשרד הבינוי והשיכון עולה, שרק 29 אלף זוגות צעירים מכלל 56 אלף זוגות זכאים ניצלו את זכאותם מאז ראשית 1984 לרכוש דירה.

נשיא מרכז הקבלנים הוד שקרן מציע להסיר את המגבלה הקיימת כיום לגבי גודל הדירה ולאפשר קבלת משכנתא ללא כל קשר לגודלה של הדירה.

העורך: נחמיה שטרסלר

הביקוש הגדול למשקאות קלים הביא לגידול במכירות פינציה

מאת יונתן שרמן

הביקוש הגדול למשקאות קלים הביא להגדלת מכירות מפעלי "פינציה" בשליש במחצית הראשונה של השנה — כך נמסר בעלון הפנימי המופץ לבכירי "כור".

מכירות מפעלי "פינציה" הסתכמו בששת החודשים הראשונים של שנת '86 ב־20.5 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 15 מיליון דולר בתקופה המקבילה בשנת '85.

הגידול העיקרי היה במפעל "פינציה מכלים" בירוחם, המייצר את בקבוקי הזכוכית, שמכירותיו גדלו ב־3 מיליוני דולרים ל־12 מיליון דולר במחצית הראשונה של השנה.

במפעל לכלי בית בחיפה, שהוקם לפני שנתיים בלבד, נרשם גידול של 100 אחוזים במכירות, שהגיעו ל־2.8 מיליוני דולר, ובמפעל הזכוכית השטוחה הצמוד למפעל כלי הבית גדלו המכירות ב־1.1 מיליון דולר והסתכמו ב־4.4 מיליוני דולר.

יצוין, כי חטיבת הזכוכית של "כור", הכוללת את מפעלי "פינציה" בירוחם וחיפה, סופחה באחרונה לחטיבת הקרמיקה שמנהלה הוא דן שגבל. שגבל אשר ביצע בחטיבת הקרמיקה של "כור" תוכניתהבראה מוצלחת, החל בהנהגת תוכנית הבראה גם במפעלי הזכוכית. תוכנית זו כללה הגדלת התפוקה, ייצור מוצרים בעלי אוריינטציה מודרנית והחדרה לשווקים חדשים ובכלל זה השוק האמריקאי.

הבנקים מנסים להחזיר את הלקוחות שהתרגלו לפעול דרך בנק הדואר

התלוצותיהם של חלק מהבנקים לפטור את לקוחותיהם מעמלות בעת ביצוע תשלומים שונים, נובעות מרצון להחזיר לסניפיהם לקוחות שהתרגלו בשנה האחרונה לבצע שורה ארוכה של פעולות דרך בנק הדואר — ללא עמלות.

החלטת בנק הפועלים להצטרף לבנק המזרחי ולבנק הבינלאומי ולגבות כספים בעבור המוסד לביטוח לאומי ללא עמלה, היא חלק ממגמה חדשה במערכת הבנקאות.

בנק הפועלים הוזל כבר במאי לפטור מעמלות את התשלומים לחברות החשמל, הטלפון והגז וכן אגרת רדיו וטלוויזיה ומסי עירייה. בנק דיסקונט הצטרף באחרונה למהלך והחליט לפטור מעמלה תשלומים בעבור חשמל וטלפון.

הבנקים האחרים, ובעיקר בנק לאומי, גורסים שאי תשלום בעבור שירות מנוגד למאמץ הנדרש עתה מהם לרציונליזציה של פעילותם, מה גם שהבנקים דורשים להעלות את העמלות שנשחקו בשנה האחרונה בה עקב הקפאתן.

בחינת הנושא בחלק מהבנקים הביאה למסקנה, שמתן פטור מעמלה עשוי דווקא לתרום לשיפור ברווחיות, שכן במצב שבו לקוחות מעדיפים לבצע את התשלומים

רווח והפסד / אריה לביא

בבנק הדואר, גורם הדבר לא רק אובדן עמלותגבייה מהלקוח אלא גם הפסד עמלה מהמוסד שבעבורו מבצע הבנק את פעולת הגבייה.

יש גם לזכור שהפעילות הפיננסית של הציבור הרחב נתונה בשנה האחרונה בירידה מתמדת ורבים מפקידי הבנקים יושבים חסרי תעסוקה. מכאן שלגביית התשלומים כמעט שאין עלות והיא גם לא תחייב לשנות את המגמה הקיימת של צמצום כוח האדם.

בבנק הפועלים מביאים בחשבון שהלקוח עשוי לבצע פעולות נוספות — רווחיות יותר לבנק, כאשר הוא מבצע את התשלומים.

גרעונות הנזילות מגיעים ל־400 מיליון שקל

מערכת הבנקאות עברה השבוע למצב של גרעונות נזילות. אלה מוערכים בסכום של כ־400 מיליון שקל, סכום הדומה לסכום ששולם באמצע השבוע על־ידי הציבור למס ערך מוסף ולמוסד לביטוח לאומי.

בבנקים סבורים שהגרעונות הללו לא ישתנו עד סוף החודש, מועד שבו יגיעו לפדיון כמה סדרות של צמודים בסכום של כ־600 מיליון שקל. עם זאת, מעריכים שבנק ישראל ינסה לספוג חלק מהכספים הללו על־ידי אמיסיות חדשות של צמודים.

ריבית הג'אמבו ירדה ל־19 אחוז

בימים האחרונים הפחיתו הבנקים במקצת את שיעורי הריבית שהם משלמים למפקידים גדולים. בפיקדונות המוגדרים פיקדונות ג'אמבו, עומדת הריבית כעת על 18.5—19 אחוז, לעומת כ־19.5 בשבוע שעבר.

בבנקים מסבירים זאת במוצאי ההתחשבנות התלת־שבועי עם בנק ישראל, שיכול לאפשר כעת למרבית הבנקים לשלם ריבית נמוכה במקצת. יצוין עם זאת, שבנק המזרחי — בניגוד לעבר — משלם כעת בעבור פיקדונות ג'אמבו שיעורי ריבית נמוכים ממרבית הבנקים, של כ־18 אחוז.

בנק לאומי העלה במקצת בימים האחרונים את שיעורי הריבית.

הריבית הריאלית בחודש יולי 3.6 אחוז

בחודש יולי 1986 היתה הריבית האפקטיבית במשיכות־יתר 3.6 אחוזים, שהיא ריבית ריאלית. כך עולה מסקר שערכו מומחי המכללה הפיננסית.

עוד עולה מהסקר, המבוסס בחלקו על נתוני בנק ישראל, כי הריבית האפקטיבית בהלוואות מט"ח בדולרים לזמן קצר, היתה ביולי 2.31 אחוזים, שהיא ריבית ריאלית בשיעור הזה.

מומחי המכללה הפיננסית, בראשותו של אשר קניפל, מצאו כי עלות האשראי החופשי במשיכות־יתר ב־12 החודשים האחרונים שחלפו מסוף יולי 1985 הסתכמה ב־127.6 אחוז אפקטיווי שנתי — ריבית ריאלית שנתית של 83.9 אחוז.

ריבית בפקדונות פק"מ על בסיס תקופתי — (באחוזים)

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
500—40	0.15	0.31	0.67	0.19	0.42	0.99	0.15	0.31	0.85	0.12	0.15	0.51	0.13	0.27	0.50
1000—500	0.15	0.31	0.67	0.19	0.42	0.99	0.15	0.31	0.85	0.15	0.30	0.68	0.17	0.31	0.67
10,000—1000	0.32	0.64	1.42	0.26	0.54	1.17	0.28	0.58	1.40	0.25	0.50	1.10	0.29	0.57	1.25
מעל 10,000	0.33	0.67	1.48	0.30	0.59	1.27	0.29	0.59	1.53	0.29	0.58	1.36	0.32	0.63	1.38

הריבית היומית בפיקדונות תפ"ס — (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
מ־50 עד 500	0.0190	0.0200	0.0220	0.0220	0.0160
מ־500 עד 1,000	0.0190	0.0200	0.0220	0.0220	0.0220
מ־1,000 עד 10,000	0.0440	0.0400	0.0370	0.0360	0.0380
מעל 10,000	0.0460	0.0400	0.0410	0.0400	0.0410

"תדיראן" משלימה ההיערכות לגיוס 70 מ' ד' בארה"ב

שר האוצר מתנגד לגיוס הון בחו"ל

מאת יונתן שרמן

הנהלת "תדיראן" משלימה בימים אלה את ההיערכות לקראת הנפקת הענק בארה"ב, שבמהלכה יגויס סכום של 70 מיליון דולר באמצעות איגרות חוב.

הנהלת "תדיראן" באה לכלל מסקנה, כי הנפקת אג"ח בארה"ב תהיה זולה יותר מגיוס הון בארץ, בגלל ירידת שערי הריבית בעולם ובמיוחד ירידת שערי הריבית בארה"ב. מה גם שהסכום שניתן לגייס בארה"ב אינו ניתן לגיוס בארץ בשל ההגבלות על הנפקות איגרות חוב של משרד האוצר.

"תדיראן" החליטה לממש את האופציה של ההנפקה גם משום הצלחתה של "כור" בגיוס סכום של 105 מיליון דולר בהנפקת אג"ח, שהיתה הגדולה ביותר שבוצעה אי־פעם על־ידי חברה ישראלית.

"תדיראן" השלימה באחרונה גיוס של 38 מיליון דולר בהנפקת אג"ח בארץ, וההנפקה בארה"ב אמורה להשלים את גיוסי ההון של החברה לשנה זו במקום הנפקות המו"פ שמהן נהנתה "תדיראן" בעבר.

בשנים '84 ו־'85 גייסה "תדיראן" יותר מ־100 מיליון דולר בשתי הנפקות מו"פ על־פי חוק אלסינט.

סופר "הארץ" מעיר ששר האוצר התבטא לאחרונה שהוא מתנגד לגיוס הון בחו"ל, משום שזה יקר מדי, והן להחזיר הון למשק. הוא מעדיף שהגיוס יעשה בארץ.

"תלמה" תשקיע בהקמת קו לייצור קורנפלקס

מאת יונתן שרמן

"תלמה בלו בנד" תשקיע סכום של כמיליון דולר בהקמת קו ייצור חדש לקורנפלקס במפעל החברה בעכו.

השקעה זו כבר הוחלה להתבצע וב"תלמה" צופים, כי הקורנפלקס החדש יגיע למדפי החנויות בתחילת שנת '87.

בינתיים מנסה "תלמה" לנגוס בפלח השוק של חברת "קלוגס" הבריטית, המוכרת בארץ במחצית מכלל צריכת הקורנפלקס באמצעות קורנפלקס פרי פיתוחה, אשר מיוצר בידי חברה אנגלית תחת פיקוחה של "תלמה".

קו הייצור החדש בעכו ייצר את אותו המוצר המיוצר כיום באנגליה ומשווק תחת המותג של "תלמה" בארץ.

זעזוע בקניה עם התמוטטות שלושה בנקים מסחריים

ממשלת קניה נזעקה לסייע לסקטור הפיננסי, לאחר שבשבוע שעבר הועברו שלושה בנקים לידי כונסי נכסים בגין חוסר יכולתם לפרוע חובות של יותר מ־11 מיליון לישי"ש.

ממשלת קניה האשימה את חברי מועצת המנהלים של שלושת הבנקים הללו באחריות למצבם הקשה; טענת הממשלה היתה, שהתמוטטות הבנקים נגרמה עקב הלוואות חריגות שניתנו לחברי מועצת המנהלים של בנקים אלה ולמקורבים אליהם.

בצעד יוצא דופן:

המדען הראשי במשרד התעשייה החליט לסייע בפיתוח מחולל־יישומים

מאת יונתן שרמן

בצעד יוצא דופן החליט המדען הראשי של משרד התעשייה לסייע לחברת "מילך" בפיתוח מחולל־יישומים.

המדען הראשי החליט להעניק לחברת "מילך" סיוע בסכום של 190 אלף דולר לפיתוח מחולל־יישומים יחודי, שישמש בתקשורת נתונים. זאת בעקבות הצלחת של "מילך" לגבי פוטבקאל. השיווק של המכשיר באירופה ובארה"ב. ל"מילך" משרד בפאריס, האמור לרכז את פעילות השיווק באירופה.

המדען הראשי נמנע בדרך כלל מלסייע למפתחי תוכנה, משום הסיכון הגבוה של כישלון בפיתוח או בשיווק תוכנות.

אריה גנן מנכ"ל "מילך" ציין, כי הוא מקווה שהכרה זו תסייע לשיפור הרושם המוטעה מפתחי התוכנה בארץ, כאילו אינם יכולים להתחרות בחברות בינלאומיות.

"אל ים" הרוויחה 6 מיליון דולר אשתקד

מאת יונתן שרמן

חברת "אל ים" מקבוצת בנק דיסקונט, הרוויחה סכום של 6 מיליוני דולר בשנה המסתיימת בספטמבר '85 — כך עולה מהדו"חות הכספיים של "דיסקונט השקעות", המחזיקה ב־14.3 אחוזים מהון המניות ומזכויות ההצבעה של החברה.

רווח זה בולט על רקע העובדה, שענף הספנות העולמי נתון במשבר מתמשך זה כמה שנים ולמרות זאת, הצליחו שתי חברות הספנות הישראליות הגדולות לסיים את שנת המאזן האחרונה שלהן ברווח.

"אל ים" עוסקת בעיקר בהובלת גרעינים מארה"ב לישראל עבור ממשלת ישראל, ויצוא של דשנים מישראל לארה"ב. וכיוון שהיא החברה העיקרית העוסקת בתחום זה, אין היא נאלצת להתחרות במחירים בחברות אחרות.

"צים", הפועלת באמצעות קרטל בקווים לאירופה והמזרח הרחוק, מפעילה קרטל גם בתחום קווי ההובלה המכאות לארה"ב יחד עם חברת "פארל ליינס", המיוצגת בארץ על ידי חברת "רוזנפלד".

הקרטל לארה"ב, כמו גם הקרטלים האחרים של "צים", הניבו רווחים יפים לחברה, כך שהיא הצליחה לסיים את שנת '85 ברווח של 1.5 מיליון דולר. בהשוואה להפסד של 45.3 מיליון דולר בשנת '84, שרובם נבעו מהוצאות מימון.

ברור שרווחים אלה באים על חשבון הצרכן ומשלם המסים, אשר נאלצים לשלם מחירים גבוהים יותר עבור ההובלה הימית בגלל הקרטלים וחלוקת השוק של חברות הספנות בינן לבין עצמן.

מבטחים תמשיך לגבות 17% דמי ניהול בעבור בתי ההבראה שמפעילה קופ"ח

מאת יהודה שרוני

הנהלת קופת חולים התלוננה באחרונה בפני מוסדות ההסתדרות על דמי הניהול הגבוהים שגובה ממנה קרן הפנסיה מבטחים בעבור השימוש באותם בתי הבראה שבבעלות מבטחים.

מבטחים גובה מקופת חולים מדי שנה דמי ניהול בגובה של 17 אחוז מהמחזור. לטענת הקופה, בתי ההבראה של מבטחים המנוהלים על־ידה מסבים לה הפסדים כבדים, ועל כן היא דורשת דמי ניהול בגובה של 12 אחוז מהמחזור, כפי ששילמה בעבר.

הנהלת מבטחים טוענת כי דמי הניהול שהיא גובה נמוכים, ביחס לתשואה שאותה היא עשויה לקבל בעבור נכסים אלה בשוק החופשי. הנושא הועבר להכרעתו של חיים הברפלד, שקבע כי דמי הניהול יישארו על כנם.

מבטחים מחזיקה בשליטה בבתי ההבראה בזיכרון־יעקב, הבונים, ר היא שותפה בבתי ההבראה באשקלון, במעלות, בטבעון ובכפר החורש. בבתי ההבראה אלה יש 1200 מיטות.

בית המשפט / צבי הראל

איחור של שנתיים בכיבוי האש

חברת "מפעלי שניטמן" העוסקת בייצור ובהרכבה של ציוד לכלי־רכב הגישה השבוע תביעה בסך 450 אלף דולר נגד שלושה נתבעים: חברת "צ.ת.ע." העוסקת ביבוא ובשיווק של ציוד העבודה עירוני, "החברה למשק ולכלכלה", ומשרד הבטחון השולט על הנתבעת מס' 2.

פרקליט התובעת עו"ד ערן פלס טוען בכתב התביעה שהוגש לבית המשפט המחוזי בתל־אביב, כי באמצע חודש דצמבר 1978 פירסם משרד הבטחון מכרז לאספקת מכונות לכיבוי אש. בהתאם למכרז, נכתב בכתב התביעה, הכינה התובעת

אנים ורכשה ציוד כדי לספק את מכונות הכיבוי. החברה ייצרה 15 מכללים ל־13 הכבאיות. והיה מחוד להתבעת כי התבעות יראנו לאספקת שלוחות הכיבוי בתוך זמן קצר.

לתדהמת התובעת, טוען עו"ד פלס, התברר לה ביוני 1981 כי השלוחות "תקועות" בנמל אשדוד, והסיבה היתה שחסר כסף לתשלום המכס בעבורן. בשל אי־עמידת הנתבעות בהתחייבותיהן נאלצה התובעת לפטר את עובדיה.

השלוחות נמסרו לתובעת רק בסוף שנת 1981, באיחור של יותר משנתיים מהתאריך שנקבע בשעתו.

שערי מטבע חוץ 19.8.86

המטבע	לאומי מזומנים קניה	לאומי מזומנים מכירה	לאומי העברות והמחאות קניה	לאומי העברות והמחאות מכירה	הפועלים מזומנים קניה	הפועלים מזומנים מכירה	הפועלים העברות והמחאות קניה	הפועלים העברות והמחאות מכירה	דיסקונט מזומנים קניה	דיסקונט מזומנים מכירה	דיסקונט העברות והמחאות קניה	דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.46	1.53	1.4818	1.5002	1.46	1.53	1.4817	1.5002	1.46	1.53	1.4818	1.5004	1.4911	0.0048
1 לישט"ש	2.18	2.28	2.2143	2.2417	2.17	2.27	2.2100	2.2375	2.17	2.28	2.2130	2.2408	2.2270	0.0050
1 מארק גרמני	0.71	0.74	0.7158	0.7247	0.70	0.74	0.7162	0.7251	0.70	0.74	0.7152	0.7241	0.7200	−0.0013
1 פרנק צרפתי	0.21	0.23	0.2198	0.2225	0.21	0.23	0.2196	0.2224	0.21	0.23	0.2197	0.2225	0.2212	−0.0005
1 גילדן הולנדי	0.63	0.66	0.6351	0.6430	0.62	0.65	0.6357	0.6436	0.62	0.65	0.6347	0.6427	0.6391	−0.0010
1 פרנק שווייצרי	0.87	0.92	0.8862	0.8972	0.87	0.91	0.8851	0.8962	0.87	0.91	0.8847	0.8958	0.8902	−0.0045
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2136	0.2163	0.21	0.22	0.2137	0.2163	0.20	0.22	0.2133	0.2160	0.2149	0.0001
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2012	0.2037	0.20	0.21	0.2012	0.2037	0.19	0.21	0.2011	0.2037	0.2025	−0.0001
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1903	0.1927	0.19	0.20	0.1902	0.1926	0.18	0.20	0.1902	0.1926	0.1915	−0.0004
1 מרק פיני	0.30	0.31	0.3006	0.3043	0.29	0.31	0.3005	0.3042	0.29	0.31	0.3004	0.3042	0.3025	−0.0001
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0637	1.0770	1.04	1.09	1.0626	1.0759	1.04	1.09	1.0634	1.0768	1.0704	0.0031
1 דולר אוסטרלי	0.88	0.97	0.9365	0.9481	0.91	0.97	0.9501	0.9384	0.91	0.97	0.9349	0.9467	0.9433	0.0115
1 ראנד דרא"פ	–	–	0.5631	0.5701	0.31	0.57	0.5623	0.5693	0.35	0.49	0.5614	0.5684	0.5659	−0.0008
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3456	0.3499	–	–	0.3461	0.3504	–	–	0.3458	0.3501	0.3478	−0.0006
10 שילינג אוסטריים	1.00	1.01	1.0146	1.0272	1.00	1.05	1.0170	1.0296	1.00	1.05	1.0175	1.0303	1.0237	−0.0015
1000 לירות איטלקיות	1.02	1.07	1.0402	1.0531	1.02	1.08	1.0406	1.0536	1.01	1.08	1.0409	1.0540	1.0458	−0.0019
100 ינים יפניים	1.00	1.01	0.9610	0.9729	0.94	0.99	0.9609	0.9729	0.94	0.98	0.9606	0.9727	0.9668	0.0017

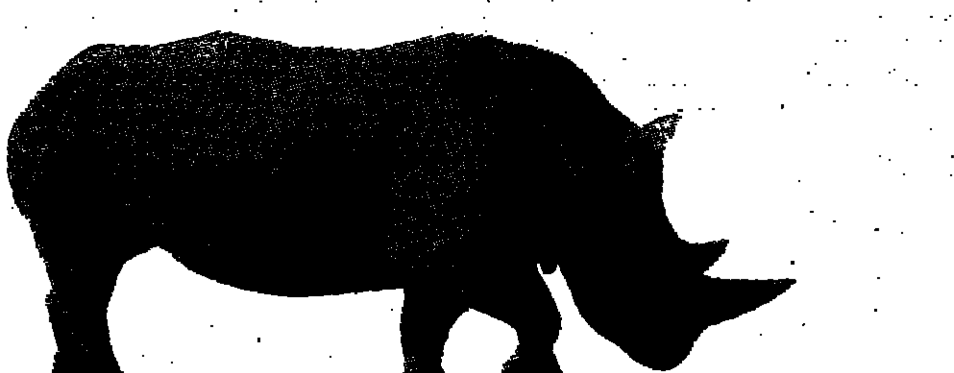

רוזנפלד ספנות בע"מ
סוכני
FARRELL LINES
INCORPORATED
שמחים להודיע על תיגבור
שרותי החברה באוניה נוספת:
AMERICAN RESOLUTE
האניה מגיעה בימים אלה לחיפה בהפלגה מס. 1 מנמלי ארצות הברית.
כניסתה של האוניה AMERICAN RESOLUTE לשירות תביאה לתיגבור תדירות הפלגות החברה ל־3 הפלגות לחודש.
במקביל, החלה FARRELL LINES לפקוד ישירות את נמל צ'רלסטון שישמש כמנוף לפיתוח שירותי החברה בדרום מזרח ארצות הברית.
האוניה: AMERICAN RESOLUTE נבנתה בשנת 1980, הינה אונית מכולות בעלת קיבולת של 1220 TEU'S ומצטרפת ליותר 3־ אוניות החברה בשירות מן הים התיכון לארצות הברית:
EXPORT PATRIOT, EXPORT FREEDOM, ARGONAUT

ברינקס

הובלת כספים
ודברי ערך בכל רחבי הארץ והעולם
בלדרות אויר לחו"ל, שמירה ואבטחה
הובלות לבנקים • מוסדות • מפעלים • עסקים פרטיים.
שרות הובלות סדיר לחו"ל: כספים • יהלומים • תכשיטים • זהב
מסמכים • בליווי בלדרים מקצועיים המלווים את המשלוח עד ארץ היעד • ביטוח מלא בכל ההובלות.
ברינקס מעניקה לך בטחון ושלוה נפשית
סניף תל־אביב: רחוב קיבוץ גלויות 47 תל אביב טלפון: 820142
ברינקס (ישראל) בע"מ

מוסף
מחשבים טכנולוגיה ומדע
יצא לאור ב 31/8
לפרטים נוספים
נא לפנות לגד גלעדי,
מודעות הארץ 824261
שלוחה (312)

קבלת מודעות 24 שעות ברחוב
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל
הארץ
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

אליהו
סוכנויות בטוח בע"מ
ביטוחים: תעשייתיים, יהלומים, ימי, בנקים, ביטוח חיים.
תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6 טל. 03-651381
רמת־גן, בניין מכבי, בורסת היהלומים טל. 268905
ירושלים, טל. 02-227351
חיפה, טל. 04-510281
"מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ"
אליהו — המומחה שלך לביטוח עיסקי.

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מהפך בשוק האג"ח

בתחילת המסחר, הורגשה אתמול נטייה למימוש רווחים, אולם במהלכו, חזרו סוחרים רבים בכוונתם זו, לנוכח פעילותם הערה של מנהלי קרנות הנאמנות של בנק הפועלים, שקלטו היצעים ללא שינוי, והזרימו ביקושים למניות אחרות. השיפור והאדירה בימים האחרונים, עודד את מנהלי קרנות־הנאמנות "ציון" משאבים לצאת במבצע הפצה, שימשך בו עד ה־30 בספטמבר קרנות אב ותשורי, במחזור הסחרי. מחזור המסחר במניות היה נמוך אתמול מהממוצע, והסתכם ב־3.6 מיליוני דולר.

מדד	שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי 113.12	−0.22
כללי ללא בנקים 140.60	−0.28
מדד אג"ח כללי 108.07	+0.38
אג"ח צמוד מדד 109.72	+0.57
אג"ח צמוד מט"ח 93.47	+0.51

מבצע הפצה בקרנות אור הצמרת של פיא

ירידות השערים החדות במניות הוסדר, שהביאו את רמת התשואה עליהם עד 17 אחוז, עודדו את מנהלי קרנות־הנאמנות של בנק לאומי לצאת במבצע הפצה מיוחד למשך שבועיים. המבצע יהיה בקרנות אור וצמרת, שמרכיב מניות הוסדר גבוה בהן במיוחד. במסגרת המבצע שיחל ביום א', יימכרו קרנות אלו במוצנית משיעור ההר־ספה. שערי מניות הבנקים שבהסדר נסחרו אתמול בדרך־כלל ללא שינוי שער. מחזור המסחר בהן הוכפל, והסתכם ב־2.5 מיליוני דולר.

תשואה שנתית ב־%	
בל"ל 0.1	16.19
הפועלים ש	16.75
אי.די.בי. רג	16.58
דיסקונט א	16.68
המזרחי ש	16.27

מהפך בבורסה

חלק מהותי במהפך שהורגש אתמול בשוק המניות, אפשר לזקוף לזכותם של מנהלי קרנות־הנאמנות של בנק הפועלים. פעילותם הוד־גשה במיוחד במניות הטקסטיל. היצע למניות ליגת נקלט ללא שינוי שער. מניות אופים עלתה ב־10 אחוזים, ומניות אדגר (שהפעי־לות בה מזוהה גם עם קבוצת דיסי־קונט) עלתה ב־2.4 אחוזים. גם היצע במניות טמקטרוניקס נחסף על־ידי קרנות הפועלים. לאחר־מכן החלו המוחזרים לקלוט את ההיצעים במחירות. כך היה, למשל, במניות המפעלים הפטרוכימיים.

תנודות שער בלתי־מוגבלת עלי־תנאי

הבורסה הודיעה שלשום לציבור על פתיחת המסחר במניות אפיק. בהודעה נמסר כי בהיפתח המסחר, תהיה במניות החברה תנודת שער בלתי־מוגבלת לחלוטין. לעומת זאת, נראה כי הודעת הבורסה היתה מוגבלת. כשהחל המסחר במניות אפיק, המניה בת שקל אחד ירדה ב־50 אחוז, ובמעט לא נעשו עסקות. חזרה בה הבורסה מהודעתה הראשונה, והחליטה לרשום שער מוכרים בלבד במניות החברה. ההיצע שנרשם למניות אפיק היה גדול מאד בהיקפו – 16 אחוז מהון המניות הרשום של החברה. מעריכים שחלק גדול מהיצע זה מקורו בניסיונם של סוחרים למכור את מניות אפיק בחסר ("שורט").

רווח של 1.9 מיליון דולר באורלון

במניות אורלון מורגשת באחרונה פעילות ערה מאד ומניות החברה עלו יותר מ־20 אחוז. החברה אמורה לפרסם בימים הקרובים את תוצאו־תיה העסקיות למרס 1986. להערכת סוחרים בבורסה הן יצביעו על רווח של 1.9 מיליון דולר. המרוויח בהשו־וואה בלבד, תנתני הרווח לא סוכמו באופן סופי. סוחרי הבורסה הגיבו אתמול על התוצאות העסקיות השי־ליליות שפורסמו באזורן, ולשני ניירות־הערך של החברה נרשם שער מוכרים בלבד. שער קונים בלבד נרשם למניות הפניקס 5, וישרס. בשני ניירות־ערך אלה מורגשת בי־מים האחרונים פעילות ערה מאד.

סאייטקס מו"פ: מוכרים בלבד פעם שנייה

לאיגרות המחקר ופיתוח של חברת סאייטקס נרשם אתמול מוכרים בלבד בפעם השנייה, לאחר שסוחרי הבורסה לא קלטו את ההיצעים אף בירידת שער של שישה אחוזים. היום תהיה במניות החברה תנודת שער בלתי־מוגבלת. בשוק איגרות־החוב, נטו אתמול השערים לעלות בדרך־כלל. ב־איגרות־החוב הדולריות, שבאחרונה ניכרה בהן היטב שחיקת־השערים, היו עליות עד שני אחוזים. מחזור המסחר באיגרות־החוב היה אתמול נמוך יחסית, והסתכם ב־3.7 מיליוני דולר.

עלייה בפעילות במק"מ

היקף הפעילות במק"מ גדל לקראת הימים האחרונים, והסתכם ב־5.5 מיליוני דולר.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
846	7	99.68	1.40
916	14	99.35	1.45
926	21	99.30	1.42
936	28	98.71	1.42
946	35	98.38	1.43
1016	42	98.02	1.46
1026	49	97.69	1.46
1036	56	97.37	1.46
1116	77	96.35	1.48
1126	84	96.02	1.48

הודעות בורסה

- אלומות הפסידה במחצית 86 – 324 אלף שקל, לעומת הפסד של 181 אלף שקל בשנה הקודמת.
- עסק הפסידה בשנה שהס־תיימה במרס 86 – 206 אלף שקל, לעומת הפסד של מיליון בשנה הקודמת.
- בגם הפסידה בשנה שהסתיימה במרס 86 – 529 אלף שקל, לעומת 387 אלף בשנה הקודמת.
- רסקו מסרה לבורסה את עיקרי תכנית ההבראה של החברה.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	3869.63	3854.76	0.35	0.01
אבוקה	31453.14	31143.64	−248.63	−0.79
אגוז	195.17	191.35	0.49	0.26
אדיר	1300.77	1274.80	5.39	0.42
אדום	1696.92	1663.75	−6.58	−0.39
אומיר	1563.48	1532.44	1.03	0.07
אור	382.76	374.69	−1.02	−0.27
אוריון	147.71	144.71	0.40	0.28
אוריל	207.69	206.17	0.09	0.04
אורן	604.75	592.85	0.81	0.14
אייל	2985.83	2928.83	7.35	0.25
איילת	3621.39	3542.08	−11.92	−0.34
אירים	3892.31	3806.64	−3.62	−0.10
איתן	571.48	559.66	0.50	0.09
אלון	491.64	481.34	1.11	0.23
אלמוג	581.55	570.22	1.45	0.25
ארז	673.16	660.09	−1.82	−0.27
אש	112.92	110.43	−0.09	−0.08
אשל	160.59	157.45	0.23	0.15
אתרת	188.08	186.24	−0.41	−0.22
ברולה	1702.67	1669.47	−11.13	−0.66
ברוש	383.71	376.24	−0.54	−0.14
ברק	380.13	372.57	−0.44	−0.12
ברקת	727.51	713.15	−0.98	−0.14
גביש	1133.12	1110.78	−1.22	−0.11
גבע	839.74	827.26	2.17	0.26
גורן	573.68	562.44	1.93	0.34
גיא	7514.07	7402.91	3.05	0.04
גיל	2256.04	2212.97	−7.05	−0.32
גלית	493.64	487.55	0.10	0.02
דוכיפן	285.16	282.38	−0.82	−0.29
דוכיפת	530.53	520.09	0.05	0.01
דולב	187.06	183.09	0.27	0.15
דורון	1196.80	1173.82	4.53	0.39
דותן	210.30	206.29	0.79	0.38
דליה	404.95	398.17	−0.34	−0.09
דרור	3401.17	3338.40	−8.70	−0.26
דייל	279.88	274.44	−1.42	−0.51
הדס	285.67	283.00	−0.91	−0.32
ורד	401.14	393.99	0.15	0.04
זהבית	2503.22	2451.18	2.10	0.09
זוהר	15867.85	15635.04	22.25	0.14
זיו	14875.43	14657.37	17.59	0.12
זמיר	673.06	660.12	−2.22	−0.34
חוחית	124.54	121.79	0.53	0.44
חליפין	109.71	109.24	0.21	0.19
חלמיש	553.35	542.39	0.52	0.10
חן	108.68	108.46	0.20	0.18
טופז	1160.90	1134.07	1.27	0.11
טל	4229.51	4180.45	1.37	0.03
יובל	643.68	631.16	2.31	0.37
יהלום	1611.73	1580.50	−6.78	−0.43
יסודות	30804.76	30520.00	−36.86	−0.12
יערה	551.82	539.74	1.64	0.30
כוכב	790.18	774.91	−1.50	−0.19
כחל	113.40	111.16	−0.15	−0.13
כלנית	447.13	439.61	−0.33	−0.08
כספית	601.89	595.70	−1.93	−0.32
כרמל	114.89	112.73	0.16	0.14
כתר	896.50	879.69	2.29	0.26
להב	3428.02	3362.38	−8.95	−0.27
למשקיע	97537.41	95816.28	19.71	0.02
לפיד	10849.26	10639.31	−94.99	−0.88
לבם	1454.52	1424.65	3.55	0.25
לשם	800.97	784.61	1.75	0.22
מבחר	958.00	939.13	3.57	0.38
מגמה	2767.60	2741.20	12.50	0.46
מגן	186.90	184.18	0.89	0.49
מגוון	2576.70	2552.40	4.90	0.19
מגל	610.79	598.87	1.35	0.23
מור	1195.60	1179.10	−3.20	−0.27
מורן	658.38	652.35	1.90	0.29
מפח	23766.14	23109.70	−318.88	−1.36
מיסר	719.79	705.51	3.04	0.43
מעוף	3041.10	2982.10	0.10	0.00
מעיין	638.65	626.28	2.27	0.36
מקשה	826.04	809.82	3.59	0.45
מרגלית	986.76	967.56	−4.63	−0.48
מרום	938.97	920.52	3.92	0.43
נגה	20611.33	20306.03	35.07	0.17
נטיף	648.57	636.17	−2.01	−0.31
נפט	378.17	370.91	0.65	0.18
נילי	4064.00	4003.89	−6.45	−0.16
סביון	435.93	428.12	−0.32	−0.07
סגולה	116.15	113.82	0.39	0.34
סלע	815.44	799.08	2.35	0.29
סנונית	565.53	554.45	0.92	0.17
ספר	611.95	600.34	0.39	0.07
ספיר	494.52	492.06	−1.36	−0.28
עדיף	650.86	638.44	0.23	0.04
עדית	1693.43	1659.89	−9.73	−0.58
עידן	5748.90	5666.15	5.19	0.09
ענבר	1113.21	1088.26	1.05	0.10
ענת	1941.52	1922.66	6.30	0.33
עפרוני	537.59	525.71	1.04	0.20
ערמון	137.41	134.71	0.68	0.51
פיא	1211.96	1187.98	−2.89	−0.24
צבר	500.56	490.61	0.26	0.05
צופית	508.97	498.98	1.26	0.25
צוק	98.12	97.74	0.32	0.33
צמיר	842.99	824.84	1.04	0.13
צמיחה	6201.14	6112.63	2.55	0.04
צמרת	1461.32	1432.28	0.44	0.03
קלע	1680.59	1672.20	−2.89	−0.17
רונית	15095.10	14960.96	19.76	0.13
רקפת	527.72	519.23	0.54	0.10
רשף	636.62	622.69	0.53	0.09
שבים	638.84	626.47	0.67	0.11
שחם	808.74	789.40	2.86	0.36
שירה	312.25	310.05	−0.59	−0.19
שמיר	301.07	295.11	0.53	0.18
שנהב	584.98	577.00	0.11	0.02
שקמ	558.01	544.34	−2.46	−0.45
שקד	160.37	157.19	0.32	0.20
תאנה	175.17	173.49	−0.30	−0.17
תבור	768.03	757.62	−1.51	−0.20
תדהר	369.56	367.72	−1.89	−0.51
תהילה	87.14	85.21	0.17	0.20
תירוש	408.97	404.12	0.33	0.08
תמר	182.31	178.74	0.48	0.27
תמוז	171.00	169.73	0.42	0.25
תרשיש	1243.82	1219.30	4.73	0.39
תשרי	381.07	379.53	1.15	0.30

שערי אגרות החוב

5% מלוה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	33735	+218
3602	31214	+249
3603	29214	+80
3604	26485	+24
3605	24049	+15
3606	22713	+2
3607	20823	−31
3608	20058	+10
3609	18994	−31
3610	17029	+68
3611	16449	+66
3612	15971	+66
3613	14850	+8
3614	14251	+8
3615	13154	+6
3616	12283	+6
3617	11582	−50
3618	10989	−48
3619	10110	−45
3620	9515	−43
3621	9037	−41
3622	8147	−38
3623	7740	+117
3624	7288	+112
3625	6569	+32
3626	6075	+30
3627	5633	+28
3628	5321	+47
3629	4985	+45
3630	4712	+43
3631	4244	+17
3632	3995	+16
3633	3775	+16
3634	3540	−39
3635	3158	−37
3636	3040	−36
3637	2838	+44
3638	2641	+41
3639	2417	+38
3640	2021	−25
3641	1751	−22
3642	1571	+1
3643	1362	— —
3644	1227	−25
3645	1106	−23
3701	891.8	+11.7
3702	678.6	−8.9
3785	582.6	−15

סדרה	שער	שינוי
3704	498.5	−15
3751	268.9	+0.1
3752	104.6	+0.1
3753	100.5	— —
3755	88.2	+0.6
3756	85	+0.6
3757	83.3	+0.6
3826	94.1	+0.9
3827	92.3	+0.9
3828	89	+0.9
3829	87.2	+0.9
3901	109.5	— —
3902	95.6	+0.3
3903	94.1	+0.8
3904	92.5	+0.8

4.25% שב"א

סדרה	שער	שינוי
4101	115.6	+1.2
4103	110.8	+1.1
4104	110.4	+1.2
4201	99.8	+0.9
4204	92.5	+0.9
4205	90.6	+0.8
4501	114.4	+0.9
4502	105.7	+1.7
4503	103.8	+0.2
4504	102.1	+0.2
3110	251400	— —
3111	243700	— —
3112	241100	— —
3113	241000	— —
3114	255000	— —
3115	250300	— —
3116	221700	— —
3117	233500	— —
3118	222500	+500

4% ,6% ,7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3201	190000	— —
3202	195700	— —
3203	190700	— —
3204	186100	— —
3205	185000	— —
3206	180150	— —
3210	175500	— —
3211	174200	— —
3212	169000	— —
3213	162100	— —
3214	162601	— —
3501	158200	−2400
3502	159750	— —
3503	145400	— —
3504	138800	— —

סדרה	שער	שינוי
3505	139000	— —
3521	133600	— —
3522	129150	+50
3523	120900	— —
3524	120600	— —
3525	118900	— —
3526	118200	— —
3527	115800	— —
3528	112700	+150
3529	111800	−300
3530	109462	+60
3531	109144	+49
3532	105946	+48
3533	110486	+61
3534	104193	+59
3535	105008	+56
3539	98905	+54
3536	104788	+476
3537	104671	+476
3538	98521	+449
3540	98312	+463
3541	94993	+448
3542	94844	+461
3543	90218	+440
3544	90085	+310
3546	87760	+311
3547	87564	+312
3548	87466	+311
3550	82876	+302
3551	82552	+302
3545	87605	+107
3549	82751	+103
3552	75910	+97
3554	75740	+98
3555	75740	+98
3553	75212	+260
3571	65139	+244
3556	72177	+148
3558	72056	+150
3559	69507	+146
3560	65767	+140
3561	65585	+140
3557	72530	+41
3572	65898	+36
3573	65355	+36
3574	60261	+33
3577	60187	+27
3578	55600	+25
3575	60339	+413
3576	60171	+414
3579	55525	+387
3580	54177	+210
3581	49265	+196
3582	45426	+184
3583	42211	+176
3584	39917	+71

סדרה	שער	שינוי
3585	37836	+69
3586	34254	+64
3588	34196	+64
3587	34570	+304
3591	31498	+283
3592	31463	+283
3593	31411	+283
3589	31390	+309
3594	29921	+301
3590	31268	+205
3595	29789	+200

5% מלוה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	128600	— —
2002	128200	— —
2003	123200	— —
2004	124200	— —
2005	116300	— —
2006	115800	— —
2007	114000	— —
2008	111750	— —
2009	114500	— —
2010	114000	— —
2011	111200	— —
2012	109800	+90
2013	111000	— —
2014	107600	— —
2015	108400	— —
2016	108200	— —
2017	107009	+554
2019	106706	+562
2020	103582	+547
2018	107523	+1070
2021	104019	+1069
2022	102119	+55
2023	101476	+1163
2024	95352	+1689
2027	91949	+1689
2031	85088	+1680
2025	94414	+287
2026	94093	+288
2028	94791	+2717
2030	90222	+2679
2029	86859	−550
2033	79899	−524
2035	73314	−500
2032	86054	+2392
2034	81299	+2329
2036	74629	+2209
2037	68667	+39
2052	57491	+33
2038	69734	+39
2040	67106	+37
2051	68450	+35
2039	66218	+58

סדרה	שער	שינוי
2041	62632	+35
2053	58042	+33
2054	54199	+24
2056	51766	+28
2058	47074	+25
2060	43408	+23
2055	53572	+25
2057	51170	+29
2059	46483	+27
2061	34001	+18
2062	32244	+16
2065	30798	+15

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	220.7	+0.8
7002	213.8	+0.7
7003	203.7	+0.7
7004	187.4	+0.7
7005	175.2	+2.1
7006	164.1	+0.6
7007	159.4	+1.6
7008	151.5	+1.5
7009	146.6	+0.5
7010	137.3	+0.4
7011	130.5	+0.6
7012	125.8	+0.6
7013	118.5	+0.4
7014	103	+0.5
7015	85	+1
7016	87	+1
7017	86.1	+1
7018	85.9	+1
7019	86.3	+1.1
7020	86.1	+1.1
7021	85.3	+1.1
7201	82.8	+1.7

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	11742	+275
6102	6816	+23
6103	6201	+25
6104	5621	+45
6105	5527	+43
6106	5146	+20
6107	4953	+19
6108	3553	+13
6109	3577	+13
6110	3317	+13
6111	2756	+11
6112	2672	+10
6113	1807	+7
6151	705	+15.2
6152	674.7	+14.6
6153	596.2	+2.3
6154	585.6	+2.3
6155	376.6	+4.2
6156	305.9	+1.1

סדרה	שער	שינוי
6157	232.9	+0.9
6158	220.7	+0.9
6159	181.5	+3.7
6160	169.4	+4.1
6161	165.5	+3.9
6162	149.3	+0.5
6163	136.6	+3.6
6164	131.3	+3.5
6165	129	+0.5
6166	117	+0.5
6167	114.4	+0.5
6168	112.6	+0.4
6169	107.2	+2.2
6170	100.8	+1.9
6171	76.7	+0.3
6172	75.6	+0.3
6801	79.8	−0.7

ארבון

סדרה	שער	שינוי
2501	151.2	+1.5
2502	148.6	+1.6
2503	143.8	+1.5
2504	143	+1
2505	137.5	+1
2506	132.7	+0.7
2507	128	+0.7
2508	101.2	+2.1

100% מט"ח

שם	שער	שינוי
אל אם	867	−3
אלבים	203.3	— —
אלתא	1210	— —
אלסנבה	59.4	— —
כאיטקס	650	−20
תוד 84	91.1	+0.1
תוד 85	400	— —
הב הים	197.8	— —
דים הב	170	— —
סד	152.5	−1.5
כלל	458	— —
כצם ד	235.8	— —
כצם ב	322	— —
כצם י	417	+3
דך	99.6	— —
טיל בת	162.2	— —
תיעוש	180	— —

פרד/מט"ח

שם	שער	שינוי
כ.ל.ת.	112	— —
דים הב	117	— —
סור	116.1	+1.2
כלל	146	−1
בב דים	114	+0.5
בבאא מז	110.9	−1.5
בבאא מז	103.3	— —
בבאא מז	99	+0.5

כבר קיבלת את הקטלוג הצבעוני במבצע?
שלוף דיינרס המתנה ממתינה
הקטלוג נשלח לכל חברי "דיינרס". רצונך להצטרף ל"דיינרס"?
אנא פנה לדיינרס קלוב, שדרות רוטשילד 61, תל־אביב, טל. 03-295858.
דיינרס קלוב ישראל בע"מ
יוזמר טמיר כהן (עקביסון)

שערי המניות 19.8.86

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח על
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
א.ה.ה. ש	16110		75	−100	−0.6	−25
הספנות 0.1	995		2119	−45	−4.3	−2358
הספנות א 0.5	691		2049			+1331
הספנות אפ 2	721		1257	+14	+2	+1680
כללי לא בהסדר	24820		235			
בנק צנלאמר 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
בנק צנלאמר 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
בנק צנאמר אפו	—		הפסקת	מסחר		—
בנק בינלאומי 05	3684		1048	−42	−1.1	−2199
מ.ב.ב. 0.5	4210		2317	−80	−1.9	−3680
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	77050		378			+28
אידיבי ב 100.0	76700			−100	−0.1	−8
אידיבי בב א	480000		2	−1000	−0.2	−2
אגוד 0.1	37350		42	−174	−0.5	−40
דיסקונט ב	98050		41	+250	+0.3	+73
דיסקונט א	98150		221			−54
דיסקונט שה ב	11600		169	+10	+0.1	+145
המזרחי ש	31900		318	+120	+0.4	+396
המזרחי מ	31000		8	−50	−0.2	−8
המזרחי שה 9	14530		3	+130	+0.9	+50
הפועלים מבב	111000		3.2	−2100	−1.9	−1.8
הפועלים ש	52170		3794	−210	−0.4	−8456
הפועלים מ	52120		1570	−340	−0.7	−1993
כללי א 1.0	133500		24	−600	−0.5	−6
כללי שה 5	101500	שב				
כללי שה 7	6535	שב				
בלל 0.1	33500		604			+205
בלל שה 11	12700		66	−200	−1.6	−66
מימון המר 1.0	44500		11	−1600	−3.5	−11
מימון המר 5.0	23680	שב				
בנקים למשכנתאות						
ערנים 0.1	14160		95	+300	+2.2	+88
לאומימשב ש	5280		248	−80	−1.5	−254
לאומימשב מ	5400					
כרמל ש	4100		38	−90	−2.2	−70
כרמל שה 1	3060		100			+100
בנין ב 5.0	7000		46.2	+1		+26.4
פת משב ש	1770		8081	−65	−3.5	−5070
משכן ב ש	2199		240	−46	−2.1	−388
עצמאות 0.1	7980		129	+40	+0.5	+129
טפחות מבב ש	14795	שב				
טפחות רג ש	14000		50			
טפחות שה 1	7800	שב				
טפחות שה 2	3990		41	+48	+1.2	+412
יפסוד 1.0	1620		178	−80	−4.7	−950
יפסוד 5.0	775		2879			+141
מירב 1.0	5200		210			+90
מוסדות מימון						
שלמון אש	367		2790			+81
התקלאות מבב א	48287	תב	50	+4390	+10	+90
התקלאות מבב ב	154000		1	−2345	−1.5	−1
לאומי תעש א ש	5940		148	+40	+0.7	+575
פתוח תעש מבב	63400		1	−300	−0.5	−2
פת תעש בב ב	359000	שב				
פת תעש בב גג	228000	שב				
פת תעש בב גגו	220000	שב				
פת תעש בב ד	237000	שב				
פת תעש בב דד	71038		2	+612	+0.9	+2
מרכז קבלנים 5.0	470		995	+20	+4.4	+3200
תיירות בב	162315	שב				
כלל ליסינג 0.1א	13800		39			+6
כלל ליסינג ב0.5	10100		127			−16
כלל ליסינג אפו	10550		26	−115	−1.1	−51
אינון	226		6255	−4	−1.7	−5305
ביטוח						
אררט 0.1	860		150	−24	−2.7	−349
אררט א 0.5	450		800			+816
בטוח משנה 0.1	540		960	+10	+1.9	+421
בטוח משנה 0.5	165		4201			
הדר 1.0	518		2880			
הדר 5.0	183		3100	−5	−2.7	−4260
הסנה ש	484		18519			−4153
הפניקס 0.1	687		400	−8	−1.2	−829
הפניקס 0.5	393	שב		+19	+5.1	+7282
המשבר־הראל 1.0	6500		15			
המשבר־הראל 5.0	2900		68			−48
מנורה 1.0	2360	תב	194	−160	−6.4	−274
מנורה 5.0	871		415	+1	+0.1	+194
סהר ג 1.0	4080		37	−120	−2.9	−45
סקוריטס 0.1	2520		244	−60	−2.5	−354
צור ש	315		2477	+4	+1.3	+425
ציון החזקות 1.0	8500	שב				
ציון החזקות 5.0	2160		172	−110	−4.9	−504
מסחר						
אינטר גאנא 1 ש	4640		10			−10
אינטר גאנא 5 ש	1045		1357			
מאיר עזרא 1.0	4371		2	+1		+25
מאיר עזרא אפ 1	4202			−3	−0.1	−8
כלל סחר	1308		4866	−87	−2.8	−6758
קריסטל 1.0	8800	תב	294	+800	+10	+329
רפק 0.1	35000					
רפק 0.5	9200		54			−24
שופרסל א 2.0	5655		574	−36	−0.6	−805
שופרסל ב 10.0	3745		1498			+187
שירותים						
דלק נ ש	3296		1951			−2322
הראל 1.0	3012	תב	98	+197	+7	+119
הראל 5.0	1439	תב	77	−160	−10	−161
סנמות הספקה 0.1	15008		10	−692	−4.4	−23
סנמות הספקה 0.5	4150		31	−150	−3.5	−169
קידר 0.1	2082		534	−104	−4.8	−538
קידר 1.0	320		4102			+2911
חברת השמשל 0.1	—		הפסקת	מסחר		—
מוס' עיונה 0.1	4066		57	−214	−5	−27
מוס' עיונה 0.5	1365		667			
קונטרוסים 0.1	1881		513			−496
קונטרוסים 0.5	1311		661			−561
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
קופל אפ 1	—		הפסקת	מסחר		—
גלי זהר 1.0	9900		62.7	−100	−1	−57.8
גלי זהר 5.0	5515		140.3	+1		+94.1
מלונות דן 1.0	3727		205			+45
מלונות דן 5.0	2580		82			−82
חוף האלמוג 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
כנס מר 1 ש	—		הפסקת	מסחר		—
מלונות הירדן	3051		129	−160	−5.2	−414
מלונות יהלום 1	—		הפסקת	מסחר		—
מחשבים ושירותי מחשבים						
דטה מיכון 1.0	3900		369	+100	+2.6	+391
תילג. 1.0	13990		17	−10	−0.1	−17
יעגא 1.0	3870		185			
יעגא אפ א	3450		138	+50	+1.5	+123
כלל מחשבים 1.0	11900		62	+400	+3.5	+58
מגלל 1.0	14650		30	−650	−4.3	−90
מגלל 5.0	4730		100	+110	+2.4	+100
משוב מחשבים 1.0	3870	תב	761	+221	+7	+585
ניקוב מחשבים 1	9550		127			−90
ניקוב מחש' 5	7200		229	+200	+2.9	+138
תים מחשבים 1.0	1701		170	+71	+4.4	+1999
תים מחש' אפו	17035	שב				
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אברהם גינדי 1ש	—		הפסקת	מסחר		—
אברהם גינדי 5ש	—		הפסקת	מסחר		—
אזורן 1.0	999		1294	−1	−0.1	−884
אזורן 5.0	406		1850	+19	+4.9	+8689
אזורים 1.0	605		13240	+7	+1.2	+9960
אילגן 1.0	580		7617	+5	+1	+4581
אילגן אפ 1	1855		632	+55	+3.1	+928
אל־חב 1.0	940		721	+5	+0.5	+789
אמבנים 1.0	3089		379			+2
אפריקה 0.1	37700		202	+185	+0.5	+67
אפריקה 1.0	27100		669	+650	+2.5	+538
אזים	2139		400	−1	−0.1	−334
אלרון 0.1	2575		1264			−1255
אלרון 0.5	1370		1196			+69
בן־יקר בת 1.0	3251		208			−53
בנטבין 1.0	3400		48	+100	+3	+7
בנטבין 5.0	1920	תב	97	−130	−6.3	−155
דנקנר 1.0	3930		127	+30	+0.8	+275
הדוקר 1.0	450		600	+8	+1.8	+1840
הדוקר 5.0	335		214	−17	−4.9	−214
הדוקר אפ 1	234			−1	−0.4	−170
הדקר 0.1	6400	שב				
הדקר 0.5	4027	שב				
הסלול 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
הסלול 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
הלב 0.1	—		הפסקת	מסחר		—
הלב 0.5	—		הפסקת	מסחר		—
גבעטים ובנין	2800		887	−21	−0.7	−1470
גבים 0.1	4520		276	−130	−2.8	−446
גבים 0.5	2700		355	−10	−0.4	−922
הבשרת הישוב ש	54600		192			+42
ישפרו 0.1	2688		570	−2	−0.1	−414
ישראלום 1.0	1490	תב	806	+100	+7.2	+641
ישרס 10.0	15123	קב		+728	+5	+2351
כון פיתוח 1.0	7100		47	+300	+4.4	+35
כלל בנל 1	376		18779			
לומיר 1.0	3570		198	+160	+4.7	+172
לומיר 5.0	1480		150	+55	+3.9	+150
מ.ת.ם. 1.0	429		7368			−299
מגורי בניה 1.0	588		1439			+1455
מגורי בניה אפו	525		400	+23	+4.6	+100
מוריל ממן	—		הפסקת	מסחר		—
מישכאל 5.0	289		4692	−11	−3.7	−8251
מברג 3.0	696		2926	+11	+1.6	+774
מר"ל 1.0	500		33	+5	+1	+467
ליבשטין 1.0	411		320	−4	−1	−222
ליבשטין 5.0	110		5868	−4	−3.5	−15903
ליפשיץ 1.0	1090		273			
ליפשיץ 5.0	495		1953			+1098
מאת אביב 0.5	6240		92	−60	−1	−58
נכסי אמרים	675		425			−129
סהר החזקות 1.0	12420		139	+220	+1.8	+286
סהר החזקות 5.0	8480	בח	67	+180	+2.2	+201
סהף 1.0	4756		86			−28
סהף 5.0	3015					−9
עמר וסלע מר 1 ש	1063	בח	3947	−56	−5	−5002
עמר 3.0	—		הפסקת	מסחר		—
קוסריה 0.1	1660		168	+30	+1.8	+595
קוסריה 0.5	905		1012	+30	+3.4	+1419
רובנבין 1.0	3850		921			−167
רובנבין 5.0	2550		1171	+47	+1.9	+904
רסקו מבנ'	—		הפסקת	מסחר		—
רסקו רג	—		הפסקת	מסחר		—
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2699		845	−51	−1.9	−1182
מטעי הדר 0.5	1975	שב				
מהדרין 0.1	6890		100			
נכסי הדרים 1.0	1114		1011	−6	−0.5	−809
פרי אור 0.5	2850		70			−100
שגיזר 5.0	17800		179	−700	−4	−186

דחפון
שרות מודעות טלפוני של "הארץ"
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח על
מזון וטבק						
אגמא	1350		208	−10	−0.7	−69
בלופורסט 1.0	2800		185	−49	−1.7	−120
בלופורסט 5.0	1685		83	−5	−0.3	−92
בלופורסט אפ 1	1485	תב	314	−169	−10.7	−314
דובק מב ש	3500		317	−50	−1.4	−684
דובק מב מ	3500		846	−40	−1.1	−466
וולכל 1.0	593		1722	−17	−2.8	−2424
וולכל 5.0	442		1208	−8	−1.8	−2156
פרי־זה 1.0	1701		891			−13
פרי־זה 5.0	1284		550	−1	−0.1	−70
סכטר בירה 1.0	14990		11	−11	−0.1	−11
סכטר בירה 5.0	10700		42	+350	+3.4	+53
יכהר 1.0	1660		380	+10	+0.6	+217
יכהר א 5.0	896		200	+2	+0.2	+110
כן 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
כן 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
מגורטס 1.0	8450		138			−61
עלית	13850		95	−100	−0.7	−73
עסיס ב 0.5	35350		13	−1650	−4.7	−20
אבגל שקל 1	2760		520	+110	+4.2	+834
שמן מבב א	3801		611.2	+150	+4.1	+475.9
טכסטיל והלבשה						
ארגמן מר 1 ש	835		668	+20	+2.4	+881
אתא 1.0	1100		779	+100	+10	+2213
אפנות בהק 1.0	2900		225			−137
אפנות בהק 5.0	2211	תב	1272	+201	+10	+1522
אפתן 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
אפתן אפ 1	—		הפסקת	מסחר		—
ארגמן רג ש	13180		200	−120	−0.9	−89
דלתא־גליל 1.0	4484		956	+70	+1.6	+1004
דלתא־גליל א 5.0	3180		498	+20	+0.6	+752
מגוירות מאזור 1	1650		10	−30	−1.8	−48
מגוירות מאזור 5	897	תב	218	−53	−5.6	−927
מגוירות מאר אפו	816		14.9	−4	−0.5	−190.1
וישלבן 1.0	1199		576			
וישלבן 5.0	860		169			
חרדינון 1.0	4200		179			
דיקות 1.0	5300		605	+250	+5	+563
דיקות 5.0	3800		221	+57	+1.5	+588
לודזיה 0.1	1850		262.5	+2	+0.1	+135.1
לודזיה 0.4	985	תב	3614	+60	+6.5	+4255
ליגת 1.0	696		5952			−803
פים גליקו	855		758	+40	+4.9	+779
מקס 0.1	23700		26	−300	−1.3	−29
מקס 0.5	11115		151	−400	−3.5	−165
עים 1.0	11294		20	−1		−20
עים 5.0	5880		32	+46	+0.8	+6
עמק פריגה 1 ש	—		הפסקת	מסחר		—
פלגת א 0.1	3401		617			−144
פלגת ב 0.4	2318		1424	+10	+0.4	+1643
פלינגן א 0.5	7640		206			+141
פרגוד	2270		142	−30	−1.5	−127
גיבור סבריגה	13000	תב	130	+1100	+9.2	+124
תעש רוגזין 1.0	3055		560	−32	−1	−627
מתכת ומוצריה						
אלקטנן 5.0	2650	תב	435	−177	−6.3	−481
אורדן 0.1	9215	בב		−485	−5	−1120
אורדן 0.5	7562	בב		−396	−5	−366
תעשיות שונות						
אלומית 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
אלומית 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
בכלים ש	15770		6	+270	+2	+19
תוכסי 1.0	6894		59			
תוכסי 5.0	3430		146	+80	+2.4	+163
ויקה 1.0	5690		38.1	−100	−1.7	−66.5
ויקה 5.0	2801		179			
קופלאות מה 1.0	1600		4209	+6	+0.4	+3936
קופלאות מה 5.0	1258		875	−5	−0.4	−352
מתכת פרזו 1.0	2200		130	−80	−3.5	−100
כבלי ציון 1.0	2650		486	−15	−0.6	−578
כבלי ציון 5.0	1132		3200			−1447
כבלי ציון אפו	700		1221	−27	−3.7	−3655
מודגן 1.0	—		הפסקת	מסחר		—
מודגן אפ א	—		הפסקת	מסחר		—
קיטגי 1.0	900		125	−11	−1.2	−225
קיטגי 5.0	502		1755	−5	−1	−207
נחושתן 0.1	17100		2			−2
נחושתן 0.5	6799		78			+64
פקר פלדה 1.0	8820	תב	443	+603	+7.5	+1334
קינג 1.0	1279		50	−30	−2.3	−427
קינג 5.0	670		345	−20	−2.9	−200
קליל 1.0	4040		226	+140	+3.8	+14
קליל 5.0	2380		424	+70	+3.1	+286
שלרות 5.0	2360		108	−100	−4.1	−569
תעשיות לביש 1.0	1186		480	−15	−1.3	−826
תעשיות לביש 5.0	575		645	−2	−0.4	−1280
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	375000		18	−12000	−3.1	−66
אלקו 0.1	7650	תב	153	+600	+8.2	+363
אלקו 0.25 ש	3450		573	+140	+4.5	+917
אלקו 0.25 מ	3300		208			−118
אלקטרה 0.1	16750		60			
אלקטרה א 0.5	8580		390			−71
אלרון 3.0	294400		5	−1600	−0.5	−42
אריה 1.0	27100		171	+120	+0.4	+187
כלל תעש אלק	1960		590	+40	+2.1	+858
טמקטרוניקס 1.0	2100		1222			−800
טמקטרוניקס 5.0	1596		795			−606
מיכבגור 1.0	525		1345			
מיכבגור 5.0	285		1660	−9	−3.1	−5468
ציקלון 1.0	2500	שב				
ציקלון 5.0	1000		167	−45	−4.3	−92

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח על
קבוצשטין אולך 1.	4900		85	−100	−2	−67
קבוצשטין אולך 5.	3087		56			−17
ת.א.ת. 1.0	3680		129	−20	−0.5	−90
ת.א.ת. 5.0	1452		737	+1	+0.1	+451
ת.א.ת. אפ 1	12200	שב				
תרגה	5050		80	+50	+1	+10
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1.	776		1475	−14	−1.8	−4005
אלקול 5.0	10364		90			−90
אקרשטיין 1.0	1840		517	+83	+4.7	+1750
אקרשטיין 5.0	1344		225	+24	+2	+110
בטון תויד 1.0	10301					
בטון תויד 5.0	—		הפסקת	מסחר		—
בר־טון 1.0	1272	תב	280	+102	+8.7	+180
בר־טון 5.0	369		500			
טרמוגמבטון 1.0	7752		20	+152	+2	+13.9
טרמוגמבטון 5.0	2399		123			+40
מ.ל.ב. 1.0	930	תב	215	−65	−6.5	−210
מ.ל.ב. 5.0	588					
מחיל השק בתעש	5748	שב		−303	−5	−1002
מתאיקה ולפגן 1	15048	בח	10	−152	−1	−3
מתאיקה ולפגן 5	14108		5	+450	+3.5	+5
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	18000		108	−280	−1.5	−68
אליאנס ב	2760	תב	565	−260	−8.6	−456
גל תעשיות 1.0	10198			−2		−19
גל תעשיות 5.0	3602		42	−98	−1.7	−42
ויקסור 1.0	3253		39	+20	+0.6	+56
דישנים 0.1	5540		41			−41
דישנים 0.5	1120		543	−10	−0.9	−328
חיפה כמי' 10.0	559		9248	+2	+0.4	+7427
טבע ש	—		הפסקת	מסחר		—
ליפסקי 1.0	1790	תב	1654	+115	+6.9	+1650
ים המלח	16800		1273	+130	+0.8	+378
פטרוכימים 10.0	607		16125			−13867
מקסימה 1.0	7000	תב	14	−400	−5.4	−86
מקסימה 5.0	2790		302	+51	+1.9	+48
מקה כמיקל 1.0	3240		20	−110	−3.3	−26
סנו 1.0	9980		255			−215
סנו 5.0	6590		296			−301
קדם כימיקל 1.0	6249		52			−12
ת.ג.ל. 1.0	3904		326			−29
ת.ג.ל. 5.0	4599	תב	361	+418	+10	+524
תיא 5.0	10250		262	+400	+4.1	+170
פרומטום 10.0	13300		65	−200	−1.5	−63
זהו א 5.0	6064	קב		+289	+5	+645
עץ, נייר ודפוס						
רפתן 1.0	6935	תב	79	+380	+5.8	+190
רפתן 5.0	3817	תב	171	+347	+10	+122
תנ.ן. 1.0	12162	תב	131	−1100	−8.3	−275
יאה 1.0	4000		100	+130	+5.4	+161
לבירי אשקלון 1	428		2417	−4	−0.9	−5421
לבריאשקלון אפו	655		687	+3	+0.5	+353
מולט ב 0.5	25500		55	−500	−1.9	−60
מפעלי נייר 10.0	208600		53	+1000	+0.5	+34
סקאויה 1.0	3190		266	+17	+0.5	+129
רים 0.1	4500		72			−68
רים 0.4	2450		268	+10	+0.4	+32
תעל ב 0.2	14500	תב	541	+700	+5.1	+727
אורין 1.0	3890	בח	50	−111	−2.8	−549
אורין 5.0	2000		352	−20	−1	−207
המישה יהד	8180		10	−70	−0.9	−22
הגנפלק 1.0	6880		127	+220	+3.3	+487
הגנפלק 5.0	4198		27			−27
השקעות בתעשיה						
מרכזת ב 0.1	6820		448	−100	−1.5	−448
מר בב' ש	5600000		6	25000	−2.2	5
כלל תעש' 1.0	1260		19616	+10	+0.8	+6780
מגורי טכנולוגיה	418		1550	−10	−2.4	−2148
חברות השקעה						
אמיקו ש	4700					
אידיבי פתוח 2.0	3600		945	−50	−1.4	−1843
אינקובה 0.1	1715		181	−84	−4.7	−348
אינקובה 0.5	810	תב	2176	−59	−6.8	−2540
אלגד ש	7570		185			−125
אלגד מ	7999		12	−196	−2.4	−50
אלרון ש	3060		1184	−80	−2.6	−3180
אלרון מ	3120		170	−60	−1.9	−140
אמיסר בכ'	—		הפסקת	מסחר		—
אפיק 1.0	556	בב		−29	−5	−204754
אפיק 5.0	441	בב		−23	−5	−126696
גחלת 1.0	1290		51	−10	−0.8	−51
חברה לישראל 1.0	8030		421			−39
חברה לישראל 5.0	5419		391	−9	−0.2	−514
הלפמן 0.1	107000		1.1			
הלפמן 1.0 ש	25258		40			+25
אגמא א 0.5	11780		87	+360	+3.2	+78
פועלים השק ש	5400		976	−20	−0.4	−1066
בלל השק	—		הפסקת	מסחר		—
דיסקונט השק ש	2100		4345	−70	−5.2	−6823
מזרחי השק ש	16000		48			+42
מר השקעות124ו	9951					
חירון 1.0	1953					
חירון 5.0	675		1500	+5	+0.8	+1685
ישום החזקות	252		16849	−5	−2	−25328
יצוא ש	10500		166	−200	−1.9	−169
ירדן א 0.1	3500	תב	652	−215	−5.8	−1382
כלל 10.0	747		2767			−1130
כלל 50.0	644		800			+285
לבוקו 0.1	8000		112	−100	−1.2	−162
לבוקו 0.1	2530		390			+236
מגור 0.1	808	בב		−42	−5	−7393
מגור א 0.5	416		1879	−9	−2.1	−2718
עוז השק ב־0.1	—		הפסקת	מסחר		—
עוז השק ג 0.5	—		הפסקת	מסחר		—
פז השק ש	6886		546			−146
פזה א 0.1	9530		18	−50	−0.5	−37
פזה 0.5	5540		83	−5	−0.1	−209
פריון ב 2.5	3470		476	−180	−4.9	−1393
מחקר ופיתוח						
אמצעים מוחשב	—		הפסקת	מסחר		—
גליל טכנולוגיות	425		1169	+4	+1	+1406
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	2999		396	−161	−5.3	−671
דלק חיפושים 5.0	1485		349	−15	−1	−333
דלק חיפ' אפ 2	930		268			−368
ש חיפושי נפט	12860		141	−140	−1.1	−22
מראיל 1.0	1716		148	+81	+5	+297
מראיל 5.0	970		685			
יגואל 5.0	1514		370	+1	+0.1	+93
מג.ג. 1.0	2800		103	+109	+8.7	+318
מג.ג. 5.0	1250		421	−38	−3	−809
מראיל ב 0.5	5000		109	+218	+4.6	+217
צלאוריגטס 1.0	258		580	+3	+1.2	+400
צלאוריגטס 5.0	160		2682	+3	+1.9	+3518
מגא ש	1570000		1	−40000	−2.5	−2
נסחרות במט"ח						
גוית מ	228		800	+3	+1.3	+800

אתמול, צהריים, 19.8.1986 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

1.4925/1.4935	$ ארצות הברית	ליו שטרלינג
2.0708/2.0718	מרקים גרמניים	ליו"ש אה"ב
2.3330/2.3345	פלורינים הולנדיים	"
1.6738/1.6748	פרנקים שוויצריים	"
42.85/42.90	פרנקים בלגיים	"
6.7400/6.7450	פרנקים צרפתיים	"
1423.50/1424.50	לירטות איטלקיות	"
154.10/154.25	ינים יפאניים	"
1.1982/1.1987	$ ארצות הברית	לש"ט.

שער הזהב $ 372.50 אה"ב אונקיה לזהב מקסיקו

מכירה עתידית (פורוורד)

	ליש"ט/$	מ"ש/$	מ"ג/$
1 ח':	1.1478/1.4891	1.6708/1.6722	2.0675/2.0687
3 ח':	1.4793/1.4805	1.6660/1.6675	2.0621/2.0634
6 ח':	1.4675/1.4689	1.6591/1.6611	2.0539/2.0554

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

صكنا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

עניין של מנטליות

מכת תאונות הדרכים הפוקדת אותנו מקוררת רבים להציע תרופות מתרופות שונות לחולי אנוש זה. יש הסבורים, שהפתרון טמון בהתקנת מוגנים לציבור רחוב ולהוצאת של הנהג הישראלי, אחרים בטוחים, ששיפור רשת הכבישים, הקמת סירות בסיוות בדרכים, אכיפת תגורות בסיוות בעיירים, קורסים לנהיגה מונעת או תגבור מערך השוטרים בדרכים ואכיפה חזקה יותר של החוק, יביאו לתוצאות המקוות. דרושה מידה רבה של אופטימיות על מנת להאמין, שאמצעי זה או אחר, מאלה המוצעים, ואפילו כולם יחד, יורידו את הנהגים מנהיגתם הפרועה.

לטוענים שהכבישים גרועים ושאין די שוטרים בכבישים יש להזכיר את הנעשה בארה"ב. רשת הכבישים מפותחת, ובכל זאת, לפי הסטטיסטיקה, תאונות דרכים הן הגורם מספר שתיים למוות לארטעבי שם. הסיבה המרכזית היא נהיגה בזמן שכרות או בהשפעת סמים — בעיקר של בני נוער לא מנוסים. מכיוון שאצלנו תופעה זו אינה נפוצה, המסקנה המתבקשת היא, שכל ההצעות מתעלמות מהמנטאליות הידועה לשמצה של הנהג הישראלי, והעדרות כל שמץ של מוסריות והתחשבות בזולת. טוב הנהג הזומן בחברה שבה אני ואפסי עוד, וכל הנדחק לראש התור הרי זה משובח, לעולם ישאף לעבור את מעבר החציה גם אם האור הירוק נותן זכות קדימה להולכי הרגל, אפילו יהא זה על גופתו המתה של אותו הולך רגל. לעולם יראה הישג ב"גניבת" האור הצהוב בצומת גם במחיר סיכון חייו הוא וחיי נוסעיו, ולעולם יעקוף מימין את התור המשתרך בפקק כדי להגיע שתי שניות לפני האחרים.

אולם מנטליות אי אפשר לשנות ביום אחד. כמו בכל שטח שבו נדרש חינוך מחדש, גם כאן יש להתחיל לחנך את הנהגים בפוטנציה מגיל אפס. יש להתחיל בלימוד תיאורטי של התנהגות בכביש, גם כהולכי רגל ואם כנהגים, כבר בגן־הילדים. שטיפת מוח כזו, בתוספת כל האמצעים האחרים, היא ורק היא התשובה למכת התאונות בדרכים.

דינה ולבר־
תל־אביב

חד־צדדי ומוגזם

במכתב "ישראל השאננה" ("הארץ" 13.8), מביאה אפירה רוזס תיאור של חייל עייף, החוזר מחופשתו ביום א' בשעה 15.00, מגיע לאוטובוס בקו תל־אביב — ירושלים והנהג סוגר את הדלת בפניו ואינו מעלה אותו.

נראה שהתיאור, שנכתב בלב כואב, חד־צדדי ואף מוגזם להפליא. העובדות מלמדות, כי האוטובוס יוצא בשעה 15.00, על־פי לוח הזמנים. האוטובוס שבו מדובר במכתבה של רוזס יצא מן התחנה מלא. ייתכן שהחייל שעליו היא מספרת הגיע לאחר שהאוטובוס כבר התחיל לזוז ולכן לא נקלט בו.

כשיש מקום באוטובוס, וכשהדבר אפשרי מבחינה בטיחותית, נהגים רבים מנהיגים לקלוט חיילים לפנים משורת הדין, גם לאחר שהחלו לנוע. אולם אי אפשר לבוא בטענות על נהג שפעל כחוק ולא פתח את הדלת לאחר שהחל לנוע מן התחנה.

יתר על כן, בשעה 15.20 יצא עוד אוטובוס מהיר. החייל שאיחר לאוטובוס של השעה 15.00 יכול היה לנסוע בו ולהגיע באיחור של רבע שעה בלבד. לא היתה לו כל סיבה לחפש פרסום, כמתואר במכתב.

גרשון מלמוד
דובר אגד
תל־אביב

קניג ללא מחלצות

למי שלא הספיק המסמך הקרוי על שמו כדי לדעת איזה סוג של פקיד היה ישראל קניג, הממונה לשעבר על מחוז הצפון, סיפקה הופעתו בתוכנית "ערב חדש" ב־13.8 את ההוכחה הניצחת.

כשהאשימו את יוסי גינת, בך הצלגותא של בהופעה, בהיתממות, הבליט קניג את ההיתממות העימותית שצינו אותו במשך תקופת כהונתו הארוכה, ואיפיינו את דרך שליטתו בגולם והבוזותיו של ערביי הגליל. אוזני הכרות במתק־שפתיים שלערבים מגיעות זכויות שוות, נושפו תמיד מלהעות הזאב. דרישתו למנוע מעשרות אלפי ערביי בקעת סכנין את שלושת אלפי הדונמים מתוך עשרות אלפי הדונמים שנועדו להתיישבות היהודית, מוסיפה לקרירה שלו עוד גילוי של עוות מצח, הפעם ללא מחלצות הגייש גלי. אין פלא בכך שקולו נשמע כבר גם במעצות אנשי הליכוד, וטבעי הדבר שילך ודויד אצל העורבים וביניהם יחד גם איריבורי.

נהריה
דב ירמיה

הארץ ממליץ

תל אביב

שתי אמבטיות מצירון (סאר) — קורותיה של יחידת חי"ך קטנה בתקופה האחרונה של מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני האדם הפשוט. סרט פעולה מותח, תיאור חברתי אותנטי, הצגה לא פשטנית של סיטואציה פוליטית מורכבת, בבימוי של אלי כהן.

שואה (מוזיאון ת"א) — תשע וחצי שעות של ראיונות עם עדי ראיה, קורבנות ורוצחים. קלוד לנצמן משחזר את "הפתרון הסופי" לפרטי פרטים.

יומנו של צב (לב 3) — גבר ואשה בגיל העמידה משתפים פעולה בגניבת שלושה צבים מגן החיות הלונדוני ושחרורם במרחבי הים. תסריט של פינטר, משחק טוב של בן קינגסלי וגלנדה ג'קסון, ובימוי עדין של ג'ון אירווין, תמונים ליצירת קומדיה בריטית צנועה על בדידות בעיר.

בר 51 (גורדון) — אהבה אסורה בין אח ואחות, מאפשרת לבימאי עמוס גוטמן להציג את שולי החברה התל־אביבית. דיאלוג אמין, משחק טוב, ובימוי רגיש.

זכרונות מאפריקה (שחף) — חייה של הסופרת איזק דינסן (הבארונית הדנית קארן בליקסן) בחווה לגידול קפה בקניה בראשית המאה. מריל סטריפ ורוברט רדפורד מככבים בסרט, שבוים ע"י סידני פולק ברומנסה הוליוודית. נופים מקסימים ביופיים וקצב הרגיש את הלב.

שיגעון של לילה — (רב חן) — במשך לילה אחד ברובע הסוהו בניו־יורק עובר גיבור הסרט מעמדה של תייר למצב קיומי של חיה נרדפת. קומדיה שחורה, סוריאליסטית, בבימויו של מרטין סקורסזה.

ירושלים

קרשה קדר 2 (אורנע) — ראה דקל ורב חן ת"א.

זכרונות מאפריקה (בנייני האומה) — ראה שחף ת"א

שתי אמבטיות מצירון (הבירה) — ראה סאר, ת"א

חיפה

שגעון של לילה (רב גת) — ראה גת ת"א.

קרשה קדר 2 (חן) — ראה רב חן ת"א.

נשיקת אשת העכביש (בית העם, קרית טבעון) — ראה דיזנגוף 1, ת"א

תקליטי לייזר
"לקוראי הארץ" במחירי מבצע
COMPACT disc DIGITAL AUDIO
המרכז למוסיקה דיגיטאלית
קדקד — אלנבי 1, רמת־גן, כיכר היישוב (מסב א') 731578

תיאטרוני ישראל

הערב יום ד' 20.8
התיאטרון הבימה
סיכוליה: 17.00, 20.30
האוזר האיזה 20.30
המלך מתנא הראשון? בית ירושלים: 16.00, 19.00
התיאטרון הקאמרי
מיכאל קלרגוס: 20.30
הקי"בוטה: 20.30

פרק יומי
איוב יא־יב
משנה יומית
אהלות יא, רו
דף יומי
מגי' לג
הלכה יומית
רב ה' בעשר קטהוב

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה

הודעה למנויים
חידוש כרטיסי — המנוי
לעונת היובל תשמ"ז 1986/7
נמשך
בתל־אביב, בירושלים ובחיפה
לצערנו חל עיכוב במסירת הכרטיסים.
מנויים שחידשו כרטיסיהם באמצעות כרטיסי־אשראי, יוכלו לקבל הכרטיסים החל ב־26 באוגוסט 1986.

המרכז הישראלי לניהול
קידום נשים בתפקידי ניהול
קורס סמסטריאלי לנשים מנהלות
מחזור ד' 10.9.86-17.12.86
נושאי הלימוד:
1. לימודי רקע ויסוד (הרצאות תיאורטיות)
* נשים בתוך מערכות ארגוניות * פסיכולוגיה של האשה והשלכותיה על ההנהגות * בעיות ביהול בחברה מודרנית * אסטרטגיות לקידום נשים, נשים וכח בתוך הארגון * תכנון ופיתוח קריירה — סגנונות ביהול בארגון * שחיקת נשים בארגונים * המערכת הארגונית והמנהל — מסלולי קידום מבנים ארגוניים
2. מיומנויות אישיות ומקצועיות (סדנאות)
* תקשורת בסגנון אסרטיבי * התמודדות עם מצבי לחץ * עיצוב קריירה אישית * התמודדות עם מצבי כח ותחרות * התמודדות עם מצבי ביקורת * יחסי גברים נשים בעולם העבודה * מתן וקבלת תמיכה * ניהול זמן * ניהול לפי יעדים * ניהול מו"מ * ניהול ארועים בקבלת החלטות * קבלת החלטות במצבי ניהול * ניהול שעובר * המחשב בכלל ביהול *
פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914

תקליטים קלים / רפי קינן

עם טיפ־טיפת תנופה

תוצרת הארץ

"גבירתי הנאוה", עם עודד תאומי, ריטה, שלמה בר־שביט, אריה לביא, גבי שורה וצוות המחזמר בהפקת משה יוסף; מילים: אלן ג'יי לרנר; מוסיקה: פרדריק לאו; נוסח עברי: שרגא פרידמן ודן אלמגור; ניהול מוסיקלי ועיבוד: רוני וייס; עם תזמורת בת 18 נגנים; תקליט "בנגו" 8024.

הזמן לא יכול ל"גבירתי הנאוה". יותר משלושים שנה היא מתנגנת, אם כיכרון, אם באמנים וליוה לא גם. המחזמר של אלן ג'יי לרנר (מלים) ופרדריק לאו (לחן), על־פי "פיגמליון" של ברנארד שו, הוא לדעת רבים (שאני שותף לה) הטוב במחזות־הזמר שנכתבו עד כה — בתבניו הדרמאטיים והמוסיקליים כאחד. הצלחת גרסתו העברית על בימותינו הולידה תקליט ובו 16 שירי ההצגה.

השירים כה מוצלחים ועשירים, במוסיקה ובתמליל, שרק זיופים יוכלו להם — וכאלה אין בתקליט. יש בו הרבה רגעים טובים וכמה הבזקות. חסרונו הוא היעדר תנופה, הדוק, קצב פעימי יותר ליטוש — שהיו בני־השגה בהשקעה של עוד עבודה, זמן וכמובן כסף.

הקלטתה של תזמורת בת 18 נגנים המנגנים ביחד היא בעיה לסכבאים המורגלים בהקלטת שירי פופ, שבהם מוקלטים הכלים אחד לאחר (חוץ מהבאס והתופים, המוקלטים יחדיו). הם מתקשים בה. כאן הם לא יכלו לה, ולא השכילו לתת לתזמורת (בניצוחו של רוני וייס) את פריסת העוסק הרחוב האקוסטיים שיש למספר כה רב של כלים. לכן היא נשמעת קטנה ולחוצה בסר.

עם צוות המחזמר נעשתה עבודה טובה והוא נשמע בסדר — אפילו טוב בקטע הסולו שלו, "המירוץ באסקוט". גם ההרכבים הקטנים, רביעיית הגברים השרה עם ריטה ב"יופי לי" והשביעייה (חמש נשים ושני גברים) השרה את "די פרופסור היגינס" מפיקים הרמוניות צלולות, תקיות ומפיחים בשירים רוח חיים.

מבין חמשת הסולנים, לשניים — עודד תאומי ושלמה בר־שביט — את כמעט בבחירה כותרים, ושניהם מפתיעים. תאומי מוסיקלי מאוד, בעל חוש קצב מצוין המסייע לו ברצ'יטאטיבים הרבים הקוטעים את שירתו של פרופסור היגינס והוא מיטיב לבצעם. לקולו צבע נעים כשהוא שר בשקט והוא יודע לשלוט בו. נראה שהוא נוטה מאוד להשתמש בכלי הרגש שניתן בידו ואולי זאת הסיבה לכמה הבטעצויות והתנהגויות מיותרות, שפוגעות באינטרפרטציה ובאמינות, בשיר כמו "אני אדם רגיל מאוד" (המלנה "לחלק בשיר שב". הוא מתייחס לעצמו — את החלק האחר, "אם רק תיקח לך אישה..." הוא מבצע מצוין). בר־שביט מבצע "קון בריו" את "ג'ינגתא".

לריטה קול מצוין ברגיסטר האמצעי והיא עדיין מתאמצת מאוד בעליון. (היא מתקשה לבצע את הטונים הגבוהים ב"אני רוצה לרקוד" ואף שרה לידם בכמה מקו־

מזה, הבישרון ישנו, זה רק עניין של עבודה ולימוד והשאלה היא אם יותנו לה — אם אם היא תיקה — את הזמן כדי לעשות זאת. כאשר לאינטרפרטציה, היא משקיעה לעיתים עודף אנרגיה, עד כדי היסטריה — ואז היא מפיקה צלילים צורמים ומצטופים שקשה לשאתם. כאשר לאמן יש עודף זה טוב, כי אז יש מה להסיר כדי להגיע לתוצאה האופטימלית. ריטה צריכה ללמוד לברור את הבר מהתבן — נראה שהאמורים לסייע לה אינם עושים זאת. כאשר היא אינה מגזימה, ויש הרבה מקומות כאלה, שירתה קולחת בקול צלול וערב והביצוע מלא חיות.

אריק לביא הוא אריק לביא הוא אריק לביא — ולא משנה איזה תפקיד הוא ממלא. שני השירים של דוליטל, "טיפ־טיפת מזל" ו"לוד תנוה אצער הבוקר", מבוצעים בהינף קול, עם הרבה עוצמה. אלא שבאוזן מתנגנים כל הזמן ביצועיו של ברמבה צור ז"ל, שלא היה לו הכוח של לביא, אבל קסם תנוחות במידה כמעט בלתי מוגבלת. גבי שורה בתפקיד פרדי שר את "ברחוב בו את גרה" בקול טנור מהוקצע וחזק, בלי מאמץ ועובר גבוה מעל הרמשה.

התרגום של שרגא פרידמן ודן אלמגור מבריק כשהיה.

גם הוא במתיירונים

"תגדה" — שירה: חיים משה; מלים: עוזי חיטמן, לשירים של יוצרים יווניים (ב. קוויטאטבורידיס, בריסטו ניקולופולוס, הלנה ויטאלי, י. פריוס — הטבורקי, אריאל אוחיון); עיבודים: יגאל הרד; נגנים: שמואל בורהוב, יגאל הרד, יוסי מבחת, דויד מלכי, איקי לוי, חיים רומנו, פליקס מזרחי, בלי מיתר מהתזמורת הפילהרמונית; הוקלט באולפני קיסר; הקלטה והפקה: האחים ראובני; תקליט 155.8 RR.

"ובשבת, שבת של מנוחה/ חלה, נרות, קידוש ויין/ ובשבת עם כל המשפחה/ אישה וילד על כתפיים/

נשיקת אשת העכביש (דיזנגוף 1) — ההומוסקסואל בגיל העמידה ומהפכן סגפני כלואים בתא אחד בבית־סוהר בדרום אמריקה. ביים הקטור בבנקו ("פישוטה"). ויליאם הארט זכה בפרס ה"אוסקר" על משחקו בסרט זה.

קרשה קדר 2 (רב חן) — תסריט הוליוודי. עם משפטי חוכמה מהזן בורחוס, בסרט המשך של "קרשה קדר". תמימות נעימה ומתנה לילדים ולמבוגרים כאחת.

אפילו מאוד.

מלות השירים פשוטות ומתובות היטב על־ידי עוזי חיטמן. בכמה שירים ("הזעקה של ילדותי", "הלאהלאה", "האישה בתוך חיי", "בין תורדים מיתחמים") הן מרשימות ביותר ודרושות מיוחד מתוספת ודבר עוצמה. הלחנים היוונים בנויים על שלושה אקורדים בסיסיים וכדי להפיח בהם רוח חיים יש צורך בעיבודים רבי־השראה ובביצוע טוב — וכאן התפילות. העיבודים של יגאל הרד עניים בדמיון ובצבע ואינם מבריאים — ואילו שירתו של משה חיים תרגנית ומשעממת, בלי התייחסות כלשהי לטקסט. כאילו

לא די בכך, איכות ההקלטה גרועה וקולו של הזמר נטנר בפרוות אקוסטי מצומצם ואינו "מגיע". חסר לתקליט הזה מה שמוסיקה יכתיבנית זקוקה לו יותר מכל: טמפרמנט.

אבי טולדאנו: מסע סנטימנטלי עם סטייה

"תרקדי את הלילה" — שירה: אבי טולדאנו; עיבודים: נגבי ברנדיס, גרי אקשטיין, אבי טולדאנו (את השיר "תרקדי את הלילה" עיבד יהודי אשורוף); נגנים: נגבי ברנדיס, גרי אקשטיין, מאיר ישראל, מכפי היימהיימר, מיקי שביב, מיכה מיכאלי; הוקלט באולפני "מרי־טון"; מפיקים: ז'אק ורמוס מולי־ראנו; הפצה: אימפריטניקס, תקליט AT 8613.

המלחין מרדכי סתר אמר פעם בראיון עיתונאי, כי יסודה של מוסיקה טובה היא האמת הפנימית של מי שעשה אותה. אמירה זו כוחה יפה לא רק לגבי מוסיקה קלאסית, אלא לגבי כל מוסיקה, ובעצם — לגבי כל יצירת אמנות. בתקליטו האחרון של אבי טולדאנו, "תרקדי את הלילה", כאשר השיר הנושא את שם התקליט אמת זאת. אבי טולדאנו הוא זמר־מלחין של שירים מלודיים, רגשיים, ואילו "תרקדי את הלילה" הוא שיר דיסקו. כדי לשיר דיסקו צריך מה שהאמריקאים קוראים "גרוב", מונח שאין לו תרגום ושמשמעותו היא היכולת לשחק עם הקצב בצורה שמצטיינים בה המוסיקאים השחורים בארה"ב. טולדאנו נעדר תבונה זאת להלחין והוא שר את השיר בוויבראטו וברגשנות, שהם תוי ההיכר שלו ושאין להם מקום בשיר מסוג זה. מבודדת מלות השיר, הכל שאין המשך לבית הראשון המבטיח השאר אינו אלא דברי הבל ריקים מתוכן שתכליתם היחידה לשים מלים כלשונך בפה.

את האמת של אבי טולדאנו, כמלחין (הוא הלחין את כל שירי התקליט) וכזמר, מוצאים ברוב השירים האחרים בתקליט, שירים שקטים אך רוחשים ברגש. אין הם מרעישים דבר, לא מבחינה מוסיקלית ולא במלותיהם (הרבה בדידות וציפורים), אבל הם נכונים לאבי טולדאנו ולכן, הזאיל ויש לו מה לומר והוא יודע להציג רגישות רבה, לעתים אנו אף מתרגשים. יפים במיוחד הם השירים "שחור", שבו מתגלה הזמר גם כתמליל מחונן, "מבקש לחזור", למלים רגישות של חני לבנה, "קול קורא", מעין שיר מחאה יקומי של אהוד מנור, מקצבי ברגיל, "ראלי", למלים של קובי לוי, "זוף דרומי" יפה לריקוד אירוני בכפר הנופש הצרפתי, "השיר האחרון", "אהבה ועוד יותר", הוא שיר אחד יותר מדי בסגנון.. הסנטימנטלי, שבעוד את העצבה של אלה שהוזכרו לעיל.

לאבי טולדאנו הזמר תחתמת ברורה ומוכרת, שעיקרה צנון קולו והודרדרוסו. הוא עושה בו לעתים שימוש־יתר ששוחק את הביקוש — צריך להשאיר את המאזינים עם טעם של עוד. העיבודים, של נגבי ברנדיס, גרי אקשטיין וטולדאנו עצמו, משרתים יפה את השירים.

"הדלתות" עדיין פותחות

להקת "סטילי דן": צליל מגובש מאוד

פופ

"The best of the Doors" — ג'ים מוריסון (שירה), ריי מנזארק (קלידים), רובי קריגר (באס), ג'ון דנסמור (תופים). תקליטי "אלקטרה" מופץ על ידי "הד־ארצי" במחירי תוצרת מקומית.

הצלילים ה"לא נקיים", אפילו "פרימיטיביים" במונחי שנות השמונים, של "הדלתות" עדיין עושים את שלהם תבנסים לנשמה, קרוב ל־15 שנה אחרי מותו של סולן הלהקה ג'ים מוריסון (ב־3 ביולי 1971). עתה יצא לשוק תקליט כפול, הכולל את כל להיטיהם (ביניהם, HELLO I LOVE YOU, PEOPLE ARE STRANGE, LIGHT MY FIRE, RIDERS (IN THE STORM וקול הבאריטון החושני של מוריסון, מלווה במוסיקה החודרים על הבאס והאורגן החשמלי, שנו יכול להישמע בלי הריקות והשריטות.

אנציקלופדיה על הרוקאנד־רול מזכירה לנו כי בשנות השישים סימלו "הדלתות" מרד ופראות, הן בהתנהגותם והן בנושאי שיריהם. כבר באחת מהופעותיהם הראשונות סולקו ממועדון בלוס אנג'לס מפני ששרו שיר שבו בחור צעיר רוצח את הוריו. מוריסון, שהיה סמל הלהקה מאז פרישתו ומותו היא לא קצרה עוד הצלחה, טען שהוריו מתו, מה שלא היה נכון — אביו היה אדמירל והבן למשפחה בעלת מסורת צבאית ארוכת־שנים. הוא היה דמות סופר־בוהמיינית על הבימה ויידע לעבוד על פחדיה של אמריקה בשנות השישים — למן "כוח הפרחים" ועד לפסיכודליה והסם העצמי שהיה כרוך בתרבות הסמים. מוריסון — נושא להערצה וחיקוי עד היום — מת ממנת יתר של סמים.

שירתו של מוריסון והמוסיקה של "הדלתות" לא איבדו מקסמם ומכוחם עד היום ולמשמע "קרש בלילה" שב ניצת הדמיון ועוברת צמרמורת.

הצבע של סטילי דן

"הטוב ביותר של סטילי דן", 18 הלהיטים הגדולים של הלהקה באלבום 2 תקליטים של חברת אם־סי־איי מספר 1—685 252; מיובא ומופץ על־ידי הד־ארצי.

האזנה ל־18 להיטיה של להקת "סטילי דן", בין 1972—1980, מלמדת על רבקות בסגנון: השפעה רבה של ג'אז בכל הקשר לקו המלודי ולליווי הקלידים, הגיטרות וכלי הנשיפה (כאשר יש) — נגינה בקצב המסורתות, בלי סטיות, של הבאס וכלי ההקשה; השירים ארוכים (כחמש דקות בממוצע) וקטעי הנגינה, לרבות אלתורים, תופסים בהם מקום נכבד. כבצבע בולטים קולו של דונאלד פייגן, הבוזס כלפי מעלה ומזכיר מאוד נגינת סאקסופון, וצלילי הגיטרות, של נגנים שונים, לפעמים רכים (בעיקר באלתורים בנוסח ג'אז) לעתים חדים, בסגנון הרוקאנ'רול.

למעשה התקיימה "סטילי דן" כלהקה רק עד 1974. אחרי התקליט השלישי עזבו את הלהקה הגיטריסט ג'ף באקסטר ונגן התופים ג'ים הודר ומי שנותרו הם נגן הקלידים דונאלד פייגן ונגן הבאס וולטר בייקר. שני אלה כתבו את כל שירי הלהקה והפיקו את כל התקליטים הבאים עם נגני אולפן ידועים. (אחת הסיבות לעזיבת הנגנים האחרים היתה סירובם של פייגן ובקר להופיע לפני קהל — בניגוד לכל מה שעומד מאחורי תרבות הרוקאנ־רול). התוצאה היא צליל מגובש מאוד, ופרפקציוניזם גובר והולך שאי־אפשר שלא להתפעל ממנו — אך עם זה, היעדר ספונטניות שמקשה במקצת להתלהב. במיוחד הפריע לי הליווי הקצבי הנייטרלי ונטול האלתורים — צבעי הג'אז מעודדים צורך כמעט פיסיולוגי בקצת סווינג.

25 שנים ל"מוטאון"

"25 להיטים ממספר 1 ב־25 שנים"; אלבום 2 תקליטים ML 5388 של חברת "מוטאון"; יבוא והפצה (במחירי תקליטים מקומיים) — "אימפריטניקס".

ב־1957 נפגש המפיק ברי גורדי עם להקת "הבטים" של סמוקי רובינסון. זאת היתה ההתחלה. אחר כך הקים גורדי את חברת התקליטים "טאמלה" שכעבור זמן היתה ל"מוטאון" — חברת התקליטים הראשונה של השחורים בארצות־הברית. 25 שנה אחר כך הוציאה החברה את אלבום היובל, שהגיע עתה לישראל, והכולל 25 שירים שטיפסו למקום הראשון במצעד הפזמונים האמריקאי.

קשה לאתר ייחוד משותף לכל השירים בתקליט, לבד מהיותם מבוצעים על־ידי שחורים ולהקות קוליות עם סולן או סולנית. המבצעים טובים ומוכרים: ה"סופרימס", "הפיתויים", "ארבע הפסגות", חמישיית ג'קסון (עם מייקל הקטן), סטיווי וונדר, מארווין גיי, דיאנה רוס, ליונל ריצ'י, ה"קומודורס" ואחרים. גם השירים כולם טובים ומוכרים, אף אם הביצועים מיושנים, בייחוד באשר לעיבודים ולהפקה המוסיקלית. חבל שהתקליט הוגבל לשירים שהגיעו למקום הראשון — אלה אינם בהכרח הטובים והמעניינים ביותר.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המגן הזוקים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד לשעה 7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541533
נהריה 828333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221822
באר שבע 057־74767

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00—8.00
ביום ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03־433300, 03־433588

שקט — שירות רפואי לקט
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19:
טל' 03־7549111 "שקט" קוד מנוי 222

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 261111, 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־יעקב 08־228958

מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למוכים לחוץ מטעם "מעגלים"
א רח 11.00־13.00
ב רח 16.00־18.00
טל: 228831
רח' מאפו 13 תל־אביב

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב
דיזנגוף סנטר שער 3 ל"יד המשביר" טלפון: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי הצות בתשלום טלפוני בלבד. בר מכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה:
רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04—523—566 שעות הקבלה כל יום בין 20.00—23.00

שח"ן - שירות רפואי נייד
(24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים):
ירושלים, מוקד יום - 668585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תל־אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תל אביב - לילד 03־226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00
חיפה ונהריה — 229488 מ־11.00־20.00

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים, פנימית, כירורגיה)
ירושלים בקור חולים — (ילדים)
הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, כירורגיה, עיניים, א.א.ג)
הדסה הר"צ — (אורתופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
קופ"ח לאומית המסגר 4 257221
ירושלים כרם אברהם מאה 19 820960
חיפה הנשיא שד' הנשיא 35 535312
חולון ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים קופ"ח עין יהב 2 884854
רמת גן המגן ביאליק 30 723674
נתניה הדסה הרצל 24 22243
פתח תקוה כפר גנים לוחמי הגטו 6 9227416
הקריות היסוד קרן היסוד 73 ק. ביאליק 794185
רחובות כללית בני משה 452581
חדרה צליק בן הנשיא 22126

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י בנות מקבצי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ה' — 17.00־20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל' 281228
חיפה: ימים א' ד' 19.00־16.00 רח' הנמרים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

04—549121
02—528231—2
03—432777

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 עד כאן — מידע ובידור
09.05 שעת כושר
09.15 רחוב סומסום
09.45 דון קישוט איש לאמנשה
10.35 מתלקו העיתונים
11.00 המלשה לצ'כיה — שנת 1968
14.00 עד כאן — מידע ובידור
14.05 שעת כושר
14.15 מנהרת הזמן
15.25 ג'ק קוריאה ונאי ברמן — פסטרן הג'אז ונגן החצוצרה
16.25 פיצוחים — פיצוחי קיץ
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 תיאטרון האגדות — "הנער שיצא לחפש את הפחד"
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) "בתרגו לך" — שירים וריקודים
19.00 (ע) להציל את החיים — חידושים ופריצת הדרך במחקר הסרטן והאיידס בצרפת
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 בין הביטאות — ענייני משפחה וחברה
20.30 תצפית — אמצעים למניעת הריון לא רצוי
21.00 מבט לחדשות
21.30 מוקד
22.05 התפוצצות — סרט קולנוע
23.55 מבזק של יום החדשות

ירדן ערוץ 6

18.00 מספר האות (ירדן)
18.30 קומיין (סדרה היסטורית)
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 סרט דוקומנטרי
19.30 חדשות בעברית
19.45 ענני ספורט בעולם
20.00 חדשות בערבית
20.30 שלושה בדירה אחת (סדרה קומית)
21.10 האמן או לא (מקרים מוזרים ומסתוריים)
22.00 חדשות באנגלית
22.20 סרט: "זרוב הכבוד" (סיפור אהבה)

לבנון ערוץ 12

13.30 יוגי והדובי
14.00 מערון 700
14.30 התעמלות
15.00 סרט: "סיפור סביר" עם ברנדה הל ובילי וויליאמס
16.50 ספידרמן (מצויר)
17.00 סופרמן (מצויר)
17.30 ההרפתקאות עם אליסה מבבלסטר
18.00 בקרנג'רס (סדרת הלל)
19.00 חדשות
20.00 צוות לעניין (סדרה)
21.00 רמינגטון סטיל (בלש)
22.00 קגני ולייסי (סדרה)
23.00 מערון 700

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.07 בוקר טוב
07.30 שחרית מוסיקלית
09.30 קונצרט בוקר
12.05 עם אמנים
13.00 לבקשתכם
15.00 מילון מוסיקלי
15.05 בין הבנים
16.00 צלילי פטסור
17.05 מוסיקה כאן ועכשיו
18.00 התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור
19.30 ודמיונו לסייר המחבר
20.05 מאגדות ימין
20.57 אושרה של יום רביעי
22.55 מילון מוסיקלי
23.00 צלילי ליל

רשת א'

12.05 מנחי המרת — שירים מזרחיים
14.06 לבת ולבן ולכל המתעניין
15.00 התלופון
16.05 מערון שעון הזוהב
17.20 האוניברסיטה המשודרת — "ראשיתנה"
18.06 מנחת ערב — הזוי רחי ומסורת
18.50 פרקי היום בתנ"ך
19.05 שואל כעניין
19.30 שירונים לעולם
22.05 עמודיה שבעיה — שירי שאול טשרניחובסקי
23.05 הוי ארצי מולדתי — שירים עבריים

רשת ב'

18.06 סיקור
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לענייני צבא וביטחון
20.05 מבט לפולקלור — "יהדות איטליה במוסיקה" — מופע ממבני בבית התפוצות
21.05 שיר לדרך
22.05 עד לא רקעתי די — ריקודי עם
23.05 משוקי לילה

רשת ג'

18.06 היו היו — מבצר פזמוני העבר
20.05 עם כל הנשמה — מוסיקה שחורה
22.05 משלנו — פזמונים ישראליים
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהרים — שירים עבריים
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 יער משורר — ענייני צבא וביטחון
19.05 פזמונים לכולם
20.05 מוסיקה נגד — גל חרש
21.00 מבט לחדשות
21.30 פזמונים לכולכם
22.05 על הדבש ועל העוקץ
23.05 לילה לילה
23.55 שיחת חבות — עם המשוררת מאיה בזרנו

שידור קבוע

רשת א'

07.30 היו שירים — פזמונים ישנים
08.05 חוכה — עם בני הגיל
09.05 השיר לא תם־שירים עבריים
09.30 מבצעים ענייני משפחה וחברה
10.30 דירו קל — עברית קלה
11.10 שירים עבריים
11.30 השכלה הדעת לכל

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 החול במבוליים
09.05 ביקורבית
10.10 כל נבעי הרשת־מגאזין יומי
12.10 כל מחוז — חדשות ופזמונים
13.00 בוקר היום־חדשות ופזמונים
14.00 יש עניין
15.05 רגעי קסם
16.05 חגורת הצי"ן — שירים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על מספרים ואנשים

רשת ג'

06.05 בהורה לארש־להיטים
07.05 שיר בבוקר־בבוקר־פזמונים
09.05 בה לי — להתמודד עם התקליטים
10.05 אותי זה מבויק — מערכונים
11.05 יום יום יס
13.05 מבזן חזר — שירים עבריים
14.05 בבון גב
16.05 המבה יומית

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר
06.30 מוקדים עין — מידע ומוסיקה
07.07 שבע אמה שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
09.02 אילה בוקר
10.05 הפסקת עשר
11.05 בבון לעכשיו
13.05 מבער הפזמונים היומי
14.05 דרדרי־יומי
15.05 סייסטה — שעה רגועה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — רכבת אל התופש 5.00, 7.15, 9.30
אלנבי — הלך עם הרוח 4.30, 8.15
אסתר — הדרקיפסס 5.00, 7.30, 9.40
בית לסין — אבודים באמריקה 11.15
בן יהודה — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30
גורדון — בר 51 5.00, 7.45, 9.45
גת — הצבע ארגמן 3.15, 6.15, 9.15
דיזנגוף 1 — נשיקת אשת העכביש 11.00, 1.30, 4.45, 7.20, 9.45
דיזנגוף 2 — 8 רוקים ותינוק 11, 1.30, 4.45, 7.20, 9.45
דיזנגוף 3 — טב צעיר 11, 1.30, 4.45, 7.27, 9.45
דקל — אבבע מסולשת 5.00, 7.30, 9.30
הייכל ארן — הקרב על הוותר 8.00, רכבת אל התופש 10.00, סקס 12.00
חן — ורדות הבית מתפרק 5.00, 7.30, 9.30
רב חן: חן 1 — מתהומים באהבה 11.00, 2.10, היוהן מבבורלי הילס 3.30, 5.40, 7.50, 10.00
חן 2 — סרן 11.00, 2.20, מתהומים באהבה 4.25, 5.50, 7.45, שיגעון של לילה 9.50
חן 3 — קרשה קדר 2 11.00, 2.10, 4.05, ב"ס לשוטרים מתקדמים 5.55, 7.50, 9.50
חן 4 — נער במן 11.00, 2.15, סרן וקרית הקסמים 4.20, מרגלים שכאלה 6.00, 7.30, 10.00
חן 5 — רמבו הפיל המעופף 11.00, 2.30, והשמה ממשחת באירופה 4.30, 5.50, 7.50, 9.50
ליפמר — רק בין הבנים 5.00, 7.15, 9.30
לב 1 — אהבה משתנות 11.30, 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 2 — אלמו חלה אהבה 11.30, 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 3 — יומנו של צב 11.30, 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 4 — נבחרי המומן 11.30, 2.00, 5.00, 7.40, 9.30
מוזיאון ת"א — "שואה"
מקסים — נילס הולגרסון 11.00 משיכון תשים 5.00, 7.30, 9.30
מרכז התורה הישראלית — מה ראו עיני החתול 10.00, 12.00
סינמה 1 — קטנה 5.00, 7.30, 9.30
סינמה 2 — מקריץ אלמנטי 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי — דם הבנו 7.30, אורדס 9.30
פריז — כוחות 12.00, 2.00, 4.00, 7.15
קיקן 11.30 בלילה
בנדג'ו — ילדי הפרדנות 8.00
צפון — שלושה רוקים ותינוק 7.30, 9.30
שחף — זיכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תכלת — סיפורה של אגם 4.30, 7.15, 9.30
תמוז (מושדרש) רמת אביב — כולם נולדו על הראש 5.00, 7.15, 9.30, להיות או לא להיות 11.45 בלילה
תל־אביב — תקלה מתלאה 5.00, 11.00, 7.30, 9.30

ירושלים

אדיסון — אגדות נילס הולגרסון 11.00 בבוקר, טב צעיר 4.30, 7.30, 9.30
אוריגיל — מתהומים באהבה 12.30, 10.30, היוהן מבבורלי הילס 5.00, 7.15, 9.30
אורין:
אור 1 — בעקבות האוצר הרומנסי 10.30, הצבע ארגמן 3.00, 6.00, 8.50
אור 2 — קרשה קדר 10.30, 4.30, 7.00, 9.30
ארנע — ב"ס לשוטרים מתקדמים 4.30, 7.30, 9.30
בית אגרון — צלילי המוסיקה 4.00, הוליווד 7.00, סקס 9.30, דיוה 12.00
בנייני האומה — זיכרונות מאפריקה 6.15, 9.00
הבירה — שתי אמבטיות מצירון 4.30, 7.30, 9.30
הוד — לוידי בון 11.00, 4.30, ורדות הבית מתפרק 7.30, 9.30
כלוזיאל — תקלה מתלאה 4.30, 7.30, 9.30
עדן — השיגען הגדול 4.30, 7.30, 9.30
סמדר — הבבור של פריזי 7.00, 9.15
רון — אבבע מסולשת 4.30, 7.30, 9.30
סינמטק — משפט מקום משנה מול 7.00, המקושר (באולם הקטן) 7.00, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — ב"ס לשוטרים מתקדמים 5.00, 7.30, 9.30
היכל 2 — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30
היכל 3 — ורדות הבית מתפרק 5.00, 7.30, 9.30

רחובות

בית העם — בר 51 8.30
חדר — קרשה קדר 2 7.30, 9.30
חן — ב"ס לשוטרים מתקדמים 7.30, 9.30; אגדות נילס הולגרסון 5.30

רמת־גן גבעתיים

ארמון — הצבע ארגמן 6.00, 9.00
אורדע — הקרב על הותר 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — היוהן מבבורלי הילס 5.00, 7.30, 9.45
הדר — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30
לילי — תקלה מתלאה 5.00, 7.30, 9.30
רב גן — רמת גן
גן 1 — רמבו הפיל המעופף 11.00, 3.00, שגעון של לילה 5.00, 7.30, 9.50
גן 2 — מתהומים באהבה 11.00, 3.00, 5.00, והשמה ממשחת באירופה 7.30, 9.50
גן 3 — קרשה קדר 2 11.00, 3.00, 5.10, סיפורה של אגם 7.30, 9.30
גן 4 — סרן וקרית הקסמים 11.00, 3.00, 5.15, ב"ס לשוטרים מתקדמים 7.30, 9.30
שמש — בעקבות אוצר הנילוס 7.30, 9.30

נצרת עילית

מתנ"ס בוקרין — קטנה 8.00

חדרה

חדרה — קרשה קדר 2 4.30, 7.00, 9.15
תמר — נבחרי המומן 4.30, 7.15, 9.30

חיפה והסביבה

אורה — שלושה רוקים ותינוק 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — מתהומים באהבה 11.00, 4.30, ב"ס לשוטרים מתקדמים 7.00, 9.15
אמפיתאטרון — מטל ושמר בינגה 7.00, 9.15
ארמון — הדרקיפסס 4.30, 7.00, 9.15
חן — קרשה קדר 2 4.30, 7.00, 9.15
מרכז — התרך חתוך 4.30, 7.00, 9.15
עטור — רכבון קרח 5.00, 7.00, 9.15
פאר — היוהן מבבורלי הילס 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור הכרמל — לוויי אהבותיו 4.30, 7.00, 9.15
רון — השיגען הגדול 4.30, 7.00, 9.00
רב גת 1 — עליזה בארץ הפלאות 11.00, הצבע ארגמן 4.30, 6.00, 9.00
רב גת 2 — מרי פופינס 11.00, 4.30, שגעון של לילה 7.00, 9.15
שביט — אהבה על הולכה 7.00, 9.15
אורה — השיגען הגדול 7.00, 9.15
בית העם — נשיקת אשת העכביש 9.15
היכל — טב צעיר 7.00, 9.15
כרמל — אלמו חלה אהבה 7.00, 9.15
מירון — בחזרה לארץ עוץ 11.00, 5.00, שיגעון של לילה 7.00, 9.15
סביר — מבט קסמים של אבא 7.00, 9.30

חולון

מגדל קרית שרת — בלבי 11.30, 4.30
מגדל — היוהן מבבורלי הילס 7.30, 9.40
ארמון — קרשה קדר 2 5.00, 7.15, 9.30
סביר — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30
רינה — רכבת אל התופש 5.00, 7.30, 9.30

בת־ים

אורים — הקרב על הוותר 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

סמדר — בר 51 8.00, 10.00, רמבו הפיל המעופף 11.00
שרון — הבנים 11.00, 4.00, שלושה רוקים ותינוק 8.00, 10.00

כפר סבא

חן — ב"ס לשוטרים מתקדמים 7.00, 9.15
תמל — רמבו הפיל המעופף 11.00, 5.00, שלושה רוקים ותינוק 7.30, 9.30

עפולה

היכל התרבות — היפהפיה והיהודן 5.00, השיגען הגדול 9.00
רמת רוזן — בעקבות אוצר הנילוס 5.00, 9.00

הרצליה

דוד — ביגי 11.00 בבוקר, תחיך תחיך 5.00, 7.15, 9.30
היכל — השיגען הגדול 5.00, 7.30, 9.30
תפארת — ב"ס לשוטרים מתקדמים 4.30, 7.30, 9.30

רמת השרון

כוכב — הנסיך הקטן 11.00, גיפשם בסיבוב 4.30, 7.00, 9.30